

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

ÓRATERVEK

1 – 4. ÉVFOLYAM

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

Módszertani segédanyag tanító szakos hallgatók, gyakornokok, tanítók számára

Magyarország első egyeteme®

***Készítette: Szabó Matild
szakvezető, mesterpedagógus***

Tartalom

Tartalom	2
Mottó:.....	5
Előszó	6
Ajánlás.....	7
1 A tervezetírás tartalmi és formai követelményei	8
1.1 A tervezet felzetének tartalmi és formai elemei.....	8
1.2 A kitöltendő felzet	17
1.3 Az óra menetének formai kritériumai	23
2 Az anyanyelv órák típusai – órasablonok metodikai ajánlásokkal	25
2.1 Az első osztályos anyanyelv órák	25
2.1.1 Hang – és betűtanítás	25
2.1.2 Írás óra (a betű vázolása, alakítása, kapcsolása)	29
2.1.3 Első osztályos szöveg feldolgozása	32
2.2 Óratípusok a 2 – 4. évfolyamon – órasablonok metodikai ajánlásokkal	35
2.2.1 Nyelvtan.....	35
2.2.2 Olvasás	41
2.2.3 Fogalmazás.....	51
2.2.4 Írás.....	56
3 Mintatervezetek – 1. évfolyam	60
3.1 Hang – és betűtanítás.....	60
3.2 Írás óra.....	80
3.3 Első osztályos szöveg feldolgozása	104

4	Mintatervezetek – 2. évfolyam	122
4.1	olvasás	122
4.1.1	Ismeretterjesztő szöveg feldolgozása	122
4.1.2	Szépirodalmi szöveg feldolgozása.....	140
4.1.3	Versfeldolgozás.....	154
4.2	Nyelvtan.....	173
4.2.1	Nyelvtan új ismeret tanítása.....	173
4.2.2	nyelvtan gyakorló óra.....	194
4.3	Írás óra.....	212
4.3.1	A nagybetű vázolása, alakítása, kapcsolása	212
5	Mintatervezetek 3. évfolyam	230
5.1	Nyelvtan.....	230
5.1.1	Nyelvtan új ismeretet közlő óra	230
5.1.2	Nyelvtan gyakorló óra	252
5.2	Olvasás.....	270
5.2.1	Ismeretterjesztő szöveg feldolgozása	270
5.2.2	szépirodalmi szöveg	288
5.2.3	versfeldolgozás	307
5.3	Fogalmazás	326
5.3.1	Fogalmazás új ismeretet közlő óra	326
5.3.2	Fogalmazás gyakorló óra	346
6	Mintatervezetek 4. évfolyam	362
6.1	Nyelvtan.....	362
6.1.1	Nyelvtan új ismeretet közlő óra	362
6.1.2	Nyelvtan gyakorló óra.....	386
6.2	Olvasás.....	406

6.2.1	Ismeretterjesztő szöveg feldolgozása	406
6.2.2	Szépirodalmi szöveg feldolgozása.....	427
6.2.3	Versfeldolgozás.....	452
6.3	Fogalmazás	470
6.3.1	Fogalmazás új ismeretet felfolgozó óra	470
	<i>Fejezzétek be a megkezdett szóláshasonlatokat állatnevekkel!</i>	488
6.3.2	Fogalmazás gyakorló óra	489
7	Ajánlott irodalom	504
8	Internetes segédanyagok.....	507

*„Ha hajót akarsz építeni, ne dobold össze az embereket,
hogy fát gyűjtsenek, és ne adj nekik feladatokat.*

Inkább tanítsd meg nekik,

hogyan vágyakozzanak

a tenger mérhetetlen végtelensége iránt. „

(Antoine de Saint Exupery)

A XXI. század számos kihívás elé állította az oktatást, benne a pedagógusokat, diákokat, szülőket, vagyis minden iskolahasználót. Felgyorsult világunkban rohamos változások mentek végbe: hatalmas tudásmennyiség halmozódott fel, a tudástartalmak is jelentősen és gyorsan változtak. Az információrobbanás mellett számunkra már szinte követhetetlen forradalmi megújulás következett be a technika világában is. Paradox helyzetbe kerültünk – nyugdíjhoz közel álló pedagógusok, hiszen a változások tovább mélyítették a nemzedékek közti különbségeket: generációs szakadékot generáltak. A “Z”, sőt már az “Alfa” generáció és köztünk.

Sajnos, azonban a digitalizált világ virtuózai ugyanakkor rendkívüli különbséget mutatnak kognitív, mentális képességeikben, kulturális, szociokulturális háttérükben egyaránt. Heterogenitásuk sok területen megmutatkozik – figyelemtartósság, motiváltság, monotoniatűrés, érdeklődés, tanuláshoz való viszony...

Az oktatás tömegesedése folytán az is nyilvánvalóvá vált, hogy nem csak a tanulók, hanem a hallgatók, a leendő pedagógus-nemzedék szocializációja is jelentősen más. Relevánsak az eltérések a “hozott” ismeretszintek, az elmélyült és folyamatos fejlődési igény, a pálya iránti elkötelezettség, elhivatottság... között. Tapasztalataink szerint a tanulási motiváció fenntartása pedagógusjelöltjeinknél is éppoly fontossá vált, mint kisdíákjainknál. S akkor még a kialakult versenyhelyzetről, az értékválságról, az állandó megmérettetésről, megfelelésről, a nevelési igények megváltozásáról még nem is esett szó.

Mit vonnak maguk után a felvázolt változások? A tanítási-tanulási folyamatok jelentős megváltoztatását, s ezzel együtt a tanulásról alkotott szemléletünk változását. Modern iskolamódszertant, eszközöket, korszerű tanulási technikákat, játékos, kreatív, tapasztalati tanulási lehetőségeket, módokat, individuális oktatást, a gamifikációt beépítő, differenciált oktató-nevelő munkát.

Vagyis: gyermekközpontú, adaptív oktatást és élménypedagógiát.

Kedves Tanítójelöltek, Gyakornokok, Kollégák!

Engedjék/engedjétek meg, hogy néhány rövid mondattal bemutatkozzam!

Szabó Matild vagyok, a PTE Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, AMI és Gyakorlóóvoda szakvezető tanítója, Arany Katedra-díjas mesterpedagógusa.

Pályám ezen intézmény falai között kezdődött 1985-ben és nyugdíjba menetelem miatt hamarosan itt is ér véget.

Tehát négy évtizede vagyok tanár/tanító, még ma is szívügyemnek – vagyis – **hivatásnak**, nem pedig **munkának** tekintem a neveléső-oktató tevékenységet.

Szakmai ismereteimet, módszertani eszköztáramat folyamatosan bővítettem, fejlesztettem, hogy az előszóban említett okok miatt naprakészen megfelelhessenek a mindenkori kor követelményeinek, a naponta változó kihívásoknak.

Aki ilyen altruista módon pedagógus, az nem engedheti meg magának, hogy a tudásmegosztásból ne vegye ki a részét.

Úgy érzem, a gyakorlatok alatt hallgatóimnak, mentortevékenységem során gyakornokaimnak, valamint belső továbbképzések, konferenciák, tanfolyamok keretében sok kollégának sikerült már sok mindent átadnom. Ennek kapcsán gondolkodtam azon, hogyan tudnék még szélesebb körben adni abból az évtizedek alatt felgyülemlett ötletből, tapasztalatból, a továbbképzéseken szerzett – a minőségi oktatást elősegítő – korszerű módszertani tárházból, ami többletsegítség lehetne az utánunk következő pedagógus nemzedéknek?

A kérdésre akkor kaptam meg saját válaszomat, amikor mesterprogramomat írtam.

E segédanyagnak a megalkotását vállaltam benne, amely kézikönyv gyanánt szolgálja a tudásmegosztást akár más képzőintézmények hallgatóival, pályakezdő gyakornokokkal, tanítókkal.

A teljes kiadványt úgy igyekszem megszerkeszteni, hogy az éppen aktuálisan érvényben lévő minősítés követelményeivel egzak, "portfolio-kompatibilis" legyen. Azonban – ahogyan a technika csodái, úgy az oktatási rendszer elvárásai is – szinte követhetetlen módon "fejlődnek". Így, mire a kiadvány elkészül, várhatóan új és újabb rendeletek lépnek majd életbe. Amennyiben ez történne, úgy a kézikönyv végén jelezni fogom a változásokat és az azoknak megfelelő megoldási módot.

A tervezetírás formai/tartalmi kritériumainak ismerete, a korszerű módszereket felsorakoztató mintatervezetek segíthetnek a hallgatóknak a szakmai gyakorlatokra, zárótanításra való felkészülésben. A gyakornokok és a már régebb óta pályán lévő kollégák számára pedig iránymutatást adhatnak a pedagógus életpálya modell kötelező minősítő eljárásainak során. Sok mindent igyekeztem megmutatni, természetesen a teljesség igénye nélkül. Még számtalan, újabbnál újabb módszerek, digitális lehetőségek léteznek, ami már nem fért e kiadványba: QR-kódos játékok, lap-book készítés, ... Szemléljétek kritikusán, adaptáljátok saját osztályotok összetételéhez, kognitív képességeihez.

Bízom abban, hogy e kiadvány valóban hasznosokra válik és beteljesíti reményeimet. Választ ad majd az önmagamnak feltett kérdésre: tudtam-e adni, tudtam-e segíteni? Szívből kívánom, használjátok jó egészséggel!

1 A tervezetírás tartalmi és formai követelményei

1.1 A tervezet felzetének tartalmi és formai elemei

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/írás/nyelvtan/olvasás/szövegalkotás (fogalmazás)

Osztály:

Tanítás időpontja:

Témakör: **a tanmenet alapján**

Az óra témája/anyaga: **a tanmenet alapján**

Az előző óra anyaga: **a tanmenet alapján**

Az óra típusa: **új ismeretet feldolgozó óra/ismeretalkalmazó (gyakorló óra) ismereteket rendező (/összefoglaló óra) /ellenőrző óra (felmérés, témazáró)**

I. Az óra cél-és feladatrendszere

1. Oktatási feladatok:

**Az órán tanítandó ismeretek, fogalmak, jelenségek, összefüggések kijelentésben történő verbális megfogalmazása.
(Ahogy az órán a tanulók előtt elhangzik.)**

2. Kompetenciák fejlesztése: **fejlesztendő attitűdök, készségek, képességek, jártasságok (NAT 2020 alapján)**

Mindig írjuk melléjük, hogy MIVEL, mely feladatokkal kívánjuk azt fejleszteni.

A képzési feladatok kiválasztása mindig az adott résztantárgy, az órátípus és a tananyag függvénye!

a) A tanulás kompetenciái

- A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése **feladatok önálló munkaformában történő elvégzésével, lényegkiemelő feladatok megoldásával, önellenőrzéssel...**

- tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése **események időrendi sorrendbe való állításával, szöveg részekre való tagolásával, szereplők jellemzésével, vélemények, spontán reakciók, indoklások megfogalmazásával...**
- Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése **a már tanult ismeretek felidézésével...**
- Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése **kakukktójas keresésével, azonosságok-különbségek felismerésével, adatok szétválogatásával, állítások igazságtartalmának eldöntésével, a hamis állítások igazzá tételével, hibajavítással...**
- Figyelem – ezen belül vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése **válogató néma/hangos olvasással, szöveg részekre osztásával, részek szokásrendnek megfelelő jelölésével...**
- A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:
 - feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése **vázlatírással, szavak toldalékolásával...**
 - ítéletalkotás képességének fejlesztése **szereplők jellemzésével, véleményalkotással, állítások igazságtartalmának eldöntésével...**
 - következtetés képességének fejlesztése **a várható szövegtartalom, a történet várható befejezésének megfogalmaztatásával...**
- Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése a tanult ismeretek felidézésével, memoriterek számonkérésével...
- Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése **szereplők tulajdonságairól való véleményalkotással, események időrendi sorrendbe való állításával, mese folytatásával, más befejezés kitalálásával...**
- Fogalomalkotás képességének fejlesztése **szómagyarázattal, rokon/ellentétes értelmű szavak keresésével, tulajdonságot jelentő szavak, kifejezések gyűjtésével...**
- Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése **adatok kigyűjtésével, szétválogatásával, táblázat, fürtábra kitöltésével...**
- Inverz gondolkodás fejlesztése **események előzményének megadásával, szabály kitalálásával...**
- Divergens gondolkodás fejlesztése **több lehetséges megoldás megkeresésével, eltérő indoklások, válaszok elfogadásával, szó/mondat/szöveg többféle módon történő kiegészítésével, szólánc játékkal...**
- Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése **azonosságok felismerésével, ezekből absztrakciók megfogalmazásával, szabályalkotással, tartalommondással, címadással...**

- Elvont gondolkodás képességének fejlesztése **szabályalkotással, szólszámgyarazattal...**
- Ok-okozati összefüggés-felismerő képesség fejlesztése **események időrendi sorrendbe állításával, ok-okozati tényezők feltárásával, indokoltatással...**
- Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése **feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...**
- A lexikonban való tájékozódás fejlesztése **címszó megkeresésével...**
- A könyv/könyvtárhasználat, a könyvben való tájékozódás fejlesztése **cím tartalomjegyzékéből/katalógusból való kikeresésével, könyvajánlással...**

b) A kommunikációs kompetenciák

- Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése **szavak/ szólások/ kifejezések magyarázatával, rokon/ellentétes jelentésű szavak keresésével, megfeleltetésével, tematikus szógyűjtéssel, mondatbővítésekkel, kész fogalmazások, irodalmi alkotások stilisztikai elemzésével...**
- Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése **szakkifejezések helyes alkalmazásával.**
- Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:
 - spontán, produktív beszéd fejlesztése **mondat/ szövegalkotással; élmények; tapasztalatok; vélemények, általánosítások, következtetések, állítások megfogalmazásával...**
 - reprodukív beszéd fejlesztése **szövegtartalom, vers, szabály elmondásával...**
 - véleménynyilvánítás képességének fejlesztése **mese, történet szereplőiről való véleményalkotással...**
 - beszédértés képességének fejlesztése **kérdések, utasítások megértésével, szövegbefogadással...**
- A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése **időtartam-, hangsúly-, hanglejtés/intonációs-, gyorsasági gyakorlatokkal...**
- A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése – ezen belül:
 - légzéstechnika fejlesztése **légzéstechnikai gyakorlattal, látószögnövelő gyakorlattal, mondókák, versek olvasásával, szó-, mondatpiramis-, szópárok olvasásával,**
 - időtartamok ejtésének fejlesztése **szavak, szópárok, szószerkezetek olvasásával...**
 - ajakartikuláció fejlesztése **hangsorok, szavak, szópárok, mondatok, mondókák utánmondásával, felolvasásával...**
- Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése **hangos/ néma olvasással, válogató olvasással, szerepolvasással...**
- Szövegtagolási képesség fejlesztése **szöveg részekre osztásával, a különböző logikai egységek felismerésével...**

- Szövegértő képesség fejlesztése **szóbeli és írásbeli feladatutasítások értelmezésével**, a szöveg feldolgozását segítő elemző feladatok megoldásával...
- Írástechnika-, íráshasználat, helyesírási készség, az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése **időre történő másolással, tollbamondási gyakorlattípusokkal (látó, halló, ill. látó-halló tollbamondással) emlékezetből írással, hiányos szavak, mondatok, szövegek kiegészítésével...**
- Improvizációs készség fejlesztése **dramatikus játékkal, párbeszédesszövegek alkotásával, kérdésekre adott alternatív válaszok megfogalmazásával...**
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése **válogató néma/hangos olvasással, válaszok kikeresésével, adatok gyűjtésével, bekezdések jelölésével...**

c) Digitális kompetenciák

- Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése **prezentáció készítésével, bemutatásával, internetes oktatójátékok feladatainak megoldásával (Wordwall, LearningApps...)**
- A Tableten való munkavégzés képességének fejlesztése **digitális tananyagok megoldásával...**
- Az internet-használat képességének fejlesztése **életrajzi adatok gyűjtésével, kutatómunkával...**
- Az online tanulási felületek (TEAMS) használatának fejlesztése **vázlat, tananyag letöltésével, digitális tananyagok megoldásával, szorgalmi feladatok beadásával, házi feladat feltöltésével...**
- Az interneten keresztül történő kommunikáció fejlesztése **online tanulási felületeken (TEAMS) való kommunikációval, e-mail küldésével...**

d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- A gondolkodási műveletek – ezen belül:
 - analízáló képesség fejlesztése **szövegtagolással, részenként történő elemzéssel, szavak, mondatok, szövegek felbontásával...**
 - szintetizáló képesség fejlesztése **tartalommondással, szó-szószerkezet-mondat és szövegalkotással, kiegészítő gyakorlatokkal...**
- Logikus gondolkodás fejlesztése **barkochbával, kakukktörzskeresésével, előzmények-következmények megfogalmazásával, összefüggések feltárásával, felismerésével...**
- Ítéloképesség, ítéletalkotás fejlesztése **általánosítások megfogalmazásával, állítások igazságtartalmának eldöntésével, indoklások megfogalmazásával...**
- Következtető képesség, ok-okozati összefüggések felismerésének fejlesztése **mesék, történetek előtti jóslással, a befejezés kikövetkeztetésével, előzmények, következmények meglátásával, indoklások megfogalmazásával...**
- Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése **táblázatokban, fürtábrákban, szövegekben, szótárakban való tájékozódással...**

- Szelektív képesség fejlesztése a szövegben szereplő – nem szereplő ismeretek szétválogatásával, mesei és valós elemek csoportosításával, adatok közti kapcsolatok felismerésével és rendezésével, kakuktktojás megkeresésével, ...
- Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése adatok gyűjtésével és táblázatba rendezésével, lényegkiemeléssel, lényegkiemelő feladatok megoldásával, fűrtábrák kitöltésével, vizuális szervezők használatával.
- Konstruktív képesség fejlesztése kép-, betűmozaik megfejtésével, képkirakóval, szórejtvényekkel, szójátékokkal, szóalkotásokkal, pótlásokkal...

e) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése csoportmunka, kooperatív munka során, szituációs gyakorlatokkal, érzékenyítő gyakorlatokkal...
- Az empátias készség-, társas kapcsolatok fejlesztése szituációs- és dramatikus játékkal...
- A szociális észlelés képességének fejlesztése – ezen belül szerepészlelés, metakommunikációs közlések értelmezése, személyközi viszonyok észlelése szituációs- és dramatikus játékkal.
- Kooperatív munkára való képesség fejlesztése kooperatív technikák alkalmazása során.
- A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése feladatmegoldások során...
- Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel...
- Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással...
- Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése irodalmi példákon keresztül, szituációs játékokkal, a tanóra során folyamatosan...
- Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése a feladatmegoldások során folyamatosan
- Hazaszeretet kialakítása történelmi olvasmányok feldolgozásával, történelmi személyek, írók, költők életrajzi vonásainak megismerésével, cselekedeteiken, tetteiken keresztül belső tulajdonságaiknak megfogalmazásával, jellemzésükkel, megítélésükkel, a hazai tájkról szóló ismeretterjesztő, irodalmi szövegek, versek megismerésével, memoriterekkel, példaképek felidézésével...

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- Kreatív képesség fejlesztése **dramatikus játékkal, szerepek szerinti olvasással, szerepvállalásos tartalommondással, történet folytatásával, más befejezés kitalálásával, egyszerű ábrák-, illusztrációk készítésével, fürtábrák kitöltésével...**
- Esztétikus, harmonikus környezet kialakítása **az elkészült munkák fali újságon való megjelenítésével...**

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése **a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával, kooperatív munka során a szóvivő szerep gyakorlásával, versenyekre való felkészítéssel, szerepjátékokkal, beszámolókra történő ösztönzéssel...**
- Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése **csoportszerepek szerinti munkával, pozitív moziációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával...**
- Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédkészségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése **kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során...**
- Önértékelés képességének fejlesztése **az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával...**
- Célszerűség tervezésének fejlesztése **a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával**
- Projektekben, versenyeken való részvétel ösztönzése **pozitív megerősítéssel, reális énkép kialakításával...**

3. Nevelési feladatok: (NAT 2020 alapján) – csak azokat írjuk le, amelyek ténylegesen előfordulnak az adott órán

- Az erkölcsi nevelés
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával
- A családi életre nevelés

- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Pályaorientáció
- Gazdasági és pénzügyi nevelés
- Médiatudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése: **NAT/ kerettanterv/ helyi tanterv alapján**

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság - a tananyag tükrözze az adott szaktudomány eredményeit
- Motiválás - a tanulási kedv felkeltése
- Aktivizálás - a tanulók belső aktivitásának kialakítása
 - o gondolkodási intenzitás,
 - o figyelemkoncentráció, emlékezeti élénkség...
- Érthetőség - a tananyag tanulhatóvá tétele
- Fokozatosság - a tananyag előzetes ismeretekre építése, a nehézségi fokozatok betartása
- Rendszeresség - a tananyag optimális adagolása
- Szemléletesség - a valóság ábrázolásának modellezése, a tanulói megfigyelés pedagógiai irányítása
- Tartósság - az elsajátított ismeretek, jártasságok, készségek beépítése a tanulók személyiségébe
- Differenciálás - egyénre szabás, individualizálás
- Visszacatolás - a tanulók tájékoztatása előrehaladásukról
- Megerősítés - pozitív, előremutató ösztönzés

<i>I d ő</i>	<i>Az óra menete</i> <i>(Az órarész neve, ezen belül a pedagógus tevékenységébe ágyazott tanulói feladatok)</i>	<i>A tanulók várható teljesítménye</i>	<i>Nevelési-oktatási stratégia</i>			<i>Meg- jegy- zés</i>
			<i>Módszerek</i>	<i>Tanulói munka- formák</i>	<i>Szemléltető eszközök</i>	
	<i>Szervezési feladatok</i>					

II. Tantárgyi kapcsolatok:

III. Felhasznált források:

IV. Szemléltető eszközök:

V. Az óra menete:

Mellékletek:

- a kiosztandó feladatok, feladatlapok a tanulóknak szánt formátumban
- az óratervben megadott, nem saját feladatok pontos forrásának feltüntetése
- az órán felhasznált szövegek, képek a forrás pontos megnevezésével
- az egyéb tanulási-tanítási segédletek (pl. szókétyák);
- a táblakép; a kivetítendő diaképek

1.2 A kitöltendő felzet

A tervezet felzete

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom

Osztály:

Tanítás időpontja:

Témakör:

Az óra témája/anyaga:

Az előző óra anyaga:

Az óra típusa:

I. Az óra cél- és feladatrendszere:

1. Oktatási feladatok:

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése
- tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése
- Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése Figyelem – ezen belül vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése
- A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:
 - feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése
 - ítéletalkotás képességének fejlesztése

- következtetés képességének fejlesztése
- Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése
- Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése Fogalomalkotás képességének fejlesztése
- Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése
- Inverz gondolkodás fejlesztése
- Divergens gondolkodás fejlesztése
- Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése
- Elvont gondolkodás képességének fejlesztése
- Ok-okozati összefüggés-felismerő képesség fejlesztése
- Önellenző, önértékelő képesség fejlesztése
- A lexikonban való tájékozódás fejlesztése
- A könyv/könyvtárhasználat, a könyvben való tájékozódás fejlesztése

b) A kommunikációs kompetenciák

- Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése
- Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:
 - spontán, produktív beszéd fejlesztése
 - reprodukív beszéd fejlesztése
 - beszédértés képességének fejlesztése
- A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése – ezen belül:
 - légzéstechnika fejlesztése
 - időtartamok ejtésének fejlesztése

- ajakartikuláció fejlesztése
- Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése
- Szövegtagolási képesség fejlesztése
- Szövegértő képesség fejlesztése
- Írástechnika-, íráshasználat, helyesírási készség, az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése
- Improvizációs készség fejlesztése
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése

c) Digitális kompetenciák

- Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése
- A Tableten való munkavégzés képességének fejlesztése
- Az internet-használat képességének fejlesztése
- Az online tanulási felületek (TEAMS) használatának fejlesztése
- Az interneten keresztül történő kommunikáció fejlesztése

d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- A gondolkodási műveletek – ezen belül:
 - analizáló képesség fejlesztése
 - szintetizáló képesség fejlesztése
- Logikus gondolkodás fejlesztése
- Ítézőképesség, ítéletalkotás fejlesztése
- Következtető képesség, ok-okozati összefüggések felismerésének fejlesztése

- Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése
- Szelektív képesség fejlesztése
- Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése
- Konstruktív képesség fejlesztése

e) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése
- Az empátias készség-, társas kapcsolatok fejlesztése
- A szociális észlelés képességének fejlesztése – ezen belül szerepészlelés, metakommunikációs közlések értelmezése, személyközi viszonyok észlelése
- Kooperatív munkára való képesség fejlesztése
- A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése
- Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése
- Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése
- Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése
- Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése
- Hazaszeretet kialakítása

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- Kreatív képesség fejlesztése
- Esztétikus, harmonikus környezet kialakítása

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése
- Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése

- Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédképességek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése
- Önértékelés képességének fejlesztése
- Célszerűség tervezésének fejlesztése
- Projektben, versenyeken való részvétel ösztönzése

3. Nevelési feladatok:

- Az erkölcsi nevelés
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése A családi életre nevelés
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Pályaorientáció
- Gazdasági és pénzügyi nevelés
- Médiatudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség

- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. Tantárgyi kapcsolatok:

III. Felhasznált források:

IV. Szemléltető eszközök:

V. Az óra menete:

1.3 Az óra menetének formai kritériumai

I. A fő órarész neve

1. Alórarész megnevezése

Utasítás: rövid, érthető, feladatra orientált megfogalmazás

A benne szereplő felszólító módú igék / igekötővel együtt / egyvonalas aláhúzással szerepeljenek.

Tábla/interaktív tábla, írásvetítő, feladatlap képe keretben

Munkafüzet, tankönyvi feladat oldal / sorszáma : keretben

Ellenőrzés: a mód meghatározásával: tevékenység során/szóban, indoklással/írásban (beszédessel óra utáni javítással)

Visszacsatolás

- hibátlan?

- 1 hiba?

- 2 hiba,

- 3 vagy annál több? / típushiba kiszűrése /

2. Alórarész megnevezése

Analóg formátum

II. **A fő órarész neve**

1. Alórarész
2. Alórarész
3. Alórarész
4. Alórarész

X. **Házi Feladat**

Verbális megfogalmazásban.

Formai követelmények itt is.

Y. **Értékelés**

A tanulók minőségi, mennyiségi munkája, fegyelme alapjá

2 Az anyanyelv órák típusai – órasablonok metodikai ajánlásokkal

2.1 Az első osztályos anyanyelv órák

2.1.1 Hang – és betűtanítás

I. BESZÉDMŰVELÉS

1. Kiejtési gyakorlatok

- légzéstechnikai gyakorlatok
 - a/ beszédlégzés
 - b/ beszédhangadás
- artikulációs gyakorlatok
 - a/ ajakartikulációs
 - b/ hangkapcsolat
- beszédritmus-gyakorlatok
- időtartam-gyakorlatok
- hangsúlygyakorlatok
- hanglejtésgyakorlatok
- beszédfolyamat-váltás gyakorlatai
 - a/ hangerőváltás
 - b/ hangmagasság-váltás
 - c/ tempóváltás
- beszédszünet-gyakorlatok

2. Beszédfejlesztés (Képolvasás)

a/ spontán megnyilatkozások

b/ irányított beszélgetés

c/ mondataalkotás

d/ címadás

II. Hangtanítás

1. analízis (mondat- szó- hang kiválasztása)

a/ alapmondat kiemelése

➤ hangozzék el a képről egy olyan mondat, melyben megvan a tanítandó betűt tartalmazó szó.

b/ hívókép kiemelése

➤ hívókép (alapszó) megnevezése

c/ hangleválasztás

➤ hívókép nevéből a kezdőhang leválasztása

2. Hangoztatás

➤ kezdőhang elemzése, képzési technikája, hangoztatása

3. Hangfelismerés

➤ kérdéses hang felismerése szavak elején, szavak belsejében (NEM KÖZEPÉN!), szavak végén

6. szintézis

➤ hangösszevonási gyakorlatok

III. BETŰTANÍTÁS

a) Analízis (a hang írott jelének bemutatása)

- hívókép kezdőhangjának hangoztatása
- nyomtatott kisbetű képének bemutatása, megnevezése
- nyomtatott nagybetű képének bemutatása, megnevezése

b) Betűelemzés

- betűelemek megnevezése
- kis-és nagy nyomtatott alak összehasonlítása

c) Betűfelismerés

- betű megkeresése az alapszóban
- betűfelismerés és megnevezés egyéb szavakban

d) Szintézis

- betűsor olvasása
- betűkapcsolás, összeolvasás a már ismert betűkkel
- szóolvasási gyakorlatok
- mondatok olvasása

IV. HÁZI FELADAT

V. ÉRTÉKELÉS

2.1.2 Írás óra (a betű vázolója, alakítása, kapcsolása)

<p>I. <u>BESZÉDMŰVELÉS</u></p> <p>1. <u>Kiejtési gyakorlatok</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Légzéstechnikai gyakorlatok<ul style="list-style-type: none">a/ beszédleégzésb/ beszédhangadás• Artikulációs gyakorlatok<ul style="list-style-type: none">a/ ajakartikulációsb/ hangkapcsolat• Beszédrítmus-gyakorlatok• Időtartam-gyakorlatok• Hangsúlygyakorlatok• Hanglejtés-gyakorlatok• A beszéd folyamat-váltás gyakorlatai<ul style="list-style-type: none">a/ hangerőváltásb/ hangmagasság-váltásc/ tempóváltás• Beszédszünet-gyakorlatok <p>2. <u>Beszédfejlesztés</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Szógyűjtés• Mondatalkotás <p>II. <u>HANG ÉS BETŰ AZONOSÍTÁSA</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Hangfelismerés• Betűfelismerés• Hang és betű azonosítása					
--	--	--	--	--	--

III. BETŰTANÍTÁS (a betű vázolója, írása, kapcsolása)

1. Az írott betű bemutatása

a/ Az írott forma levezetése nyomtatottból

- hívókép→hívóhang→nyomtatott kisbetű megneveztetése
- az írott alak megnevezése
- az írott alak levezetése a nyomtatottból, összehasonlításuk

b/ Az írott betű elemzése

- betűelemek megnevezése
- betűmagyság megfigyelése

c/ Az írott betű alakításának bemutatása

- Táblán, nagy méretben történik
- Az írásmozgás megfigyeltetése (kezdőpont, vonalvezetés, végpont)

2. Az írott betű vázolója

a/ függőleges síkban
levegőben

a/ egész kar
b/ alkar
c/ csukló
d/ ujj

b/ vízszintes síkban
padon

a/ egész kar
b/ alkar
c/ csukló
d/ ujj

c/ vázolás írólapon postairónnal

d/ ujjlazító torna

3. A betű írása vonalrendszerbe

a/ az előírt betűalak megnevezése, elhelyezkedése a vonalrendszerben
(kezdőpont, végpont, arányok)

b/ az alakítás menete, vonalvezetés ütemezéssel

c/ betűírás

4. A betű kapcsolása

a/ a kapcsolás megnevezése

b/ betűkapcsolatok, szavak, mondatok írása

- Másolás írottról
- Másolás nyomtatotról

IV. HÁZI FELADAT

V. ÉRTÉKELÉS

2.1.3 Első osztályos szöveg feldolgozása

<p>I. <u>Előkészítés</u></p> <p>1. <u>Hangulati-tartalmi</u></p> <ul style="list-style-type: none">• rejtvény• mozaik• azonosságkeresés• művek és szerzők megfeleltetése• állítások igazságtartalma• beszélgetés• ismeretek felidézése• tanítói közlés (pl. életrajzi vonatkozások a szerzőről, a témával kapcsolatos információk bővítése) <p>2. <u>Olvasástechnikai</u></p> <p>A szövegértő olvasás fejlesztése mellett kiemelt szerepkörű órarész</p> <ul style="list-style-type: none">• légző, -időtartam, -hangsúly,- intonációs,- időtartam -stb. gyakorlat (Célszerű a gyakorlat anyagába építeni a szövegben előforduló –a technika, ill. jelentés szempontjából- nehézséget okozó kifejezéseket is.)• szómagyarázat Különös figyelmet fordítunk a szövegszint alatti nyelvi szintek olvasás utáni megértésére. Egy-egy szó, szó szerkezet, szófordulat megértése a cél. A szöveggel való foglalkozást előzze meg a kisebb egységekre épülő megértés. A szó- és kifejezés-értelmezés legyen rövid, világos, és mindig a szövegösszefüggés szempontját tartsa szem előtt. A kellő technikai begyakorlást, megértést követően azonnal helyezzük vissza szövegkörnyezetbe. <p>3. <u>Célkitűzés</u></p>					
---	--	--	--	--	--

II. Szövefeldolgozás

1. Cím, kép, tartalom kapcsolata

- Címértelmezés
- Illusztrációból és címből következtetés a szövegtartalomra
- Saját élmények felidézése

2. A szöveg megismerése

A szöveggel való ismerkedés történhet néma és hangos olvasással is.

A hangos olvasással történő megismerés esetében az olvasást végezheti jól olvasó tanuló, vagy történhet tanítói bemutatással is.

Az érzelmekre jobban ható szöveg, ill. az olvasástechnikai nehézséget okozó – néma olvasással nehezen befogadható szöveg esetében mindenképpen a bemutató olvasás ajánlott. (Az olvasástechnikai nehézségek elvonják a tanuló figyelmét a szövegjelentésről, sőt akadályozzák a megértést. Az olvasási tempóban jelentkező különbségek is megghiúsíthatják a néma megismerést, lehetlenné teszik a közös feldolgozást.

Az első osztályos szövegek megismerése a következőképpen történik:

- Tanítói bemutatás, vagy mondatonkénti néma olvasás
- Mondatonkénti hangos egyéni olvasás
- Szöveg mondatonkénti értelmezése
- Szintetizáló bemutató tanítói, vagy jól olvasó tanulói olvasás

A szöveggel való foglalkozás csak ezen lépéssor megtételét követően kezdhető el.

Ezt a lépéssort mindaddig követnünk kell, amíg a tanulók csak mondatról mondatra igazodnak el a szövegben.

3. Szövegelemzés, szövegértelmezés

A feldolgozás kezdetben csak egy- egy szövegelemre irányuljon (vagy véleménynyilvánításra, vagy csak a szereplőkre, vagy csak a helyszínekre.)

Jó, ha a mögöttes szövegtartalom nem túl sokrétű. Fokozatosan kell egy- egy gondolkodtató kérdéssel, feleletválasztással, igaz- hamis állítással ráterelni a szöveg mélyebb mondanivalójára a tanulók figyelmét.

Lehetséges feladattípusok a feldolgozáshoz, a szöveg megértéséhez:

- Feleletválasztás
- Állítások igazságtartalma
- Mondatszerkesztés (a mondatok első és második felének megfeleltetése)
- Válogatások (pl. tulajdonságokat jelentő kifejezések közül a megfelelők aláhúzása)
- Kérdések és válaszok megfeleltetése
- Időrendi sorrend (képekkel, vagy szövegesen)
- Válogató olvasás (hangos, néma)
- Új cím megfogalmaztatása
- Hiányos mondatok kiegészítése (a hiányzó szó helyére elsős vonalazás)
- Írásos válaszadás, ajzos, színezős feladat
- Összefüggések megbeszélése

III. Szintetizálás

- A szöveg szintetizáló újraolvasása
- Tartalommondás
- Rövid mimetikus játék, dramatizálás
- Rajzos vagy szöveges befejezés, ill. továbbgondolkodás
- A szöveghez kapcsolódó dal vagy játék
- A szövegre illő közmondás ismertetése, magyarázata

IV. Értékelés

V. Házi feladat

2.2 Óratípusok a 2 – 4. évfolyamon – órasablonok metodikai ajánlásokkal

2.2.1 Nyelvtan

2.2.1.1 Új ismeretet feldolgozó óra

I. ISMERETEK FELIDÉZÉSE

- Az új ismeret feldolgozásához szükséges meglévő ismeretek felidézése.
- Meglévő tudásanyag feltérképezése.
- Érdeklődés felkeltése, motiváció.

1. A választott feladattípus szerinti elnevezés

Az előző órán tanult ismeret felidézése feladatba ágyazottan.
Ellenőrzés során az anyagrésszel kapcsolatos szabály felidézése szóban.

2. A szabály számonkérése írásban

3. Célkitűzés

II. AZ ÚJ ISMERET FELDOLGOZÁSA

1. Tényanyag bemutatása

Lehetőleg irodalmi értékű indukciós anyagot választunk, melynek kritériumai:

- A megtanítandó ismeret zavaró tényezők nélkül forduljon elő benne.
- Az új ismeret elegendő mennyiségben szerepeljen, hogy megfelelő mennyiségű példa alapján általánosítani tudjon a tanuló.
- Tiszta típusokat tartalmazzon, nem szerepelhet benne határeset, kivétel.
- Nyelvileg kifogástalan legyen /stiliztika, grammatika, nyelvhelyesség, helyesírás/.

2. Tényanyag elemzése

a/ tartalmi elemzés – Rövid beszélgetés a tényanyagról /miről szól, ki az írója, költője .../

b/ formai elemzés

- Itt történik az új ismeretanyag kiemelése, megfigyelése, azonosságkeresés, tapasztalatgyűjtés, összefüggések felismerése.
- Ebben az órarészben az elemzéstől az általánosításig akarjuk eljuttatni a tanulókat.
- Az elemző munka során nagy szerepe van a szemléletességnek.

3. Általánosítás

Az általánosítás lehet nyelvtani fogalomalkotás / pl. az ige fogalma / nyelvtani ítéletalkotás / pl. helyesírási szabály/. Az általánosítás megfogalmazását a gyerek mondja ki az általa szerzett tapasztalatok alapján! Ezt jól irányított rávezető kérdésekkel segíti a tanító. Ezt követnie kell egy egzakt tanítói vagy tankönyvi megfogalmazásnak.

III. ELSŐDLEGES RÖGZÍTÉS

Itt történik az új nyelvtani ismeret

- megszilárdítása
- a megismert szabály TUDATOSÍTÁSA
- a megértés ellenőrzése a fokozatosság elve alapján összeállított feladatok segítségével.

Elsődleges rögzítés = indoklás/ miértek → tudatosítás/ + meghatározás, szabály elmondása

↓
logikai rögzítés

↓
nyelvi rögzítés

Gyakorlattípusok:

1. Mechanikus gyakorlatok / felismerés szintjén /

- Válogatások
- Kakuktkojás
- Feleletválasztás

2. Produktív gyakorlatok /alkalmazás szintjén, produktum létrehozása /

- Kiegészítések
- Helyettesítések
- Átalakítások, transzformációs gyakorlatok
- Konstruktív / építő / gyakorlatok
- Rendezés, csoportosítás
- Gyűjtőmunka
- Nyelvtani fogalmazás / mondatba foglalás, szöveg kiegészítése
- Tollbamondás különböző típusai
- Hibajavító gyakorlatok

3. Játékok

a/ didaktikai / oktató /

- Barkochba
- Totó, lottó
- Szóalkotás

b/ nyelvi játékok

- Szólánc, szópóker, szótól szóig, ...
- Mozaik
- Palindrom / oda-vissza olvasható szavak, mondatok /
- Anagramma / ugyanabból a szóból új szó a betűsorrend megváltoztatásával /

c/ szójátékok

d/ szórejtvények

- Intarzia / Mely szó bújt el benne? /
- Titkosírás
- Távirat
- Szószerkesztés

e/ képrejtvények

IV. ÖSSZEFOGLALÁS

Rögzítés + az új ismeret integrálása, elhelyezése a meglévő ismeretstruktúrába, az összefüggések rendszerébe.

Konkrét feladat + ismétlő kérdések.

V. HÁZIFELADAT

VI. ÉRTÉKELÉS

A tanulók minőségi, mennyiségi munkája, fegyelme alapján.

I. ISMERETEK FELIDÉZÉSE

- A gyakorláshoz szükséges ismeretek felidézése
- Az új ismeretek beillesztése a meglévő ismeretstruktúrába
- Érdeklődés felkeltése, motiváció

1. A választott feladattípus szerinti elnevezés

Az előző órán tanult új ismeret felidézése ráismerés szintű feladatba ágyazottan.
Az ellenőrzés során a tanult szabály felidézése.

2. A szabály írásbeli számonkérése

3. Célkitűzés

II. ALKALMAZÁS

Ebben az órarészben történik a rögzített ismeretek tudatos alkalmazásának begyakorlása.

A gyakorlást, a tudatos alkalmazást segítő feladattípusokat a fokozatosság elve alapján építjük fel, állítjuk össze /
ráismerés szintű → alkalmazás szintű, típusait lásd. az új ismeretet feldolgozó óratípusnál /.

Az órarészek elnevezése itt is a választott feladattípus szerint történik.

A gyakorló feladatsor adjon alkalmat a képesség szerinti differenciálásra!

A gyakorlás alapelvei:- csak megértett ismereteket gyakorolhatunk

- az elsajátított ismereteket folyamatosan felszínen kell tartani

/ ismeretstruktúrába építés: az új ismeretek beillesztése a meglévő ismeretek rendszerébe /

A gyakorlás során a ügyelni kell a szóbeli-írásbeli feladatok arányára.

A feladatsor legyen változatos, szolgálja a tanulók sokoldalú fejlesztését.

Minden feladatot értelmezni kell!

A megoldást követő ellenőrzés során indokoltatunk, így tesszük tudatossá az alkalmazást, így kapcsoljuk össze az elméletet a gyakorlattal.

	<p>III. <u>ÖSSZEFOGLALÁS</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • állítások • kérdés-felet módszer • tollbamondás <p>IV. <u>HÁZIFELADAT</u></p> <p>V. <u>ÉRTÉKELÉS</u></p> <p>A tanulók minőségi, mennyiségi munkája, fegyelme alapján</p>					
--	--	--	--	--	--	--

	<p>I. <u>A SZÖVEGTARTALOM, A TÉMA ELŐKÉSZÍTÉSE</u></p> <p>1. <u>Tartalmi előkészítés</u></p> <ul style="list-style-type: none">• személyes élmények felidézése• a meglévő tudásstruktúra feltérképezése, előzetes ismeretek felidézése• motiváció, ráhangolódás az adott témára <p>Feledattípusok:</p> <ul style="list-style-type: none">• rejtvény• halmazlogikai feladat• szókétyák, képek rendezése• beszélgetés• kakukktojás• betű / képmozaik• megfeleltetés• találós kérdés• csoportosítás, rendezés• szavak /kifejezések gyűjtése• állítások igazságtartalma• beszámoló az előzetes gyűjtőmunka alapján				
--	---	--	--	--	--

2. Olvasástechnikai

- időtartam, -hangsúly, ...
- szómagyarázat

3. Célkitűzés

II. SZÖVEGFELDOLGOZÁS

1. Cím értelmezése, cím-illusztráció –szövegtartalom kapcsolata

Az ismereterjesztő szövegek címe általában címke jellegű, ebben az esetben ez az órarész elmaradhat. A szöveg műfajára azonban érdemes következtetni a cím alapján.

2. A szöveg megismerése

A szakirodalom néma megismerést preferál. Ebben az esetben átfogó megfigyelési szempontot adunk, a gyorsabban haladó tanulóknak + feladattal.

a/ Spontán reakciók meghallgatása

- gyermek véleménye / pozitív, negatív /
- az általuk felfedezett újdonság, érdekesség

b/ elsődleges szövegértés ellenőrzése

- műfaj tisztázása történhet itt is
- ismeretlen szavak tisztázása, szómagyarázat

- tanuló
- tanító
- lexikon, szótár

- néhány átfogó tanítói kérdés
- a tanulók kérdése a témához kapcsolódóan

3. Részekre osztás

A szöveg mikroszerkezeti egységekre bontása indokolt. Általában bekezdésenként dolgozzuk fel a szöveget, de esetenként indokoltabb logikai egységekre bontani.

4. A szövegrészek elemzése

Itt történik a lényeges információk, adatok kiemelése, értelmezése, az összefüggések megláttatása.

a/ részélcélkitűzés

b/ megfigyelési szempont kijelölése

c/ újraolvasás valamely formája alapján az adott rész feldolgozása

Lényegkiemelő, elemző feladattípusok:

- Válogató olvasás /néma vagy hangos válogatás/
 - Feleletválasztás
- Megtudod-e a szövegből... ? típusú kérdések
 - Hiányos mondatok, szövegek kiegészítése
 - Állítások igazságtartalma
 - Megfeleltetés
 - Összehasonlítás
 - Azonosság felismertetése
 - Csoportosítás, rendezés
 - Adatok táblázatba rendezése
- Tanítói közlés, új információkkal való kiegészítés, magyarázat
 - Közös vázlatkészítés
- Kérdésekre adott válaszok /összefüggések felismerése/
 - Kérdésszerkesztés

d/ részösszefoglalás

/ Minden további rész feldolgozása analóg módon történik./

III. SZINTETIZÁLÁS

- Feladata: tartalmi szintézis, a szöveg globális áttekintése

1. Tartalomelmondás

Az órán menet közben kialakult vázlat segítségével a szövegtartalom reprodukálása, ami történhet:

- Kérdések segítségével
- Staféta-játékkal
- Szerepvállalással

2. Könyvajánlás

A témához kapcsolódó szakirodalom, a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő könyvek bemutatása, képek, érdekességek kiemelése.

Ösztönzés, motiváció az önálló ismeretszerzésre, ismeretbővítésre, kutatómunkára.

IV. HÁZIFELADAT

- hangos olvasás gyakorlása
- tartalomelmondás
- gyűjtőmunka, hozzáolvasás
- a következő óra előkészítése.

V. ÉRTÉKELÉS

A tanulók minőségi, mennyiségi munkája és fegyelme alapján.

<p>I. <u>Előkészítés</u></p> <p>Hármas funkcióval bír:</p> <ul style="list-style-type: none">- motiváció- előzetes ismeretek mozgósítása, összegyűjtése- célmegjelölés – az új ismeretek beillesztése a meglévő ismeretrendszerbe, struktúrába <p>1. <u>Hangulati/tartalmi</u></p> <ul style="list-style-type: none">• rejtvény• mozaik (betű/kép)• azonosságkeresés• kakukktojás• találós kérdés• művek és szerzők megfeleltetése• állítások igazságtartalma• beszélgetés• ismeretek felidézése (írókról, költőkről tanultak)• tanítói közlés (életrajzi vonatkozások a szerzőről)• digitális tananyagok (Pl. Apáczai Kiadó) <p>Ell.:</p> <p>2.<u>Olvasástechnikai</u></p> <ul style="list-style-type: none">• légző,-időtartam,-hangsúly,-intonációs,-stb.gyakorlat (indokolt esetben)• szómagyarázat <p>Ell.:</p> <p>3. <u>Célkitűzés</u></p>					
---	--	--	--	--	--

II. Szövegfeldolgozás

1. Jóslás - cím, kép, tartalom kapcsolata, következtetés a várható tartalomra
(indokolt esetben, ha a cím nem tartalomváró)

Ell.:

2. A szöveg megismerése

(általában tanítói bemutatással, irodalmi élménynyújtás, megfigyelési szempontadás nélkül!)

3. Az elsődleges szövegértés ellenőrzése

- a) spontán reakciók meghallgatása
- b) kommunikációs szempontok megbeszélése (műfaj meghatározása, mesélő, szereplők, helyszínek, idősíkok,..)
- c) rövid, átfogó, a főbb események megértését ellenőrző tanítói kérdések

4. Részekre osztás

- adott vagy hiányos vázlat segítségével
- eseményképek alapján
- adott szempont alapján, pl. helyszínek, belépő új szereplők, eseményekben bekövetkezett fordulat
- csak a részek számát adjuk meg, a szempontot a tanulók határozzák meg
- a részek számát is a tanulókkal határoztatjuk meg, indokoltatjuk a döntést (a részhatárok megkeresése FOM történik)

Ell.:

5. Részenkénti elemzés

I. rész

- részélcélkitűzés
- újraolvasás (változatos formában történjen, a hangos és néma olvasás arányára tekintettel: válogató, szerepek szerinti ...)
konkrét megfigyelési és olvasástechnikai szempontadással!
- lényegkiemelést segítő elemző munka változatos módszerekkel, elemző feladattípusokkal, az adott szövegrész tartalmi, stilisztikai vizsgálat
(állítások, hiányos mondatok kiegészítése, események időrendbe állítása, feleletválasztás, megfeleltetések, szereplők jelleme, gyűjtőmunka, összefüggések megbeszélése, írói kifejezések vizsgálata, stb.)
- részösszefoglalás (szempontadással)
- rész cím megfogalmazása (ebből áll majd össze a szöveg vázlata)

Ell.:

/ a többi rész feldolgozása analóg felépítésű /

III. Szintetizálás

- tartalomelmondás (lehet szerepvállalásos is)
- dramatikus játék
- véleménynyilvánítás, érvelés, meggyőzés (szereplők jellemének, tetteinek értékelése, a velük való azonosulás)
- szólások, közmondások
- más befejezés
- jóslás a folytatásra...

IV. Házi feladat

V. Értékelés

<p>I. <u>A VERS TARTALMI, HANGULATI ELŐKÉSZÍTÉSE</u></p> <p>1. <u>Elnevezés a választott feladattípus szerint</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Barkochba• Verscímek és költők megfeleltetése• Betűmozaik• Idézetek és költők megfeleltetése• Állítások igazságtartalma• Azonosság-keresés verscímekben• A költőtől már tanult vers felidézése <p>2. <u>Célkitűzés</u></p> <p>3. <u>Tanítói közlés a költőről a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően</u></p> <p>II. <u>A VERS ELEMZÉSE</u></p> <p>1. <u>A vers megismerése</u></p> <ul style="list-style-type: none">- tanítói bemutatás- csukott könyv- nincs megfigyelési szempont – nem zavarhatjuk meg az érzelmi befogadást <p>2. <u>Kötetlen beszélgetés a műről</u></p> <p>a/ spontán megnyilatkozások b/ kommunikációs szempontok</p> <ul style="list-style-type: none">• Ki mondja a verset? (küldő)• Kinek mondja, kihez szól a költő? (befogadó)					
--	--	--	--	--	--

3. A vers hangos olvasása

- újbóli bemutatás (tanító által)
- szempont már van

4. A vers szerkezete

- részekre osztás, amennyiben indokolt

5. Tartalmi-stilisztikai elemzés (Párhuzamosan történjen!)

- Érzelmi-tartalmi mondanivaló kibontása formai jegyekkel alátámasztva
- Költői eszközök szerepe
 - mondatfajták
 - igék, igeidők-idősíkok
 - szinonimák, antonimák
 - hasonlatok
 - megszemélyesítés
 - metaforák, költői képek, szóképek
 - régies kifejezések
 - hangutánzó, hangulatfestő szavak
 - fokozás
 - hangulatteremtő alakzatok: halmozás, fokozás, ismétlés
 - refrén

6. Versforma elemzése

a/ szerkezet

- Versszakok száma
- Verssorok száma
- Szótagszám-ritmus

b/ rímek vizsgálata

III. SZINTETIZÁLÁS

1. Felkészítés versmondásra
2. A vers újbóli meghallgatása

IV. HÁZI FELADAT

Memoriterként adjuk fel a verset!

2.2.3 Fogalmazás

2.2.3.1 Órasablon – Fogalmazás új ismeretet feldolgozó óra

I. FIGYELEMFELKELTÉS, MOTIVÁCIÓ

- Az érdeklődés felkeltése, belső indítékok mozgósítása, ráhangolás az adott témára
- A tanulók problémahelyzet elé állítása
- A problémamegoldás során a meglévő tudásstruktúra feltérképezése, a tanulók előzetes ismereteinek felidézése

1. A választott feladattípus szerinti elnevezés

- az eddig tanult ismeretek felidézése feladatba ágyazottan
- a tanult szabályok felidézése

2. Célkitűzés

II. AZ ÚJ ISMERET FELDOLGOZÁSA

1. Az indukciós anyag bemutatása

Az új ismeretet szemléltető anyag (indukciós szöveg) kritériumai:

- minden szempontból (szerkesztés, stílusztika, helyesírás) kifogástalan
- a tanítandó ismerethez elegendő információt hordoz
- tartalmi megértése nem okoz gondot
- nem túl hosszú (a mintafogalmazás terjedelme kb.6-10 mondat)
- mindvégig a tanulók előtt van

2. Az indukciós anyag elemzése

a/ tartalmi elemzés

- a tartalom megértésének ellenőrzése
- az analízis során újabb tények, információk, ismeretek kiemelése tanítói irányítás mellett

b/ formai elemzés

- az új ismeret formai megjelenítésének (szerkezetének, stilisztikájának) vizsgálata

3. Általánosítás

- a következtetések, az általánosítás tanulók által történő megfogalmazása (ezt megfelelő tanítói irányítás, célorientált rávezető kérdések segítik)
- az általánosítás egzakt módon történő tanítói megfogalmazása
- a nyelvileg helyesen megszerkesztett szabály rögzítése vagy a tankönyvben szereplő szabály felolvasása, bejelölése

III. ELSŐDLEGES RÖGZÍTÉS

- az új ismeret megszilárdítása, tudatosítása
- az új ismeret integrálása, elhelyezése a már meglévő ismeretstruktúrába
- az új ismeret elsődleges alkalmazása, gyakorlása konkrét feladatba ágyazottan
- az új ismeret megértésének ellenőrzése

IV. ÖSSZEFOGLALÁS

- kérdések segítségével
- állítások valamely formájában
- a tanult szabály elmondásával

V. HÁZIFELADAT

- az új ismeret memorizálása
- az új ismeret mélyítését, interiorizálását szolgáló feladat

VI. ÉRTÉKELÉS

A tanulók minőségi, munkája, teljesítménye és fegyelme alapján

	<p>I. <u>ISMERETEK FELIDÉZÉSE</u></p> <p>1. <u>Kész fogalmazás elemzése</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Leggyakrabban előző órán készült fogalmazások értékelése közben végezzük.• A tanulókkal közösen elemezzük a szemléltetésre kiválasztott fogalmazást, kiemeljük a pozitívumokat, a típushibákat.• Az elemzés megfigyelési szempontjai<ul style="list-style-type: none">-kommunikáció sikeressége-cím és szövegtartalom megfelelése-szerkesztés-stílus• A gyakorláshoz szükséges ismeretek felidézésének másik módja: olvasmány, vagy olvasmányrészlet elemzése /a szövegfeldolgozáshoz hasonlóan, de rövidebb idő alatt/, ennek célja a szövegmodell „utánzása”. <p>2. <u>Célkitűzés</u></p> <p>II. <u>A FOGALMAZÁS MEGÍRÁSÁNAK ELŐKÉSZÍTÉSE</u></p> <ul style="list-style-type: none">• A mondanivaló tervezése• A szöveg megszerkesztése• Nyelvi formába öntés• A kommunikációs szempontok megbeszélése					
--	---	--	--	--	--	--

1. A mondanivaló tervezésének modellje

a) ismeretek, élmények, gondolatok összegyűjtése (anyaggyűjtés)

- A téma jellegének függvényében választjuk meg
- A témák fő csoportjai: - közvetlen szemléleten alapuló
(kép, képsor, diafilm, megfigyelt tárgyak, növények, állatok, személyek, kísérletek)
- olvasmányokon alapuló
(olvasott történetek reprodukálása, irodalmi hős jellemzése)
- élménytémák (átélt egyéni vagy közösségi élmények)
- fantázia-témák (képzelt események, tárgyak, mesealkotás)

b) a téma leszűkítése címadással

- A címadással leszűkítjük a témát
- Tartalomváró címeket gyűjtünk
- A gyűjtött címeket táblára írjuk
- A címhez igazodó szövegtervezési műhelygyakorlatokat végzünk, de még nem fogalmazunk

c) a témának, műfajnak megfelelő nyelvi-stilisztikai eszközök kiválasztása

- Szó- és kifejezésgyűjtés, írói- költői kifejezések felidézése
- Szólások, közmondások gyűjtése
- Szinonimák keresése

2. A szövegszerkesztés előkészítése

- A szerkesztés elvének műfajtól függő megválasztása
- A mondanivaló tagolása
- Közös vázlatkészítés
- A vázlat végig legyen a tanulók előtt
- A jó képességű tanulók a mintavázlat segítségével szerkeszthetnek saját, egyéni vázlatot

III. ÍRÁSBELISZÖVEGALKOTÁS

1. közvetlen utasítások a fogalmazás megírásához

- a fogalmazások értékelési szempontjainak megbeszélése (végig legyen a tanulók előtt)
- technikai utasítások (helyesírás, külalak, margótartás, önellenőrzés a táblán lévő szempontoknak megfelelően)

2. a fogalmazás megírása

- kellően motivált témaválasztás esetén a tanulóknál közlési vágy alakul ki, az önálló munkára kb. 15- 20 percet szánjunk
- egyéni korrekció, segítségadás
- az óra végén felolvasandó fogalmazások kiválasztása

IV. ÉRTÉKELÉS

- 1- 2 fogalmazás, vagy fogalmazásrészlet felolvasása (jól sikerült munkát válasszunk)
- a bemutatott munkák rövid elemzése
- a táblai szempontok alapján önértékelés, ill. egymás munkájának értékelése
- tanítói értékelés (a felolvasott fogalmazásra, valamint az óra egészére vonatkozóan)

V. HÁZIFELADAT

- hibajavítás
- a következő fogalmazás előkészítéseként esetleges gyűjtőmunka, megfigyelés, ...

2.2.4 Írás

2.2.4.1 Írás óra – Az írott nagybetűk ismertetése

I d ő	Az óra menete	Várható teljesít- mény	Mód- sze- rek	Mun- kafor- mák	Esz- kö- zök	Meg- jegy- zés
	<p>I. <u>BESZÉDMŰVELÉS</u></p> <p>1. <u>Beszédtechnika – Kiejtési gyakorlatok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Légzéstechnikai gyakorlatok <ul style="list-style-type: none"> a/ beszédlégzés b/ beszédhangadás • Artikulációs gyakorlatok <ul style="list-style-type: none"> a/ ajakartikulációs b/ hangkapcsolat • Beszédritmus-gyakorlatok • Időtartam-gyakorlatok • Hangsúlygyakorlatok • Hanglejtésgyakorlatok • A beszédfolyamat-váltás gyakorlatai <ul style="list-style-type: none"> a/ hangerőváltás b/ hangmagasság-váltás c/ tempóváltás • Beszédszünet-gyakorlatok <p>Nagybetű tanítása esetén érdemes a mondatokra épülő kiejtési gyakorlatot választani. Lehet ez hangsúlygyakorlat: <u>Á</u>gi főz. Ági <u>f</u>öz. Lehet hanglejtésgyakorlat: Anna mesét olvas. Anna mesét olvas? Mit olvas Anna? Bárcsak olvasna Anna! Lehet beszédszünet-gyakorlat: Anna <u>m</u>esét olvas, I Ádám <u>l</u>eckét ír. I I</p>					

3. Beszédfejlesztés

- Szógyűjtés – nagybetűk tanítása esetén főként az adott betűvel nevek gyűjtése, csoportosítása
- Mondatalkotás – nevek mondatba foglalása

4. Célkitűzés

II. BETŰTANÍTÁS (a betű vázolása, írása, kapcsolása)

1. Az írott betű bemutatása

a/ Az írott forma levezetése nyomtatottból

- a kiejtési gyakorlat mondataiban azonosság megfigyeltetése: a nyomtatott nagybetű átírása, megneveztetése
- az írott alak bemutatása, megnevezése
- az írott alak levezetése a nyomtatottból, összehasonlításuk

b/ Az írott betű elemzése

- betűelemek megnevezése
- betűnagyság megfigyelése

c/ Az írott betű alakításának bemutatása

- Táblán, nagy méretben történik
- Az írásmozgás megfigyeltetése (kezdőpont, vonalvezetés, végpont)

2. Az írott betű vázolója

- Csak akkor indokolt, ha a nagybetű nem csak méretében tér el a kisbetűtől
Pl. az u, ü, v...-nél ez az órarész kimarad

a/ függőleges síkban
levegőben

a/ egész kar
b/ alkar
c/ csukló
d/ ujj

b/ vízszintes síkban
padon

a/ egész kar
b/ alkar
c/ csukló
d/ ujj

c/ vázolás írólapon postairónnal

d/ ujjlazító torna

3. A betű írása vonalrendszerbe

a/ az előírt betűalak megnevezése, elhelyezkedése a vonalrendszerben
(kezdőpont, végpont, arányok)

b/ az alakítás menete, vonalvezetés ütemezéssel

c/ betűírás

4. A betű kapcsolása

a/ a kapcsolás megnevezése

b/ betűkapcsolatok, szavak, mondatok írása

- Másolás írottról
- Másolás nyomtatotról

III. HÁZI FELADAT

IV. ÉRTÉKELÉS

3 Mintatervezetek – 1. évfolyam

3.1 Hang – és betűtanítás

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom

Osztály: 1.

Tanítás időpontja:

Témakör: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése

Az óra témája/anyaga: Betűismertetés – a kis nyomtatott 'r'. Iránygyakorlat, hanganalízis. Új betű ismertetése: 'r'. Betűsor, szótagsor, szósor, mondatok olvasása. Szó – kép, mondat – kép egyeztetés

Az előző óra anyaga: ö-o, ő-ó differenciálásának ismételése

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok:

- A 'r' mássalhangzó, „morgós”, „zöngés hang.
- A 'r' betű álló egyenesből és horgocskából áll.

2. Kompetenciák fejlesztése:

h) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** mondatalkotással, képek megnevezésével,
- **Tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése** indoklások megfogalmazásával, állítások igazságtartalmának eldöntésével

- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** az előzetes ismeretek feltárásával, hangok, betűk felismerésével, betűk, szótagok, szavak, mondatok olvasásával
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** képekről mondatok alkotásával, kezdőhang leválasztásával, a 'r' hang ejtése közben képzési helyének, technikájának, zöngességének megfigyelésével
- **Figyelem – ezen belül vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** mondat szerkesztéssel, a 'r' betű elemekre bontásával, felismerésével, betűfelismeréssel, betűk összeolvasásával
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** szóalkotással, mondatok összeállításával
 - **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdések megválaszolásával, indoklások megfogalmazásával
 - **következtetés képességének fejlesztése** a hang képzéséből zöngésségre következtetéssel
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** szó – és mondatalkotással
- **Fogalomalkotás képességének fejlesztése** a hang zöngés/zöngétlen voltának megállapításával
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** a hang zöngesség szerinti besorolásával
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** azonosságok felismerésével
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel

i) **A kommunikációs kompetenciák**

- **A helyes ejtési normákhoz igazodó beszédhallás, beszédmozgás fejlesztése** kiejtési gyakorlatokkal – légzéstechnikai gyakorlattal, nyelvtörő utánmodásával
- **Fonémahallás, fonémaejtés fejlesztése** beszédtechnikai gyakorlatokkal
- **Szókinccs bővítése, aktív szókinccs fejlesztése** képek megnevezésével, mondatalkotással, szómagyarázattal
- **Szakszókinccs, szaknyelvhasználat fejlesztése** az anyanyelvi szakkifejezések helyes alkalmazásával.

- **Szöbéli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** mondatalkotással, következtetések levonásával, állítások igazzá tételével, kérdésre adott válaszok megfogalmazásával
 - **beszéértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése** betűsorok, szótagok, szavak, mondatok olvasásával

j) **Digitális kompetenciák**

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** internetes oktatójátékok feladatainak megoldásával

k) **A matematikai, gondolkodási kompetenciák**

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** kezdőhang leválasztásával, szavak hangokra bontásával, a betű elemeire bontásával
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** betűk, szótagok összeolvasásával, hangösszevonással
- **Ítéloképesség, ítéletalkotás fejlesztése** általánosítások igazságtartalmának eldöntésével, hamis állítások igazzá tételével, indoklások megfogalmazásával
- **Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése** iránygyakorlatokkal
- **Szelektív képesség fejlesztése** betűfelismerő gyakorlattal
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** az új hang/betű zöngességének, hangzósságának megfelelő besorolásával
- **Konstruktív képesség fejlesztése** szóalkotással

l) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a páros és csoportmunka során
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

m) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** szóalkotással

n) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** az órán folyamatosan
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** beszédtechnikai gyakorlatokkal
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédkészségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban
- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset
- szavakat hangokra, szótagokra bont
- hangokból, szótagokból szavakat épít
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- matematika

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Bp., 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Játékház Képes Olvasókönyv 1., Meixner Ildikó, OH, Bp., 2020
- Játékház Feladatlapok I. a Képes olvasókönyvhöz, Meixner Ildikó, OH, Bp., 2020
- Játékház Feladatlapok II. a Képes olvasókönyvhöz, Meixner Ildikó, OH, Bp., 2020
- Módszertani kézikönyv a Játék tankönyvekhez, Hargitai Katalin, Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.,2010

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- IKT, feladatlapok

V. AZ ÓRA MENETE

Idő	Az óra menete	A tanulók várható teljesítménye	Nevelési-oktatási stratégia		
			Módszerek	Tanulói munkaformák	Szemléltető eszközök
8'	<p>I. <u>Beszédművelés</u></p> <p>1. <u>Kiejtési gyakorlatok</u></p> <p>a) <u>Légzéstechnikai gyakorlat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A mai órát légzéstechnikai gyakorlattal kezdjük. <u>Nyissátok ki</u> az ablakokat! - Tíz ütemen keresztül fogjuk hangoztatni szaggatottan Gúnár Gedeon hangját, a 'g' hangot. - <u>Álljatok</u> kis terpeszállásba! Jobb kezeteiket <u>tegyétek</u> a hasatokra, hüvelykujjaitok <u>érintse</u> a mellcsontotokat! - Három ütemen keresztül <u>szívjuk be</u> a levegőt, két ütemen át <u>benntartjuk</u>, kilégzésre 10 ütemen keresztül szaggatottan <u>hangoztassátok</u> a 'g' hangot! A kilégzés ütemét az ujjammal mutatom. - <u>Figyeljete</u>k, hogy a belégzés során a vállatok <u>ne emelkedjen</u>, nehogy elrepüljön a kismadár! - <u>Fújjátok ki</u> az elhasznált levegőt! - Belégzés, kettő, három, tart, kettő, 1, 2, 3, ...10 <p>Ell.: Tevékenység során</p>	g-g-g-	ismétlés magyarázat motiválás gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés	FOM	

<p>15'</p>	<p>II. <u>Hangtanítás</u></p> <p>1. <u>Keretmese</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tomi olvasás órát tart a játékaiknak. Sihu Sanyi, Morgó Maci, Töfögő Tóni Kukori Kázmér és a többiek is nagyon figyelnek a „tanító bácsira”. Egyszer csak hallják ám, hogy az ablak alatt hangosan berreg valaki. Kinéznek, látják ám, hogy egy kis motor az. - Hát te? - Szeretnék én is az osztálytársatok lenni és megtanulni írni, olvasni, ahogy ti. - Gyere be és mutatkozz be szépen! – mondta Tomi. - Robogó Robi vagyok. <p>2. <u>Analízis</u> (mondat- szó- hang kiválasztása)</p> <p>a) <u>az alapmondat kiemelése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Alkossatok</u> mondatot az új „osztálytársról”! <p>IKT képe:</p> <div data-bbox="423 983 772 1246" data-label="Image"> </div> <p>Ell.: tev. során</p>	<p>A kis motor neve Robogó Robi.</p>	<p>ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FOM EM</p>	<p>IKT</p>
------------	---	--------------------------------------	--	-------------------	------------

b) Hívókép kiemelése

IKT képe:

c) Hangleválasztás

- Mondjátok ki a kis motor nevét újra!
- Mely hangot halljátok Robogó Robi család- és keresztnéve elején is?

Ell.: tevékenység során

3. Hangoztatás

- Hangoztassuk a 'r' hangot együtt!
- Figyeljétek meg, hogyan képezzük?
- Milyen hangzó lesz a 'r' és miért?

- Tegyétek a két ujjatokat a torkotokra, ahogy szoktuk. Ejtsétek ki újra a az új hangot! Figyeljétek meg, mérgese, morog, vagy szelíd, békés, nem morgós.

Ell. Tevékenység során

Robogó Robi
A 'r' hangot.

Hátra-húzzuk és pörget-jük a nyelvün-ket.
Mással-hangzó, mert a levegő útját a nyelvünk aka-dályozza.

Rezegnek a hangszálak, morgós.

megfigyelés
szemléltetés
feladat-
megoldás
ellenőrzés

FM
EM

IKT

megfigyelés
szemléltetés
feladat-
megoldás
ellenőrzés

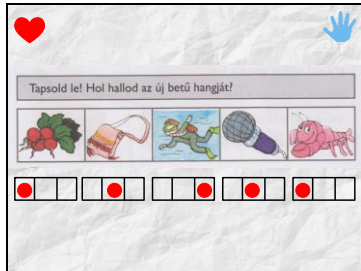
FM
EM

IKT

B csoport

-Nézzetek a táblára! Nevezzétek meg a képeket! Tapsoljátok le!
Hol halljátok a 'r' hangot?

Int. tábla képe:

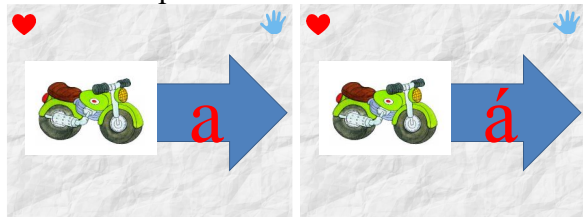

Ell.: Tevékenység során – korongok a helyes válasz esetén úsznak be

5. Szintézis- hangösszevonás

- Robi hangjához érkeznek a tanult magánhangzók.
Ejtsétek ki őket együtt!
- Figyeljétek meg, melyek lesznek az „okos” szavak!

Int. tábla képe:

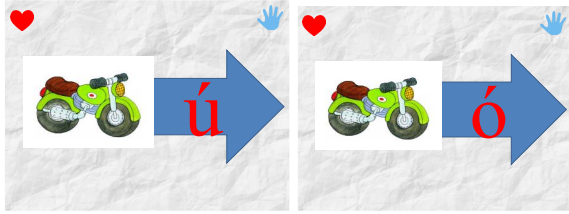
retek
re-tek – elején
tarisznya
ta-risz-nya – a szó belsejében
búvár
bú-vár – a szó végén
...

rá – pl. ráteszünk valamit a könyvre.

szemléltetés
megbeszélés
megfigyelés
motiváció
gyakorlás
feladat-
megoldás

FM
EM

IKT

- Képzeljétek el, a 'ró' is okos szó. Azt jelenti, hogy valaki belevés, beleír valamit valahová.

Ell.: tev. során

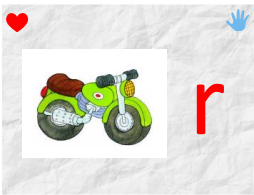
20'

III. Betűtanítás

1. A nyomtatott kisbetű képének bemutatása, megnevezése

- Hangoztassátok újra Robogó Robi „becenevét”, a 'r' hangot!
- Robi azt kérte Tomi tanító bácsitól, hogy az ő hangját is fényképezze le, mint a többi játékét. Tomi kattintott és már kész is volt a kép. Íme, a 'r' hang képe, a kis nyomtatott 'r' betű. Olvassátok el!

IKT képe:

Ell.: tev. során

szemléltetés
megbeszélés
megfigyelés
gyakorlás
feladat-
megoldás

FM
EM

IKT
feladatlap

<p>2. <u>Analízis - betűelemzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Figyeljétek meg, milyen betűelemekből áll a 'r' betű!</u> <p>IKT képe:</p> 	<p>Álló egyenes, jobbra néző horgocska.</p>	<p>szemléltetés motiválás megfigyelés magyarázat feladat- megoldás</p>	<p>FM EM</p>	<p>IKT</p>
<p>Ell.: tevékenység során</p> <p>3. <u>Betűfelismerés</u></p> <p>a) <u>Felismerés és megnevezés az alapszóban</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Keressétek meg és karikázzátok be Robogó Robi nevében a 'r' betűket!</u> <p>Int. tábla képe:</p> <p>Ell.: tev. során</p>	<p>Lásd: IKT képe</p>	<p>ismétlés szemléltetés megfigyelés motiválás gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	<p>IKT</p>

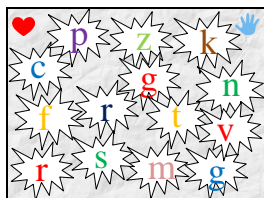
<p>b) <u>Betűfelismerés és megnevezés betűsorban, szavakban, szövegben</u></p> <p><u>A csoport</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A feladatlapon szereplő versben <u>karikázzátok be</u> a 'r' betűket kék színessel! - <u>Húzzátok alá</u> azokat a szavakat, amelyek jelentését nem ismeritek! - Párokban <u>dolgozzatok!</u> <u>Figyeljete</u>k egymásra, <u>működjete</u>k együtt! <p>Feladatlap képe:</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 40%;"> <p>r betűvel ringlő, rigó, recseg-ropog a rádió.</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 40%;"> <p>rendőr, rozmár, rák és répa, rucát lop a róka néha.</p> </div> </div> <p><u>Ell.: írásban</u></p> <p><u>B csoport</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Karikázzátok be</u> az óra eleji nyelvtörőben a 'r' betűket! <p>IKT képe:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 100%;"> <p>répa, retek, mogyoró, korán reggel ritkán rikkant a rigó.</p> </div> <p>Ell.: tev. során</p>		<p>ismétlés megfigyelés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM DM PM</p>	<p>IKT feladatlap</p>
--	--	--	--------------------------------	---------------------------

4. Szintézis

a) Betűk olvasása

- Nagyon figyeljetek, mert a csillagok gyorsan villannak fel és már el is tűnnek.
- Olvassátok el a rajtuk lévő betűket hangosan!
(osztály → padsorok → egyéni olvasók)

IKT képe:

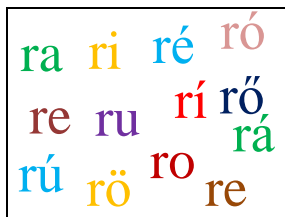

Ell.: tev. során

b) Betűkapcsolás, összeolvasás a már ismert betűkkel

- Olvassátok el a felvillanó szótagokat, szavakat!

Int. tábla képe:

Ell.: tev. során

ismétlés
megfigyelés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

ismétlés
megfigyelés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FOM
EM

IKT

c) Szóolvasási gyakorlatok

- Olvassátok el a felvillanó két-hárombetűs szavakat is!
- Mi a közös a 3. dián lévő szavakban? Indokoljátok!

IKT képe:

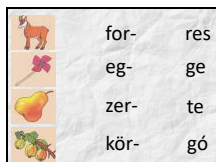

Ell.: tevékenység során

A csoport

- Figyeljétek meg a képeket! Alkossátok meg a nevüket összekötéssel!
Szavanként különböző színessel dolgozzatok!

Feladatlap és IKT képe:

Ell. szóban, látási összehasonlítással

Mindegyik név. Piros a kis kezdőbetű, mert a nagybetűket még nem tanultuk.

for-gó
eg-res
zer-ge
kör-te

ismétlés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

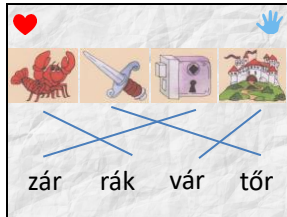
FM
DM
EM

IKT
feladatlap

B csoport

- Olvassátok el a szavakat! Kössétek össze a képeket a jelentésükkel!

Feladatlap és IKT képe:

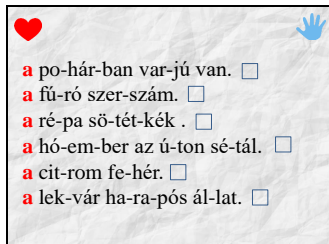
Ell.: írásban

d) Mondatok olvasása

A csoport

- Olvassátok el a mondatokat!
Ha igaz az állítás, kis írott i betűt, ha hamis, kis írott h betűt írjatok a keretbe!

Feladatlap és IKT képe:

Ell.: írásban

Lásd: IKT

h
i
h
h
h
h

ismétlés
megfigyelés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

DM
EM

IKT
feladatlap

B csoport

- Olvassátok el a mondatokat! Kössétek össze őket a megfelelő képekkel!

Készüljete fel a hangos olvasásra!

Feladatlap és int. tábla képe:

a fa ko-pár.

a vár ro-mos.

a vi-rág piros.

a hó fe-hér.

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

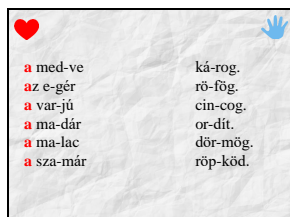
1'

IV. HÁZI FELADAT

A csoport

- Kössétek össze a megkezdett mondatokat a megfelelő befejezéssel! Más-más színnel dolgozzatok!

Feladatlap képe:

- Olvassátok el a betűsorokat, szavakat, mondatokat az olvasókönyv 98. oldalán!

OK. 98.

B csoport

- Olvassátok el a betűsorokat, szavakat, mondatokat az olvasókönyv 98. oldalán!

OK. 98.

- Oldjátok meg a Játékház Feladatlap II. 46. oldalán az 1. feladatot! Színezzetek az olvasottak szerint!

Játékház Feladatlap II. 46/1.

1'

V. Értékelés

A tanulók minőségi, mennyiségi munkája és fegyelm

3.2 Írás óra

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/nyelvtan

Osztály: 4.

Tanítás időpontja:

Témakör: Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése

Az óra témája/anyaga: A kis írott z betű vázolása, alakítása, kapcsolása, írása vonalközbe

Az előző óra anyaga: Az eddig tanult kis írott betűk alakításának, kapcsolásának gyakorlása.

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok:

- A kis írott z betű elemei: hullámvonal, ferde egyenes, hullámvonal
- Kezdőpontja a felső hullámvonal kezdőpontja, végpontja az alsó hullámvonal végpontja.
- Egysoros betű.
- Kezdőpontja az első vékony vonal alatt, végpontja a vastag vonal felett van.
- A betűalakítás menete: hullámhegy, hullámvölgy, ferdén le, hullámhegy, hullámvölgy

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló elvégzésével
- **Tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése** indoklások megfogalmazásával, az írás külalakjának önértékelésével

- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a már tanult betűelemek, betűk, a vonalrendszer elemeinek felidézésével, betűfelismerő gyakorlattal, nyomtatott és írott betű összehasonlításával
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** nyomtatott és írott betű összehasonlításával
- **Figyelem – ezen belül vizuális és auditív figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** nyomtatott és írott betű összehasonlításával, betűfelismerő gyakorlattal, képek csoportosításával
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** képek csoportosításával
 - **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdések megválaszolásával, saját íráskép véleményezésével, indoklással
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** kakukktojás játékkal
- **Fogalomalkotás képességének fejlesztése** a betűelemek, betűk megnevezésével, adott feltétel szerinti szógyűjtésével
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** képek kezdőhang alapján történő csoportosításával, nyomtatott és írott betűk összehasonlításával
- **Inverz gondolkodás, szelektivitás fejlesztése** képek felismerésével, rendszerezésével
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** azonosságok és különbségek felismerésével
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel

b) kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** tematikus szógyűjtéssel
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** az írás órákon használatos szakkifejezések helyes alkalmazásával, betűelemek, vonalrendszer megnevezésével
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** mondatalkotással, vélemények, állítások megfogalmazásával
 - **beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével

- **Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika és gyorsolvasás fejlesztése, az olvasás tempójának és pontosságának fokozása** kétbetűs szavak villámolvasásával
- **Írástechnika-, íráshasználat, helyesírási készség, az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése** a kis írott 'z' vázolásával, alakításával, kapcsolásával
- **Grafomotoros képességek fejlesztése – iránytartás, aránytartás, nagyságtartás, formakövetés fejlesztése** a kisírott 'z' vázolásával, alakításával, kapcsolásával

c) Digitális kompetenciák

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** saját szerkesztésű oktatójáték feladatainak megoldásával

d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** hang- és betűfelismeréssel, a kis írott 'z' betű elemzésével
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** betűkapcsolatok olvasásával és írásával
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** kakukktojás játékkal
- **Ítélnőképesség, ítéletalkotás fejlesztése** indoklások megfogalmazásával
- **Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése** a vonalrendszerben való tájékozódással
- **Szelektív képesség fejlesztése** képek kezdőhang szerinti rendezésével
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** képek kezdőhang szerinti rendezésével

e) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség** – ezen belül **versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a páros munkák során
- **A tanulási-, önszabályozási képességek** – ezen belül **önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése** – ezen belül a **siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése**
- **Esztétikus, harmonikus környezet kialakítása** az óra eleji, közti és végi szervezéssel, a szokásrend alkalmazásával, a tetszetős írásképre való törekvéssel, a füzetek, munkafüzetek tisztaságának, esztétikumának megőrzésével

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, kérdésekre adott válaszok során
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** pozitív motivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek** – ezen belül a **spontán beszédkészségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával

- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával
- Fenntarthatóságra, környezettudatos magatartásra nevelés a füzetek, könyvek állagának megóvásával, a papír gazdaságos és hatékony kihasználásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben, érzékelő játékokban
- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- olvasás, matematika, vizuális kultúra

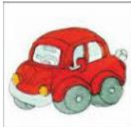

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Meixner Ildikó: Játékház Betűtanítás I., OH, Budapest, 2020
- Módszertani kézikönyv a Játék tankönyvekhez, Hargitai Katalin, Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.,2010
- <https://pinterest.com>

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- IKT, munkafüzet, tábla, képek, betűkártyák

V. AZ ÓRA MENETE

Idő	Az óra menete	A tanulók várható teljesítménye	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzés
			Módszerek	Tanulói munkaformák	Szemléltető eszközök	
10'	<p>I. <u>BESZÉDMŰVELÉS</u></p> <p>1. <u>Memóriagyakorlat</u></p> <p>a) <u>Azonosság felismerése</u></p> <p>- „Ismerősök” képei látjátok a táblán. <u>Nevezzétek meg őket!</u></p> <p>IKT képe:</p> <div style="display: flex; flex-wrap: wrap; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"></div> <div style="text-align: center;"></div> <div style="text-align: center;"></div> <div style="text-align: center;"></div> <div style="text-align: center;"></div> <div style="text-align: center;"></div> <div style="text-align: center;"></div> <div style="text-align: center;"></div> <div style="text-align: center;"></div> </div> <p>Milyen azonosságot vesztek észre, ha a hangjukat kiejtitek?</p>	<p>Morgó Maci, Töfögő Tóni, Nínó Norbi, Dob Dani, Zümi Zénó, Vakkantó Vili, Cincogó Cili, Kukori Kázmér, Sihu Sanyi</p> <p>Mindegyik mássalhangzó.</p>	ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladatmegoldás ellenőrzés értékelés	FM EM	hívóképek IKT	

<p>b) <u>memória gyakorlat hívóképek nevével</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Most <u>bújjatok el! Hajtsátok le</u> a fejeteket a padra! Tapsra <u>nézzetek fel!</u> - Mit vettetek észre? - <u>Mondjátok</u> a hiányzó képe/képek nevét is! <p>IKT képe: az a) résszel megegyező</p> <p>c) <u>Barkochba</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Barátaink közül gondoltam egyikükre. <u>Kérdezzetek!</u> - Nem, nem, nem, nem, igen! <p>- Sújtatok meg nekem, kire gondoltam?</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>2. <u>Kiejtési gyakorlatok</u></p> <p>a) <u>Légzéstechnikai gyakorlat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Légzéstechnikai gyakorlattal folytatjuk az órát. <u>Maradjatok állva!</u> Tíz ütemen keresztül <u>hangoztassátok</u> szaggatottan Zümi Zénó hangját, a 'z' hangot! - <u>Álljatok</u> kis terpeszállásba! Jobb kezeteket <u>tegyétek</u> a hasatokra, hüvelykujjatok <u>érintse</u> a mellcsontotokat! - Három ütemen keresztül <u>szívjuk be</u> a levegőt, két ütemen át <u>benntartjuk</u>, kilégzésre 10 ütemen keresztül szaggatottan <u>hangoztassátok</u> a 'z' hangot! 	<p>Egy-egy kép eltűnik.</p> <p>Cincog? Kukorékol? Szereti a mézet? Lehet utazni rajta?... Meg tud csípni? Zümi Zénóra</p>	<p>szemléltetés motiválás gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>szemléltetés motiválás gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p> <p>FM EM</p>	<p>IKT</p>	
---	---	---	-----------------------------------	------------	--

<p>- <u>Figyeljete</u>k, hogy a belégzés során a vállatok <u>maradjon</u> ellazítva, <u>ne emelkedjen</u>, nehogy <u>elrepüljön</u> a válladról a kismadár!</p> <p><u>Fújjátok ki</u> az elhasznált levegőt!</p> <p>- Belégzés, kettő, három, tart, kettő, kilégzés, 1, 2, 3, ...10</p> <p>Ell.: tevékenység során</p> <p>b) <u>Artikulációs gyakorlat</u></p> <p>- <u>Mondjátok</u> utánam a verset nagy ajakmozgással, a magán- és mássalhangzók helyes időtartamával!</p> <p>IKT képe:</p>	<p>Z, Z, Z, ...</p>	<p>szemléltetés motiválás gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	<p>IKT</p>	
<p>z betűvel zakó, zápor, zene jön a zongorából.</p> <p>zacskó, zebra, zár és zokni, nem kell, zoltán így zokogni.</p>					
<p>Ell.: tev. során</p>					

IKT képe:

Ell.: tev. során indoklással

a) Szógyűjtés – szólabda

- Dobom a Bölcs Baglyot, akihez odarepül, mondjon egy szót Zümi Zénó hangjával!

Ell.: tev. során

b) Mondatalkotás

- Mondok egy egyszavas mondatot: Zümmög.
Bővítsétek ki úgy, hogy megtudjuk, ki zümmög.
Tudjuk meg, hol zümmög a méhecske!
Tudjuk meg, milyen színű virágon zümmög a méhecske!
Azt is tudjuk meg, mikor zümmög a méhecske a piros virágon!

Ell.: tev. során

zongora, zene, zokni, ...

A méhecske zümmög.
A méhecske a virágon zümmög.
A méhecske a piros virágon zümmög.
Reggel a méhecske a piros virágon zümmög.

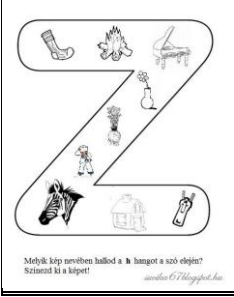
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

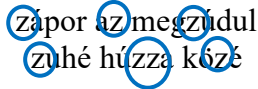
FM
EM

plüss
„Bölcs
Bagoly”

ismétlés
magyarázat
motiválás
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

12'	<p>II. <u>Hang és betű azonosítása</u></p> <p>1. <u>Hangfelismerés</u></p> <p>A csoport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Vegyétek</u> magatok elé a feladatlapot! <u>Színezzétek ki</u> azokat a képeket, amelyek nevében halljátok Zümi Zénó z hangját! <p>Fl. és IKT képe:</p> <p>Ell.: szóban, a hang helyének meghatározásával</p> <p>B csoport</p> <ul style="list-style-type: none"> - Szavakat fogok mondani. Ha halljátok benne Zümi Zénó hangját, <u>álljatok fel</u> és <u>zümmögjétek!</u> - Azt is <u>figyeljétek meg</u>, hol hallható a z hang! - Ha nem halljátok a szóban, <u>guggoljatok le!</u> <p>BORZ, FÜZET, HÁZIKÓ ROZSDA, ROZMÁR, MÉZ, ÚJSÁG, ZÁPORESŐ, SZÍNEZ, ZENÉSZ, MOZI, FRISS</p> <p>Ell.: tev. során</p>	<p>zokni, tűz, zongora, váza, ház, zebra, zipzár</p> <p>borz – szó végén házikó – belsejében rozmár – belsejében méz – végén záporoső – elején színez – végén zenész – elején mozi - belsejében</p>	szemléltetés motiválás gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés	FM EM DM	feladatlap IKT	
-----	---	---	---	----------------	-------------------	--

<p>2. <u>Betűfelismerés</u></p> <p>- <u>Vegyétek</u> magatok elé a feladatlapot. Kék színessel <u>karikázzátok be</u> a vers kis nyomtatott z betűit!</p> <p>Feladatlap és IKT képe:</p>		<p>ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás meg- beszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>ÖM</p>	<p>IKT feladatlap</p>	
<p style="text-align: right;">zápor előtt</p> <p>zápor előtt, zápor után, mindig ugat az én kutyám: zápor előtt a felleget, zápor után a kék eget. de ha megzúdul a zuhé, húzza farkát lába közé. <i>/kányádi sándor/</i></p>		<p>ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás meg- beszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	<p>IKT</p>	
<p>Ell.: tev. során, ill. látásai összehasonlítással</p> <p>3. <u>Hang és betű azonosítása</u></p> <p>https://wordwall.net/hu/resource/6745306</p> <p>- Kedvenc játékokot következnek. Csoportosítsátok a képeket aszerint, hogy a 'z' hangot, vagy a 's' hangot halljátok –e a nevében!</p>					

IKT képe:

0:06

z s

Válaszok beküldése

Ell.: tev. során, a hang helyének meg nevezésével

20'

III. BETŰTANÍTÁS

1. Az írott betű bemutatása

a) Az írott forma levezetése nyomtatottból

- Bújjatok le! Varázsoltam a táblára.
Ki ő? Nevezzétek meg?
- Mely hangot halljátok kis barátunk mindkét nevének elején?

z

s

váza – a szó belsejében
zokni – a szó elején
őz – a szó végén
méz – a szó végén

táska – a szó belsejében
eső – a szó belsejében
ásó – a szó belsejében
vasaló – a szó belsejében

Zümi Zénó.
A z hangot.

szemléltetés
motiválás
gyakorlás
meg-
beszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

Alakuló IKT képe:

- Most újra hunyjatok! Varázsolok megint. Tapsra nézzetek fel!
- Nevezzétek meg a táblán látható betűt!

Z

- Most jön az igazán nagy varázslat! Bújjatok el gyorsan!

Z

- Vajon mit varázsoltam elő? Nevezzétek meg!
- Igen ám! Lássuk, most mi történik a varázslatos Betűországban!

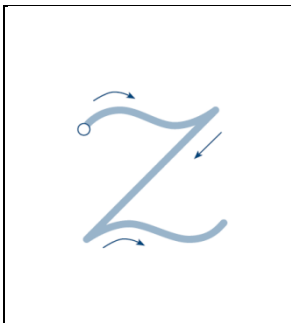
Z

Kis nyomtatott z.

A kis írott z betűt.

<p>- <u>Hasonlítsátok össze</u> a nyomtatott és az írott alakot! Milyen azonosságot vesztek észre? Mi lehet a különbség?</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>b) <u>Az írott betű elemzése</u></p> <p>- <u>Nevezzétek meg</u> az írott betű elemeit!</p> <p>- Mit vesztek észre a méretüket tekintve?</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>c) <u>Az írott betű alakításának bemutatása</u></p> <p>- Mondom a vonalvezetését. - <u>Figyeljétek meg</u>, hol a kezdőpont! - Milyen irányban kezdem vázolni? - Hol lesz a betű végpontja?</p> <p>Hulláhegy, hullámvölgy, ferdén balra le, rajta kissé vissza, hullámhegy, hullámvölgy.</p>	<p>A ferde egyenesben megegyeznek. A két fekvő egyenes helyett az írott betűben hullámvonal van.</p> <p>Két hullámvonal és egy ferde egyenes. Méretük megegyezik.</p> <p>Kezdőpontja a felső hullámvonal kezdőpontjánál a bal oldalon, jobbra íveljük. Végpontja az alsó hullám végpontjánál a jobb oldalon.</p>	<p>megfigyelés szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladatmegoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>megfigyelés szemléltetés motiválás gyakorlás feladatmegoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p> <p>FM EM</p>	<p>IKT</p> <p>IKT</p>	
--	--	---	-----------------------------------	-----------------------	--

IKT képe:

Ell.: tev. során

2. Az írott betű vázolása

a) Függőleges síkban a levegőben

- Álljatok fel!
- „Író” kezetekeket emeljétek fel a képzeletbeli bal kezdőponthoz!
- Vázoljunk együtt, mondjátok velem a vonalvezetést!
- A kezemmel én is vázolólok veletek, Ti a tükörképet látjátok.

Hulláhegy, hullámvölgy, ferdén balra le, rajta kissé vissza, hulláhegy, hullámvölgy.

- Most fogjátok meg a könyökötöket! Alkarotokat nyújtsátok ki! Vázoljunk ismét együtt!

Hulláhegy, hullámvölgy, ferdén balra le, rajta kissé vissza, hulláhegy, hullámvölgy.

szemléltetés
motiválás
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
ÖM

<p>- Most <u>fogjátok meg</u> a csuklótokat! <u>Vázoljunk</u> a kinyújtott ujjunkkal is egy írott z betűt!</p> <p>Hulláhegy, hullámvölgy, ferdén balra le, rajta kissé vissza, hullámhegy, hullámvölgy.</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>b) <u>Vízszintes síkban</u></p> <p>- <u>le!</u> Most csak az ujjatokra lesz szükségetek. <u>Vázoljunk</u> a padra egy jó nagy z betűt! <u>Mondjuk</u> a vonalvezetést most is!</p> <p>Hulláhegy, hullámvölgy, ferdén balra le, rajta kissé vissza, hullámhegy, hullámvölgy.</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>c) <u>Vázolás postairónnal</u></p> <p>- <u>Üljetek le! Készüljete elő</u> a vázolásához a helyes testtartással!</p> <p>- <u>Vegyétek elő</u> a Ceruzás írás munkafüzetet! <u>Nyissátok ki</u> a 49. oldalon!</p> <p>- A legfelső sorban, Zümi Zénó mellett négyzetrácsokba írták elő a kis írott z betűket. Ez segít abban, hogy a két hullámvonal egymás fölött legyen.</p> <p>- <u>Helyezzétek el</u> a postairónotokat a legelső z betű kezdőpontjához, a négyzetrács bal felső sarkába!</p> <p>- <u>Vázoljátok át többször, egyre lendületesebben</u> a betűket!</p> <p>- <u>Mondjuk</u> itt is a vázolás menetét!</p>		<p>szemléltetés motiválás gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>szemléltetés motiválás gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM ÖM</p> <p>FM ÖM</p>	<p>IKT postairón munkafüzet</p>	
--	--	---	-----------------------------------	---	--

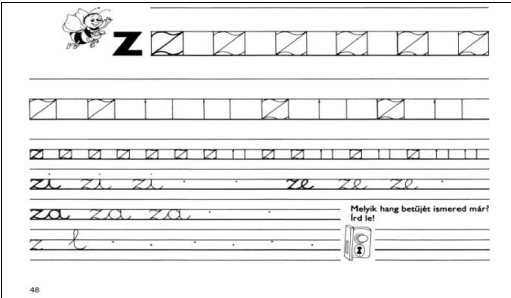
**Hulláhegy, hullámvölgy, ferdén balra le, rajta kissé vissza,
hullámhegy, hullámvölgy.**

Mf. és IKT képe:

48

- Most következhet a második sor. Vázoljátok át ütemezés alapján csak az első kettő betűt!
- Hagyjatok ki egy négyzetrácsot, mint a matematika füzetben! Fordítsátok le nyitva a munkafüzetet!

Ell.: tev. során, majd írásban

<p>d) <u>Ujjlazító torna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Most <u>pihenjete</u>k kicsit. <u>Álljatok fel!</u> - <u>Játsszuk el</u>, hogy egy zenekar tagjai vagyunk! Lazítsuk el a vállunkat: <u>hegedüljünk!</u> Most <u>zongorázzunk</u> egyet! Végül <u>furulyázzunk</u>. <p>Ell.: tev. során</p> <p>3. <u>A betű írása vonalrendszerbe</u></p> <p>a) <u>Az előírt betűalak megnevezése, elhelyezése a vonalrendszerben</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Végül <u>jöjjenek</u> a legkisebbek! - De előbb a harmadik sorban <u>figyeljéte</u>k meg, hol „csücsül” a z betűnk! - Hová ér hozzá a „feje búbja”? - Tehát hány sort foglal el? - Hol lesz a kezdőpontja? - Hol a végpontja? <p>IKT és mf. képe:</p> <p>Ell.: tev. során</p>	<p>A vastag vonalon. Az első vékony vonalhoz. Egyet. Az első vékony vonal alatt. A vastag vonal fölött.</p>	<p>magyarázat motiválás gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>szemléltetés motiválás gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM ÖM</p> <p>FM EM ÖM</p>	<p>IKT munkafüzet</p> <p>IKT munkafüzet</p>	
--	---	---	--	---	--

b) Betűírás ütemezéssel

- Most már a hegyes „varázsgرافittal” dolgozzatok!
- Írjátok át ütemezés alapján a legkisebb z betűket is!
Most se feledkezzetek meg a helyes testtartásról!

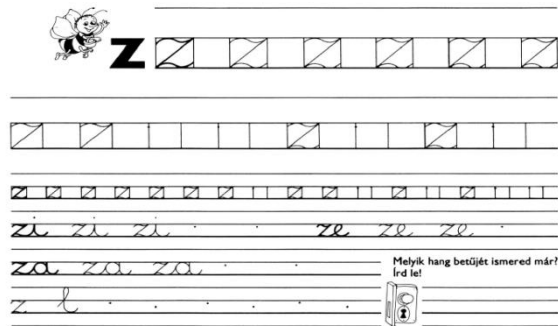
Ell.:tev. során

4. A betű kapcsolása

a) A kapcsolás megnevezése

- Most tekintsetek a kétbetűs szavak sorára!
- Olvassátok el az előírt szavakat!

IKT és Mf. képe:

48

Ell.: tev. során

zi, ze, za

motiválás
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
ÖM

IKT
munkafüzet
feladatlap
füzet

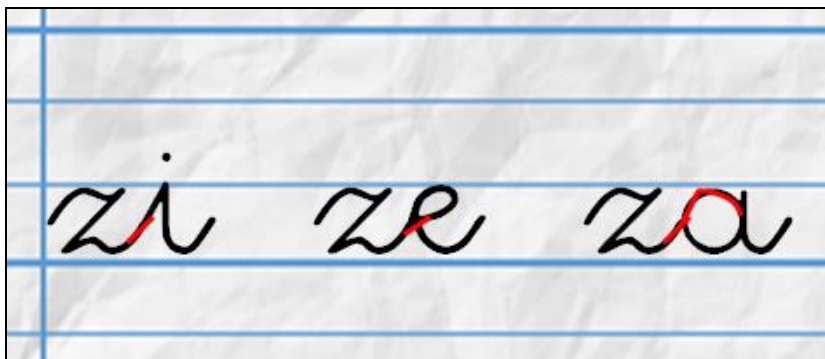
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM
ÖM
DM

IKT
munkafüzet
feladatlap

- Most nézzetek a táblára!
- Figyeljétek meg, milyen elem segítségével kapcsoljuk az i betűt a kis írott z betűnkhez!
- Nézzétek meg figyelmesen a ze szócskát is! Itt melyik elem segít a kapcsolásban?
- Végül kapcsolták az a betűt is. Hogyan?

IKT képe:

Ell. Tev. során

b) szavak másolása írottról írottra

- Írjátok át grafittal az előírt betűkapcsolatokat, majd a megadott kezdőpontok segítségével másoljátok le őket!
- A gyorsabban haladó kisgyerekek írják végig a díszítősort is!
- Aki még azzal is kész, dolgozzon a szorgalmi feladaton!
- Olvassátok el a nyomtatott szavakat! Másoljátok le őket a füzetbe írottan!

Ferde egyenessel.

A ferde egyenessel.

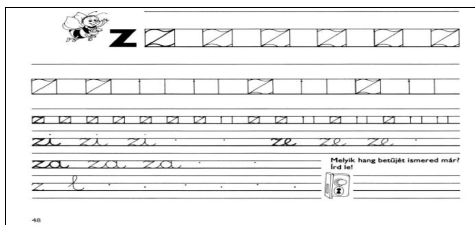
Elíveltek az óralap ketteséig.

szemléltetés
motiválás
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM
ÖM
DM

munkafüzet

Mf. és IKT képe:

Ell.: tev. során

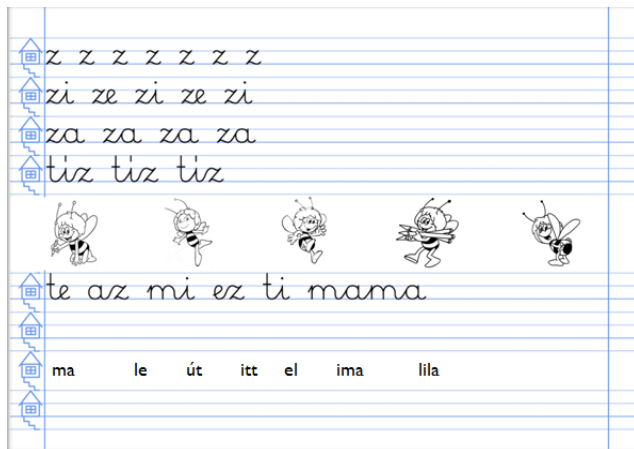
Szorgalmi feladatlap képe:

tíz mez laza **z**izi zúza **l**iza **z**ita laza **e**lza

2'

IV. Házi feladat

- A házi feladat a kiosztott feladatlapon található. Vegyétek magatok elé!
- A „B” csoportosok írják végig az első négy sort! Ügyeljetek a megfelelő távolság betartására és a helyes alakításra, kapcsolásra. Színezzétek ki lazításképpen a méhecskéket is!
- Az „A” csoportosok másolják le a méhecskék alatti szavakat írottról írottra, majd nyomtatotról nyomtatottra!

1'

V. Értékelés

A tanulók minőségi és mennyiségi munkája, fegyelme alapján

3.3 Első osztályos szöveg feldolgozása

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/olvasás

Osztály: 4.

Tanítás időpontja:

Témakör: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése

Az óra témája/anyaga: Miau – a 7. meserészlet feldolgozása

Az előző óra anyaga: Miau – a mese 6. részének feldolgozása

Az óra típusa: Új ismereteket közlő óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. **Oktatási feladatok:** Nincs

2. **Kompetenciák fejlesztése:**

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló elvégzésével, önellenőrzéssel
- **Tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése** indoklások megfogalmazásával, események, helyszínek időrendjének megállapításával, vélemények, spontán reakciók megfogalmazásával
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a már tanult ismeretek felidézésével, hallás utáni szövegértés fejlesztése kérdések megválaszolásával
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** rejtvény, találós kérdés megfejtésével, képek csoportosításával
- **Figyelem – ezen belül vizuális és auditív figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** képek csoportosításával, kérdések megválaszolásával, válogató néma olvasással, feletválasztással
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**

- **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** betűmozaikkal, rejtvény megfejtésével, időrendi feladattal, mondatszerkesztéssel
- **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdések megválaszolásával, spontán reakció megfogalmazásával, állítások igazságtartalmának eldöntésével, indoklással
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával, dramatikus játékkal
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** szókirakóval, mondatszerkesztéssel, puzzle játékkal, képek időrendbe állításával
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** képek csoportosításával
- **Inverz gondolkodás, szelektivitás fejlesztése** képek felismerésével, rendszerezésével, Húzd át, ami NEM... játékkal
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** mese dramatizálásával
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel

b) kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** dramatikusjátékkal
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** a szövegfeldolgozó órákon használatos szakkifejezések helyes alkalmazásával
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** mondatalkotással, vélemények megfogalmazásával
 - **beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Olvadási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika és gyorsolvasás fejlesztése, az olvasás tempójának és pontosságának fokozása** látószögnövelő gyakorlattal, szópiramis olvasásával, mese szerepek szerinti felolvasásával
- **Írástechnika-, íráshasználat, helyesírási készség, az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése** a rejtvény kitöltésével

c) Digitális kompetenciák

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** internetes oktatójáték feladatainak megoldásával

d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** szövegelemzéssel
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** szerepolvasással és dramatikus játékkal
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** rejtvény, találós kérdés megfejtésével, képek, helyszínek időrendi sorba állításával
- **Ítéloképesség, ítéletalkotás fejlesztése** indoklások megfogalmazásával, állítások igazságtartalmának eldöntésével
- **Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése** szövegben való tájékozódással, időrendi feladat megoldásával
- **Szelektív képesség fejlesztése** képek rendezésével
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** képek rendezésével

e) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a dramatikus játék során
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** betűmozaik és puzzle játékkal, mesedramatizálással
- **Esztétikus, harmonikus környezet kialakítása** az óra eleji, közeli és végi szervezéssel

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, kérdésekre adott válaszok során, drámajátékkal
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** pozitív motivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédkészségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, dramatizálással, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

6. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával
- Fenntarthatóságra, környezettudatos magatartásra nevelés a füzetek, könyvek állagának megóvásával, a papír gazdaságos és hatékony kihasználásával

7. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban
- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset
- szavakat hangokra, szótagokra bont; a hangokból, szótagokból szavakat épít
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.

8. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- írás, matematika, vizuális kultúra

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Módszertani kézikönyv a Játék tankönyvekhez, Hargitai Katalin, Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.,2010
- Játékház Képes Olvasókönyv 1., Meixner Ildikó, OH, 2020
- Vidám mesék, Vlagyimir Szutyjev, Móra Könyvkiadó, Bp., 201
- <https://wordwall.net/hu/resource/14561393/olvas%c3%a1s/miau-7r%c3%a9sz>
- <https://pinterest.com>

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- IKT, munkafüzet, tábla, képek, feladatlapok

V. AZ ÓRA MENETE

Idő	Az óra menete	A tanulók várható teljesítménye	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzés		
			Módszerek	Tanulói munkaformák	Szemléltető eszközök			
	<i>Szervezés</i>							
12'	<p>I. <u>Előkészítés</u></p> <p>1. <u>Hangulati-tartalmi előkészítés – ismeretek felidézése</u></p> <p>a) rejtvény</p> <p>- Az első két csoport talál a pad közepén egy-egy kis borítékot. A benne lévő betűkből <u>rakjatok ki</u> értelmes szót! <u>Figyeljete</u>k, valami segít!</p> <p>A borítékok tartalma: <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td><i>a i P j t</i></td></tr></table> <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td><i>o i B d r</i></td></tr></table></p> <p>- A 3-4. csoport egy –egy rejtvényt kapott. <u>Írjátok</u> a képek nevét a négyzetrácsokba! A még nem ismert betűket a hálóba már beírtam.</p>	<i>a i P j t</i>	<i>o i B d r</i>	Pajti, Bodri	didaktikai játék megbeszélés ismétlés szemléltetés tanulók munkája feladatlapon ellenőrzés értékelés	FOM EM DM ÖM CSM	IKT feladat- képek szókartyák boríték TK	
<i>a i P j t</i>								
<i>o i B d r</i>								

Feladatlap és IKT képe:

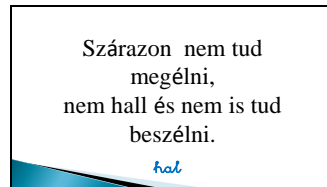
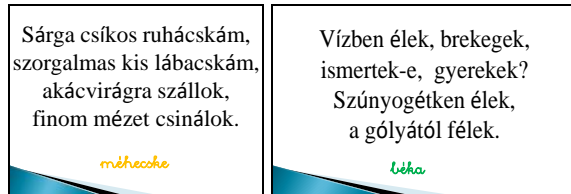
	b	é	k	a	
		s	a	s	
	m	ó	k	u	s
		h	a	l	
			s	ü	n

		m	e	d	v	e
	b	a	g	o	ly	
		l	é	gy		
			r	ó	k	a

Isd. színessel
a rejtvényben

- Az 5-6. csoport feladatlapján találós kérdés van.
Írjátok a vonalra a megfejtést!

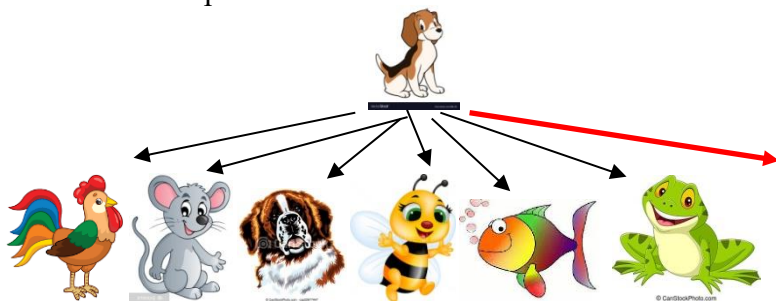
Feladatlap és IKT képe:

Ell.: szóban a megfejtések közlésével, megjelenítésével

- Elhoztam Nektek a megfejtések képeit. Mi a közös bennük?
- Ki a főszereplő?
- Állítsátok a többi képet időrendi sorba aszerint, ahogyan a kutya találkozott velük!

Alakuló IKT képe:

Isd. a fl. alján színessel

A Miau mese szereplői.

Pajti.

Lásd: IKT képe

<p>- Rendezzék a képek alá a szókétyákat aszerint, kivel hol találkozott a kicsi kutya!</p> <p>Alakuló IKT képe:</p> <table border="1" data-bbox="174 300 1025 395"> <tr> <td>udvaron</td> <td>ház sarkán</td> <td>kutyaólnál</td> <td>bokorban</td> <td>tóban</td> <td>tóparton</td> </tr> </table> <p>- Ki hiányzik a képsorból? - Mi volt Pajti problémája a mese elején?</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>2. <u>Célkitűzés</u></p> <p>- A mai órán vajon kivel fog találkozni? - Csoportban <u>állítsátok össze</u> a puzzle darabjait! Feltesszük őt is a táblára.</p> <p>Alakuló IKT képe:</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>3. <u>Olvasástechnika</u> – látászögnövelő gyakorlat szópiramis</p> <p>- Ahhoz, hogy szépen olvassátok a Miau 7. részét is, <u>nézzetek</u> az interaktív táblára! <u>Olvassátok el</u> a mese felvillanó szavait! <u>Ügyeljetek a mássalhangzók helyes időtartamára!</u></p>	udvaron	ház sarkán	kutyaólnál	bokorban	tóban	tóparton	<p>A cica. Nem tudta, ki mondta azt, hogy miau.</p>	<p>megbeszélés ismétlés szemléltetés feladat- megoldás didaktikai játék ellenőrzés értékelés</p> <p>megfigyelés megbeszélés szemléltetés gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>CSM EM</p> <p>FOM EM</p>	<p>képdarabok IKT</p> <p>IKT</p>	
udvaron	ház sarkán	kutyaólnál	bokorban	tóban	tóparton						

IKT képe:

- Mos kivetítem a teljes szópiramist.
- Figyeljétek meg, melyik szó lehet a kakukktojás?
- Miért? Indokoljátok meg!

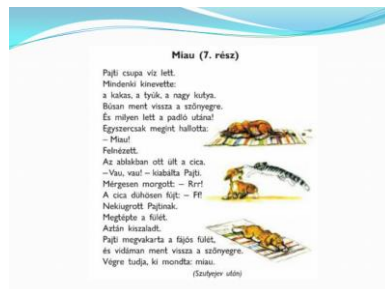
Ell.: tev. során, szükség esetén korrekcióval

II. Szövegfeldolgozás

1. Cím, kép, tartalom kapcsolata

- Nyissátok ki az OK-et a 194. oldalon.

IKT és TK képe:

- Nézzétek meg a képet! Mit gondoltok, mi fog történni a mai befejező részben?

Ell.: tev. során

A vissza szó, mert abban kétjegyű kettőzött 'sz' van, a többi szóban egyjegyű kettőzött/hosszú 't'.

megfigyelés
megbeszélés
ismétlés
szemléltetés
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

Tk.
IKT

Talán megtudja végre, ki mondta: Miau.

20'

<p><u>2. A szöveg megismerése</u></p> <p>a) <u>Tanítói bemutatás</u></p> <p>- <u>Hallgassátok meg</u> a mesénk befejező részét!</p> <p>b) <u>A szöveg mondatonkénti hangos olvasása</u></p> <p>- <u>Olvassátok el</u> mondatonként a szöveget! <u>Ügyeljete</u>k a pontosságra, a szöveghúségre!</p> <p>- Helyes időtartammal és kifejezően <u>olvassatok</u>!</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>c) <u>A mondatok értelmezése, az elsődleges szövegértés ellenőrzése</u></p> <p>- Kérdéseket tesztek fel a mesével kapcsolatban. <u>Válaszoljatok</u> rájuk értelmes mondatokkal!</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Miért vizes Pajti bundája? ➤ Miért búslakodott a kiskutya? ➤ Milyen hangot hallott a szőnyegén fekve? ➤ Ki ült az ablakban? ➤ Hogy viselkedett Pajti a cica láttán? ➤ Hogy viselkedett a cica? ➤ Mit tett Pajtival? ➤ Miért volt mégis vidám a kicsi kutyus? <p>Ell.: tev. során</p>	<p>Mert beleesett a tóba. Mert nem tudta meg, ki mondta, hogy miau. Nyávogást. A cica. Ugatott, morgott. Fújt. Megtépte a fülét. Mert végre tudta, ki nyávogott.</p>	<p>megbeszélés gyakorlás szemléltetés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>megfigyelés megbeszélés gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FOM EM</p> <p>FOM EM</p>	<p>IKT Tk.</p>	
---	--	--	-------------------------------------	--------------------	--

<p>d) <u>Szintetizáló olvasás</u></p> <p>- Ki szeretné mintaszerűen felolvasni az egész mesét?</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>3. <u>Szövegelemzés, szövegértelmezés</u></p> <p>a) <u>Válogató olvasás</u></p> <p>A csoport</p> <p>- <u>Olvassátok el</u> némán a kérdéseket és <u>húzzátok alá</u> a mesében a válaszokat kékkel!</p> <p>IKT és feladatlap képe:</p> <div data-bbox="280 762 797 1153" style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px auto; width: fit-content;"> <p>Ki lett csurom vizes? Miért? Kik nevték ki a kicsi kutyát? Mit hallott Pajti, miután visszament a szőnyegre? Ki üldögélt az ablakban? Hogy reagált Pajti a cica láttán? Hogy reagált Pajtira a cica? Mit művelt Pajti fülével a macska? Miért volt vidám végül a kiskutya?</p> </div> <p>Ell.: szóban, a válaszok felolvasásával, indoklással</p>	<p>Pajti, mert beleesett a tóba. Mindenki. Miau.</p> <p>A cica. Ugatott, morgott. Fújt. Megtépte. Végre megtudta, ki mondta azt, hogy miau.</p>	<p>feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>megbeszélés ismétlés szemléltetés feladat- gyakorlásmego ldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>ÖM</p> <p>FM CSM DM ÖM EM</p>	<p>Tk.</p> <p>Tk. IKT</p>	
---	---	---	--	-------------------------------	--

<p>B csoport</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mondatonként <u>olvassuk fel</u> a mesét. Kérdéseket tesztek fel hozzájuk. <u>Húzzátok alá</u> a szövegben a megfelelő választ! - Ki lett csupa víz? - Kik nevték ki a kiskutyát? - Mit hallott megint? - Ki ült az ablakban? - Kinek ugrott neki a cica? - Mit csinált a fülével? - Hogyan ment vissza Pajti a szőnyegre? <p>Ell.: tev. során</p> <p>b) <u>Feleletválasztás</u></p> <p>A csoport</p> <ul style="list-style-type: none"> - Olvassátok el a feladatlap kérdéseit! <u>Húzzátok alá</u> a válaszok közül a helyeset kék színessel! <p>IKT és feladatlap képe:</p> <div data-bbox="271 967 714 1305" style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p>Mit csinált a cica? Megnyalogatta Pajti orrát. <u>Megtépte a kiskutya fülét.</u> Meghúzta Pajti farkát. Megette a vacsoráját.</p> <p>Miért nyugodott meg végül Pajti? Mert a cicával barátságban váltak el. <u>Mert végre megtudta, ki nyávogott.</u> Mert a gazdija megsimogatta. Mert jól kialudta magát.</p> </div> <p>Ell.: szóban, a helyes válaszok aláhúzásával</p>	<p>Pajti. Mindenki. Miau. A cica. Pajtinak. Megtépte. Vidáman.</p> <p>Lásd: IKT képe</p>	<p>megbeszélés ismétlés szemléltetés gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>DM ÖM EM</p>	<p>IKT feladatlap</p>	
---	--	--	---------------------------	----------------------------	--

B csoport

- A B csoportosokkal együtt fogunk dolgozni. Az int. táblán hiányos mondatokat láttok. Húzzátok be a helyes választ a keretekbe!
<https://wordwall.net/hu/resource/14561393/olvas%c3%a1s/miau-7r%c3%a9sz>

IKT képe:

Ki nevette
ki Pajtit?

Ell.: tev. során

c) Mondatszerkesztés

- Kössétek össze a mondatok elejét a megfelelő befejezéssel!
- Más-más színest használjatok!
- Dolgozzatok párokban!

IKT és feladatlap képe:

Ell.: szóban, a mondatok felolvasásával, a megoldások megjelenítésével

Lásd: IKT képe

megbeszélés
ismétlés
szemléltetés
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

PM
EM

IKT
feladatlap

10'	<p>III. <u>Szintetizálás</u></p> <p>1. <u>A szöveg szerepek szerinti (párbeszéd) szintetizáló újraolvasása</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Olvassuk el</u> újra a mesét szerepek szerint! A mesélőt érintéssel váltom. - Kik a megszólaló szereplők? - Ki szeretne „Pajti”, ki pedig „cica” lenni? <p>Ell.: tev. során</p> <p>2. Dramatikus játék</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Játsszátok el</u> a mesét szerepek szerint! Milyen szereplőkre lesz szükség még? Ki lesz kakas, tyúk, nagy kutya? Pajti a mese alapján mondja is, hogy mit csinál! Pl.: De vizes lettem! És még ki is nevettek! Megyek a szőnyegemre. - A szereplők jól hallhatóan, a közönség felé fordulva <u>játsszanak!</u> Arcotokkal, mozdulatokkal is <u>fejezzétek ki</u> az érzelmeiteket! <p>Ell.: tev. során</p> <p>3. Könyvajánlás</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tudom, hogy nagyon szerettek és szépen is tudtok olvasni Ezért szeretném ajánlani Nektek azt a mesekönyvet, amely a Miau című mesén kívül még sok aranyos történetet tartalmaz. A könyvtárban meg fogjátok találni. Emlékeztek, az első résznél beszéltünk róla, hogy az író bácsit Vlagyimir Szutyjevnek hívják, orosz származású. 		<p>megbeszélés feladat- megoldás gyakorlás ellenőrzés értékelés</p> <p>megbeszélés ismétlés tanulók munkája a tankönyvben ellenőrzés értéke</p> <p>tanítói közlés</p>	<p>FM EM</p> <p>FM EM</p>	<p>TK</p> <p>mesekönyv</p>	
-----	---	--	---	-----------------------------------	----------------------------	--

A mesekönyv képe:

2'

IV. Házi feladat

A csoport

- Olvassátok el újra a mesét némán és hangosan is!
- Húzzátok át a feladatlapon azokat az állításokat, amelyek NEM igazak Pajtira!

Feladatlap képe:

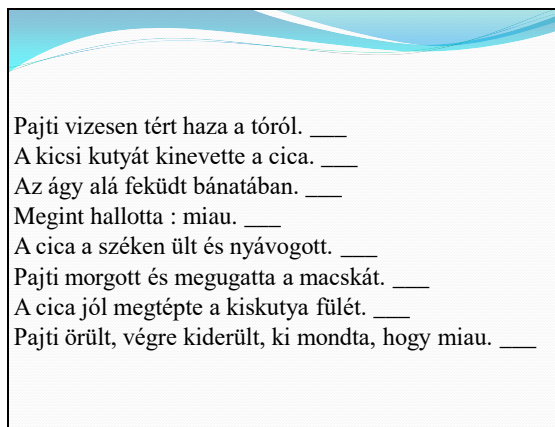
Húzd át, ami NEM igaz Pajtira!

A tóban vizes lett a bundája.
Vidám volt, mert az állatok kinevették.
Kutyaugatást hallott.
Az ablakban vette észre a cicát.
Megijedt a macskától és elbújt az ágy alá.
Fájt a háta, mert a cica megtépte.
Sírva ment vissza a szőnyegére.
Megnyugodott, mert végre megtudta, ki nyávogott.

B csoport

- Olvassátok el többször némán és hangosan is a mesét!
Döntsétek el az állításaimról, hogy igazak vagy sem!

Feladatlap képe:

V. Értékelés

1'

A tanulók minőségi és mennyiségi munkája, fegyelme alapján

4 Mintatervezetek – 2. évfolyam

4.1 olvasás

4.1.1 Ismeretterjesztő szöveg feldolgozása

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/nyelvtan

Osztály: 2.

Tanítás időpontja:

Témakör: Állatok, növények, emberek

Az óra témája/anyaga: A mókus

Az előző óra anyaga: Móra Ferenc- A cinege cipője

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok: NINCS

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló és csoportos munkaformában történő elvégzésével, az ismeretközlő szöveg elemzésével, önellenőrzéssel
- **Tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése** indoklások megfogalmazásával
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a mókusról már ismert, ill. szerzett ismeretek felidézésével, szétválogatásával
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** képmozaik összeállításával, ismert és új információk szétválogatásával, információ-kereséssel, a szöveg stilisztikai elemzésével

- **Figyelem** – ezen belül vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése puzzle-játékkal, ismeretlen jelentésű szavak kikeresésével
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** információ-gyűjtéssel
 - **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdésekre adott válaszok, vélemények, állítások, indoklások megfogalmazásával, állítások igazságtartalmának eldöntésére
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** képmozaikkal, állítások megfogalmazásával, események időrendjének megállapításával
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** ismert és új információk szétválogatásával, csoportosításával, táblázatba rendezéssel, fűrtábra kitöltésével
- **Inverz gondolkodás fejlesztése** szókérdőív válogatásával
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** azonosságok, különbségek felismerésével, részösszefoglalások megfogalmazásával
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókinccs bővítése, aktív szókinccs fejlesztése** ismeretlen jelentésű szavak gyűjtésével, szó,magyarázattal
- **Szakszókinccs, szaknyelvhasználat fejlesztése** az olvasás órákon használatos szakkifejezések helyes alkalmazásával.
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** vélemények, állítások megfogalmazásával
 - **Reproduktív beszéd fejlesztése** a mókus bemutatásával
 - **beszédfértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése** válogató hangos/ néma olvasással
- **A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás, beszédmozgás fejlesztése - ezen belül:**
 - **időtartamok ejtésének fejlesztése** szószerkezetek olvasásával

- **hangsúlygyakorlat** szövszerkezetek felolvasásával

c) **Digitális kompetenciák**

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** internetes oktatójátékok feladatainak megoldásával

d) **A matematikai, gondolkodási kompetenciák**

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** szöveg bekezdésekre tagolásával
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** részösszefoglalások megfogalmazásával, a mókus bemutatásával
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** puzzle-játékkal, bekezdések időrendjének megállapításával
- **Ítéloképesség, ítéletalkotás fejlesztése** állítások igazságtartalmának eldöntésével, indoklások megfogalmazásával
- **Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése** szövegekben való tájékozódással, válogató olvasással
- **Szelektív képesség fejlesztése** ismeretlen jelentésű szavak kikeresésével, ismert és új információk szétválogatásával
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** információk csoportosításával, táblázatba rendezésével, fűrtábra kitöltésével
- **Konstruktív képesség fejlesztése** képmozaik kirakásával

e) **A személyes és társas kapcsolati kompetenciák**

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka, páros munka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a csoport-és páros munkák során, dramatikus játék során az idegenvezetői szerepkörbe való beleéléssel
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel

- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** dramatikus játékkal

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív mozivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédképességek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámoló, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi

- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja
- érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- nyelvtan, írás-helyesírás, matematika

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Dörnyei Sándorné – Petróczi Lászlóné: Szövegértési feladatlapok ismeretterjesztő szövegekkel az általános iskola 2. osztálya számára, OKTESZT KIADÓ, Nyíregyháza, 2003
- <https://learningapps.org>
- Búvárzsebkönyv Vadak
- Kovács Zsolt: Kisemlős lexikon
- Európa vadvilága
- Mérei Ferenc, V. Binét Ágnes :Ablakzsiráf , Móra Könyvkiadó, Budapest, 2017
- Seregély Istvánné - Németh Lászlóné: Szókincstár gyermeklexikon 2-4. o., Apáczai Kiadó Kft., Celldömölk, 2010
- Hegedűs Ferencné: Szóbúvár, Apáczai Kiadó Kft., Celldömölk, 2010

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- feladatlapok, karton kocka, borítékok, interaktív tábla, szókétyák, gyermeklexikonok

V. AZ ÓRA MENETE

I d ő	Az óra menete	Várható teljesítmény	Módszerek	Munkaformák	Eszközök	Megjegyzés
-------------	---------------	----------------------	-----------	-------------	----------	------------

30,	<p>3. <u>Olvasástechnikai előkészítés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Tekintsétek át</u> az interaktív táblán lévő szószerkezeteket! <u>Készüljete fel</u> a helyes időtartammal és hangsúlyozással történő ejtésükre! <p>IKTképe:</p>		szemléltetés megfigyelés gyakorlás ellenőrzés	EM, FOM	INT	
	<p><u>mindenféle</u> erdőben <u>előfordul</u> <u>nagyobb városi parkokban</u> <u>gömb alakú gallyfészket</u> <u>hosszú pamacsot visel</u> <u>növényi táplálékok szerepelnek</u> <u>kifosztja a madárfészkeket</u> <u>megdézsmálja a tojásokat</u> <u>ősszel élelemraktárt halmoz fel</u> <u>négyhetes</u> korokban <u>elhagyják</u></p>					
	<p>Ell.: tevékenység során</p> <p>II. <u>Szövegfeldolgozás</u></p> <p>1. <u>A szöveg megismerése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Hallgassátok meg</u> a szöveget! Követő néma olvasás közben <u>húzzátok alá</u> azokat a kifejezéseket, amelyek jelentését nem ismeritek! <p>a) <u>Spontán megnyilatkozások</u></p> <p>Ell.: tev. során</p>					

<p>b) Elsődleges szövegértés ellenőrzése</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Milyen műfajú szöveget hallottatok? ➤ Mely szavak jelentését nem ismertétek? ➤ Ki tudná megmagyarázni a többieknek? <p>➤ Milyen új információt tudtatok meg a szövegből?</p> <p>Ell.: tevékenység során</p> <p>2. <u>Részekre osztás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Számozzátok meg a bekezdéseket!</u> <u>Tegyétek</u> a táblán időrendi sorrendbe a bekezdések címeit! <p>Tábla képe:</p>	<p>Szaporodása Külső jellemzői Élőhelye Táplálkozása</p>	<p>Ismeretterjesztő zimankós pamacsdézsémálja</p> <p>tojást eszik</p> <p>Élőhelye Külső jellemzői Táplálkozása Szaporodása</p>	<p>megfigyelés megbeszélés magyarázat ellenőrzés</p> <p>szemléltetés megfigyelés megbeszélés magyarázat motiválás gyakorlás feladatmegoldás ellenőrzés</p>	<p>FOM EM ÖM</p> <p>EM FM</p>	<p>Ablak-Zsiráf Szóbúvár Szókincstár</p> <p>szókártyákragacs</p>	
<p>Ell.: tevékenység során</p>						

	<p>3. <u>A szövegrészek elemzése</u></p> <p><u>Első rész</u></p> <p>a) <u>Részecélkitűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Csak a szöveg első részével fogunk dolgozni. <p>b) <u>Újraolvasás</u></p> <p><u>Tekintsétek át némán az első részt!</u></p> <p>c) <u>Elemző feladat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Döntsétek el</u> az állítások igazságtartalmát! Csoportban <u>dolgozzatok!</u> - <u>Készüljétek fel</u> a hamis állítások indoklására, majd igazzá tételére! <p>IKT és feladatlap képe:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <ol style="list-style-type: none"> 1. A mókus élőhelye a víz-vízpart. ____ 2. Csak a lombhullató fák közt érzi jól magát. ____ 3. Leginkább a fákon ugrádozik. ____ 4. Fészket a bokrok aljába, avarból építi. ____ 5. A medvéhez hasonlóan téli álmot alszik. ____ </div> <p>Ell.: szóban, látási összehasonlítással</p>	<p>1. h, mert...</p> <p>2. h, mert..</p> <p>3. i</p> <p>4. h, mert..</p> <p>5. h, mert...</p> <p>Élőhelye az erdő. Nem alszik ...</p>	<p>szemléltetés megfigyelés megbeszélés magyarázat motiválás gyakorlás feladatmegoldás ellenőrzés</p>	<p>CSM EM</p>	<p>IKT feladatlap</p>	
--	--	---	---	-------------------	-----------------------	--

	<p>d) <u>Részösszefoglalás</u></p> <p><u>Foglaljátok össze</u> 2-3 mondattal az első rész tartalmát!</p> <p>Ell.: tevékenység során</p> <p style="text-align: center;"><u>Második rész</u></p> <p>a) <u>Részcélkitűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Csak a második résszel foglalkozunk. <p>b) <u>Újraolvasás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Tekintsétek át</u> a második részt! <u>Figyeljétek meg</u> a testi jellemzőit! <p>c) <u>Elemző feladat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Ragasszátok</u> a borítékban található kifejezéseket a táblázatba! Csoportban <u>dolgozzatok!</u> 	Lásd: feladatlap kiemelése	feladat- megol- dás ellenőr- zés értékelés	EM	feladat- lap	
--	--	----------------------------------	---	----	-----------------	--

Feladatlap képe:

teste	35 – 40 cm
farka	bozontos, akár 20 cm hosszú kormányoz vele ejtőernyőként működik takarónak használja egyensúlyozásban segít
karma	éles
hasa	mindig fehér
bundája	vörös, szürke, feketésbarna
mozgása	fürge, ügyes

Ell.: szóban

	<p>d) <u>Részösszefoglalás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Mutassátok be</u> a kis légtornászt jellemzői alapján! <p>Ell.: tevékenység során</p> <p>e) <u>Tanítói közlés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A mókus rendkívül ügyes. Nem véletlen a cím. Cirkuszi akrobata módjára nehéz tornagyakorlatokhoz hasonlóan közlekedik a fák közt. Testéhez képest nagyot tud ugrani, szinte repül – akár 4-5 métert is egyik ágtól a másikig. A farka fékezi le lefelé a zuhanásban. <p><u>Harmadik rész</u></p> <p>a) <u>Részcélkitűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Csak a harmadik résszel dolgozunk. <p>b) <u>Újraolvasás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Olvassátok el</u> a 3. bekezdést felváltva hangosan! - <u>Figyeljétek meg</u> a mókus táplálkozási szokásait, kedvenc ételeit! <p>c) <u>Elemző feladat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A harmadik részben olvasottak alapján <u>színezzétek ki</u>, ami NEM lehet a mókus tápláléka! Páros munkában <u>dolgozzatok!</u> 	<p>A mókus vörös, de lehet szürke is...</p>	<p>feladat- meg- oldás gyakor- lás ell. ért.</p> <p>feladat- meg- oldás gyakor- lás meg- figyelés</p> <p>feladat- meg- oldás gyakor- lás ell. ért.</p>	<p>EM</p> <p>FM</p> <p>PM EM</p>	<p>feladat- lap</p> <p>feladat- lap színes ceruza</p>	
--	--	---	--	--------------------------------------	---	--

<p>Feladatlap képe:</p>	<p>Lásd: színes jelölés</p>				
<p>madártojás sajt hal dió széna cserebogár mogyoró</p> <p>gyümölcs sáska csont magvak gomba nyúl mandula</p>					
<p>Ell.: szóban, indoklással</p> <p>d) <u>Részösszefoglalás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Foglaljátok össze</u> röviden, mit tudunk a táplálkozásáról! <p>Ell.: tevékenység során</p> <p>e) <u>Tanítói közlés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bizony, a kis falánk rágcsálónk az énekes madarak rettegett ellensége, nem csak a tojásokat pusztítja el, hanem időnként a fiókákat is megeszi. Nyári hajnalokon a gyümölcsösökben képesek pár nap alatt lekopasztani a mandulafákat. Éles fogukkal nem csak diót, mogyorót, mandulát törnek, de ügyesen feltörnek a tobozokat és megszerzik belőlük a fenyőmagokat is. Ezeket, valamint a bükk – és tölgyemakkot rejti az avarba, ássa el a földbe, így „ültet” fákat. <p><u>Negyedik rész</u></p> <p>a) <u>Részcélkitűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Az utolsó résszel fogunk foglalkozni. 	<p>Kedvence a mogyoró, dió, mandula, de tojást, ...</p>	<p>feladat- meg- oldás gyakor- lás ell. ért.</p>	<p>EM</p>		

<p>b) <u>Újraolvasás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Tekintsétek át az utolsó részt! Figyeljétek meg a mókuscsaláddal kapcsolatos információkat!</u> <p>c) <u>Elemző feladat – Kíváncsi kocka</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A kíváncsi kockán kérdéseket találtok. <u>Gondoljátok végig</u>, hogy a szövegből megtudható volt-e a válasz. Ha igen, <u>válaszoljatok</u> röviden, ha nem, <u>válaszoljátok</u> azt, hogy nincs válasz! - Csoportban <u>dolgozzatok!</u> <p>Kíváncsi kocka kérdései:</p>		<p>megfigyelés feladatmegoldás gyakorlás</p>	<p>FM ÖM</p>	<p>feladatlap</p>
<p>Mikor jönnek világra a mókuscsemeték? Mikor tudnak önállóan táplálkozni? Kitől tanulnak meg élelmet szerezni? Apjuk hogyan gondoskodik kicsinyeiről? Hány kismókus születik? Milyen nehezek a kicsik születésükkor?</p>	<p>márciusban 8 hetesen anyjuktól</p> <p>----- 3-6 8-12 g</p>	<p>megfigyelés megbeszélés motiválás gyakorlás feladatmegoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>CSM EM</p>	<p>kartonkocka</p>
<p>Ell.: tevékenység során</p>				

5'	<p>d) <u>Részösszefoglalás</u></p> <p><u>Mondjátok el</u> két mondatban az utolsó rész lényegét!</p> <p>Ell.: tevékenység során</p> <p>e) <u>Tanítói közlés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A születő kis apróságok teljesen csupaszon és vakon jönnek a világra. Anyjuk sokáig tejjel táplálja őket. Ilyenkor dühösen elkergeti a közeledő mókuspapát, ő nem vehet részt a kölykök gondozásában. Ha az anya észreveszi, hogy kicsinyeit felfedezték, szájában egyenként másik fészekbe költözteti őket. <p>III. <u>Szintetizálás</u></p> <p>1. <u>Fürtábra készítése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Helyezzétek el</u> a kifejezéseket a fürtábra megfelelő részébe! <p>Tábla képe:</p>	Márciusban 3-6 kicsi születik...	feladat-megoldás ell. ért.	EM			
	<p>vörös bunda, 3-6 kicsi, növényi táplálékok, madárfészkek kifosztása, bozontos farok, élelemraktár, bélelt fészkek, 8-12 g, gallyfészkek, éles fogak, 35 - 40 cm</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>ÉLŐHELY erdő ...</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>TULAJDONSÁGOK 30-45 dk...</p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center; margin-top: 20px;"> <div style="text-align: center;"> <p>TÁPLÁLKOZÁS élelemraktár...</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>SZAPORODÁS 3-6 kicsiny...</p> </div> </div> <p>Ell.: szóban, látási összehasonlítással</p>		motiválás ismeret-közlés magyarázat	FM EM	szó-kártyák		
			Lásd: tábla képén				

1'	<p>2. <u>Szituációs játék</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Képzeljétek</u> magatokat egy állatkertbe! A táblai ábra segítségével <u>játsszátok el</u> párotokkal, hogy a gondozó mesél a mókusról, a kisgyerek pedig kérdez a gondozótól! A közönség felé fordulva, megfelelő hangerővel játsszatok, szép kerek mondatokban fogalmazzatok! <p>Ell.: tevékenység során</p> <p>3. <u>Könyvajánlás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Mivel nagyon szeretitek az állatokat, <u>búvárkodjatok</u> a könyvtárban! Nem csak sok új ismeretet szerezhettek kedvenceitekről, hanem egyben jól is fogtok szórakozni. • Búvárzsebkönyv Vadak • Kovács Zsolt: Kisemlős lexikon • Európa vadvilága <p>IV. <u>Házi feladat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Olvassátok</u> a szöveget kifejezően és pontosan.! <u>Tudjátok</u> bemutatni a mókust! - Aki szeretne, <u>olvasson hozzá</u> még a mai órán tanultakhoz! <p>V. <u>Értékelés</u></p> <p>A tanulók minőségi, mennyiségi munkája és fegyelme alapján.</p>	Képzeld el, a mókus... És mit esznek?...	motiválás gyakorlás feladatmegoldás ellenőrzés	PM		
----	--	--	--	----	--	--

MELLÉKLET

Lompos farkú légtornászok

A mókus mindenféle erdőben előfordul, de a fenyőkkel áll leginkább barátságban. Gyakran megtelepszik a nagyobb városi parkokban is.

Tavasztól őszig gyakran játszik a fák magas ágai közt. Ide építi gömb alakú gallyfészket is. Mohával, fűvel, béleli, ide húzódik a hideg elől. Nem alszik igazi téli álmot, de zimankós időben napokig ki se mozdul.

A vidám kis rágcsáló bundája vöröses, szürkés vagy feketésbarna, de hasa mindig fehér. Füle hegyén hosszú pamacsot visel, ez télen hosszabb, mint nyáron.

Súlya mindössze 30 – 45 dkg. Teste 35 - 40 cm, ebből bozontos farka 18-20 cm, majdnem olyan hosszú, mint ő maga. Ezzel kormányoz, egyensúlyoz, nagy ugrásoknál ejtőernyőként használja, hideg téli éjszakákon pedig takarózik vele.

Éles karmai segítségével lefelé éppen olyan fürgén mozog a fatörzsön, mint felfelé.

Nappal tevékeny, játék közben is szüntelenül táplálék után kutat.

Étlapján változatos, főként növényi táplálékok szerepelnek: makk, dió, mogyoró, mandula, fenyőmag, bogyók, gyümölcsök, gombák, de jóízűen elfogyasztja a cserebogarat, sáskát és más rovarokat is. Előfordul, hogy kifosztja a madárfészkeket, megdézsmálja a tojásokat.

Gondol a télre, ősszel élelemraktárt halmoz fel, gyűjteményét elássa. Sok diófát, mogyoróbokrot „ültet el” így, mert. gyakran elfelejti, hová rejtette tartalékait.

Mókusmamának márciusban születik meg 3-6 kicsinye. A csupasz apróságok 8-12 grammosak. A fészket rövid időre már négyhetes korukban elhagyják, 8 hét múlva pedig már képesek önállóan is gondoskodni magukról. Anyjuktól tanulják, hogy mit ehetnek meg.

4.1.2 Szépirodalmi szöveg feldolgozása

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom

Osztály: 2.

Tanítás időpontja:

Témakör: Népmesék, műmesék

Az óra témája/anyaga: Osztokodik a róka

Az előző óra anyaga: Miért haragszik a disznó a kutyára, a kutya a macskára, a macska az egérre

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok: NINCS

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló és csoportos munkaformában történő elvégzésével, a szépirodalmi szöveg elemzésével, önellenőrzéssel
- **Tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése** indoklások megfogalmazásával
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a események időrendjének megállapításával
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** találós kérdések megfejtésével
 - **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdésekre adott válaszok, vélemények, állítások, indoklások megfogalmazásával

- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** események időrendjének megállapításával
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** szereplők tulajdonságainak szétválogatásával
- **Inverz- és szelektív gondolkodás fejlesztése** helyes és helytelen válaszok szétválogatásával
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** a szöveg elemzése során, részösszefoglalások megfogalmazásával
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** szinonimák megfeleltetésével, gyűjtésével
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** az olvasás órákon használatos szakkifejezések helyes alkalmazásával.
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** vélemények, állítások megfogalmazásával
 - **Reproduktív beszéd fejlesztése** tartalommondással
 - **beszédfértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése** szerepolvasással
- **A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás, beszédmozgás fejlesztése – ezen belül:**
 - látászögnövelő gyakorlatfokozatosan bővülő mondatok olvasásával
 - **hangsúlygyakorlat** szószerkezetek felolvasásával

c) Digitális kompetenciák

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** internetes oktatójátékok feladatainak megoldásával

d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** szöveg tagolásával
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** részösszefoglalások megfogalmazásával, tartalommondással
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** események időrendjének megállapításával
- **Ítéliképesség, ítéletalkotás fejlesztése** indoklások megfogalmazásával
- **Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése** szövegekben való tájékozódással, válogató olvasással
- **Konstruktív képesség fejlesztése** mondatbefejezésekkel

e) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka, páros munka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a csoport-és páros munkák során, szerepvállalásos tartalommondással
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** dramatikus játékkal

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív mozivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédképességek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja
- érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- nyelvtan, írás-helyesírás, matematika

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Hétszínvarázs olvasókönyv, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Hétszínvarázs munkafüzet, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Zsolnai József: Beszédművelés kisiskolás korban, Tankönyvkiadó, Budapest,
- Fekete László: Beszédművelési gyakorlatok és irányításuk
- Ágazik, bogazik, mégsem levelezik, Társ Kiadó, Sepsiszentgyörgy, 2006
- [Osztozkodik a róka - - Kvíz \(wordwall.net\)](#)
- [Osztozkodik a róka 2. - Egyezés \(wordwall.net\)](#)

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- feladatlapok, interaktív tábla, olvasókönyv, munkafüzet, feladatkártyák

V. AZ ÓRA MENETE

<i>I d ő</i>	<i>Az óra menete</i>	<i>Várható teljesítmény</i>	<i>Módszerek</i>	<i>Tanulói munka- formák</i>	<i>Esz- közök</i>
----------------------	----------------------	---------------------------------	------------------	--------------------------------------	-----------------------

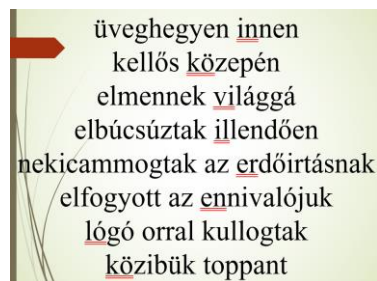
<p>10'</p>	<p>I. <u>Előkészítés</u></p> <p>1. <u>Hangulati – tartalmi</u></p> <p>a) <u>Találós kérdések</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Találós kérdéseket hoztam nektek. <u>Olvassátok el</u> őket némán! Aki megfejtette, megsúghatja nekem. <p>IKT képe:</p> <div data-bbox="185 480 564 775"> <p>Hegyoldalban dirmeg-dörmög, a mancsain hosszú körmök. Szereti a málnát, szedret, örül, hogyha sokat szedhet.</p> </div> <div data-bbox="624 480 992 775"> <p>Szép bundája, lompos farka, vigyázva jár, ravasz fajta.</p> </div> <div data-bbox="512 799 882 1082"> <p>Tejből készült, sárga, kerek, szeretik is az egerek.</p> </div> <p>Ell.: tev. során, látási összehasonlítással</p> <p>b) <u>Szóforgó</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Szóforgóban <u>mondjatok</u> igaz állításokat a megfejtésekről! A csoport minden tagjának <u>legyen</u> állítása! <p>Ell.: tev. során</p>	<p>Lásd: IKT képe, a megoldások ellenőrzéskor beúsznak.</p> <p>A megve barna állat. A róka ravasz. A sajt az egerek kedvence. ...</p>	<p>szemléltetés megfigyelés megbeszélés motiváció gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM CSM</p>	<p>IKT</p>
------------	--	---	--	--------------------------	------------

2. Olvasástechnikai

a) Hangsúlygyakorlat

- A táblán szözerkezeteket láttok. Ügyeljenek a hangsúlyjeleknek megfelelő olvasásra! Olvassa fel egy ügyes kisgyerek az elsőt a jelöléseknek megfelelően! Olvassuk el együtt is! ...

IKT képe:

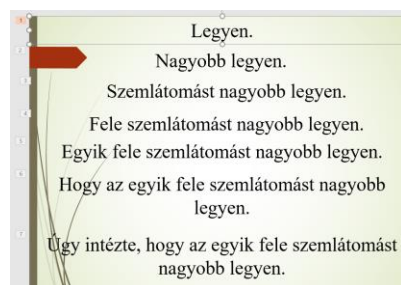

Ell.: tev. során

b) Látószögnövelő gyakorlat

- Mondatpiramist fogunk olvasni. Egyesével felvillantom őket.
Egy kisgyerek olvassa fel, majd együtt olvassuk!

IKT képe:

Ell.: tev. során

szemléltetés
megfigyelés
megbeszélés
motiváció
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

szemléltetés
megfigyelés
megbeszélés
motiváció
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

25'	<p style="text-align: center;">3. <u>Célkitűzés</u></p> <p>- A mai órán egy újabb történetet ismerünk meg.</p> <p>II. <u>Globális szövegfeldolgozás</u></p> <p>1. <u>Jóslás – cím, kép, tartalom kapcsolata</u></p> <p>- <u>Nyissátok ki</u> a könyvet a 62. oldalon! <u>Olvassátok el</u> a címet, <u>nézzétek meg</u> a képet! Mit gondoltok, mi fog történni?</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>2. <u>A szöveg megismerése</u></p> <p>- Felolvasom a mesét. Meglátjuk, kinek lesz igaza.</p> <p>3. <u>Elsődleges szövegértés ellenőrzése</u></p> <p>a) <u>Spontán megnyilatkozások</u></p> <p>- Melyik része tetszett a mesének? Volt-e olyan, ami nem tetszett benne?</p> <p>Ell.: tev. során</p>	<p>Szerintem a róka megsajnálja a sovány mackókat és ad nekik sajtot. Szerintem meg elveszi tőlük a sajtot.</p> <p>Az tetszett, hogy a mamájuk elengedte őket. Nekem az nem tetszett, amikor a róka becsapta a bocsokat.</p>	<p>szemléltetés megfigyelés megbeszélés motiváció gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>megbeszélés motiváció gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM FM</p> <p>FM EM</p>	<p>Tk.</p> <p>Tk.</p>
-----	---	--	--	-----------------------------------	-----------------------

b) kommunikációs szempontok megbeszélése

- Olvasátok el a szöveg alatt, mi a műfaja!
- Mikor játszódik a mese?
- Hogyan tudjuk ezt bizonyítani?
- Vegyétek elő a feladatlapot! Húzzátok ÁT, ami NEM igaz a mesénkre!

Fl. és IKT képe:

<p>1. Kik NEM szerepeltek mesében? medvemama bagoly farkas róka medvepapa két medvebocs</p> <p>2. Melyik NEM valós helyszín? Óperenciás-tenger Tündérország virágos rét rengeteg erdő közepe medvebarlang kerek erdő széle</p>	<p>1. Kik NEM szerepeltek mesében? medvemama róka két medvebocs</p> <p>2. Melyik NEM valós helyszín? rengeteg erdő közepe</p>
--	---

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

c) átfogó tanítói kérdések

- Válaszoljátok meg a Wordwall kvízkérdéseit!

IKT képe:

Hogyan osztotta el a róka a sajtot?

A Igazságosan kétféle osztotta.
B Leharapott egy darabot, a többi a bocsoknak adta.
C Addig felezgette, míg ő jól nem lakott.
D Három egyforma részre osztotta.

Ell.: tev. során

Magyar népmese.
A mesékben az idő korlátlan.
Élt egyszer egy ...

Lásd: 2. IKT képe

C, addig felezgette, míg jól nem lakott.

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

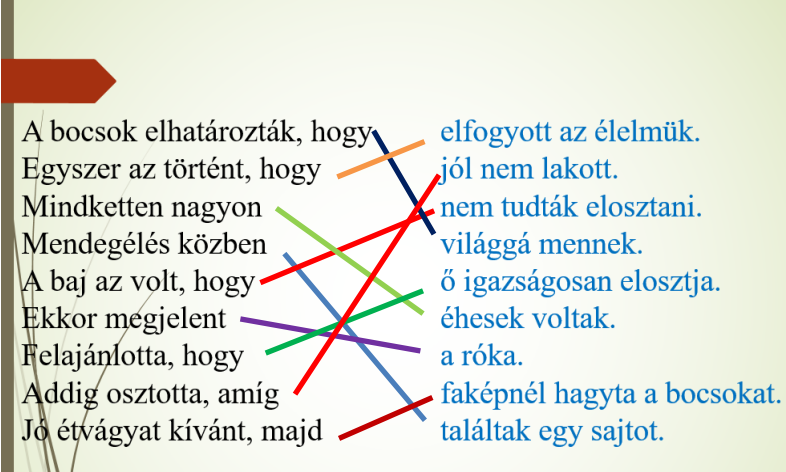
FM
EM

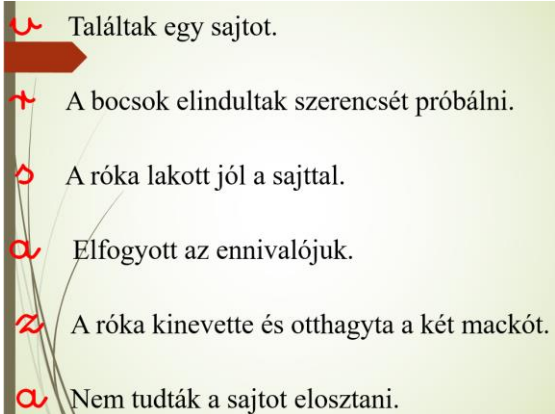

IKT
feladat-
lap
tankönyv

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

<p>4. <u>Újraolvasás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Olvassuk el</u> szerek szerint a mesét! <u>Figyeljétek meg</u> az események menetét! <u>Ügyeljétek</u> a szöveghűsége, a kifejező olvasásra! Kik a megszólaló szereplők? Ki az, aki csak jelen van a mesében? - Milyen szerepre van még szükség? <p>Ell.: tev. során</p> <p>5. <u>A szöveg elemzése</u></p> <p>a) <u>Mondatbefejezések</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Kössétek össze</u> a megkezdett mondatokat a nekik megfelelő befejezéssel! Különböző színessel <u>használjátok!</u> Párban <u>oldjátok meg</u> a feladatot! <p>Fl. és IKT képe:</p> <p>Ell.: szóban, látási összehasonlítással</p>	<p>A róka, és a bocsok. A medvepapa. Mesélőre.</p> <p>Lásd: IKT képe színessel</p>	<p>megfigyelés megbeszélés magyarázat motiválás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>megfigyelés megbeszélés magyarázat motiválás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p> <p>PM EM</p>	<p>Tk.</p> <p>feladat- lap IKT</p>
--	--	---	-----------------------------------	--

<p>b) <u>Időrend</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A következő feladatban leírtam az főbb eseményeket. <u>Tekintsétek át őket!</u> Mit vettetek észre? - <u>Állítsátok</u> időrendbe őket, e nem ám akárhogyan. <u>Írjátok</u> a feladat alatti vonalra helyes sorrendben az események előtti betűt! Valami érdekeset vesztek majd észre. Csoportban <u>dolgozzatok!</u> <p>Fl. és IKT képe:</p> 	<p>Összekeveredtek az események.</p> 	<p>megfigyelés megbeszélés magyarázat motiválás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>CSM DM KOOP ÖM EM</p>	<p>feladat- lap IKT</p>
<p>Ell.: szóban, látási összehasonlítással</p> <p>c) <u>Tulajdonságok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Mindegyik csoport <u>vegye elő</u> az írólapját! <u>Gyűjtsetek</u> minél több rokon kifejezést a 'ravasz' szóhoz! Ha egyesendolgoztok, találtok szólást is, ami ezt jelenti. Kíváncsi vagyok, melyik csapat talál többet. <p>Ell.: szóban</p>	<p>csalafinta cseles sunyi hamis agyafürtfurfangos Minden hájjal megkent.</p>	<p>megfigyelés megbeszélés magyarázat motiválás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>CSM EM</p>	<p>írólap</p>

d) Jelentések megfeleltetése

- Ismét Wordwall játék következik.
Tegyétek a megfelelő kifejezések alá azok rokonait!

rengőtag erdő	kullogtak	nekicammogtak	féképrél hagyta	civakodtak
lógatta bukni fejt	száraznak voltak	közbükk toppant	elmaradtak	elbúcsúztak
☐	cammogtak	☐	eldöntötték	
☐	közöttük termett	☐	elszomorodott	
☐	otthagya	☐	elkészöntek	
☐	sűrű erdő	☐	veszekedtek	
☐	mérgelődtek	☐	elindultak	

IKT képe:

Ell.: tev. során

III. Szintetizálás

1. Összegzés

- Nyissátok ki a munkafüzetet a 25. oldalon! A 7. feladat első oszlopát oldjátok meg csoportmunkában! Válaszoljátok meg a kérdéseket!

Mf. és IKT képe:

Kik a szereplők?	<i>róka, méhek</i>
Hol játszódhat a mese?	<i>erdőben</i>
Mi okozza a bonyodalmat?	<i>a méh elasztása</i>
Ki oldja meg a problémát?	<i>a róka</i>
Hogyan?	<i>megeszi a méhet</i>
Ki járt pórul?	<i>a méhek</i>

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

8'

kullogtak	cammogtak	elhatározták	eldöntötték
közbükk toppant	közöttük termett	lógatta bukni fejt	elszomorodott
féképrél hagyta	otthagya	elbúcsúztak	elkészöntek
rengőtag erdő	sűrű erdő	civakodtak	veszekedtek
béketlenkedtek	mérgelődtek	nekicammogtak	elindultak

Lásd: IKT képe pirossal

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

CSM
EM

munka-
füzet

1'	<p>2. Dramatikus játék</p> <ul style="list-style-type: none"> - El fogjuk játszani a mesénk egy-egy részletét. Minden csoport más-más jelentre készüljön! <u>Osszátok fel</u> a feladatkártya utasítása szerint a szerepeket! <p>Feladatkártyák:</p>		megfigyelés megbeszélés magyarázat motiválás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés	CSM EM	
	<p>A két medvebocs közli a mamájával, hogy világgá akarnak menni. A mama jó tanácsokkal látja el csemetéit.</p> <p>A két mackó éhesen kullog, majd sajtot találnak. Összevesznek az osztozkodás közepette.</p> <p>A veszekedő bocsokhoz odasündörög a róka és felajánlja a segítségét.</p> <p><u>A bocsok hazafelé megbeszélik, miért tudta őket így rászedni a róka.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Játsszátok el</u> egymásnak a jelenetet! <u>Ügyeljetek</u> a hangerőre, a tekintettartásra és <u>éljétek bele</u> a szerepekbe magatokat! <u>Játsszátok</u> az arcotokkal, mozdulataitokkal, hangszínetekkel! <p>Ell.: tev. során</p> <p><u>IV. Házi feladat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A munkafüzetben a mai mesénket összegeztétek. <u>Olvassátok el</u> a 6. feladatban lévő mesét és <u>hasonlítsátok össze</u> a maival! - Mindkét mesének <u>gyakoroljátok</u> a kifejező olvasását is! <p><u>V. Értékelés</u></p> <p>A tanulók minőségi, mennyiségi munkája és fegyelme alapján.</p>				

Kik a szereplők?	róka, bocsok	róka, farkas
Hol játszódhat a mese?	erdőben	erdőben
Mi okozza a bonyodalmat?	a sajt elosztása	a sajt elosztása
Ki oldja meg a problémát?	a róka	a róka
Hogyan?	megszeli a sajtot	megszeli a sajtot
Ki járt pórul?	a medvék	a farkas

4.1.3 Versfeldolgozás

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/olvasás

Osztály: 2.

Tanítás időpontja:

Témakör: Helyem a közösségben – család, iskola

Az óra témája/anyaga: József Attila – Altató

Az előző óra anyaga: József Jolán: A család

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra - versfeldolgozás

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok: Nincs

2. Kompetenciák fejlesztése:

c) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** a feladatok páros és csoportos munkaformában történő elvégzésével, önellenőrzéssel
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a már tanult ismeretek felidézésével, a költő nevének kitalálásával, életrajzi adatainak felidézésével
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** a vers elemzése során
- **Figyelem – ezen belül vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** a verselemzés során
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** szinonimák, megszemélyesítések, hasonlatok kikeresésével
 - **következtetés képességének fejlesztése** cím, kép, tartalom szerinti jóslással, a vers tartalmi, stilisztikai elemzése során folyamatosan

- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek felidézésével, a vers megtanulásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** költői eszközök felismerésével, a vers tartalma, a zene tempója és hangereje közti összefüggés felismerésével
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

d) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** költői eszközök felismerésével, szinonimák gyűjtésével, a vers stilisztikai elemzésével
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** az irodalmi szakkifejezések helyes alkalmazásával
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** a versről alkotott véleménynyilvánítással, kérdések megválaszolásával
 - **beszédkértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével

e) Digitális kompetenciák

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** vershallgatással, ellenőrzéssel

f) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **Logikus gondolkodás fejlesztése** rejtvény megfejtésével
- **Ítéloképesség, ítéletalkotás fejlesztése** indoklások megfogalmazásával
- **Inverz gondolkodás fejlesztése** a versre NEM illő hangulati jellemzők kiválasztásával
- **Időben való tájékozódás képességének fejlesztése** az alvók időbeni sorrendjének megállapításával
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** a stilisztikai elemzés során
- **Konstruktív képesség fejlesztése** rejtvény megfejtésével

g) személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a csoportos munkavégzés során
- **Kooperatív munkára való képesség fejlesztése** a csoportmunka során.
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

h) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** a didaktikai játék megoldásával, a vers jelöléseknek, érzelmi tartalomnak megfelelő felolvasásával
- **Esztétikus, harmonikus környezet kialakítása** az óra eleji, - közti és végi szervezés során

i) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, vélemények, következtetések megfogalmazásával, kérdések megválaszolásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív motivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédkészségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során

- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Erkölcsi nevelés a vers elemzése során folyamatosan
- A családi életre nevelés az anya-gyermek kapcsolatának elemzésével
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot
- képességeihez mértén bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába
- különbséget tesz a mesés és valóságos történetek között
- önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát
- könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja
- részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- Matematika, Nyelvtan, Ének-zene

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Hétszínvarázs olvasókönyv, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Hétszínvarázs munkafüzet, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Zsolnai József: Beszédművelés kisiskolás korban, Tankönyvkiadó, Budapest,
- Fekete László: Beszédművelési gyakorlatok és irányításuk
- Ágazik, bogazik, mégsem levelezik, Társ Kiadó, Sepsiszentgyörgy, 2006
- Hétszínvarázs olvasókönyv, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Hétszínvarázs munkafüzet, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- <https://www.youtube.com/watch?v=2RIeeVuyFqc>
-

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- feladatlapok, interaktív tábla, olvasókönyv, munkafüzet

V. AZ ÓRA MENETE

I d ő	Az óra menete	Várható teljesítmény	Mód- szerek	Mun- ka- for- mák	Esz- közök	Me- g- jegy- zés
-------------	---------------	-------------------------	----------------	----------------------------	---------------	---------------------------

8'

I. A VERS TARTALMI, HANGULATI ELŐKÉSZÍTÉSE

1. Barkochba - Ki vagyok én?

- Állításokat fogok mutatni egyesével, aki kitalálja, kire gondoltam, tegye fel a kezét, megsúghatja nekem.
Kíváncsi leszek, kinek sikerül a legkevesebb állításból kitalálni a gondolt irodalmi alak nevét.

IKT képe:

1. Hazánk egyik legnagyobb költője.
2. Budapesten született.
3. A család nagy szegénységben élt.
4. Édesapja, Áron, szappanfőző munkás.
5. Két nővére volt.
6. Az apa elhagyta családját.

Ell.: Tevékenység során

- Megmutatom a fényképét.

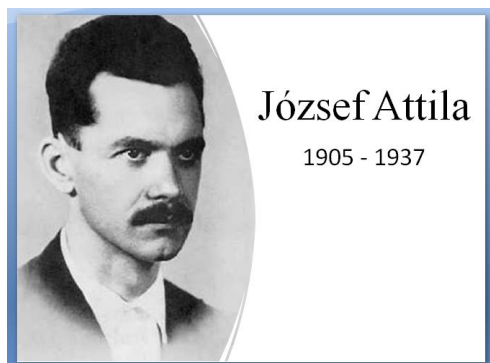
József Attila

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

IKT képe:

- Néhány új információt is hoztam Nektek a költőről. Olvassátok el némán!

IKT képe:

1 A József család apa nélkül nagyon szegény körülmények között élt.
2 1910-ben Etus és Attila két évre Ócsődre került nevelőszülőkhöz.
3 A költő csak 3 éves volt,
4 mikor apjuk elhagyta őket,
5 14 évesen pedig édesanyjukat is elvesztették.
6 Az anya iránti szeretete,
7 a hiánya miatt érzett fájdalom
8 sok versében megjelenik.

2. Célkitűzés

- Hogy melyik művével ismerkedünk ma meg, azt egy rejtvényből találhatjátok ki.
- A meghatározások az interaktív tábárón találhatók.
- Csoportban dolgozzatok!

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

CSM

IKT
fel-
adat-
lap

IKT és Fl. képe:

1. Itt született József Attila:
2. Így hívták idősebb nővérét:
3. Fiatalabb nővérének neve:
4. Édesanyja: Pócze _____
5. József Attila foglalkozása:
6. Édesanyja foglalkozása:

1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									

Ell.: Szóban, a melléksorok és a megfejtés felolvasásával

25,

II. A vers elemzése

1. Jóslás

- Nézzétek meg a feladatlapon lévő vers címét és a hozzá tartozó képet! Mit gondoltok, miről szól majd a vers?

Ell.: Tev. során

2. A vers megismerése

- Hallgassátok meg a verset! József Attila – Altató

Egy édesanya altatja
kisfiát.

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

fel-
adat-
lap

<p style="text-align: center;">3. <u>Kötetlen beszélgetés a műről</u></p> <p>a) <u>Spontán megnyilatkozások</u></p> <p>b) <u>Kommunikációs szempontok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Nézzetek</u> a feladatlap 2. feladatára, <u>húzzátok át</u>, ami NEM igaz a vers hangulatára! - Párban <u>dolgozzatok!</u> <p>Fl. képe:</p>	<p>Nekem az anyuka ígéretei tetszettek.</p>	<p>megbeszélés</p>	<p>FM EM</p>	<p>fel- adat- lap</p>							
<p style="text-align: center;">szelíd vicces meghitt tréfás szomorú békés ijesztő nyugodt játékos</p>	<p style="text-align: center;">szelíd vicces meghitt tréfás szomorú békés ijesztő nyugodt játékos</p>										
<p>Ell.: szóban, az áthúzott kifejezések felolvasásával, indoklással</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mit éreztél inkább? <u>Színezd ki</u> a 3. feladatban! <p>Fl. képe:</p> <p>3. Színezd ki, mit éreztél a vers hallgatása közben!</p> <table border="1" data-bbox="248 970 1339 1118"> <tr> <td>felvidített</td> <td>csalódást okozott</td> <td>megnyugtatott</td> </tr> <tr> <td>fárasztott</td> <td>gyönyörködtetett</td> <td>szórakoztatott</td> </tr> </table> <p>Ell.: szóban, indoklással</p> <ul style="list-style-type: none"> - A feladatlap 4. és 5. feladatát párban <u>beszéljétek meg!</u> Vajon ki és kinek mondhatja a verset? 	felvidített	csalódást okozott	megnyugtatott	fárasztott	gyönyörködtetett	szórakoztatott	<p>megnyugtatott, gyönyörködtetett</p>				
felvidített	csalódást okozott	megnyugtatott									
fárasztott	gyönyörködtetett	szórakoztatott									

Fl. képe:

4. Ki mondja a verset? Színezd citromsárgára!
egy kisfiú a tűzoltó anyuka kis Balázs nagypapa

5. Kihez szól a vers? Színezd világoszöldre!
az apukához a juhászhoz a katonához kis Balázshoz nagyapához

4. A vers hangos olvasása

- Újból meghallgatjuk a verset, ezúttal egy csodálatos művész, Szabó Gyula előadásában. Figyeljétek meg, vajon kit képzelhet a költő kis Balázs helyébe!
<https://www.youtube.com/watch?v=-q13n8VyVWM>

Ell.: szóban

5. A vers szerkezete

- Számozzátok meg a versszakokat!

IKT képe:

Ell.: látási összehasonlítással

Ki mondja a verset?
egy kisfiú a tűzoltó anyuka
kis Balázs nagypapa

Kihez szól a vers?
az apukához a juhászhoz a katonához
kis Balázshoz nagyapához

Saját magát, mert hiányzik a költőnek az édesanyja.

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

feladat-
megoldás

ÖM

IKT
TK

	<p style="text-align: center;">6. Tartalmi, stilisztikai elemzés</p> <p>a) <u>Válogató olvasás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Olvasátok el</u> némán a verset! <u>Húzzátok alá</u> minden versszakban, ki, mi alszik már! - Csoportban <u>dolgozzatok!</u> <p>Ikt. és fl. képe:</p> <p>Húzzátok alá minden versszakban, hogy ki, mi alszik már!</p> <p>Lehunnya kék szemét <u>az ég,</u> Lábára lehajtja fejét, <u>alszik a bogár, a darázs,</u> lehunnya sok szemét <u>a ház,</u> <u>alszik a bogár, a darázs,</u> dunna alatt alszik <u>a rét –</u> <u>vele alszik a zümmögés –</u> aludj el szépen, kis Balázs. <u>aludj el szépen, kis Balázs.</u></p> <p>Alszik a széken <u>a kabát,</u> Szundít a lapda, meg <u>a sip,</u> A távolságot, mint üveg szunnyadozik <u>a szakadás,</u> <u>az erdő, a kirándulás,</u> golyót, megkapod, óriás máma már nem hasad tovább – <u>a jó cukor is alszik –</u> leszel, csak hunyd le kis szemed, – aludj el szépen, kis Balázs. <u>aludj el szépen, kis Balázs.</u></p> <p>Tüzoltó leszel s katona! Vadakat terelő juhász! Látod, elalszik <u>anyuka. –</u> Aludj el szépen, kis Balázs.</p> <p>Ell.: látási összehasonlítással</p> <p>b) <u>Időrend</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A vers segít a következő feladat megoldásában. <u>Rendezzétek</u> az „alvókat” időrendbe! - A feladatot csoportban <u>oldjátok meg!</u> 	<p style="text-align: center;">Lásd. pirossal kiemelve</p>	<p>megfigyelés megbeszélés magyarázat motiválás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>CSM EM</p>	<p>IKT fel- adat- lap</p>	
	<p>b) <u>Időrend</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A vers segít a következő feladat megoldásában. <u>Rendezzétek</u> az „alvókat” időrendbe! - A feladatot csoportban <u>oldjátok meg!</u> 		<p>megfigyelés megbeszélés magyarázat motiválás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>CSM EM</p>	<p>IKT fel- adat- lap</p>	

IKT és Fl. képe:

Milyen sorrendben alszanak el a vers szereplői? Folytasd a megkezdett számozást!

3.	alszik a rét	4.	alszik a bogár, a darázs	
7	10.	szundít a lapda, meg a sip	12.	elalszik anyuka
3	6.	a villamos is aluszik	8.	alszik a széken a kabát
8	11.	a jó cukor is aluszik	1.	lehunyja szemét az ég
	2.	lehunyja szemét a ház	5.	alszik a zümmögés
4	7.	szendereg a robogás	9.	szunnyadozik a szakadás

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

c) Szinonimák gyűjtése

- Karikázzátok be a vers minden versszakában, hogyan fejezte ki a költő azt, hogy valaki, valami alszik!

IKT képe:

Altató

Lehunja kék szemét az ég,
lehunyja sok szemét a ház,
dunna alatt alszik a rét –
aludj el szépen, kis Balázs.

3 Alszik a széken a kabát,
szunnyadozik a szakadás,
mama már nem hasad tovább –
aludj el szépen, kis Balázs.

Lábára lehajta fejét,
alszik a bogár, a darázs,
vele alszik a zümmögés –
aludj el szépen, kis Balázs.

4 Szundít a lapda, meg a sip,
az erdő, a kirándulás,
a jó cukor is alszik –
aludj el szépen, kis Balázs.

A villamos is alszik,
s r 2 szendereg a robogás –
álmában csönget egy picit –
aludj el szépen, kis Balázs.

A távolságot, mint üveg
golyót, megkapod, óriás
leszel, csak hunyd le kis szemed, –
aludj el szépen, kis Balázs.

Tüzoltó leszel s katoná!
Vadakat terelő juhász!
Lá. 5. elalszik anyuka. –
Aludj el szépen, kis Balázs.

József Attila

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

Lásd pirossal kiemelve!

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

CSM

IKT
fel-
adat-
lap

Lásd pirossal kiemelve!

d) Megszemélyesítések

- Vegyétek elő újra a feladatlap 6. feladatát. Az alvók közül karikázzátok be kékkel azokat, akik a valóságban nem alhatnak!

IKT képe:

Keretezd be, mi minden
NEM alhat a valóságban!

Milyen sorrendben alszanak el a vers szereplői? Folytasd a megkezdett számozást!

3. alszik a rét	4. alszik a bogár, a darázs
szundit a lapda, meg a sip	elalszik anyuka
a villamos is alszik	alszik a széken a kabát
a jó cukor is alszik	1. lehunja szer az ég
2. lehunja szemét a ház	alszik a zümmögés
szendei a robogás	szunnyadozik a szakadás

megszemélyesítés

(Beúszik a helyes választ követően.)

- A költő mégis azt mondja, hogy alszanak. Milyen eszköznek hívjuk ezt?

Ell.: szóban, látási összehasonlítás

e) Hasonlat

- Azt mondja anyuka: „A távolságot, mint üveggolyót...”
Figyeljétek meg e sorokat! Beszélgétek meg a kérdésekre a választ szóforgóval!

Lásd kékkel kiemelve!

Megszemélyesítés.

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

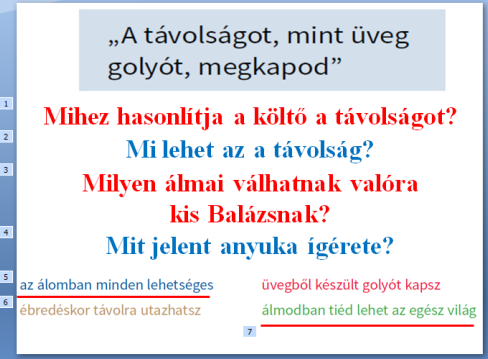
CSM
EM

IKT
fel-
adat-
lap

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

CSM
EM
KO-
OP

IKT
fel-
adat-
lap

<p>IKT képe:</p> 	<p>Üveggolyóhoz. A kis Balázs vágyai. Hogy milyen foglalkozása lesz.</p> <p>Lásd pirossal kiemelve.</p>				
<p>Ell.: tev. során</p> <p>f) <u>Ismétlődés szerepe</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Olvassátok fel</u> azt a sort, amely minden versszakban visszatér! Vajon miért ismétlődik a versszakok végén újra és újra? 	<p>„aludj el végre, kis Balázs!”</p> <p>Mert így fejezi ki a költő, hogy anyuka könyörög a kifiúnak, aludjon végre el.</p>	<p>megfigyelés megbeszélés magyarázat motiválás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	<p>fel- adat- lap</p>	
<p>Ell.: tev. során</p> <p>g) <u>Költői és hétköznapi szóhasználat megfeleltetése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A feladatlap 7. feladatában <u>kössétek össze</u> különböző színessel a hétköznapi kifejezéseket költői megfelelőikkel! Párban <u>dolgozzatok!</u> 		<p>megfigyelés megbeszélés magyarázat motiválás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>PM</p>	<p>IKT fel- adat- lap</p>	

IKT és feladatlap képe:

Ell.: szóban, az összetartozó párok felolvasásával

7. Versforma elemzése

a) Szerkezet

- Hány versszakot számoltunk meg?
- Egy-egy versszak hány sorból áll?
- Számoljátok meg soronként a szótagok számát! Miért fontos ezt tudnunk?

Ell.: tev. során

b) Rímek vizsgálata

- Figyeljétek meg, mely sorvégek csengenek össze!
- Hol hasonlítanak a sorvégi magánhangzók?
- Olvasátok fel versszakonként a rímelő sorokat!
- Jelöljétek Ti is a feladatlapon!

Lásd színessel
kiemelve!

7 versszakból áll.
egy versszak négysoros.
Minden sor 8 szótagú.
Ez adja a vers ritmusát.

A 2. és a 4. sorok.
Ugyanitt.

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM
ÖM

fel-
adat-
lap

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM
ÖM

IKT
fel-
adat-
lap

<p>10</p>	<p>IKT és feladatlap képe:</p> <p style="text-align: center;">Altató</p> <p>1. Lehunytja kék szemét az ég, lehunytja sok szemét a ház, dunna alatt alszik a rét – aludj el szépen, kis Balázs.</p> <p>2. Lábára lehajtja fejét, alszik a bogár, a darázs, vele alszik a zümmögés – aludj el szépen, kis Balázs.</p> <p>3. A villamos is aluszik, – s míg szendereg a robogás – álmában csönget egy picit – aludj el szépen, kis Balázs.</p> <p>4. Alszik a széken a kabát, szunnyadozik a szakadás, máma már nem hasad tovább – aludj el szépen, kis Balázs.</p> <p>5. Szundit a lapda, meg a sip, az erdő, a kirándulás, a jó cukor is aluszik – aludj el szépen, kis Balázs.</p> <p>6. A távolságot, mint üveg golyót, megkapod, óriás leszel, csak hunyd le kis szemed, – aludj el szépen, kis Balázs.</p> <p>7. Tüzoltó leszel s katoná! Vadakat terelő juhász! Látod, elalszik anyuka. – Aludj el szépen, kis Balázs.</p> <p style="text-align: right;"><i>József Attila</i></p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>III. Szintetizálás</p> <p>1. <u>Felkészítés versmondásra</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kivetítem Nektek a verset az ismert jelölésekkel. <u>Figyeljétek meg</u> a hangsúlyokat, a rövid, ill. hosszabb szünetek, a levegővétel helyét és az áthajlásokat, ahol nem állunk meg a sor végén. - <u>Olvassátok fel</u> az 1. versszakot a jelöléseknek megfelelően! <p>IKT képe:</p> <p>1.</p> <p>Lehunytja kék szemét az <u>ég</u>, lehunytja sok szemét a <u>ház</u>, dunna alatt alszik a <u>rét</u> – <u>aludj</u> el szépen, <u>kis Balázs</u>.</p> <p>2.</p> <p>Lábára <u>lehajtja</u> fejét, alszik a <u>bogár</u>, a <u>darázs</u>, vele alszik a <u>zümmögés</u> – <u>aludj</u> el szépen, <u>kis Balázs</u>.</p>		<p>megfigyelés megbeszélés magyarázat motiválás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	<p>IKT</p>
-----------	--	--	--	------------------	------------

3.
A villamos is aluszik,
– s míg szendereg a robogás –
álmában csönget egy picit –
aludj el szépen, kis Balázs.

4.
Alszik a széken a kabát,
szunnyadozik a szakadás,
máma már nem hasad tovább –
aludj el szépen, kis Balázs.

5.
Szundít a lapda, meg a sip,
az erdő, a kirándulás,
a jó cukor is aluszik –
aludj el szépen, kis Balázs.

6.
A távolságot, mint üveg
golyót, megkapod, óriás
leszel, csak hunyd le kis szemed, –
aludj el szépen, kis Balázs.

7.
Tüzoltó leszel s katona!
Vadakat terelő juhász!
Látod, elalszik anyuka. –
Aludj el szépen, kis Balázs.

Ell.: tev. során

2. A vers újbóli meghallgatása

- Most hallgassuk meg József Attila versének megzenésített változatát!
- Figyeljétek meg az összefüggést a zene ritmusa és a vers tartalma között!
Figyeljétek meg, milyen a zene hangereje, a tempó!
Vajon miért olyan?

<https://www.youtube.com/watch?v=2RIeeVuyFqc>

Koncz Zsuzsa: József Attila - Altató

Ell.: tev. során

A zene halk, a dal tempója lassú.
Hogy tényleg el tudjon aludni kis Balázs.

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

1'	<p>IV. <u>Házi feladat</u></p> <p><u>Számoljátok meg</u> a versben az L betűk számát! Ez még lágyabbá teszi a költeményt. <u>Tanuljátok meg</u> a verset!</p>					
1'	<p>V. <u>Értékelés</u></p> <p>A tanulók mennyiségi, minőségi munkája, fegyelme alapján.</p>					

4.2 Nyelvtan

4.2.1 Nyelvtan új ismeret tanítása

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/nyelvtan

Osztály: 2.

Tanítás időpontja:

Témakör: A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó

Az óra témája/anyaga: A 'j' hang jelölése

Az előző óra anyaga: Gyakorlás: A rövid és a hosszú mássalhangzók jelölése

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok:

- A magyar nyelvben minden hangnak egy-egy betű felel meg, kivéve a 'j' hangot. Ezt kétféleképpen jelölhetjük: 'j' vagy 'ly'

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló, páros és csoportos munkaformában történő elvégzésével, a tényanyag elemzésével, önellenőrzéssel
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a már tanult ismeretek, szabályok felidézésével, hiányos szavak, szólások kiegészítésével

- **Figyelem** – ezen belül **figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** kakukktojás keresésével, azonosságok-különbségek felismerésével a tényanyag elemzése során
- **Figyelem** – ezen belül **vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** j-s és ly-os szavak kiegészítésével, tollbamondással
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** kakukktojás felismerésével, betűpótlással, azonosság felismerésével
 - **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdések megválaszolásával
 - **következtetés képességének fejlesztése** a –j hang jelölésére vonatkozó szabály megfogalmazásával
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek, szabályok felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** a j hangot tartalmazó szavak rendezésével, válogató másolással
- **Fogalomalkotás képességének fejlesztése** a j hangot tartalmazó szavakra vonatkozó helyesírási szabály megfogalmazásával
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** a –j hangot tartalmazó szavak csoportosításával, betűpótlással, mondat-és szólákiegészítéssel
- **Inverz gondolkodás fejlesztése** szabály kitalálásával.
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** azonosságok felismerésével, ezekből absztrakciók megfogalmazásával, szabályalkotással
- **Elvont gondolkodás képességének fejlesztése** szabályalkotással
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** szólások és jelentésük megfeleltetésével, szólások jelentésmagyarázatával, új kifejezés magyarázatával
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** a nyelvtani szakkifejezések helyes alkalmazásával.
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** általánosítások, következtetések megfogalmazásával...
 - **beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Helyesejtési normákhöz igazodó beszédhallás, beszédmozgás fejlesztése – ezen belül**
 - **időtartamok ejtésének fejlesztése** szó párok felolvasásával, hiányos mondatok kiegészítésével

- **Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése** hangos/ néma olvasással, válogató olvasással
- **Írástechnika-, íráshasználat, helyesírási készség, az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése** hiányos szavak, mondatok, szólások kiegészítésével, szólások tollbamondásúival

c) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** tényanyag - elemzéssel
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** az absztrakció megfogalmazásával
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** kakukktojás keresésével, azonosságok felismerésével
- **Ítéloképesség, ítéletalkotás fejlesztése** általánosítások megfogalmazásával, indoklások megfogalmazásával
- **Szelektív képesség fejlesztése** –j hangot tartalmazó szavak rendezésével, csoportosításával, kakukktojás megkeresésével
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** –j hangot tartalmazó szavak rendezésével, csoportosításával
- **Konstruktív képesség fejlesztése** szóhálóban szereplő szavak kikeresésével, pótlásokkal

d) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka, páros munka munka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a csoport-és páros munkák során
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

e) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** hiányos szövegek kiegészítése, szövegmagyarázattal, rejtvény megfejtésével

f) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával, kooperatív munka során a szóvivő szerep gyakorlásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív motivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával...
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédképességek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- matematika, magyar irodalom

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Hétszínvarázs olvasókönyv, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Hétszínvarázs munkafüzet, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Zsolnai József: Beszédművelés kisiskolás korban, Tankönyvkiadó, Budapest,
- Fekete László: Beszédművelési gyakorlatok és irányításuk
- Ágazik, bogazik, mégsem levelezik, Társ Kiadó, Sepsiszentgyörgy, 2006
- Nyelvtan és helyesírás munkatankönyv, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Nyelvtan és helyesírás munkafüzet, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021

- J vagy ly? Helyesírási gyakorló munkafüzet alsó tagozatosoknak, Graph-Art Stúdió Kft.,
- Végh Zoltánné: Varázslatos helyesírásunk, Copyright Maxim Kiadó, Szeged
- O. Nagy Gábor: Mi fán terem? Gondolat Kiadó, Budapest, 1979

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- feladatlap, szókétyák, interaktív tábla, tábla, tk., mf.

V. AZ ÓRA MENETE

<i>I d ő</i>	<i>Az óra menete</i>	<i>A tanulók várható teljesítménye</i>	<i>Nevelési-oktatási stratégia</i>			<i>Meg- jegy- zés</i>
			<i>Módszerek</i>	<i>Tanulói munka- formák</i>	<i>Szem- léltető eszkő- zök</i>	

8'	<p>I. <u>ISMERETEK FELIDÉZÉSE</u></p> <p>1. <u>Időtartam gyakorlat</u></p> <p>- <u>Olvassátok el</u> az interaktív táblán felvillanó szópárokat! - <u>Ügyeljete</u>k a magán- és mássalhangzók helyes időtartammal történő ejtésére!</p> <p>IKT képe:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px 0;"> libeg – libben locsog - loccsan lobog – lobban recseg - reccsen ropog – roppan bugyog – buggyan röpül – röppen szuszog - szusszan csobog – csobban totyog - tottyan </div> <p>- Milyen azonosságot vettetek észre a szópárokban?</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>2. <u>Hiányos mondatok kiegészítése</u></p> <p>- A feladatlapon hiányos mondatokat találtok. - <u>Egészítsétek ki</u>, hogy értelmes legyen. - <u>Ellenőrizzétek le</u>, hogy helyesen dolgoztatok-e! - A feladat alatt időkitöltőt találtok.</p>	<p>A mássalhangzók rövid és hosszú párja szerepelt bennük.</p>	<p>megfigyelés megbeszélés motiválás ismétlés feladat- megoldás ellenőrzés ellenőrzés</p> <p>megfigyelés megbeszélés motiválás ismétlés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p> <p>FM ÖM DM</p>	<p>IKT</p> <p>IKT fel- adat- lap</p>
----	---	--	--	---	---

IKT és feladatlap képe:

Hosszú vagy rövid? (hal-hall, szál-száll, toll-toll)

Úgy él, mint _____ a vízben. Az idős néni rosszul _____.
A vázában egy _____ rózsza van. A magasban repülőgép _____.
Az új _____ szépen ír. Anya babakocsit _____.

hal, hall
szál, száll
toll, toll

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

Időkitöltő:

a) Milyen hangot adnak az állatok? Hosszú mássalhangzót tartalmazó szóval írd le!

A medve _____.
A méh _____.
A béka _____.

brummog
zümmög
kuruttyol

b) Egészítsd ki a szólásokat hosszú mássalhangzós szavakkal! Kösd a jelentésükhöz!

_____ fogva vezeti.
_____ üti a nyomát.
Leesik az _____.
Minden _____ megkent.
_____ hullat.

Nagyon ravasz.
Becsapja.
Csodálkozik.
Nagyon sír.
Hiába keresi.

Orránál
Bottal
álla
hájjal
Krokodilkönnye-ket

Ell.: írásban

12	<p><u>3.A szabály számonkérése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Csak a rövid választ írjátok le a füzetbe! - Hogyan jelöljük az egyjegyű msh-k hosszúságát? - Hogyan jelöljük a kétjegyű msh-k hosszúságát? <p>Ell.: írásban.</p> <p><u>4.Célkitűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A mai órán egy – már ismert – hanggal és a neki megfelelő betűvel foglalkozunk. Egész órán rendelkezésekre áll az időkitöltő feladatlap, melyhez mindig visszatérhettek. <p>II. <u>AZ ÚJ ISMERET FELDOLGOZÁSA</u></p> <p>1. <u>Tényanyag bemutatása</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Olvassátok fel</u> a dián lévő kifejezéseket! <u>Figyeljétek meg</u>, mi a közös bennük! Mi a műfajuk? <p>IKT képe:</p>	Betűkettőzéssel. Az első jegyüket kettőzzük meg.	feladat- megoldás értékelés	ÖM	füzet
	<p>Bámul, mint borjú az új kapura. Pünkösdi királyság. Vaj van a füle mögött. Elveti a sulykot. Helyes a böngés. Úgy bánik vele, mint a hímes tojással.</p>	Nem szó szerint értjük. Szólások.	megfigyelés megbeszélés motiválás ismétlés feladat- megoldás ellenőrzés ellenőrzés	FM EM	IKT
	<p><u>Ell.: tev. során</u></p>				

2. Tényanyag elemzése

a/ tartalmi elemzés

- Mi volt az azonosság a kifejezésekben?
- Milyen műfajhoz tartoznak ezek a kifejezések?
- Magyarázzátok meg a jelentésüket!
- Ki ismeri a sulyok szó jelentését?

Tanítói közlés:

- A sulyok egy vastag, téglalap alakú, nyeles falap. Régen, amikor még a folyóban, patakban mostak, ezzel verték a ruhát, hogy könnyebben megtisztuljon.
- Hoztam róla képet is.

IKT képe:

Ell.: tev. során

b/ formai elemzés

- Most csak a kiemelt szavakat olvassátok fel!
- Milyen azonosságot vesztek észre?
- Hányféle betű jelölte ugyanazt a hangot? Melyek ezek?

Ell.: tev. során

Mindegyik átvitt értelmű.
Szólás.
Bambán néz.
Rövid ideig tart.
Bűnös valamiben.
Túl messzire megy.
Jó a hozzászólása.
Kényezteti.

borjú, új, királyság, vaj, sulykot, helyes, tojással
Mindegyikben hallottuk a 'j' hangot.
Kétféle betű jelölte: 'j' és 'ly'.

megfigyelés
megbeszélés
motiválás
ismétlés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
ellenőrzés

FM
EM

IKT

megfigyelés
megbeszélés
motiválás
ismétlés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
ellenőrzés

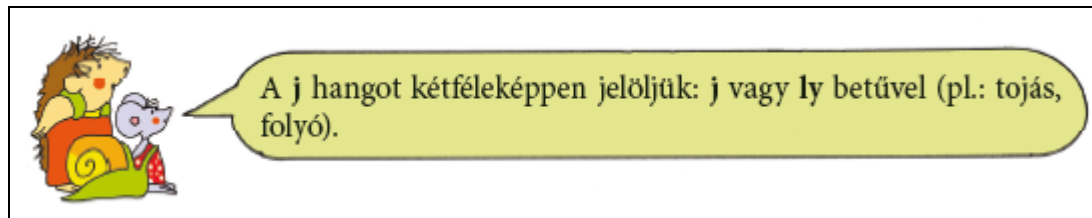
FM
EM

IKT

3. Általánosítás

- Ki tudná megfogalmazni Süni helyett a mai szabályt?
- Olvassátok fel a feladatlapról Süni által megfogalmazott szabályt!

Fl. képe:

- Jelöljétek nagy piros T betűvel, mert ezt is meg kell tanulni.

Tanítói közlés:

Sajnos arra, hogy egy-egy szót melyik betűvel írjuk, nincsenek szabályok. Minden szót le kell fényképeznetek a szemetekkel és sokat kell gyakorolni a helyesírásukat.

III. ELSŐDLEGES RÖGZÍTÉS

1. Mechanikus gyakorlatok / felismerés szintű /

a) Képek és szókártyák megfeleltetése

- Figyeljétek meg, mi a közös a képekben!
- Nevezzétek meg a madarakat! Helyezzétek a megfelelő képhez a megfelelő szókártyát!

A 'j' hangot kétféle betű jelöli: a 'j' és az 'ly'.

feladat-
megoldás

FM
EM

IKT
fel-
adat-
lap

megfigyelés
megbeszélés
motiválás
ismétlés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
ellenőrzés

PM
EM

IKT
fel-
adat-
lap

Mindegyik madár.
bagoly, gólya, sirály,
harkály, pulyka
fürj, héja, papagáj,
varjú, szajkó

IKT képe:

papagáj gólya fűj sirály bagoly varjú harkály héja

- Mít vettek észre? Milyen madarak szerepeltek a felső, ill. az alsó sorban?
- Jegyezzétek meg jól a helyesírásukat!

Ell.: tev. során

b) Szóháló

- A feladatlapon szóhálót találtok. Húzzátok ki pirossal a vízszintesben, zölddel a függőleges sorokban megtalált állatok nevét! Lesz egy kakukktojás, ezt karikázzátok be kékkel!
- Párban dolgozzatok! Ha elkészültetek, ne feledkezzetek meg az időkitöltőről!

Az 1. sorban minden madár nevében -ly van, a 2. sorban -j betű.

megfigyelés
megbeszélés
motiválás
ismétlés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
ellenőrzés

PM
EM

IKT
fel-
adat-
lap

IKT és Fl. képe:

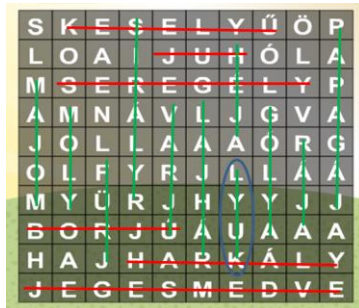
Ell.: szóban, látási összehasonlítással

- Mit karikáztatok be kékkel? Mi volt a kakukktojás? Miért?

Tanítói közlés:

- Jegyezzétek meg, hogy az egyetlen magyar szó, amely -ly-nal kezdődik, az a LYUK szó és annak családja. Pl. lyukas, lyukaszt, lyukasztó, ...

Kialakult IKT képe:

keselyű, juh, seregély,
borjú, harkály,
jegesmedve

majom, moly, fürj,
sirály, varjú, lajhár,
héja, lyuk, gólya, ölyv,
raja, papagáj

lyuk

A lyuk volt a
kakukktojás, mert az
nem állat.

2. Produktív gyakorlatok /alkalmazás szintjén, produktum létrehozása /

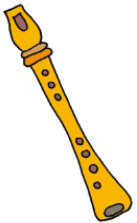
a) Kakukktojás

- A feladatlap 4. feladatával folytatjuk a munkánkat. Párban beszéljétek meg, mely szóba mely betű jelölje a 'j' hangot. Soronként nézzétek végig a kiegészített szavakat! Mindegyikben lesz kakukktojás. Ezt keretezzétek be!

Fl. és IKT képe:

4. Pótold a hiányzó j vagy ly betűt az alábbi szavakban!

🍌 __ár, __ég, __uk, __áték, __egy, __utalom, __eles
 🍌 osztá__, uszá__, szabá__, homá__, szá__, dagá__
 🍌 mé__, szemé__, é__, ünnepé__, veszé__, erké__
 🍌 pá__a, furu__a, korcso__a, dato__a, pó__a, bó__a

a) Ha jól dolgozol, mindegyik sorban találsz egy kakukktojást. Keretezd be!

Ell.: szóban, indoklással

b) Rendezés, csoportosítás

- Nyissátok ki az Édes anyanyelvem munkafüzetet a 49. oldalon!
- A 3. feladat első részében bontsátok szavakra a szókígyót, találjátok meg a szóhatárokat. Utána csoportosítsátok őket, melyiket viszi a hajó, melyiket az uszály!
- Ezt is párban oldjátok meg!

Mf. 49/3.

jár, jég, lyuk, játék,
 jegy, jutalom, jeles
 osztály, uszály, szabály,
 homály, száj, dagály
 mély, személy, éj,
 ünnepély, veszély,
 erkély
 pálya, furulya,
 korecsolya, datolya,
 pólya, bója

megfigyelés
 megbeszélés
 motiválás
 ismétlés
 didaktikai
 játék
 feladat-
 megoldás
 ellenőrzés
 ellenőrzés

PM
 EM

IKT
 fel-
 adat-
 lap

megfigyelés
 megbeszélés
 motiválás
 ismétlés
 feladat-
 megoldás
 ellenőrzés
 ellenőrzés

PM
 EM

Mf.
 IKT

Tábla képe:

új ujj vaj baj máj tej jel jó

folyik boly mély hely lyuk gally kályha

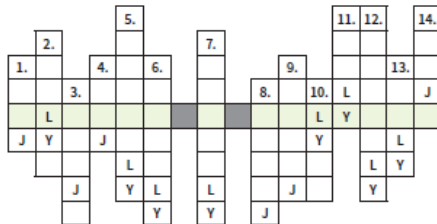
Ell.: Szóban, látási összehasonlítással

c) rejtvény

- Az Édes anyanyelvem 53. oldalán a 3. feladat egy rejtvény. Csoportban dolgozzatok! Oldjátok meg a feladat a részét is!

Mf. képe

3. Fejtsd meg a keresztrejtvényt! Írd be a **j/ly-es** szavakat! A kétjegyű mássalhangzókat két négyzetbe írd! Megfejtésnek egy szólást kapsz.

Meghatározások:

1. Egészséges ital	8. Nagy levegővétel
2. Nagyobb a pataknál.	9. Lapos vízi közlekedési eszköz.
3. Károgó fekete madár.	10. Másként rés, üreg, hasadék.
4. Testrész.	11. Nem sekély, hanem...
5. Tárolásra használt nagy edény.	12. A fák doktora
6. Fehér madár a víz közelében.	13. Kis kártevő rovar a kamrában.
7. A helyesírásnak is van.	14. A sapka éke.

Megfejtés:

a) Húzd alá a kapott szólás magyarázatát!

Eltúlozza, felnagyítja a dolgokat.	A sulykot elveti a földre.
Eldobja a kislabdát.	Túlzásba visz valamit.

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

lásd: tábla képe

tej, folyó, varjú, fej,
tartály, sirály, szabály,
sóhaj, tutaj, lyuk, mély,
harkály, moly, bojt

Elveti a sulykot.

Túlzásba visz valamit.

megfigyelés
megbeszélés
motiválás
ismétlés
didaktikai
játék
feladat-
megoldás
ellenőrzés
ellenőrzés

CSM
EM

Mf.
IKT

8'	<p>IV. <u>ÖSSZEFOGLALÁS</u></p> <p>1. <u>Látó-halló tollbamondás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Vegyétek elő</u> a füzetet és a hegyes ceruzátokat! - <u>Nézzetek</u> a táblára! <u>Olvassátok fel</u> a szólásokat! - <u>Figyeljétek meg</u> a 'j' hang jelölését és a mondatok, szavak helyesírását! <p>IKT képe:</p>			ÖM EM	füzet
	<p>Bámul, mint borjú az új kapura.</p> <p>Bagoly mondja verébnek, hogy nagyfejű.</p>				
	<ul style="list-style-type: none"> - Mire kell majd figyelnetek? - Eltakarom a mondatokat, ti pedig <u>vegyétek</u> kezetekbe a ceruzát, diktálom őket. - Most visszaolvasom, <u>ellenőriztétek</u>, még javíthattok a munkátokon, ha hibát vesztek észre. - Mit jelentenek ezek a szólások? <p>Ell.: szóban, látási összehasonlítással, a szólások magyarázatával</p> <p>2. <u>Szabályfelidézés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Nézzük meg</u> újra a szólásainkat! - Mit tapasztaltatok a 'j' hang jelölése kapcsán? Mit tanultunk ma erről? <p>Ell.: tev. során</p>	<p>A mondatkezdő nagybetűre, a mondatvégi írásjelre, a szavak végi ú-ű-re, a j hang jelölésére.</p> <p>Bambán néz. A maga hibáját másra keni, az szid másokat, aki hibásabb.</p> <p>A 'j' hangot kétféleképpen jelölték: j-vel és ly-nal.</p>	<p>megfigyelés megbeszélés motiválás ismétlés feladat- megoldás ellenőrzés ellenőrzés</p>	FM EM	IKT

1'

V. HÁZI FELADAT

- Az A csoport egyik házi feladata az Édes anyanyelvem mf-ben az 48/ 5. feladata lesz. A másik a 54. oldal 2. feladata, de kaptok még időkitöltőt is.

Mf. képe:

5. Számozással állítsd betűrendbe a szavakat! Majd másold le!

jaguár lajhár juh rája fürj
 majom Jegesmedve Jégmadár kajmán

2. Színezd a megadott oszlopnak és a sornak megfelelő mezőket! Olvasd ősszel! Másold le a mondatot!

	A	B	C	D	E
1.	kútra	dőrej	óhaj	olaj	el
2.	zőrej	Adólg	korsó	nem	karaj
3.	kacaj	a	talaj	cserje	török.
4.	jár	zslvaj	a	amíg	tuja

B2; A4; C4; C2; B3; A1; D4; E1; D2; E3;

a) Másold le a közmondást!

b) Húzd alá a közmondás jelentését!

Ha sokat használjuk a korsót, biztosan eltörök.
Ha helytelen dolgot csinál valaki, előbb - utóbb rajtaveszt.
A korsó nem arra való, hogy vizet tegyenek bele.

54

A j hangot kétféleképpen jelöljük: j vagy ly betűvel (pl.: tojás, folyó).

Időkitöltő:

Cseréld ki a következő szavak egyik betűjét j vagy ly betűre úgy, hogy új szavakat kapj!

hab	_____	sűg	_____
autó	_____	puska	_____
malom	_____	tavas	_____
látszik	_____	még	_____
megy	_____	mos	_____

- A B csoport a feladatlap 1. és 3. feladatát oldja meg.
Az időkitöltőben folytathatjátok a munkátokat.
Természetesen a szabálytanulás is házi feladat mindkét csoport számára.

1. Olvasd el a szöveget! Mondd el, mit tudtál meg belőle a fekete gólyáról!

A fekete gólya leginkább háborítatlan erdők mélyén él. Gallyakból álló fészket terebélyes fák kihajló ágaira rakja. A tojásokból kikelő pelyhes tollú fiókák eleinte hófehérek. A tojó és a hím egymást váltva eteti a kicsinyeket. Kisebb vízfolyások, patakok sekély vizében kutatnak élelem után.

a) Húzd alá a szövegben azokat a szavakat, amelyekben j hangot jelölő betűt találtál!

b) Írd le csoportosítva a szavakat!

j van a szóban

ly van a szóban

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

3. Gyűjts olyan szavakat a képek segítségével, amelyekben j hangot hallasz!

a) Írd le a szavakat csoportosítva!

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

b) Válassz mindkét csoportból egy-egy szót, és alkoss velük egy mondatot!
Pl.: A majom a kályha mellett melegszik.

A j hangot kétféleképpen jelöljük: j vagy ly betűvel (pl.: tojás, folyó).

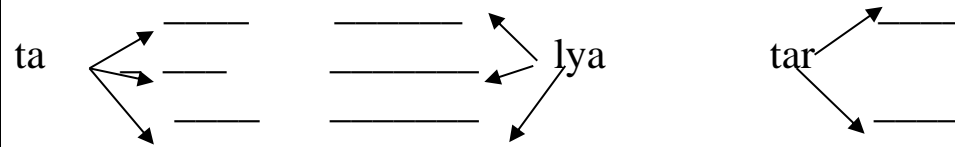
1'

VI. ÉRTÉKELÉS

A tanulók minőségi, mennyiségi munkája, fegyelme alapján.

Melléklet: Időkitöltő feladatlap

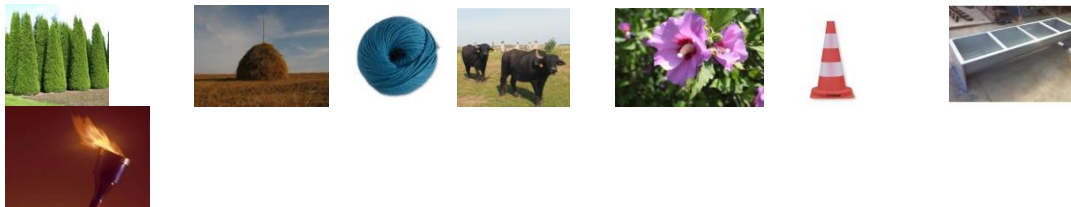
1. Egészítsétek ki a szótagokat értelmes szavakká!

pó tály laj ja gó valy pá réj

2. Kössétek össze a képeket a nevükkel!

fáklya vályú boglya bólya gombolyag tuja mályva
bivaly

3. Rakj rendet az állatnevek között! Színezd az összetartozó szótagokat! Írd is le a füzetbe a kapott neveket!

ja	ma	jú	ár	je	var	se	ve	rály	gély
bor	ges	gu	med	laj	jom	si	hár	re	jú

4. **Totózz!**

j = 1

ly = 2

a j hangot nem jelöli

betű = X

1. fo __ ó

2. Gerge__

3. seké__

4. te__a

5. mi__en

6. má__us

7. pizsto__

8. Ibo__a

9. moso__og

10. __ukas

11. mé__

12. fi__ók

13. __egenye

13 + 1. __uhász

4.2.2 nyelvtan gyakorló óra

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/nyelvtan

Osztály: 2.

Tanítás időpontja:

Témakör: A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó

Az óra témája/anyaga: A 'j' hang jelölése - gyakorlás

Az előző óra anyaga: A 'j' hang jelölése – új ismeret feldolgozása

Az óra típusa: Gyakorló óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok: NINCS

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló, páros és csoportos munkaformában történő elvégzésével, önellenőrzéssel
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a már tanult ismeretek, szabályok felidézésével, hiányos szavak, szólások, mondatok kiegészítésével
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** kakukktojás keresésével, azonosságok felismerésével, szavak szóhálóból történő megkeresésével, rejtvény, nyelvi lottó és totó megfejtésével, szóalkotással
- **Figyelem – ezen belül vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** j-s és ly-os szavak kiegészítésével, tollbamondással, válogató másolással
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**

- **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** kakukktojás felismerésével, betűpótlással, azonosság felismerésével, szótranszformációval, barkochba játékkal, szavak halmazokba rendezésével
 - **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdések megválaszolásával, állítások igazságtartalmának eldöntésével
 - **következtetés képességének fejlesztése** szóalkotással, szótranszformációs gyakorlattal
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek, szabályok felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
 - **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** a j hangot tartalmazó szavak halmazba rendezésével, válogató másolással, didaktikai játékok megfejtésével, szóalkotással, transzformációs gyakorlattal
 - **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** a –j hangot tartalmazó szavak válogató másolásával, halmazba rendezéssel, betűpótlással, mondat-és szóláskiegyeztetéssel, helyesírási totó kitöltésével
 - **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** azonosságok felismerésével
 - **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** –j-s és –ly-os szavak ellentéteinek megkeresésével, rejtvény megfejtésével, tematikus szógyűjtéssel
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** a nyelvtani szakkifejezések helyes alkalmazásával
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** általánosítások, következtetések megfogalmazásával
 - **beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Írástechnika-, íráshasználat, helyesírási készség, az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése** hiányos szavak, mondatok, szólások kiegészítésével, csoportosító másolással, rövid szöveg tollbamondásával, helyesírási totó kitöltésével, barkochba megfejtéseinek leírásával

c) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** szóalkotással, szótranszformációval, kiegészítésekkel, pótlásokkal

- **szintetizáló képesség fejlesztése** szóalkotással
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** kakukktojás keresésével, azonosságok felismerésével, barkochba játékkal, szavak halmazba rendezésével
- **Ítéliképesség, ítéletalkotás fejlesztése** állítások igazságtartalmának eldöntésével, indoklások megfogalmazásával
- **Szelektív képesség fejlesztése** –j hangot tartalmazó szavak rendezésével, csoportosításával, kakukktojás megkeresésével, szóhálóban szereplő szavak felismerésével, nyelvi lottó megfejtésével
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** – j hangot tartalmazó szavak halmazba rendezésével, csoportosításával
- **Konstruktív képesség fejlesztése** szóhálóban szereplő szavak kikeresésével, pótlásokkal, szóalkotásokkal, transzformációs gyakorlatokkal

d) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség** – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése csoportmunka, páros munka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a csoport-és páros munkák során
- **A tanulási-, önszabályozási képességek** – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése** – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicséréssel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

e) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** hiányos szövegek kiegészítésével, rejtvény, szótótó, nyelvi lottó megfejtésével, szóalkotással, barkochbával

f) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával, kooperatív munka során a szóvivő szerep gyakorlásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív mozivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával...
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédkészségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. Tantárgyi kapcsolatok:

- matematika, magyar irodalom

III. Felhasznált források:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Nyelvtan és helyesírás munkatankönyv, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Nyelvtan és helyesírás munkafüzet, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- J vagy ly? Helyesírási gyakorló munkafüzet alsó tagozatosoknak, Graph-Art Stúdió Kft.,
- Végh Zoltánné: Varázslatos helyesírásunk, Copyright Maxim Kiadó, Szeged
- O. Nagy Gábor: Mi fán terem? Gondolat Kiadó, Budapest, 1979

IV. Szemléltető eszközök

- feladatlap, szókétyák, interaktív tábla, tábla, tk., mf., füzet, szókétyák, színes kréták

V. AZ ÓRA MENETE

<i>I d ő</i>	<i>Az óra menete</i>	<i>A tanulók várható teljesítménye</i>	<i>Nevelési-oktatási stratégia</i>			<i>Meg- jegy- zés</i>
			<i>Módszerek</i>	<i>Tanulói munka- formák</i>	<i>Szem- léltető eszkő- zök</i>	

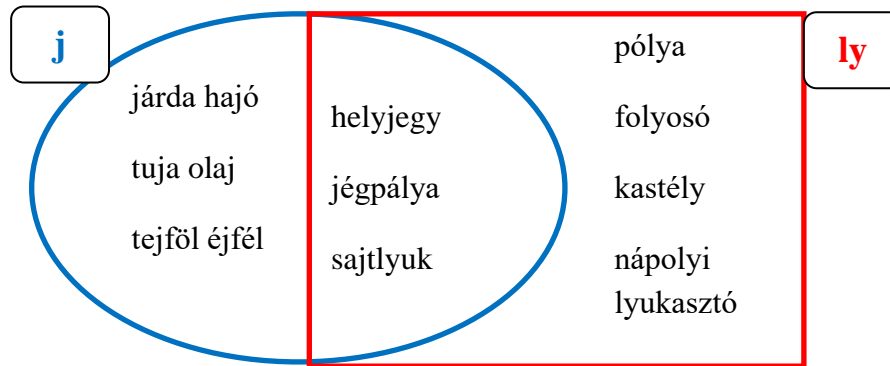
5'

I. ISMERETEK FELIDÉZÉSE

1 Halmazba rendezés

- Néhány szék alá elrejtettem szókártyákat. Keressétek meg és helyezzétek őket a megfelelő halmazrészbe! A többiek figyeljék, jó helyre kerültek-e a szavak!

Tábla képe:

Ell.: tev. során, indoklással

2. Szabály felidézése

- Mely – a múlt órán tanult szabály jut eszetekbe a feladatról?

Ell.: tev. során

3. Célkitűzés

- A mai órán tovább gyakoroljuk a 'j' hangot tartalmazó szavak helyesírását.
Az A csoportosok, ti közösen fogtok dolgozni az óra további részében a feladatlapotokon. Óra végén javítókulcs segítségével ellenőriztetek!

A B csoportosokkal együtt dolgozunk.

Lásd: tábla képe

A 'j' hangot kétféle betűvel jelöljük: j vagy ly.

Lásd: mellékletben

motiválás
megbeszélés
magyarázat
szemléltetés
gyakorlás
feladatmegoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

tábla
szókártyák
színes kréta

feladatmegoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

32

II. ALKALMAZÁS

- A B csoportosok a táblán felsorolt szorgalmi feladatok közül választhatnak, ha egy-egy feladattal elkészültek.

Tábla képe:

Édes anyanyelvem 50/1., 52/1., 2., 53/3. 54/1., 2.

1. Mechanikus gyakorlatok

a) Szóvadászat

- Vegyétek elő a feladatlapotokat! Színezzétek ki a szóhálóban rejtőző állatok nevét!
Segítenek a kiemelt betűk. Ha ügyesen megtaláljátok mindet, rá fogtok jönni, mi a közös bennük. A csoporton belül párban dolgozzatok!

Fl. és IKT képe:

s	b	a	g	o	l	y	l	k
e	é	d	r	d	r	á	l	a
r	b	s	i	r	á	l	y	r
e	i	á	é	á	í	á	l	v
g	v	b	ö	g	ö	l	y	a
é	a	á	d	í	d	í	f	l
l	l	d	r	é	á	r	o	y
y	y	l	y	á	é	á	g	é
l	c	o	b	o	l	y	o	ö
y	p	u	l	y	k	a	l	l
g	ó	l	y	a	m	l	y	y
k	e	s	e	l	y	ű	l	v

Ell.: Szóban, látási összehasonlítással, az azonosság megnevezésével

magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
didaktikai játék
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

DM
CSM
PM
EM

feladatlap
Tk.
Mf.
IKT

Lásd: IKT képe
Mindegyik állat
nevében ly van.

b) Szavak csoportosítása

- Másoljátok le az előző állatnevek szótagolva a megfelelő csoportba!
- Önálló munkát szeretnék.

Fl. és IKT képe:

egytagú	kéttagú	háromtagú
ölyv	gó-lya ba-goly	ke-se-lyű
	kar-valy bi-valy	se-re-gély
	co-boly bö-göly	
	puly-ka si-rály	
	fo-goly	

Ell.: szóban, látási összehasonlítással, indoklással

2. Produktív gyakorlatok

a) Betűpótlás

- Egészítsétek ki a hiányos szavakat kétféleképpen úgy, hogy értelmesek legyenek! Csoportban dolgozzatok!

Fl. és IKT képe:

ólya - ólya	olyó - olyó	irály - rály
-------------	-------------	--------------

Ell.: szóban, látási összehasonlítással, szómagyarázattal

Lásd: IKT képe
Az ölyv – egytagú, mert egy mgh van benne.
Gólya – kéttagú, mert két mgh van benne. ...

gólya- pólya
golyó – folyó
király – sirály

magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
didaktikai játék
ellenőrzés
értékelés

ÖM

CSM
ÖM
EM

feladatlap
IKT

feladatlap
IKT

b) Betűrend

- Rendezzék betűrendbe az iménti szavakat! Beszélgétek meg a párotokkal az azonos betűvel kezdődők helyes sorrendjét!

Fl. és IKT képe:

folyó gólya golyó király pólya sirály

Ell.: szóban, látási összehasonlítással, indoklással

c) Ötöslottó

- A lottón madarak neve szerepel. Akkor lesz telitalálatos a szelvényetek, ha megtaláljátok azt az öt madárnevet, amelyet j-vel írunk. Csak ezeket egészítsétek ki kékkel! Jegyezzétek meg jól a helyesírásukat, akkor a többi madár neve már könnyű lesz.

Fl. és IKT képe:

sirá	varjú	só om	szajkó
kese ű	héja	seregé	harká
papagáj	bago _	fürj	ö v

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

Pólya: a kisbabákat takarják be vele. A betűrend nem tesz különbséget a mgh-k hosszúsága között. A 4. betűt kellett nézni. Az a előbb van az ábécében, mint az ó.

Lásd: IKT képe

magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

PM

feladatlap
IKT

magyarázat
tanítói
motiválás
gyakorlás
didaktiai játék
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

ÖM
EM

feladatlap
IKT

d) Ellentétes

- Keressétek meg a szavak ellentétét! Mindegyikben szerepelnie kell j-nek vagy ly-nak. Beszélgjétek meg a csoportban!

Fl. és IKT képe:

érdes	selymes
éjszaka	nappal
vicces	komoly
gömbölyű	szögletes
csendes	zajos
súlyos	könnyű
sekély	mély

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

e) Mondatkiegészítés

- Egészítsétek ki a mondatokat a képek nevével! Önálló munkában dolgozzatok!

Fl. és IKT képe:

A szereti a banánt. A okos madár. A az Északi-sarkon él.

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

Lásd: IKT képe

majom, bagoly,
jegesmedve

magyarázat
tanítói
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

CSM
EM

feladatlap
IKT

szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

ÖM
EM

feladatlap
IKT

<p>f) <u>Halló tollbamondás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Mondatokat diktálok majd. A füzetben <u>dolgozzatok!</u> De most még <u>tegyétek le</u> a ceruzát, csak <u>füleljetek!</u> <u>Figyeljétek meg</u>, milyen helyesírási problémákra kell ügyelnetek! - Olvasom a szöveget: - Orsolya kedvenc virága az ibolya. Sajnos májusra már elnyílik. De helyette ott lesz a jácint és a mályva. A tuják mellett zsálya is illatozik. - Mire kell figyelnetek írás közben? - Most vegyetek ceruzát a kezetekbe! Diktálok mondatonként: - Orsolya kedvenc virága az ibolya. Sajnos májusra már elnyílik. De helyette ott lesz a jácint és a mályva. A tuják mellett zsálya is illatozik. - Visszaolvasom a szöveget. Grafittal még ellenőrizhetitek. - Orsolya kedvenc virága az ibolya. Sajnos májusra már elnyílik. De helyette ott lesz a jácint és a mályva. A tuják mellett zsálya is illatozik. - <u>Vegyetek piros színest</u> a kezetekbe! <u>Hasonlítsátok össze</u> a munkátokat a táblán lévő szöveggel! Figyelmesen <u>javítsatok!</u> 	<p>A mondatkezdésre és zárásra, a hosszú mgh-kra, msh-kra, a 'j' hang jelölésére.</p>	<p>megfigyelés gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>ÖM EM</p>	<p>füzet</p>
--	---	---	------------------	--------------

5'	<p>IKT képe:</p>			ÖM EM	feladatlap
	<p><i>Orsolya kedvenc virága az ibolya. Sajnos májusra már elnyílik. De helyette ott lesz a jácint és a mályva. A tuják mellett zsályva is illatozik.</i></p>				
<p>Ell.: szóban, látási összehasonlítással</p> <p>III. <u>ÖSSZEFOGLALÁS</u></p> <p>1. <u>Állítások igazságtartalmának eldöntése</u></p> <p>- <u>Döntsétek el, igazak-e az állításaim! A megfelelő betűket írjátok le a vonalra!</u></p> <p>Feladatlap képe:</p>	<p>Hamis, mert a 'j' hangot kétféleképpen jelöljük. Igaz, pl. a dió, fiú, tea,.. Hamis, mert a lyuk (és szócsaládja) az egyetlen magyar szó, ami ly-nal kezdődik. Igaz, mert öt madár nevét j-vel írjuk.</p>	<p>magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>			
<p>Ell.: Szóban, látási összehasonlítással, indoklással</p>					

2'

IV. HÁZI FELADAT

- Oldjátok meg a munkafüzet 33. oldalán a 4. feladat a részét!
Karikázzátok be a kakukktojást!

A mMf. képe:

4. Pótold a hiányzó j vagy ly betűt az alábbi szavakban!

- ár, ég, uk, átek, egy, utalom, eles
- osztá, uszá, szabá, homá, szá, dagá
- mé, szemé, é, ünnepé, veszé, erké
- pá, a, furu, a, korcso, a, dato, a, pó, a, bó, a

a) Ha jól dolgozol, mindegyik sorban találsz egy kakukktojást. Keretezd be!

- A másik feladat a totó ugyanezen az oldalon. Jelöljétek a feladatokat házikóval!

Mf. képe:

6. Helyesírási totó. Írd a keretbe a hiányzó betűknek megfelelő jelet!

a) Közös ellenőrzés után pótold a szavakban a hiányzó betűket!

j = 1
ly = 2
lly = x

1. só__om	☐	8. sú__	☐
2. korcso__a	☐	9. moso__og	☐
3. __ég	☐	10. bó__a	☐
4. kulcs__uk	☐	11. tu__a	☐
5. a__tó	☐	12. ga__	☐
6. osztá__	☐	13. __átek	☐
7. sü__ed	☐	13+1. __ár	☐

b) Másold le a fenti szavak közül azokat, amelyekben hosszú magánhangzó van!

lyuk
száj
éj
bója

sólyom
korcsolya
jég
kulcslyuk
ajtó
osztály
süllyed
súly
mosolyog
bója
tuja
játék
jár

1'

VII. ÉRTÉKELÉS

A tanulók minőségi, mennyiségi munkája, fegyelme alapján.

Feladatlap A csoport

1. Alkossatok állatneveket a betűhalmazokból! Írjátok le a nevüket betűrendben! Karikázzátok be a kakukktójást!

alygó áilyrs völy orjúb dfieln vibaly ürfj mmoja hajlár

2. Folytassátok a szavak átalakítását a példa szerint!

morog → moraj

zörög →

robog →

cseveg →

ünnep	ünnepély
enged	
rejt	
este	
szeg	

akad	akadály
oszt	
szab	
apad	
dagad	

3. Fejtsétek meg a rejtvényt! Ügyeljete a 'j' hang jelölésére!

			1.						
			2.						
3.									
			4.						
			5.						
			6.						

1. Kisbetűvel illatos, lila tavaszi virág, nagybetűvel női név:
2. Petőfi barátjának keresztnéve:
3. Tejtermék:
4. Háziállatok itatója:
5. Megfagyott víz:
6. Költöző madár:

Megfejtés:

4. Pótoljátok a hiányzó betűket úgy, hogy értelmes szavakat kapjatok!

	o	j		s		
		j	t			
		j		t		k
	a	j		m		
	o	r	j			
s		j		ó		

			ó	l	y	o	m
o		z		á	l	y	
	d	a		o	l	y	
				o	l	y	
					l	y	
z			á	l	y	a	

5. Totózzatok!

j = 1	ly = 2	nincs benne 'j' hang = X
-------	--------	--------------------------

1. sirá__ 2. te__a 3. __ég 4. se__em 5. tu__a 6. zsiva__ 7. hé__a	8. sú__ 9. moso__ 10. bó__a 11. rádi__ó 12. bo__t 13. __árda 13+1. fi__atal

6. Barkochbázzatok! A megfejtés vége mindig ly legyen!

- Nem mély a víz: _____
- Erre figyelmeztet a jelzőtábla: _____
- Koronás mesealak: _____
- Pénzt lehet gyűjteni benne: _____
- Kis patakocska: _____
- Veszélyes fegyver: _____
- Nagyképű, büszke: _____

7. Egészítsétek ki a szólásokat, közmondásokat j-s vagy ly-os szavakkal!

- _____ mondja verébnek, hogy _____.
- _____ van a füle mögött.
- _____ találja a szöveget.
- _____ tett _____!
- Ő sem _____ a Deákné vásznánál.
- Úgy bánik vele, mint a hímes _____.
- Hálni _____ belé a lélek.
- Bámul, mint _____ az _____ kapura.

8. Gyűjtsétek össze az összes olyan keresztnévet, amely ly-t tartalmaz!

1. Alkossatok állatneveket a betűhalmazokból! Írjátok le a nevüket betűrendben!

Karikázzátok be a kakukktójást!

alygó áilyrs völy orjúb dfeIn vibaly ürfj mmoja hajlár

bivaly borjú delfin fűrj gólya lajhár majom ölyv sirály

2. Folytassátok a szavak átalakítását a példa szerint!

morog → moraj

zörög → **zörej**

robog → **robaj**

cseveg → **csevej**

ünnep	ünnepély
enged	engedély
rejt	rejtély
este	estély
szeg	szegély

akad	akadály
oszt	osztály
szab	szabály
apad	apály
dagad	dagály

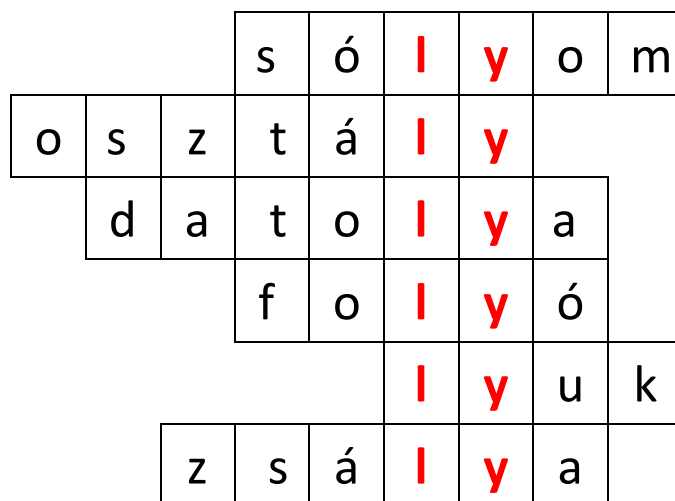
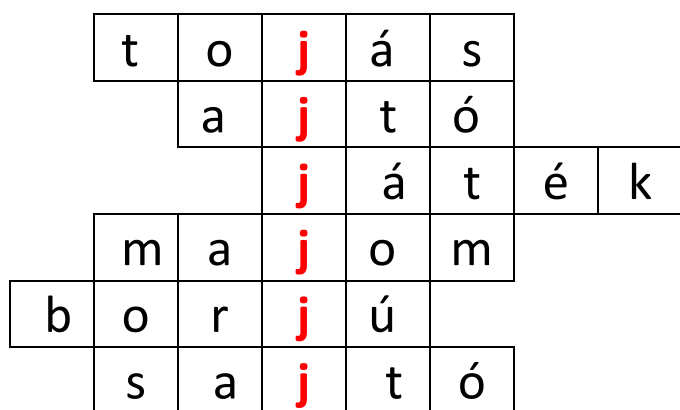
3. Fejtsétek meg a rejtvényt! Ügyeljetek a 'j' hang jelölésére!

1.	i	b	o	l	y	a
2.	J	á	n	o	s	
3.	t	e	j	f	ö	l
4.	v	á	l	y	ú	
5.	j	é	g			
6.	g	ó	l	y	a	

1. Kisbetűvel illatos, lila tavaszi virág, nagybetűvel női név:
2. Petőfi barátjának keresztnéve:
3. Tejtermék:
4. Háziállatok itatója:
5. Megfagyott víz:
6. Költöző madár:

Megfejtés: **bolygó**

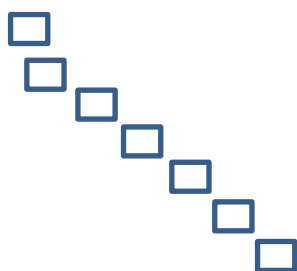
4. Pótoljátok a hiányzó betűket úgy, hogy értelmes szavakat kapjatok!

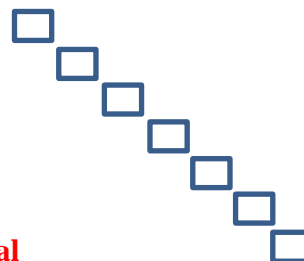
VI. Totózzatok!

j = 1	ly = 2	nincs benne 'j' hang = X
-------	--------	--------------------------

1. sirály
2. tea
3. jég
4. selyem
5. tuja
6. zsvvaj
7. héja

8. súly
9. mosoly
10. bója
11. rádió
12. bojt
13. járda
- 13+1. fiatal

2, x, 1, 2, 1, 1, 1, 2, 2, 1, x, 1, 1, x

VII. Barkochbázatok! A megfejtés vége mindig ly legyen!

Nem mély a víz: _____
 Erre figyelmeztet a jelzőtábla: _____
 Koronás mesealak: _____
 Pénzt lehet gyűjteni benne: _____
 Kis patakocská: _____
 Veszélyes fegyver: _____
 Nagyképű, büszke: _____

sekély
 veszély
 király
 persely
 csermely
 pisztoly
 kevély

VIII. Egészítsétek ki a szólásokat, közmondásokat j-s vagy ly-os szavakkal!

Bagoly mondja verébnek, hogy **nagyfejű**.

Vaj van a füle mögött.

Fején találja a szöget.

Jó tett **helyébe jót várj!**

Ő sem **jobb** a Deákné vásznánál.

Úgy bánik vele, mint a hímes **tojással**.

Hálni **jár** belé a lélek.

Bámul, mint **borjú** az **új** kapura.

IX. Gyűjtsétek össze az összes olyan keresztnévet, amely ly-t tartalmaz!

Mihály Gergely Ibolya, Orsolya, Károly

4.3 Írás óra

4.3.1 A nagybetű vázolója, alakítása, kapcsolása

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/írás

Osztály: 2.

Tanítás időpontja:

Témakör: Írás jelrendszere

Az óra témája/anyaga: U, Ú, Ü, Ű, V írása, kapcsolása

Az előző óra anyaga: Diagnosztizáló mérés

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra

I. Az óra cél- és feladatrendszere:

1. Oktatási feladatok:

- A nagy írott **U Ű Ū Ű** ELEMELI: ferde egyenes, alsó ívelés, alsó horogvonal és az írásjelek. A kezdőpont a ferde egyenes kezdőpontja, végpontja a horogvonal végpontja.
- Vázolásuk menete: ferdén fel, egyenesen le, ívelem jobbra, egyenesen fel, rajta vissza le, ívelem jobbra. (+írásjelek)
- A nagy írott **V** elemei: ferde egyenes, alsó ívelés, horgocska. A kezdőpont a ferde egyenes kezdőpontja, végpont a horgocska végpontja. Vázolás menete: ferdén fel, egyenesen le, ívelem jobbra, horgocska.
- Mindegyik két vonalközös betűnagyságú. Az ékezetek a 3 mvonalközben vannak.

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló, páros munkaformában történő elvégzésével, önellenőrzéssel

- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése** – ezen belül **figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a már tanult ismeretek nagy nyomtatott betűk megnevezésével, elemeik felsorolásával
- **Figyelem** – ezen belül **figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** azonosságok, különbségek felismerésével, a betűalakítás menetének megfigyelésével, rövid és hosszú magánhangzók összehasonlításával
- **Figyelem** – ezen belül **vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** nyomtatott és írott betűalakok összehasonlításával, azonosságok és különbségek felismerésével
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** írott nagybetűk vázolásával, alakításával, kapcsolásával
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** nevek, mondatok helyesírási szabályának felidézésével, betűelemek, betűk megnevezésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** az új betűk elemzésével
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** a kis-és nagybetűk összehasonlításával
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** azonosságok, különbségek felismerésével
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** tematikus szógyűjtéssel, mondatbővítő gyakorlattal
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** az írás órán használatos szakkifejezések helyes alkalmazásával, betűelemek szakszerű megnevezésével
- **A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése – ezen belül**
 - légzéstechnika fejlesztése légzőgyakorlattal
 - ajakartikuláció fejlesztése hangsor olvasásával
 - a helyes hangsúlyozás fejlesztése mondatok jelölésnek megfelelő felolvasásával
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**

- **spontán, produktív beszéd fejlesztése** mondatalkotással
 - **beszéderítés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Írástechnika-, íráshasználat, helyesírási készség, az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése** vázolóssal, betűalakítással, szavak, mondatok írottól és nyomtatottól történő másolásával

c) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
- **analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése** a nagy nyomtatott és írott betűkelemzésével, betűkapcsolatok megnevezésével, írásával
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** mondatalkotással, mondatbővítéssel
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** kis-és nagy írt betűk közti hasonlóság felismerésével, személynevek csoportosításával, szóképző szavakra bontásával
- **Szelektív képesség fejlesztése** személynevek szétválogatásával
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** személynevek csoportosításával

d) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** páros munka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a páros munkák során
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

e) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** válogató másolással

f) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével,
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** pozitív mozivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával...
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédkézségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban
- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold
- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szószerkezeteket, mondatokat önállóan leírja
- írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. Tantárgyi kapcsolatok:

- matematika, magyar irodalom, magyar nyelv

III. Felhasznált források:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Hétszínvarázs írásfüzet, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Nagybetűs írólapok, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Első írásfüzetem a nagybetűkhöz, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Kisbetűről nagybetűre, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Németh Lászlóné-Seregély Istvánné: Nagybetűs írásfüzetem, Celldömölk, 2007

- Ratkóczy Gáborné-Szelczi Ivett-Urbán Mónika: Írás gyakorló, Mozaik Kiadó, Szeged, 2011
- Írás házi feladat (nagybetűk) 1. osztályosoknak, Nyíregyháza, 1998
- Bencs Vilmosné: Írás munkafüzet 2, Apáczai Kiadó, Celldömölk, 2014

IV. Szemléltető eszközök

- feladatlap, szókétyák, interaktív tábla, tábla, tk., mf., füzet, szókétyák, színes kréták

V. AZ ÓRA MENETE

I d ő	Az óra menete	Várható teljesítmény	Módszerek	Munkaformák	Eszközök	Megjegyzés
10'	<p>I. <u>BESZÉDMŰVELÉS</u></p> <p>1. <u>Beszédtechnika – Kiejtési gyakorlatok</u></p> <p>a) <u>Légzéstechnikai- és ajakartikulációs gyakorlat hangerőváltással</u></p> <p>- A mai órát légzéstechnikai gyakorlattal kezdjük. <u>Nyissátok ki</u> az ablakokat! <u>Álljatok</u> kis terpeszállásba! Jobb kezeteiket <u>tegyétek</u> a hasatokra, hüvelykujjaitok <u>érintse</u> a mellcsontotokat! Három ütemen keresztül <u>szívjuk be</u> a levegőt, két ütemen át <u>benntartjuk</u>, kilégzésre mondjátok az á-a-o-u-o-a-á hangsort háromszor, nagy ajakmozgással. Először némán, majd középhangerővel, végül hangosan. A ki- és belégzés ütemét az ujjammal mutatom. <u>Figyeljete</u>k, hogy a belégzés során a vállatok <u>ne emelkedjen</u>, <u>Fújjátok ki</u> az elhasznált levegőt! Belégzés, kettő, három, tart, kettő, 1, 2, 3, ...10</p> <p>Ell.: tevékenység során, azonnali korrekcióval</p> <p>b) <u>Hangsúlygyakorlatok</u></p> <p>- <u>Nézzete</u>k a táblára! Miket fogunk olvasni? Miből tudjátok, hogy ezek mondatok? <u>Olvassátok el</u> őket középhangerővel, a hangsúly-jelöléseknek megfelelően! Ki szeretné olvasni az elsőt? <u>Olvassuk el</u> együtt is! ...</p>	<p>á – a – o – u – o – a – á</p> <p>Mondatokat. Mert nagybetűvel kezdődnek és a mondatok végén van írásjel.</p>	<p>megbeszélés magyarázat szemléltetés megfigyelés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>megbeszélés magyarázat szemléltetés megfigyelés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM</p> <p>FM EM</p>	<p>IKT</p>	

IKT képe:

1
Ubul a hetes.
Úszógumit szeretnék.
Ügyes voltál.
Űrhajós leszek.
Vidd ki a kutyát!

Ell.: tev. során, azonnali korrekcióval

2. Beszédfejlesztés

a) Szólabda

- Gyűjtsetek neveket a táblán látható kezdőbetűkkel!

Ell.: tev. során

Ursula, Ulrik, Vali, Viki, Vili,
Vivien, Virág, Vera, Vilmos

megbeszélés
magyarázat
szemléltetés
megfigyelés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

plüss
“Bölcs
Bagoly”

30'	<p>b) <u>Mondatalkotás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Mondok egy mondatot. <u>Bővítsétek ki</u> a kérdéseim alapján! <p>Vera ír.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mit ír Vera? - Kinek ír Vera levelet? - Mikor ír Vera levelet a mamájának? <ul style="list-style-type: none"> - Most csoportokban <u>alkossatok</u> egy nagyon hosszú mondatot: Ulrik olvas. <p>Tudjuk meg, Mit? , Hol?, Mikor?, Kinek? Hogyan? A szöveveket kérem, <u>mondják el</u> a megalkotott mondatot!</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>5. <u>Célkitűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Szerintem már kitaláltátok, hogy a mai órán a nagy írott u, ú, ü, ű és a v betűt fogjuk megtanulni. <p>II. <u>BETŰTANÍTÁS</u></p> <p>1. <u>Az írott betű bemutatása</u></p> <p>a) <u>Az írott forma levezetése nyomtatottból</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Nevezzétek meg</u> a táblán lévő nagybetűket! 	<p>Vera levelet ír. Vera levelet ír a mamájának. Vera a nyári szünetben levelet ír a mamájának.</p> <p>Ulrik este izgatottan mesét olvas a szobában a kis hűgának.</p> <p>Nagy nyomtatott u, ú, ü, ű, v.</p>	<p>megbeszélés magyarázat szemléltetés megfigyelés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>megbeszélés magyarázat feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM CSM</p> <p>FM EM ÖM</p>	<p>IKT vázoló- füzet írás- füzet</p>	
-----	---	--	--	--	--	--

IKT képe:

U Ú Ü Ú V

- Most „bújjatok el”!

IKT képe:

u ú ü ú v

- Nevezzétek meg a színes betűket is!
- Megint bújjatok el, varázsolni fogok.

IKT képe:

1 2 3 4 5
u ú ü ú v

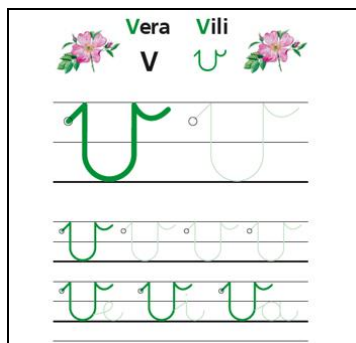
Ell.: tev. során

Nagy írott u ú ü ú v.

	<p>b) <u>Az írott betű elemzése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Hasonlítsátok össze</u> az nyomtatott és írott alakokat! <u>Figyeljétek meg</u> az azonosságokat, különbségeket! <p>Ell.: tev. során</p> <p>c) <u>Az írott betű alakításának bemutatása</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Most átírom a betűket. <u>Figyeljétek meg</u> a kezdőpontot, a végpontot és a vonalvezetést. - <u>Nézzétek</u> először az U Ú Ü Ű betűket! - Ferdén fel, egyenesen le, ívelem jobbra, egyenesen fel, rajta vissza le, ívelem jobbra. (+írásjelek) - Most <u>figyeljétek meg</u> a V betű alakítását! - Ferdén fel, egyenesen le, ívelem jobbra, egyenesen fel, horgocska. - Miért nem lesz nehéz leírni egyik betűt sem? <p>Ell.: tev. során</p>	<p>Az u, ú, ü, ű betűkben azonos az alsó ívelés. A különbség a kis ferde egyenes és az alsó horgovonal. A v betűkben nincs azonosság. A két ferde egyenes helyett alsó ívelés, kis ferde egyenes és horgocska van.</p> <p>A kezdőpont a ferde egyenes kezdőpontja, végpont a horgovonal végpontja.</p> <p>A kezdőpont a ferde egyenes kezdőpontja, végpont a horgocska végpontja.</p> <p>Mert az alakjuk megegyezik a kis írott betűk alakjával, csak a méretük tér el.</p>	<p>megbeszélés magyarázat szóbeli ismertetés szemléltetés ismétlés megfigyelés feladat- megoldás önellenőrzés</p> <p>megbeszélés magyarázat szóbeli ismertetés szemléltetés ismétlés megfigyelés feladat- megoldás önellenőrzés</p>	<p>FM EM</p> <p>FM EM</p>	<p>IKT</p> <p>IKT</p>	
--	--	---	---	-----------------------------------	-----------------------	--

<p>2. <u>A betű írása vonalrendszerbe</u></p> <p>a) <u>Az előírt betűalak megnevezése, elhelyezkedése a vonalrendszerben</u></p> <p>- Vegyék elő a Nagybetűs írólapok munkafüzetet, <u>nyissátok ki</u> a 4-5. oldalnál! <u>Figyeljétek meg</u> a kezdőpontok és végpontok elhelyezkedését!</p> <div data-bbox="248 467 663 699" data-label="Image"> </div> <p>- <u>Figyeljétek meg</u> a betűk nagyságát! Hol helyezkednek el a vonalrendszerben?</p> <p>- Hol helyezkednek el az ékezetek?</p> <p>- <u>Nézzük meg</u> a V betűnket is! <u>Lapozzatok vissza</u> a 3. oldalra!</p> <p>- <u>Figyeljétek meg</u> itt is a kezdő-és végpontot, a betűnagyságot!</p>	<p>Kezdőpontjuk az első és második segédvonal közepén, végpontjuk a vastag vonal és az első segédvonal közepén.</p> <p>Kétsoros a betűnagyság, a vastag vonalon „ülnek” és a második vékony vonalig érnek fel. A harmadik vonalközben.</p> <p>Kezdőpont az 1-2. segédvonal közepén, végpont a 2. segédvonal alatt. A V betű is két vonalközös, a vastag vonaltól a 2. segédvonalig tart.</p>	<p>megbeszélés magyarázat szóbeli ismertetés szemléltetés ismétlés megfigyelés feladat- megoldás önellenőrzés</p>	<p>FM EM ÖM</p>	<p>Mf. IKT</p>	
---	--	---	-------------------------	--------------------	--

IKT és mf. képe:

b) Az alakítás menete, vonalvezetés ütemezéssel

- Vázoljátok át a betűket vastag kék végű postairónnal! Mondjátok velem a rövidített vonalvezetést! Vázoljátok át a vékonyan előírt betűket egyéni ütemben többször is!

U-Ú-Ü-Ű: Fel, le, ívelem, fel, rajta vissza, ívelem. (+ írásjelek)

V: Fel, le, ívelem, fel, ívelem.

- Most vázoljátok át a kisebb betvel előírtakat is többször egyéni ütemben!

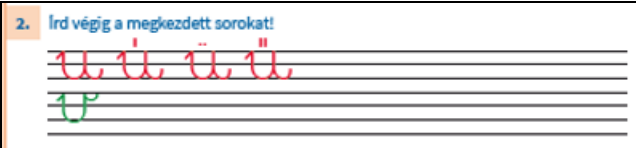
Ell.: tev. során

Fel, le, ívelem, fel, rajta
vissza, ívelem.
Fel, le, ívelem, fel, ívelem.

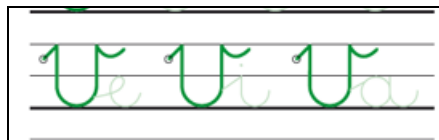
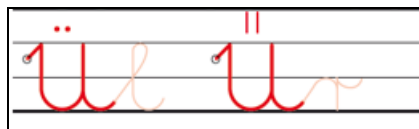
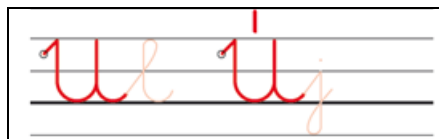
megbeszélés
magyarázat
szóbeli
ismertetés
szemléltetés
ismétlés
megfigyelés
feladatmegol
dás
önellenőrzés

FM
EM
ÖM

IKT
vázoló-
füzet
posta-
irón

<p>c) <u>betűírás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Nyissátok ki</u> a Hétszín írásfüzetet a 14. oldalon! <u>Vegyétek elő</u> a hegyes varázsgrafitot! <u>Írjátok végig</u> a 2. feladat betűsorait! <p>IKT és Mf. képe:</p> <p>Ell.: tev. során, majd írásban</p> <p><u>3. A betű kapcsolása</u></p> <p>a) <u>A kapcsolás megnevezése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Most <u>nézzük</u> újra az írólapokat! - <u>Nevezzétek meg</u>, mely betűket kapcsolták az új nagybetűköz! - Milyen kapcsoló elemre van szükség? - <u>Írjátok át</u> a kapcsolásokat is kék postairónnal! 	<p>A kis írott l, j, r, e, i, a betűket. Ferde egyenessel tudjuk kapcsolni. Az a betűnél elívelünk az óralap ketteséig.</p>	<p>megbeszélés magyarázat szóbeli ismertetés szemléltetés ismétlés megfigyelés feladat- megoldás önellenőrzés</p> <p>megbeszélés magyarázat szóbeli ismertetés szemléltetés ismétlés megfigyelés feladat- megoldás önellenőrzés</p>	<p>ÖM</p> <p>ÖM EM DM rejtett differenci- álás</p>	<p>Mf. grafit ceruza IKT</p> <p>írólap posta- irón IKT</p>	
--	---	---	--	--	--

IKT és írólapok képe:

b) Betűkapcsolatok, szavak, mondatok írása

c) Másolás írottról

- Ismét grafittal dolgozzatok! A Hétszín írásfüzet 3. és 4. feladatában másoljátok le a személyek, majd a települések nevét és a mondatot! Ügyeljetek a helyes betűalakításra, a megfelelő szóközre és az írásjelekre! A feladatlapon szorgalmi feladatokat találtok. Válasszatok belőlük kedvetek szerint!

IKT és Írásfüzet képe:

3. Másold le a szavakat és a mondatot!

Ulul, Vilmos, Vilma

Új a tollam.

4. Másold le a településneveket!

Úsegrad, Üllő, Úrkút

Ell.: tev. során és írásban

megbeszélés
magyarázat
szóbeli
ismertetés
szemléltetés
ismétlés
megfigyelés
feladatmegol
dás
önellenőrzés

ÖM
DM

Mf.
IKT

3'	<p>d) <u>Másolás nyomtatotról</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Olvassátok el</u> hangosan a 15. oldal 2. feladatának szavait! - Mi a közös bennük? <u>Olvassátok el</u> a mondatot is! - <u>Másoljátok le</u> a szavakat és a mondatot nyomtatotról írottra! <u>Figyeljete</u>k a helyesírásra és a szóközök nagyságára! <p>IKT és Írásfüzet képe:</p> <div data-bbox="161 443 1189 700" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>2. Írd le a városok nevét és a mondatot írott betűkkel!</p> <p>Vác Várpalota Veszprém Vonattal utazunk Veszprémig.</p> <hr/><hr/><hr/><hr/><hr/><hr/><hr/><hr/> </div> <p>Ell: tev. során és írásban</p> <p>III. <u>HÁZI FELADAT</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Az 'A' csoportosok az Írásfüzet 15. 4. és 5. feladatát <u>oldják meg</u>! A vers másolásakor <u>ügyeljete</u>k a sortartásra! Az 5. feladatban segít, ha álló egyenessel jelöliek a szóhatárokat. <u>Figyeljete</u>k a nevek helyesírására! - A 'B' csoportosok <u>másolják le</u> a 15. oldal 3. feladatában lévő mondatpárok közül mindig a hosszabbakat! <u>Figyeljete</u>k a mondatkezdésekre, a mondatzárásokra is! Szorgalmi feladat: Az első írásfüzetem 4. és 24-25. oldal feladatai. <u>Válasszate</u>k közülük! 	Városnevek.	megbeszélés magyarázat szóbeli ismertetés szemléltetés ismétlés megfigyelés feladat- megoldás önellenőrzés	EM ÖM	Mf. IKT	
----	--	-------------	---	----------	------------	--

Írásfüzet képe:

3. Másold le írott betűkkel a mondatpárok közül a hosszabbat!
Volt egy halász. Volt egyszer egy halász.
Ügyesen halat fogott. Ügyesen szép halat fogott az öreg.
Visszadobta a halat. Visszadobta a halat a tengerbe.

4. Másold le írott betűkkel Móra Ferenc *A cinege cipője* című vers (Ok. 21. o.) első két sorát!

5. Keresd szavakat a betűsorban! Írd le őket írott betűkkel!

verébViktóriavödörViktorversVukViola

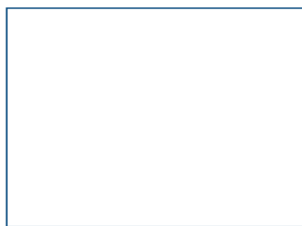
15

2'

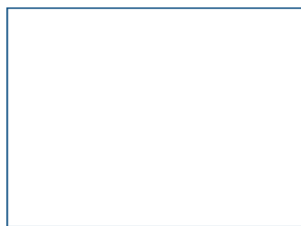
IV. ÉRTÉKELÉS

A tanulók minőségi, mennyiségi munkája és fegyelme alapján.

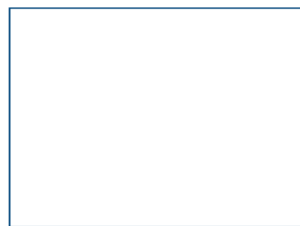
6. Rajzolj a mondatoknak megfelelően! Másold le mind a négyet!

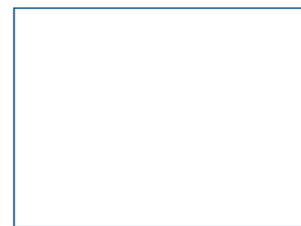
Ürge
fut a mezőn.

Ügyesen
bújik be a lyukba.

Üllő
a fa mögül lesi.

Ürgét
akar találni.

8. Álló egyenessel bontsd szavakra a szólást! Írd le helyesen!

ÜSTÖKÖNRAGADTAASZERENCSET.

4. Fiú vagy lány? Írd le csoportosítva az utóneveket!

Vencel Viktória Viktor Valéria Vilmos Vanda Vince Vera

fiúnév

lánynev

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
---	---

5. Egészítsd ki a mondatot a zárójelbe tett szavakkal! (Vítold, Virág)

_____ és _____ együtt mentek a játszótérre.

5 Mintatervezetek 3. évfolyam

5.1 Nyelvtan

5.1.1 Nyelvtan új ismeretet közlő óra

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/nyelvtan

Osztály: 3.

Tanítás időpontja:

Témakör: Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok

Az óra témája/anyaga: A rokon értelmű szavak

Az előző óra anyaga: Gyakorlás: Hány jelentése lehet a szónak?

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok:

- A magyar nyelvben minden hangnak egy-egy betű felel meg, kivéve a 'j' hangot. Ezt kétféleképpen jelölhetjük: 'j' vagy 'ly'

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló, páros és csoportos munkaformában történő elvégzésével, a tényanyag elemzésével, önellenőrzéssel
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a szavak jelentéséről, betűrendbe állításáról tanult ismeretek, szabályok felidézésével, meserészlet és a szerző felismerésével, szólások kiegészítésével

- **Figyelem** – ezen belül **figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** kakukktojás keresésével, azonosságok-különbségek felismerésével a tényanyag elemzése során
- **Figyelem** – ezen belül **vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** memóriai játékkal, szavak és képek megfeleltetésével, rokon értelmű szavak felismerésével, tollbamondással
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** kakukktojás felismerésével, azonosság felismerésével
 - **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdések megválaszolásával
 - **következtetés képességének fejlesztése** a rokon értelmű szavakra vonatkozó szabály megfogalmazásával
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése Lázár Ervin meséjének felidézésével**, a tanult ismeretek, szabályok felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** a rokon értelmű szavak rendezésével, válogatásával
- **Fogalomalkotás képességének fejlesztése** kiemelt szavak jelentésének összehasonlításával, azonosságok felismerésével, kakukktojás megnevezésével, a rokon értelmű szavakra vonatkozó szabály megfogalmazásával
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** a rokon jelentésű szavak csoportosításával, mondat-és szólákiegészítéssel
- **Inverz gondolkodás fejlesztése** szabály kitalálásával.
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** azonosságok felismerésével, ezekből absztrakciók megfogalmazásával, szabályalkotással
- **Elvont gondolkodás képességének fejlesztése** szabályalkotással
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** szólások kiegészítésével, rokon értelmű szavak megfeleltetésével, gyűjtésével, a szöveg hibájának felismerésével és javításával
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** a nyelvtani szakkifejezések helyes alkalmazásával.

- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** általánosítások, következtetések, indoklások megfogalmazásával
 - **beszéértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése** hangos/ néma olvasással, válogató olvasással
- **Írástechnika-, íráshasználat, helyesírási készség, az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése** hiányos mondatok, szólások kiegészítésével, szöveg halló tollbamondásával

c) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** tényanyag – elemzéssel,
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** az absztrakció megfogalmazásával
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** kakukktojás keresésével, azonosságok felismerésével
- **Ítéloképesség, ítéletalkotás fejlesztése** általánosítások megfogalmazásával, indoklások megfogalmazásával, a szöveg hibájának felismerésével,
- **Szelektív képesség fejlesztése** rokon értelmű szavak rendezésével, csoportosításával, kakukktojás megkeresésével
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** rokon jelentésű szavak rendezésével, csoportosításával
- **Konstruktív képesség fejlesztése** összekevert betűkből rokon értelmű szavak alkotásával, szavak eljátszásával, jelentésárnyalataik közti különbség felismerésével

d) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka, páros munka munka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** dramatikus játékkal, szavak jelentésének megjelenítésével, valamint a csoport-és páros munkák során
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel

- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

e) **A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái**

- **Kreatív képesség fejlesztése** hiányos szövegek kiegészítésével, szavak jelentésárnyalatainak megjelenítésével

f) **Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák**

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával, kooperatív munka során a szóvivő szerep gyakorlásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív motivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával...
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédképességek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- felismer és ért néhány egyszerű szót, közmondást
- megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat
- különféle módokon megjeleníti az ismert szókészlet, közmondások jelentését

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- matematika, magyar irodalom

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Szabó Imre Tiborné: Anyanyelv tudáspróba 4. oldal
- Anyanyelv és kommunikáció mf. 3. osztályosoknak 28-29. oldal, OFI, Budapest, 2015
- Földvári Erika: Nyelvtan munkatankönyv 3 Első félév44-45. oldal, MOZAIK KIADÓ, Szeged, 2016
- Fülöp Mária-Szilágyi Ferencné: Nyelvtan és helyesírás 3. évfolyam (KOMPETENCIAALAPÚ) 27-29. oldal, Apáczai Kiadó, Celldömölk, 2013
- Nyelvtan és helyesírás tankönyv, Oktatási Hivatal, 2021
- Földvári Erika: Nyelvtan 3, Mozaik Kiadó, Szeged, 2016
- Vég Andrea: Írjunk szépen, helyesen Sünivel! Mozaik Kiadó, Szeged, 2016
- Szófajfejtörő, Calibra Kiadó, Budapest, 2000
- [3 osztály rokon értelmű szavak - Tananyagok \(wordwall.net\)](http://www.wordwall.net)

IV. EMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- feladatlap, szókártyák, interaktív tábla, tábla, tk., mf.

V. AZ ÓRA MENETE

I d ő k e r e t	Az óra menete	Várható teljesítmény	Nevelési-oktatási stratégia			M e g j e g y z é s e k
			Mód-sze-rek	Ta-nulói mun-kafor-mák	Esz-kö-zők	

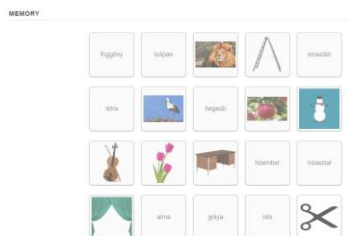
8'

I. Ismeretek felidézése

1. Memória játék

- Keressétek meg a kép-jelentés párokat a táblán!

IKT képe:

- Mit vesztek észre? Egy képhez hány szó tartozott? Ezeknek a szavaknak hány jelentése volt?

Ell.: tev. során

2. Képek és jelentésük megfeleltetése

- Néhány kisgyereknek képet adtam, néhánynak pedig szókétyát. Gyere ki és mutasd fel a szókétyádat! Jöjjenek ide, akik úgy gondolják, a megfelelő kép náluk van!

- Miért jöhetett ki két kisgyerek is egyetlen szóhoz?

Ell.: tev. során

Egy képhez egy szó tartozott. Mindegyik szónak egy jelentése volt.

Mert vannak olyan szavak, amiknek több jelentése is lehet.

szemléltetés
motiválás
megbeszélés
ismétlés
megfigyelés
feladat-
megoldás
didaktikai játék

FM
EM

IKT
Learning
apps saját
tankockák
képek
szókártyák

szemléltetés
motiválás
megbeszélés
ismétlés
megfigyelés
feladat-
megoldás
didaktikai játék

FM
EM

képek
szókártyák

10'	<p style="text-align: center;">3. <u>Szabályfelidézés</u></p> <p>- Mit tanultunk meg a múlt órán a szavak jelentéséről?</p> <p style="text-align: center;">4. <u>Célkitűzés</u></p> <p>- A mai órán tovább vizsgáljuk a szavak jelentését.</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>II. <u>Az új ismeret feldolgozása</u></p> <p style="text-align: center;">1. <u>Tényanyag bemutatása</u></p> <p>- <u>Olvassátok fel</u> a meserészletet!</p> <p>IKT és feladatlap képe:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <ul style="list-style-type: none"> - Valaki bömböl – dörmögte a medve. - Valki ordít – rivallta a farkas. - Valaki szepeg – mekegte a kecske. - Valaki sír! – kiáltotta a róka. - Valaki zokog – makogta a nyúl. - Valaki rí – recsegte a borz. - Valaki sír-rí – cincogta az egér. - Valaki itatja az egereket – mondta a hőscincér. - Valaki nagyon keservesen sírdogál – mondta a katicabogár. - Ej, ki lehet? – kérdezték mind együtt. </div> <p>Ell.: tev. során</p>	Vannak olyan szavak, amik csak egy dolgot jelentenek, de sok szavunknak lehet több jelentése is.	ismétlés megfigyelés feladat- megoldás	FM EM	
			megfigyelés szemléltetés motiválás megbeszélés ismétlés megfigyelés feladat- megoldás	FM EM	IKT feladatlap

	<p style="text-align: center;">2. <u>Tényanyag elemzése</u></p> <p>a) <u>Tartalmi elemzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Melyik mese részletére ismertetek rá? Ki emlékszik rá, ki a mese írója? - Ki volt, aki így sírt és miért? - Mi lett a mese vége? <p>Ell.: tev. során</p> <p>b) <u>Formai elemzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Figyeljétek meg</u> a kiemelt szavakat, kifejezéseket! Milyen azonosságot vesztek észre? - Melyik lehet a kakukktójas? Miért? - <u>Játsszátok el</u> a szavak jelentését! Mit vesztek észre? Mi lehet mégis a különbség? <p>Ell.: tev. során</p> <p style="text-align: center;">3. <u>Általánosítás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Milyen volt a kiemelt szavak jelentése? - Vajon kik szoktak hasonlítani az életben egymásra? - Hogy nevezzük őket? - Akkor szerintetek hogy fogjuk hívni azokat a szavakat, amelyek jelentése azonos vagy hasonló? 	<p>A fába szorult hernyó Lázár Ervin Egy hernyó, aki beszorult. Sajnos az állatok nem tudták kimenteni.</p> <p>Mindegyik ugyanazt jelenti. Az 'itatja az egereket', mert az nem egy szó, hanem egy szólás. Hogy nem ugyanolyan erős a sírás?</p> <p>Azonos, hasonló. A testvérek, szülők és gyerekek... Rokonoknak. Rokon szavaknak.</p>	<p>szemléltetés motiválás megbeszélés megfigyelés ismétlés feladat- megoldás dramatikus játék</p> <p>szemléltetés motiválás megbeszélés megfigyelés ismétlés feladat- megoldás dramatikus játék</p> <p>ismeretközlés magyarázat szemléltetés megbeszélés megfigyelés ismétlés feladat- megoldás</p>	<p>FM EM</p> <p>FM EM</p> <p>FM EM</p>	<p>IKT feladatlap tankönyv</p> <p>IKT feladatlap tankönyv</p> <p>IKT feladatlap tankönyv</p>	
--	---	--	---	--	--	--

20''	<p>Tanítói közlés:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Majdnem. Ezek a rokon értelmű szavak lesznek. - Ki tudna megfogalmazni akkor egy szabályt? <p>Tanítói közlés:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Azokat a szavakat, amelyek jelentése azonos vagy nagyon hasonló, rokon értelmű szavaknak nevezzük. - <u>Nyissátok ki</u> a tankönyveteket a 30. oldalon! <u>Olvassátok fel</u> „Bölcs Bagoly” szabályát! <u>Jelöljétek piros T</u> betűvel, mert meg kell tanulni! <p>Tk. képe:</p> <div data-bbox="165 708 808 812" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Ha a szavak jelentése azonos vagy nagyon hasonló, rokon értelmű szavaknak nevezzük őket. (Például: krumpli, burgonya; vidám, jókedvű.)</p> </div> <p>Ell.: tev. során</p> <p>III. <u>Elsődleges rögzítés</u></p> <p>1. <u>Mechanikus gyakorlatok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Az óra további részében gyakorolni fogjuk az új anyagot. Ha készen vagytok a feladatokkal, bármikor visszatérhettek a padotokon lévő Időkitöltőhöz. 	<p>Azokat a szavakat, amelyek jelentése ugyanaz vagy hasonló, rokon értelmű szavaknak hívjuk.</p> <p>Időkitöltő: lásd. mellékletben</p>			
------	--	---	--	--	--

<p>a) <u>Rokon értelmű szavak felismerése</u></p> <p>- A Tk. 30. oldalán a 2. feladatban szintén találtok kiemelt rokon értelmű szavakat. Melyik szóra gondoltok, ha ezeket olvassátok? <u>Írjátok</u> a soroló mellé! <u>Dolgozzatok</u> együtt a párotokkal!</p> <p>IKT és Tk. képe:</p> <div data-bbox="248 560 1061 887" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>A tízéves rohan, a húszéves szalad, a harmincéves siet, a negyvenéves halad, az ötvenéves ballag, a hatvanéves baktat, a hetvenéves meg-megáll, a nyolcvanéves botorkál, a kilencvenéves alig áll, alig él, a százéves, ha megéri, bizony csak üldögél.</p> </div> <p>- Hogy neveztük a kiemelt szavakat?</p> <p>- Miért rokon ÉRTELMŰEK?</p> <p>- Mi volt a különbség a jelentések között?</p> <p>Ell.: szóban, indoklással</p>	<p>Megy.</p> <p>Rokon értelmű szavaknak. Mert a jelentésük ugyanaz vagy hasonló. A járás tempója.</p>	<p>megbeszélés megfigyelés magyarázat ismétlés gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>PM EM ÖM DM</p>	<p>Tk. IKT</p>
--	---	---	-----------------------------------	---------------------

<p>a) <u>Rokon értelmű szavak rendezése</u></p> <p>- Az 'A' csoportosok <u>oldják meg</u> a Tk. 30. oldalán a 3. feladat a) részét!</p> <p>Tk. és IKT képe:</p> <div data-bbox="165 336 1066 596" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>3. Keresd a színes ábrában levő szavak rokon értelmű megfelelőit! a) Színezd azonos színűre a „rokonokat”!</p> <p style="text-align: center;"> megy nagy gyerek </p> <p style="text-align: center;"> csemete óriási lépked kölyök ballag halad </p> <p style="text-align: center;"> lurkó sétál hatalmas gyerkőc jókora </p> </div> <p>- Miért pont ezeket a szavakat színezted zöldre/sárgára/kékre?</p> <p>Ell.: látási összehasonlítással, indoklással</p> <p>- A 'B' csoportosok a feladatlapon <u>dolgozzanak!</u> <u>Karikázzátok be</u> a vers rokon értelmű szópárját kék színessel!</p> <p>Fl. képe:</p>	<p>Zöld: lépked, ballag, halad, sétál</p> <p>Narancssárga: óriási, hatalmas, jókora</p> <p>Kék: csemete, kölyök, lurkó, gyerkőc</p> <p>Mert a jelentésük azonos vagy hasonló.</p> <p>lúd – liba</p>	<p>megbeszélés megfigyelés magyarázat ismétlés gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>DM EM</p>	<p>IKT feladatlap időkitöltő tankönyv</p>
<p>Olvasd el a népköltést! Írd le a vonalra a rokon értelmű szópárt!</p> <p>Nincs szebb állat, mint a lúd, nem kell neki gyalogút. Fűnek, gyepnek nekilát, felneveli a libát. _____</p> <p>Ell.: szóban</p>				

2. Produktív gyakorlatok

a) Rokon párok megfeleltetése

- A 'B' csoportosok kössék össze a Tk. 31. oldalán a 4. feladat rokon értelmű párait!
- Párban oldjátok meg a feladatot!

Tk. képe:

4. Melyik szó melyiknek a rokona?
a) Kösd össze a rokon értelmű párokat!

	tömegdek tündeklik barátságos szállingózik cimbora parányi ujjong	kedves hulldogál örvendezik rengeteg ragyog barát csöppnyi	
---	--	--	---

b) Melyik képhez melyik rokon értelmű szópár illik? Indokold a választásodat!

- Miért ezek a szavak alkottak rokon értelmű párt?

Ell.: Látási összehasonlítással, indoklással

- Az 'A' csoportosok a feladatlapjuk feladatán dolgozzanak tovább párban!

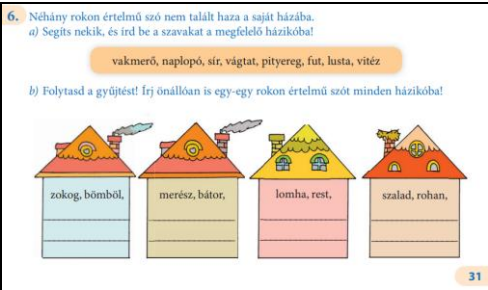
Lásd: tábla képe

Mert a jelentésük azonos vagy hasonló.

megbeszélés
megfigyelés
magyarázat
ismétlés
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

DM
PM
EM

TK.
IKT
feladatlap

<p>FL. és IKT képe:</p>				
<p>Írjátok ki a szövegből az alábbi szavak rokon értelmű párját!</p> <p>barát - _____ hintó - _____ ruházatát - _____ jókedvű - _____ személy - _____</p> <p>Naszreddin Hodzsa a piacon álldogált két cimborájával. Egyszer csak megállt mellettük egy díszes kocsi, kiszállt belőle a nagyvezír. Felmérte a három ember szegényes öltözetét, majd megszólalt. – Vidám kedvemben vagyok, halljátok-e?</p>	<p>cimbora díszes kocsi öltözetét vidám ember</p>			
<p>- Miért voltak rokon párok ezek?</p> <p>Ell.: szóban, indoklással</p> <p>b) <u>Csoportosítás</u></p> <p>- Az 'A' csoportosok <u>Oldják meg</u> a Tk. 31. oldalán a 6. feladatot! Csoportban <u>dolgozzatok!</u></p> <p>Tk. és IKT képe:</p> 	<p>Mert a jelentésük ugyanaz vagy hasonló.</p> <p>sír, pityereg vakmerő vitéz naplopó lusta vágat fut</p>	<p>megbeszélés megfigyelés magyarázat ismétlés gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>DM CSM EM</p>	<p>Tk. IKT</p>
<p>Ell.: látási összehasonlítással</p>				

A 'B' csoportosok velem dolgoznak. Gyertek ki a táblához és húzzátok a megfelelő oszlopba a szavak rokonait!

IKT képe:

borzong	reszket	lehull	fázik	elbújik
étkezik	elrejtőzik	lepottyan	<input type="text"/>	<input type="text"/>
lakmározik	lezuhan	meghúzódik	<input type="text"/>	<input type="text"/>
falatozik	majszol	fagyoskodik	leesik	eszik
didereg	meglapul		<input type="text"/>	<input type="text"/>
			<input type="text"/>	<input type="text"/>

Ell.: tev. során, indoklással (Miért ...)

c) Közmondások, szólások

- 'A' csoportosok, vegyétek elő a feladatlapot! Húzzátok át a hibás szavakat! Javítsátok ki megfelelő rokon értelmű szavak használatával a helytelen szólásokat, közmondásokat!

FL. és IKT képe:

Éhes sertés makkal álmodik. _____
 Köti a kutyát a karóhoz. _____
 Kerülgeti, mint cica a forró kását. _____
 Sok pici sokra megy. _____
 Magas paripáról beszél. _____
 Buta, mint a lúd. _____
 Egyszer volt Budán ebvásár. _____

Ell.: látási összehasonlítással

fázik: borzong
 reszket
 fagyoskodik
 didereg
 elbújik: elrejtőzik
 meghúzódik
 meglapul
 leesik: lehull
 lepottyan lezuhan
 eszik: étkezik
 lakmározik
 majszol

megbeszélés
 megfigyelés
 magyarázat
 ismétlés
 gyakorlás
 feladat-
 megoldás
 ellenőrzés
 értékekés

DM
 ÖM
 EM

feladatlap
 IKT

disznó
 ebet
 macska
 kicsi
 lóról
 liba
 kutyavásár

5'	<p>A 'B' csoportosok a feladatlapon önállóan <u>válasszák ki</u> és <u>karikázzák be</u> a hiányos szövegekbe, közmondásokba illő rokon értelmű kifejezést!</p> <p>FL. képe:</p> <p>Éhes _____ makkal álmodik. (sertés, disznó, malac) Ki korán kel, aranyat _____. (talál, rábukkan, lel) _____, mint a fába szorult fereg. (kiabál, ordít, visítózik) _____ enged, _____ szenved. (eszes, nagytudású, okos) _____ (csacsi, számár, öszvér) Addigjár a _____ a kútra, míg el nem törik. (korsó, kancsó, üvegtál) Lógatja a _____. (szaglószervét, nóziját, orrát)</p> <p>Ell.: szóban, indoklással</p> <p>IV. <u>Összefoglalás</u></p> <p>1. <u>Halló tollbamondás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Nyissátok ki</u> a füzetet! <u>Hallgassátok meg</u> a szöveget! <u>Figyeljétek meg</u>, milyen helyesírási problémákra kell majd ügyelnetek a leírásuk során! - Egy jó ruhát vettem a szüleim. A nővéremtől mozijegyet kaptam. Délután megnéztünk egy jó filmet. Este anya jó vacsorát főzött. Jó volt a torta is. Nagyon jó volt a mai nap. - Mire kell majd figyelnetek? - <u>Vegyetek</u> hegyes grafitot a kezetekbe. Diktálom egyesével a mondatokat! <u>Figyeljétek</u> a helyesírást, a margótartást! 	<p>disznó lel ordít okos, számár</p> <p>korsó orrát</p> <p>Mondatkezdő nagybetű, mondatvégi írásjel, mgh-k, msh-k hosszúsága</p>	<p>megbeszélés megfigyelés magyarázat ismétlés gyakorlás feladat- megoldás szemléltetés ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM ÖM EM</p>	<p>füzet IKT</p>
----	---	--	--	-------------------------	----------------------

	<ul style="list-style-type: none"> - Egy jó ruhát vettek a szüleim. A nővéremtől mozijegyet kaptam. Délután megnéztünk egy jó filmet. Este anya jó vacsorát főzött. Jó volt a torta is. Nagyon jó volt a mai nap. - Újra felolvasom a szöveget. Grafittal még javíthatjátok munkátokat. - Egy jó ruhát vettek a szüleim. A nővéremtől mozijegyet kaptam. Délután megnéztünk egy jó filmet. Este anya jó vacsorát főzött. Jó volt a torta is. Nagyon jó volt a mai nap. <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p><i>Egy jó ruhát vettek a szüleim. A nővéremtől mozijegyet kaptam. Délután megnéztünk egy jó filmet. Este anya jó vacsorát főzött. Jó volt a torta is. Nagyon jó volt a mai nap.</i></p> </div> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Ellenőrizték</u> figyelmesen a munkátokat, most már javító színű ceruzával! <p>IKT képe:</p> <p>Ell.: szóban, látási összehasonlítással</p> <p style="text-align: center;">2. <u>Hibajavítás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Figyeljétek meg</u> a szövegünket! Milyen hibát vesztek észre? - Melyik szó ismétlődik folyton? - Miért jelent ez hibát? 	<p>Nem használtak benne rokon értelmű szavakat. A 'jó'. Mert unalmas a szöveg.</p>	<p>megbeszélés megfigyelés magyarázat ismétlés gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	<p>IKT tankönyv füzet feladatlap időkitöltő</p>	
--	---	--	---	------------------	---	--

<p>1'</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Így van. A rokon értelmű szavak színesítik, érdekesebbé teszik a szöveget. - <u>Javítsuk ki</u> a hibákat! <u>Keressetek</u> a 'jó' helyére mindig más rokon jelentésű szót! <u>Mondjatok</u> ötleteket! - Milyen kapcsolat volt a 'jó' és az általatok gyűjtött szavak között? - Miért helyettesíthetők ezek a szavak egymással? <p>Ell.: szóban, tevékenység során</p> <p>V. <u>Házi feladat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A szabály megtanulása mindenkinek házi feladat. - Az 'A' csoportosok a feladatlapon <u>színezzék</u> azonos színűre a rokon értelmű szólásokat, közmondásokat! <p>Fl. képe:</p>	<p>szép ruhát izgalmas filmet jóízű vacsorát finom tortát kellemes nap</p> <p>Rokon értelműek voltak.</p> <p>Mert a jelentésük ugyanaz vagy hasonló.</p>			
	<p style="text-align: center;"> A hazug embert előbb utoléri, mint a sánta kutyát. Ő se job a Deákné vásznánál. Szerencsés csillag alatt született. Lusta, mint a lajhár. Buta, mint a tök. Krokodilkönnyeket hullat. Okos, mint a tordai kos. Egyik kutya, másik eb. Itatja az egereket. Addig jár a korsó a kútra, amíg el nem törik. Füle botját se mozdítja. Disznaja van. </p>	<p>Lásd: tábla képe</p>			

	<p>- A 'B' csoportosok <u>javítsák ki</u> a tollbamondás szövegét úgy, hogy az ismétlődő szót más-más rokon jelentésűvel helyettesítik.</p>	<p>Egy csinos ruhát vettem a szüleim. A nővéremtől mozijegyet kaptam. Délután megnéztünk egy izgalmas filmet. Este anya ízletes vacsorát főzött. Finom volt a torta is. Nagyon kellemes volt a mai nap.</p>			
1'	<p>VI. <u>Értékelés</u></p> <p>A tanulók mennyiségi, minőségi munkája, fegyelme alapján.</p>				

Melléklet: Időkitöltő képe:

1. Betűrendes

Állítsátok a kiemelt rokonokat betűrendbe! A füzetben dolgozzatok!

A tízéves **rohan**,
a húszéves **szalad**,
a harmincéves **siet**,
a negyvenéves **halad**,
az ötvenéves **ballag**,
a hatvanéves **baktat**,
a hetvenéves **meg-megáll**,
a nyolcvanéves **botorkál**,
a kilencvenes **alig áll**, **alig él**,
a százéves, ha megéri,
bizony csak **üldögél**.

baktat ballag
botorkál halad
meg-megáll rohan
siet szalad

2. Vizes

Írjátok a szavakat a megfelelő helyre!

kibuggyan hömpölyög rohan csordogál folyik csörgedezik

a forrás: _____
a csermely _____
az ér: _____
a patak: _____
a folyó: _____
a folyam: _____

a forrás: kibuggyan
a csermely:
csordogál
az ér: csörgedezik
a patak: rohan
a folyó: folyik
a folyam:
hömpölyög

3. Szókirakó

Rakjátok ki a szavakat a következő betűkből! Csoportosítva írjátok le őket a megfelelő helyre!

üivts sckkeön hogzu mlköi lgszimeek oombl kdklmeeei kdszaa eeelngdz
 hlúel fjdglúoá ksie

eső	szél	hőmérséklet
zuhog	süvít	csökken
ömlik	tombol	melegszik
szakad	lengedez	emelkedik
esik	fújdogál	lehül

lásd: fl. képe

4. Régies

Válaszoljatok a kérdésekre a szavak betűrendbe állított régies megfelelőjével!

buba fuszekli irka kalamáris katedra kolompér tengeri

- Mit eszünk, ha nem kukoricát? _____
 Mit eszünk, ha nem burgonyát? _____
 Mibe írunk, ha nem füzetbe? _____
 Mi van a lábunkon, ha nem mamusz? _____
 Ki sír, ha nem a kisbaba? _____
 Hol a tinta, ha nem a tintatartóban? _____
 Hol áll a tanító, ha nem a dobogón? _____

tengerit
 kolompért
 irkába
 fuszekli
 buba
 kalamárisban
 katedrán

5. Hiányos

Gyűjtsetek a hiányos mondatokba illő rokon értelmű szavakat!

A szomszédok új _____ építettek. _____

A vicceken jól lehet _____.

Tavasszal vidáman _____ a madarak. _____

Nyáron nagy a _____.

házat otthont lakást
nevetni kacagni
derülni
csicseregnek
csivitelnek
énekelnek dalolnak
meleg hőség
kánikula

5.1.2 Nyelvtan gyakorló óra

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/nyelvtan

Osztály: 3.

Tanítás időpontja:

Témakör: Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok

Az óra témája/anyaga: A rokon értelmű és az ellentétes jelentésű szavak együttes gyakorlása

Az előző óra anyaga: Az ellentétes jelentésű szavak

Az óra típusa: Gyakorlóóra

I. Az óra cél- és feladatrendszere:

1. Oktatási feladatok: NINCS

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló, páros és csoportos munkaformában történő elvégzésével, önellenőrzéssel
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakról tanult ismeretek, szabályok felidézésével, ellentétes szópárok szóhálóban történő felismerésével, a szótáblázatok szabályának felismerésével, hiányos szavak, szólások, mondatok kiegészítésével
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** kakukktojás keresésével, szavak szóhálóból történő megkeresésével, rejtvény megfejtésével, szóalkotással, a sorba nem illő szólások felismerésével
- **Figyelem – ezen belül vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** hibás szólások javításával, rokon értelmű szólások gyűjtésével
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**

- **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** kakukktojás felismerésével, betűpótlással, szóalkotással, szabályjáték táblázatának kitöltésével, ellentétes jelentésű szavak megfeleltetésével
 - **ítéletalkotás képességének fejlesztése a 'Kíváncsi kocka'**kérdéseinek megválaszolásával, folyamatos indoklással
 - **következtetés képességének fejlesztése** szabályjáték kitöltésével
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek, szabályok felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
 - **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** kakukktojás játékkal, rejtvények, szabályjáték-táblázatok kitöltésével, rokon – és ellentétes jelentésű szavak rendezésével, hibás szólások javításával
 - **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** a –j hangot tartalmazó szavak válogató másolásával, halmazba rendezéssel, betűpótlással, mondat- és szóláskiegészítéssel, helyesírási totó kitöltésével
 - **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** szabályok felismerésével, a táblázat ezeknek megfelelő kitöltésével
 - **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** rokon és ellentétes jelentésű szavak gyűjtésével, rejtvényfejtéssel, rokon jelentésű szólások keresésével
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** a nyelvtani szakkifejezések helyes alkalmazásával
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** a kérdésekre adott válaszok és indoklások megfogalmazásával
 - **beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Írástechnika-, íráshasználat, helyesírási készség, az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése** hiányos szavak, mondatok, szólások kiegészítésével, szóhálóban felismert szópárok leírásával, rejtvények, szabályjátékok kitöltésével

c) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** szóalkotással, kiegészítésekkel, pótlásokkal

- **szintetizáló képesség fejlesztése** szóalkotással
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** kakukktojás keresésével, szabályjáték elveinek felismerésével, rokon é ellentétes jelentésű szavak csoportosításával
- **Ítézőképesség, ítéletalkotás fejlesztése** indoklások megfogalmazásával
- **Szelektív képesség fejlesztése** rokon és ellentétes jelentésű szavak rendezésével, csoportosításával, kakukktojás megkeresésével, szóhálóban szereplő szavak felismerésével, a sorba nem illő szólások megkeresésével
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** szavak csoportosításával
- **Konstruktív képesség fejlesztése** szóhálóban szereplő szavak kikeresésével, pótlásokkal, szóalkotásokkal, szabályjáték kitöltésével

d) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka, páros munka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a csoport-és páros munkák során
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

e) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** hiányos szólások kiegészítésével, hibás szólások javításával, megfejtésével, szóalkotással

f) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával, kooperatív munka során a szóvivő szerep gyakorlásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív mozivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával...
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédkészségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés a szólások, közmondások nemzeti kincsékként kezelésével.

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást
- megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat
- különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. Tantárgyi kapcsolatok:

- matematika, magyar irodalom

III. Felhasznált források:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Szabó Imre Tiborné: Anyanyelv tudáspróba
- Anyanyelv és kommunikáció mf. 3. osztályosoknak OFI, Budapest, 2015
- Földvári Erika: Nyelvtan munkatankönyv 3, MOZAIK KIADÓ, Szeged, 2016
- Fülöp Mária-Szilágyi Ferencné: Nyelvtan és helyesírás 3. évfolyam, Apáczai Kiadó, Celldömölk, 2013
- Nyelvtan és helyesírás tankönyv, Oktatási Hivatal, 2021
- Földvári Erika: Nyelvtan 3, Mozaik Kiadó, Szeged, 2016
- Vég Andrea: Írjunk szépen, helyesen Sünivel! Mozaik Kiadó, Szeged, 2016

- Szófejlesztő, Calibra Kiadó, Budapest, 2000
- O. Nagy Gábor: Mi fán terem? Gondolat Kiadó, Budapest, 1979

[Rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak - Csoportosító \(wordwall.net\)](http://wordwall.net)

IV. Szemléltető eszközök

- feladatlap, interaktív tábla, tábla, tk., kartonkocka

V. AZ ÓRA MENETE

I d ő k e r e t	Az óra menete	Várható teljesítmény	Nevelési-oktatási stratégia			M e g j e g y z é s e k
			Mód-sze-rek	Ta-nulói mun-kafor-mák	Esz-kö-zők	

10'	<p>I. <u>Ismeretek felidézése</u></p> <p>1. <u>Barkochba</u></p> <p>- <u>Találjátok ki</u> az állításaim alapján, milyen nyelvtani fogalomra gondoltam! Aki már tudja, megsúghatja nekem, de <u>tartsa titokban!</u> Akinek szüksége van rá, <u>hallgassa meg</u> az összes állítást! A végén <u>mondjuk ki</u> egyszerre 3-ra!</p> <p>e) Betűkből rakató ki. f) Mondatot alkothatunk belőle. g) Jelenthetnek egyetlen dolgot is. h) Lehet több jelentésük is. i) Lehetnek rokon értelműek. j) Lehetnek ellentétes jelentésűek. k) Toldalékolhatók.</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>2. <u>Rejtvény</u></p> <p>- <u>Olvassátok el</u> a táblán lévő meghatározásokat! Csoportmunkában <u>fejtsétek meg</u> a feladatlap rejtvényét!</p> <p>Fl. és IKT képe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A rossz ellentéte: 2. Csíkos állat és gyalogátkelő: 3. Az idős ellentéte 4. Okos, vág az _____: 5. Egyenes vonalat lehet húzni a segítségével: 6. Gyümölcs, de fényt is adhat: 7. A csúnya ellentéte: 8. A repül rokona: 	Szó.	szemléltetés motiválás megbeszélés ismétlés gyakorlás megfigyelés feladat- megoldás didaktikai játék	FM EM	IKT feladatlap	
-----	--	------	--	----------	-------------------	--

				1.	j	ó				
			2.	z	e	b	r	a		
3.	f	i	a	t	a	l				
				4.	e	s	z	e		
		5.	v	o	n	a	l	z	ó	
	6.	k	ö	r	t	e				
		7.	s	z	é	p				
				8.	s	z	á	l	l	

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

3. Szabályfelidézés

- Idézzük fel, mit tanultunk a szavak jelentéséről!
- Milyen kapcsolat lehet a jelentések között?
- Mit jelent a 'rokon értelmű' kifejezés?
- És az ellentétes?
- Nyissátok ki a tankönyveteket a 38. oldalon! Jelöljétek be, mert át kell ismételnetek.

Lásd: IKT képe

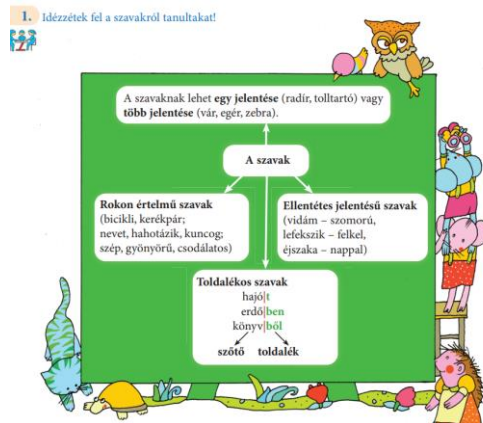
A szavak jelenthetnek egy dolgot, vagy több dolgot is.
Lehetnek rokonok vagy ellentétek. A jelentésük ugyanaz vagy hasonló. A jelentések szemben állnak egymással.

ismétlés
gyakorlás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

TK.

Tk. képe:

Ell.: tev. során

4. Célkitűzés

- A mai órán a szavakról eddig tanultakat fogjuk gyakorolni. Végig rendelkezésekre áll az időkitöltő.

II. Alkalmazás

1. Mechanikus gyakorlatok

a) Kakukktojás

- Nyissátok ki a könyvet a 39. oldalon! Keressétek meg az 5. feladat a részében soronként a kakukktojást! Karikázzátok be sárgával!

Lásd: Melléklet

szemléltetés
motiválás
megbeszélés
ismétlés
gyakorlás
megfigyelés
feladat-
megoldás
didaktikai játék

FM
ÖM
EM

IKT
tankönyv
feladatlap

Tk. és IKT képe:

5. Melyik a kakukktojás?

a) Keresd meg azt a szót, amelyik jelentése alapján nem illik a sorba!
Indokold a választásodat!

- ★ lárma, zaj, ricsi, csend, zivaj
- ★ lassú, lomha, lajhó, gyors, pöszmogó
- ★ kuksol, gubbaszt, gunnyaszt, kuporog, álldogál
- ★ pajkos, engedelmes, titkos, csintalan, rakoncátlan

Ell.: szóban, indoklással

b) Szóháló

- A 6. feladatot párban oldjátok meg! Keressétek meg a szóháló szavait és írjátok le az ellentétes párokat!Párban dolgozzatok!

Tk. és IKT képe:

6. Keresd a betűrác vízszintes és függőleges soraiban szavakat! Alkoss belőlük ellentétes jelentésű szópárokat! Írj le hat szópárt a vonalra!

R	O	M	B	O	L	N	S	O	K	_____
Ú	S	Z	É	P	A	A	Á	Ö	I	_____
T	G	Y	O	R	S	G	L	R	C	_____
Ó	K	E	V	É	S	Y	L	Ü	S	_____
É	P	Í	T	B	Ú	S	U	L	I	_____

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

Lásd: IKT képe

szemléltetés
motiválás
megbeszélés
ismétlés
gyakorlás
megfigyelés
feladat-
megoldás
didaktikai játék

PM
EM

IKT
TK.

rombol – épít
örül – búsul
szép – rúg
gyors – lassú
kicsi – nagy
kevés – sok
áll - ül

c) Rendezés

- Wordwall játékot fogunk játszani. A táblán szavakat láttok. Rendezzék őket jelentésük szerint!

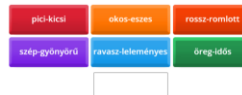
IKT képe:

Rokon értelmű szavak

Ellentétes jelentésű szavak

Rokon értelmű szavak

Ellentétes jelentésű szavak

Ell.: tev. során

2. Produktív gyakorlatok

a) Szórejtvény

- Vegyék elő a feladatlapot! Írjátok a megadott szavak elé az ellentétüket! Addig próbálkozzatok, amíg a kezdőbetűk összeolvasása során egy új ellentétpárt találtok! Csoportban dolgozzatok!

Fl.: és IKT képe:

f	élénk	bátor
ü	gyes	ügyetlen
r	itka	gyakori
g	azdag	szegény
e	szes	ostoba

l	usta	szorgos
a	lacsony	magas
s	zép	ronda
s	ima	érdes
ú	j	régi

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

Lásd: IKT képe

szemléltetés
motiválás
megbeszélés
megfigyelés
ismétlés
gyakorlás
feladat-
megoldás
didaktikai
játékok

FM
EM

IKT

szemléltetés
motiválás
megbeszélés
megfigyelés
ismétlés
gyakorlás
feladat-
megoldás
didaktikai
játékok

CSM
EM

feladatlap
IKT

Lásd: IKT képe
színessel

b) Betűpótlás

- A feladatlap következő feladatában pótoljátok a hiányzó magánhangzókat! Ha jól dolgoztok, az eső földre érkezésének rokon értelmű szavait kapjátok megfejtésül.

Fl. és IKT képe:

s_k h_ll z_h_g sz_k_d cs_p_r_g s_g_t sz_t_l

sz_m_r_k_l ml_k

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

c) Szabályjáték

- Az 'A' csoport számára a feladatlap 3. feladata következik. Figyeljétek meg, mi a szabály! Ennek alapján töltsétek ki a szabályjáték táblázatát! Egy-egy rubrikába akár több megoldást is írhattok.

Fl. és IKT képe:

kicsi	apró	hatalmas
régi	ódon	új
gyáva	félénk	bátor merész
okos	eszes	buta ostoba
forró	meleg	hideg hús
kemény	szilárd	puha lágy
tarka	színes	színtelen egyszínű

Ell.: önellenőrzéssel, látási összehasonlítással megoldókulcs alapján

esik hull zuhog
csepereg eseket
szítal szemerkél
ömlik

Lásd: IKT képe
színessel

szemléltetés
motiválás
megbeszélés
megfigyelés
ismétlés
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

szemléltetés
motiválás
megbeszélés
megfigyelés
ismétlés
gyakorlás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
ÖM
EM

DM
PM
EM

feladatlap
IKT

feladatlap
IKT

- A 'B' csoportosok feladata is szabályjáték lesz. Figyeljétek meg a sor eleji megoldásokat! Milyen szavakat kell az üres táblázati részbe írnotok?
Töltsétek ki párban!

Fl. és IKT képe:

drága	csúnya	nehéz	ritka	régi	gyenge
olcsó	szép	könnyű	gyakori	új	erős

öröm	felnőtt	nappal	egészség	ellenség	zaj
bánat	gyerek	éjjel	betegség	barát	csend

Ell.: önellenőrzéssel, látási összehasonlítással, írásban

d) Mondatkiegészítés

- Az 'A' csoportosok javítsák ki a szólásokat! Cseréljétek le a kiemelt szavakat rokon vagy ellentétes jelentésű szóra! Csoportban dolgozzatok!

Fl. és IKT képe:

Pálcával ütheti a nyomát. _____ **Bottal**
 Bámul, mint borjú az **ódon** kapura. _____ **új**
Bűnös, mint a ma született bárány. _____ **Ártatlan**
 Csütörtököt **ejt ki**. _____ **mond**
 Köti a **kutyát** a karóhoz. _____ **ebet**
 Várja, hogy a **nyers** galamb a szájába repüljön. _____ **sült**
Gyakori, mint a **fekete** holló. _____ **ritka, fehér**

Ell.: önellenőrzéssel megoldókulcs alapján

Ellentétes jelentésű szavakat.

Lásd: IKT képe színessel

Lásd: IKT képe

szemléltetés
 motiválás
 megbeszélés
 megfigyelés
 ismétlés
 gyakorlás
 feladat-
 megoldás
 ellenőrzés
 értékelés

DM
 CSM
 ÖM
 EM

feladatlap
 IKT

5'	<p>- A 'B' csoportosok is a feladatlapon dolgoznak. <u>Egészítsétek ki</u> a hiányos mondatokat! A fent felsorolt szavak közül <u>válogassatok!</u> Amit már felhasználtatok, <u>húzzátok át!</u></p> <p>Fl. és IKT képe:</p> <p>barna fiatal édes meleg gyáva öreg szőke bátor hideg savanyú</p> <p>A méz _____, a citrom _____. A kislány _____, a kisfiú _____. A fagyi _____, a leves _____. Apa _____, a nagypapa _____. Az oroszlán _____, a nyúl _____.</p> <p>Ell.: szóban, látási összehasonlítással</p> <p>III. <u>Összefoglalás</u></p> <p>1. <u>Kíváncsi kocka</u></p> <p>- Hoztam minden csoportnak egy-egy kíváncsi kockát. <u>Dobjatok</u>, majd <u>válaszoljátok meg</u> a kérdéseket! A többiek <u>figyeljenek</u>, helyes-e válasz!</p> <p>A kérdései:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hány jelentése lehet egy-egy szónak? • Mit jelent az ellentétes jelentés? • Mit jelent a rokon értelmű kifejezés? • Mit alkothatunk a szavakból? • Miből állnak a szavak? • Mit kaphatnak a szavak, hogy a mondat értelmes legyen? <p>Ell.: tev. során</p>	<p>édes – savanyú szőke – barna hideg – meleg fiatal – öreg bátor - gyáva</p> <p>Egy vagy több. A jelentések szembenállnak egymással. Azonost vagy hasonlót jelentenek. Mondatokat. Betűkből. Toldalékot.</p>	<p>megbeszélés magyarázat szemléltetés megfigyelés feladatmegoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM CSM EM KOOP</p>	<p>karton- kocka</p>
----	---	--	---	--------------------------------------	---------------------------

3'

IV. Házi feladat

- A tankönyven bejelölt táblázatot ismételjétek át!
- A 'B' csoportosok oldják meg a Tk. 39. oldalának 3. feladatát! Tegyétek értelmessé a mondatokat!

Tk. képe:

3. Egészítsd ki a mondatokat a leginkább odaillő szóval! Válassz a megadott rokon értelmű kifejezések közül! Indokold meg a választásodat!

A versenyló hatalmas iramban _____ a cél felé.
fut, trappol, vágat, üget

A fiúk hangosan _____ a viccen.
kuncogtak, nevettek, hahotáztak

Marci már fél órája _____ a buszmegállóban.
áll, ácsorog, strázsál, rostokol

Egy kislány elkeseredetten _____ a játszótéren.
sír, zokog, pityereg, szepeg

Az erdőben megpihentünk egy _____ tölgyfa árnyékában.
nagy, terebélyes, vastag, terjedelmes

vágat

hahotáztak

ácsorog

zokog

terebélyes

- Az 'A' csoport a feladatlapon válassza ki, ki lesz a legeredményesebb nyelvész!

Fl. képe:

4. A gyerekek a rokon jelentésű szavak felismeréséből versenyeznek. Karikázd be, ahol nem találták meg a kakukktójást!

	Zalán	Gábor	Luca
boltos, vevő, árus, kofa	vevő	kofa	vevő
siker, győzelem, diadal, kudarc	siker	kudarc	kudarc
viskó, házikó, palota, kunyhó	palota	palota	házikó
víz, tűz, láng, parázs	víz	víz	víz
élet, lét, létezés, elmúlás	elmúlás	elmúlás	elmúlás
fiú, suhanc, lány, legény	legény	lány	lány
irgalom, átok, kegyelem, áldás	átok	irgalom	átok
szabály, rendelet, kivétel, törvény	kivétel	kivétel	szabály
veszteség, nyereség, haszon, eredmény	veszteség	veszteség	haszon
nyugalom, harmónia, béke, háború	háború	háború	háború
alvás, ébredés, szundítás, szenderegés	szundítás	ébredés	ébredés
egészség, épség, betegség, teljesség	betegség	betegség	betegség
barát, ellenség, pajtás, cimbora	ellenség	ellenség	ellenség
palántázás, ültetés, aratás, telepítés	telepítés	aratás	aratás

A legügyesebb nyelvész: Gábor

Lásd: Fl. képe
színessel

VII. Értékelés

2'

A tanulók mennyiségi, minőségi munkája, fegyelme alapján.

Melléklet: Időkitöltő

1. Írjátok a rejtvénybe a szavak ellentétes jelentésű párját!

<i>világos</i>	←	s	ö	t	é	t		
<i>okos</i>	←			b	u	t	a	
<i>sekély</i>	←		m	é	l	y		
<i>alacsony</i>	←	m	a	g	a	s		
<i>rossz</i>	←			j	ó			
<i>szomorú</i>	←		v	i	d	á	m	
<i>gyáva</i>	←	b	á	t	o	r		
<i>szép</i>	←	c	s	ú	n	y	a	
<i>édes</i>	←		s	ó	s			
<i>folyékony</i>	←	s	z	i	l	á	r	d
<i>egészséges</i>	←	b	e	t	e	g		

Lásd: színessel

2. A rokon értelmű párok csupa 'Ö'-t tartalmaznak!

kérlel - _____ **könyörög** boldogság - _____ **öröm**
 zajt csap - _____ **zörög** mélyedés - _____ **gödör**
 forog - _____ **pörög** karikázik - _____ **köröz**

3. Csupa 'á' legyen!

ide-oda megy - _____ járkál etet - _____ táplál
juh kicsinye - _____ bárány mesebeli szörny - _____ sárkány

4. Húzzátok alá, amelyik NEM ugyanazt jelenti?

Nincs sütnivalója. Kenyérré lehet kenni. Okos, mint a tordai kos. Buta, mint a tök.

Fejjel megy a falnak. Kötí az ebet a karóhoz. Minden hájjal megkent.
Csökönnyös, mint a szamár.

5. Keveredés van. Állítsátok helyre a szólásokat a megfelelő ellentétekkel!

Hallgat, mint a fába szorult féreg. **ordít**
Ébren van, mint a bunda. **alszik**
Örül, mint aki szomorút álmódott. **búsul**
Beszél, mint a sír. **hallgat**

6. Fejezzétek ki rokon szólásokkal!

Egyik sem különb a másiknál. **Ő se job a Deákné vásznánál. Egyik kutya, másik eb.**

7. Mikor melyiket? Kutya vagy eb?

Kötí az _____ a karóhoz. **ebet**
Egyszer volt Budán _____ vásár. **kutya**
Egyik _____, másik _____. **kutya, eb**
Jön még _____ dér. **kutyára**
Amelyik _____ ugat, az nem harap. **kutya**
_____ harmincadjára kerül. **ebek**

5.2 Olvasás

5.2.1 Ismeretterjesztő szöveg feldolgozása

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/olvasás

Osztály: 3.

Tanítás időpontja:

Témakör: Növények, állatok, emberek, találmányok

Az óra témája/anyaga: Fekete István – Az erdő ébredése

Az előző óra anyaga: Dénes János – Itthon telelő énekesmadarak

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok: NINCS

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló és csoportos munkaformában történő elvégzésével, az ismeretközlő szöveg elemzésével, önellenőrzéssel
- **Tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése** indoklások megfogalmazásával
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** találós kérdések megfejtésével, írói eszközök felismerésével, írói kifejezések kikeresésével, táblázat kitöltésével
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** ismert és új információk szétválogatásával, információ-kereséssel, a szöveg stilisztikai elemzésével
- **Figyelem – ezen belül vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** színek és virágnevek megfeleltetésével

- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** vázlatpontok és a szövegben megjelenő állatok időrendbe állításával, a szöveg részekre osztásával
 - **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdésekre adott válaszok, vélemények, állítások, indoklások megfogalmazásával
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** állítások megfogalmazásával, vázlatpontok időrendjének megállapításával
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** ismert és új információk szétválogatásával, táblázatba rendezéssel
- **Inverz gondolkodás fejlesztése** színkártyák, szókérdőív válogatásával
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** azonosságok, különbségek felismerésével, részösszefoglalások megfogalmazásával
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** hétköznapi és írói kifejezések megfeleltetésével, gyűjtésével
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** az olvasás órákon használatos szakkifejezések helyes alkalmazásával
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** vélemények, állítások megfogalmazásával, szóforgóval
 - **Reproduktív beszéd fejlesztése** résztartalmak megfogalmazásával
 - **beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése** válogató hangos/ néma olvasással
- **A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás, beszédmozgás fejlesztése** a kiejtéstől eltérő helyesírású szavak, szó szerkezetek felolvasásával

c) Digitális kompetenciák

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** internetes oktatójátékok feladatainak megoldásával

d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- A gondolkodási műveletek – ezen belül:
 - **analizáló képesség fejlesztése** szöveg bekezdésekre tagolásával
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** részösszefoglalások megfogalmazásával
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** vázlatpontok időrendjének megállapításával, a szövegben megjelenő állatok sorba rendezésével, hiányos mondatok kiegészítésével
- **Ítéloképesség, ítéletalkotás fejlesztése** indoklások megfogalmazásával
- **Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése** szövegekben való tájékozódással, válogató olvasással
- **Szelektív képesség fejlesztése** írói kifejezések kikeresésével, ismert és új információk szétválogatásával
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** színekártyák és virágnevek táblázatba rendezésével
- **Konstruktív képesség fejlesztése**

e) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka, páros – és kooperatív munka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a csoport - kooperatív és páros munkák során
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicséréttel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése**

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív mozi-vízióval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszéd-készségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával
- Fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztése a természet szépségeinek megláttatásával, a természet és az állatok megszerettetésével, környezetünk megóvására, védelmére neveléssel

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést
- kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot
- önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat
- információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt

- megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat
- néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

VI. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- nyelvtan, írás-helyesírás, matematika

VII. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Burai Iászlóné – Dr. Faragó Attiláné: Hétszínvirág olvasókönyv, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Burai Iászlóné – Dr. Faragó Attiláné: Hétszínvirág olvasókönyv, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021

- [Az erdő ébredése - Kártyaosztó \(wordwall.net\)](#)
- [Az erdő ébredése - Hiányzó szó \(wordwall.net\)](#)

VIII. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- feladatlapok, karton kocka, borítékok, interaktív tábla, szókétyák, gyermeklexikonok

IX. AZ ÓRA MENETE

I d ő	Az óra menete	Várható teljesít-mény	Mód- szerek	Mun- kafor- mák	Esz- közök	
10	<p><u>I. A szövegtartalom, a téma előkészítése</u></p> <p>1. <u>Tartalmi előkészítés</u></p> <p>a) <u>találós kérdések</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A borítékokban találós kérdéseket találtak. <u>Fejtsétek meg</u> őket! Ha ügyesek lesztek, találtok egy kakukktójást. Kíváncsi leszek, melyik csoport lesz az első. <p>Borítékok tartalma:</p> <p>Amikor a világ éled, kizöldülnek mezők, rétek. Bimbó nyílik, rügy kipattan, hancúroznak a szabadban.</p> <p>Havat olvaszt, vizet ont, fényt áraszt és lombot bont. Árnyas ösvényeit jó sokan kedvelik, a mesékben gyakran kereknek nevezik.</p> <p>Ez az évszak szeszélyes, néha kicsit ravasz, Remélem, hogy kitalálod, ez a csalafinta ... Vigyázz rá, mert nagyon ravasz, s hamar becsap - ő a ...</p> <p>Ell.: szóban, indoklással</p> <p>b) <u>Szóforgó - Ismeretek felidézése a tavaszról</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Minden csoport kapott egy-egy szófelhőt. A rajta lévő kifejezések segítenek, hogy eddigi ismereteitek alapján szóforgóban <u>mondjatok</u> állításokat az erdőről, a tavaszról!! <p>Ell.: tev. során</p>	<p>Mindegyik megfejtése a tavasz volt, a kakukktójás az erdő volt.</p> <p>Tavasszal visszatérnek a költöző madarak. Az erdő egyre hangosabb lesz a madarak énekétől. ...</p>	<p>didaktikai játék ismétlés gyakorlás szemléltetés magyarázat ismeretátadás tanulói spontán szöveg- alkotás ellenőrzés értékelés feladatmegol- dás</p> <p>ismétlés gyakorlás megfigyelés megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>CSM EM</p> <p>KOOP FM</p>	<p>boríték képek</p> <p>IKT szó- felhő</p>	

2. Olvasástechnikai előkészítés

- Hogy nagyon szépen tudjuk olvasni a mai szövegünket, tekintsétek át némán a doboznyitogató kifejezéseit! Olvassátok el megfelelő artikulációval, hangsúlyozással középhangerővel! Fokozottan ügyeljetek a kiejtéstől eltérő helyesírású szavak felolvasására!

IKT képe:

Ell.: tev. során

3. Célkitűzés

- A mai órán Fekete István: Az erdő ébredése című szövegével ismerkedünk meg. Fekete István író nevével még nem találkoztatok, ezért hoztam Nektek néhány információt róla.

Tanítói közlés:

- Fekete István kiváló Magyar író volt, szerette a természetet és sok ifjúsági regény szerzője. Óra végén mutatok néhány regényt, amelyet érdemes lesz elolvasnotok.

ismétlés
gyakorlás
megfigyelés
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

IKT képe:

Fekete István

(1900. január 25. - 1970. június 23.)

**Író,
számos ifjúsági regény
szerzője.**

Műveiből kitűnik a természet és
az állatok iránti szeretete.

Fekete István
1900 - 1970

II. Szövegfeldolgozás

1. A szöveg megismerése

- Felolvasom a szöveget! Csukjátok be a szemeteket és hallgassátok meg!

a) Spontán megnyilatkozások

- Szeretném hallani a véleményetek a szövegről.
- Milyen színeket láttatok magatok előtt? Milyen hangokat hallottatok?
- Milyen illatokat éreztetek?

Ell.: tev. során

b) Elsődleges szövegértés ellenőrzése

- Milyen műfajú szöveget hallottatok?
- Milyen új információt tudtatok meg a szövegből?
- Ez miből derült ki számokra?
- Miért?

Ell.: tevékenység során

Nekem azért tetszett a szöveg, mert szép kifejezéseket használt az író. Egyre színesebb let az erdő. Madárcsicsergést, avarzörgést. Virágillatot.

Ismeretterjesztő szöveg. Azt, hogy a barázdabillgető költöző madár. Mert tavasszal jön vissza külföldi útjáról.

gyakorlás
megfigyelés
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

ismétlés
gyakorlás
megfigyelés
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

FM
EM

Tk.

<p>2. <u>Részekre osztás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Nyissátok ki</u> a könyvet a 99. oldalon! <u>Számozzátok be</u> a bekezdéseket! <u>Vegyétek elő</u> a feladatlapot is! Címet adtam minden bekezdésnek, de valami hiba történt. Vajon mi? - Akkor tekintétek át az egyes szövegrészeket és <u>állítsátok</u> sorrendbe őket Párban <u>oldjátok meg</u> a feladatot! <p>Fl. és IKT képe:</p> <p>1. Állítsátok sorrendbe a bekezdés címeit!</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Új szín a természet palettáján 2. Az erdő felébredt 3. Sürgés-forgás az erdőben 4. Változás érződik a levegőben 5. Az érkező vándorok 6. Az első ébredő virágok <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">4.</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">6.</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">3.</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">1.</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">5.</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 2px;">2.</div> </div> <p>Ell.: Szóban, látási összehasonlítással</p> <p>2. <u>A szövegrészek elemzése</u></p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px 0;">1 – 2. bekezdés</div> <p>a) <u>Részcélkitűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Most csak az első két résszel foglalkozunk. 	<p>Összekeveredtek a címek.</p> <p>Lásd: IKT. képe pirossal</p>	<p>didaktikai játék ismétlés gyakorlás szemléltetés magyarázat ellenőrzés értékelés feladat- megoldás</p>	<p>FM EM</p>	<p>feladat- lap IKT Tk. Mf.</p>	
--	---	---	------------------	---	--

b) A rész újraolvasása

- Olvassátok el némán a két részt! Figyeljétek meg, milyen írói kifejezéseket használ Fekete István!

c) Lényegkiemelő, elemző feladat

- A feladatlapon a 2. feladatban színezzétek ki azonos színűre az írói kifejezéseket azzal, akire, amire vonatkoznak! Párban dolgozzatok!

Fl. és IKT képe:

nyújtózkodik	sombokrok
üzenetet hoznak délről	tél
nevetnek	erdő
kopognak fagyos csizmái	hóvirág
kinyitja csillagszemét	február
jeges nótákat dúdol	felhők

- Hogyan nevezzük ezeket az írói kifejezéseket? Miért?
- Szerintetek milyen üzenetet várhatnak a varjak?
- Milyen két virág jelent meg az erdőn?
- A sombokról hoztam nektek képet, hátha valaki még nem látott ilyen virágot.

IKT képe:

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

Lásd: IKT képe színessel

Megszemélyesítésnek. Mert a tél, az erdő, ... úgy viselkedik, mintha ember volna.
Hogy közeledik a tavasz.
A hóvirág és a sombokor.

megfigyelés
feladat-
megoldás

ÖM

TK

ismétlés
gyakorlás
megfigyelés
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

PM
EM

feladat-
lap
IKT

	<p>d) <u>Részösszefoglalás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A rész cím és az olvasottak segítségével szóforgóban <u>fogalmazzatok meg</u> a két szövegrész lényegét! <u>Használjátok</u> a megszemélyesítéseket ti is! <p>Ell.: tev. során</p>	<p>A tél vége felé, februárban már várják a varjak a tavasz üzenetét. Az erdő nyújtózkodik, a hóvirág kinyitja a szemét, ...</p>	<p>ismétlés gyakorlás megfigyelés megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>CSM EM KOOP</p>		
3. bekezdés						
	<p>a) <u>Rész célkitűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Most a harmadik bekezdéssel dolgozzatok tovább! <p>b) <u>Újraolvasás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Láncolvasással <u>olvassátok el</u> a csoportotoknak a szövegrészt! <u>Figyeljétek meg</u>, milyen sorrendben ébrednek az állatok! <p>Ell.: tev. során</p> <p>c) <u>Lényegkiemelő, elemző feladatok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A 'B' csoportosok <u>figyeljenek!</u> A feladatlapon felsoroltam a szövegrészben szereplő állatokat. <u>Számozzátok meg</u> őket a megjelenésük sorrendjében! 		<p>megfigyelés feladat- megoldás</p>	<p>CSM EM</p>	<p>Tk.</p>	
	<p>c) <u>Lényegkiemelő, elemző feladatok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A 'B' csoportosok <u>figyeljenek!</u> A feladatlapon felsoroltam a szövegrészben szereplő állatokat. <u>Számozzátok meg</u> őket a megjelenésük sorrendjében! 		<p>ismétlés gyakorlás megfigyelés megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>DM EM</p>	<p>feladat- lap IKT</p>	

Fl. és IKT képe:

- férgek
- harkály
- mókusok
- halak
- vadgalamb
- hangyák
- barázdabillegető
- giliszták

Ell.: önellenőrzéssel, látási összehasonlítással

- Az 'A' csoportosok keressék meg, melyik megszemélyesítés melyik állatra vonatkozik!

Fl. és IKT képe:

külföldi útból érkezett:

a tavaszi orgonájaként szólal meg:

sűrűnek-forognak, vásárra készülődnek:

kidörgöli az álmot a szeméből:

iszapágyban feküdtek:

nem kopogtat a fák mellkasán:

Ell.: szóban

6.
3.
2.
8.
1.
7.
4.
5.

barázdabillegető

vadgalamb

hangyák

mókus

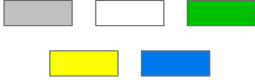
halak

harkály

<p>d) <u>Részösszefoglalás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Minden csoport kerekasztal beszélgetéssel <u>foglalja össze</u> a 3. bekezdés lényegét! <p>Ell.: tev. során</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ki a tavasz orgonája? - A vadgalamb. - Hogy ébredezett a mókus? - Kitörölte szeméből az álmat. ... 	<p>ismétlés gyakorlás megfigyelés megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>KOOP EM</p>	<p>Tk.</p>
4. bekezdés				
<p>a) <u>Rész célkitűzés és újraolvasás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Tekintsétek át</u> némán a 4. bekezdést! <u>Figyeljétek meg</u>, melyik színt csalja elő a megjelenő új virág! <p>b) <u>Lényegkiemelő elemző feladatok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Fordítsuk meg</u> a játékot! Eddig a megszemélyesítéshez kerestük azt, hogy kire vonatkozik. Most <u>húzzátok alá</u>, milyen megszemélyesítést használt az író az ibolyára! <p>Ell.: szóban</p> <p>c) <u>részösszefoglalás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Egyetlen mondattal <u>foglaljátok össze</u> a rész lényegét! <p>Ell.: tev. során</p>	<p>Szerényen szétnéz kék szemével.</p>	<p>megfigyelés feladat- megoldás</p> <p>megfigyelés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM ÖM EM</p> <p>FM ÖM EM</p>	<p>Tk.</p> <p>Tk.</p>
5 – 6. bekezdés				
<p>a) <u>Rész célkitűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Az utolsó két részt egyben vizsgáljuk meg. 	<p>Megjelenik a kék, mert előbújik a kék ibolya is.</p>	<p>feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	

8'	<p>b) <u>Újraolvasás</u> (válogató néma) és <u>lényegkiemelő elemző feladat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Csoportonként az egyik páros <u>karikázza be</u> az itt szereplő állatokat, a másik páros pedig <u>keresse meg</u> a szöveg segítségével, mely növények NEM szerepeltek a két szövegrészben! <p>Fl. képe:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; width: fit-content;">csalán, hóvirág, nyír, fenyő, fű, ibolya, sombokor, fűz</div> <p>Ell.: szóban</p> <p>c) <u>Részösszefoglalás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Csoportonként <u>mondjatok</u> lánc tartalmat. Mindenkinek egy mondata lehet. <p>Ell.: tev. során</p> <p><u>III. Szintetizálás</u></p> <p>1. <u>Táblázatba rendezés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A teljes szöveg alapján csoportban <u>ragasszátok fel</u> a színeket a feladatlagra előfordulásuk sorrendjében! <u>Ragasszátok</u> melléjük a növények képeit! <u>Vigyázzatok</u>, nem kerül minden négyzetbe növény! - Figyeljétek meg, milyen sorrendben jelennek meg a tavaszi színei az erdőben! - Írjátok mögéjük a megfelelő növényneveket is! - Vigyázzatok! Nem kerül minden négyzetbe növény! 	feketerigó, méhek, galamb, fenyő, sombokor	gyakorlás megfigyelés megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés	CSM PM	feladat- lap ragasz- tó szín- kártyák szó- kártyák IKT	
			feladat- megoldás ellenőrzés értékelés	CSM EM		
			ismétlés gyakorlás megfigyelés megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés	CSM EM	IKT feladat- lap	

Fl. és IKT képe:

	színek	növények			
1.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
2.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
3.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
4.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
5.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

fehér. hóvirág
 sárga. SOMOKOR
 kék. ibolya
 zöld: fűz, nyír, fű, csalán

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

2. Hiányos mondatok kiegészítése

- Ismét egy kedvelt Wordwall feladat következik. Egészítsétek ki a szűkített összefoglalás hiányos mondatait!

IKT képe:

csillagszemét Egy reggel a alatt kinyitja ezer fehér a hóvirág. A mókusok szemükből az álmot, a harkály elhallgat a beteg fák mellkasán. És ekkor megjelenik a szín az edőn: a kék. Édes omlik a földre, és szerényen kék szemével a tavaszodó virágban: az ibolya. A nyír már pompázik, az utakat a fű, a vágásokban mérgesen ágaskodik a csalán, és a dal, készülnek a fészkek.

Egy reggel a **bokrok** alatt kinyitja ezer fehér **csillagszemét** a hóvirág. A mókusok **kidörgölik** szemükből az álmot, a harkály **popogtatással** elhallgat a beteg fák mellkasán. És ekkor megjelenik a **harmadik** szín az edőn: a kék. Édes **illat** omlik a földre, és szerényen **szétnéz** kék szemével a tavaszodó virágban: az **ibolya**. A nyír már **zöldben** pompázik, az utakat **benötte** a fű, a vágásokban mérgesen ágaskodik a csalán, és **száll** a dal, készülnek a fészkek.

Lásd: IKT képe

Ell.: tev. során

ismétlés
 gyakorlás
 megfigyelés
 megbeszélés
 feladat-
 megoldás
 ellenőrzés
 értékelés
 motiválás

FM
 EM

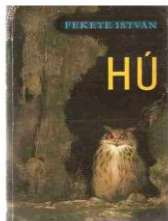
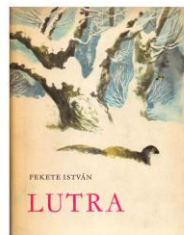
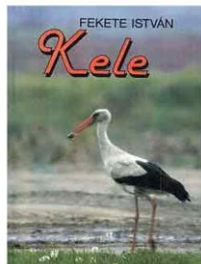
IKT

3. Irodalom ajánlás

Tanítói közlés:

- Az óra elején beszéltünk arról, hogy Fekete István nagyon szerette a természetet. A mai óra után ez már számotokra is érthető. Az író sok – a természettel, állatokkal kapcsolatos regény szerzője. Nem egyet ezek közül meg is filmesítettek. Lehet, hogy egyik-másik könyv vagy film ismerős lesz néhányatoknak. Szívesen ajánlom nektek elolvasásra Fekete István szenzációs könyveit! Menjetek át a könyvtárba és kölcsönözzétek ki a nektek leginkább tetszőt!

IKT képe:

1'	<p><u>IV. Házi Feladat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Gyakoroljátok</u> a szövegű és kifejező olvasást! <u>Készüljete fel</u>, hogy a következő órán tavaszt már Fekete István szép megszemélyesítéseit használva tudjátok elmondani. - Akinek kedve van, végezhet gyűjtő munkát Fekete Istvánról. - Aki már olvasta valamelyik ifjúsági regényét, ő könyvbemutatót tarthat majd a többieknek. 					
1'	<p><u>V. Értékelés</u></p> <p>A tanulók minőségi, mennyiségi munkája, fegyelme alapján</p>					

5.2.2 szépirodalmi szöveg

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/olvasás

Osztály: 3.

Tanítás időpontja:

Témakör: Helyem a világban

Az óra témája/anyaga: Móra Ferenc – A csaló

Az előző óra anyaga: Mesekocka - társasjáték

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok: NINCS

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló, páros és csoportos munkaformában történő elvégzésével, a szépirodalmi szöveg elemzésével, önellenőrzéssel
- **Tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése** indoklások, állítások, jóslatok, vélemények megfogalmazásával
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** azonosságok felismerésével, az események időrendjének megállapításával
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** címek közötti azonosság felismerésével, kakukktojás megnevezésével, indoklások megfogalmazásával
 - **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdésekre adott válaszok, vélemények, állítások, indoklások megfogalmazásával

- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** Móra Ferencről, ill. műveiről tanult ismeretek felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** események időrendjének megállapításával, kakukktojás játékkal
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** szereplők tulajdonságainak szétválogatáv
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** a szöveg elemzése során, részösszefoglalások megfogalmazásával
- **Ok-okozati összefüggés-felismerő képesség fejlesztése** időrendi sor megállapításával, ok-okozati tényezők feltárásával, következtetések levonásával
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciái:

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** hétköznapi és írói kifejezések megfeleltetésével, szómagyarázattal
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** az olvasás órákon használatos szakkifejezések helyes alkalmazásával
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** vélemények, állítások, jóslatok, indoklások megfogalmazásával
 - **reproduktív beszéd fejlesztése** tartalommondással
 - **beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
 - **véleménynyilvánítás képességének fejlesztése** szereplők jellemzésével, a róluk alkotott vélemény megfogalmazásával
- **Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése** szerepolvasással, válogató olvasással
- **A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás, beszédmozgás fejlesztése – ezen belül:**
 - **hangsúlygyakorlat** szószerkezetek felolvasásával,
- **Olvasási készség- pontos, kifejező hangos olvasás/néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése** válogató olvasással, szerepolvasással
- **Szövegértő képesség fejlesztése** szóbeli és írásbeli utasítások értelmezésével, a szöveg feldolgozását segítő elemző feladatok megoldásával
- **Improvizációs készség fejlesztése** dramatikus játékkérdésekre adott adekvát válaszok megfogalmazásával
- **Szövegben való tájékozódás fejlesztése** válogató néma/hangos olvasással, válaszok kikeresésével, szövegtagolás jelölésével

c) Digitális kompetenciák

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** internetes oktatójátékok feladatainak megoldásával

d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** szöveg tagolásával
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** részösszefoglalások megfogalmazásával, tartalommondással
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** események időrendjének megállapításával, kakukktozás kiválasztásával, ok – okozati összefüggések meglátásával
- **Ítéloképesség, ítéletalkotás fejlesztése** indoklások, állítások megfogalmazásával
- **Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése** szövegekben való tájékozódással, válogató olvasással,
- **Konstruktív képesség fejlesztése** mondatbefejezésekkel

e) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka, páros munka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a csoport-és páros munkák során, szerepvállalásos tartalommondással
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérrettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** dramatikus játékkal

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív mozi-videóval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszéd-készségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával
- A családi életre nevelés a családtagok egymásért való önfeláldozásának rámutatásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.
- digitális forrásokat is használ
- törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megővésére
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat
- élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről

- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést
- feladatvégzés során társaival együttműködik

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- nyelvtan, írás-helyesírás, matematika

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Zsolnai József: Beszédművelés kisiskolás korban, Tankönyvkiadó, Budapest,
- Hétszínvirág olvasókönyv, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Hétszínvirág munkafüzet, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Fekete László: Beszédművelési gyakorlatok és irányításuk
- [A csaló - Szerencsekerék \(wordwall.net\)](#)
- [A csaló - 3. osztály - Csoportosító \(wordwall.net\)](#)

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- feladatlapok, interaktív tábla, olvasókönyv, munkafüzet, feladatkártyák

V. AZ ÓRA MENETE

I d ő	Az óra menete	Várható teljesítmény	Módszerek	Tanulói munka- formák	Esz- közök	
----------------------	----------------------	---------------------------------	------------------	--------------------------------------	-----------------------	--

10'

L Előkészítés

1. Hangulati – tartalmi

a) Azonosság felismerése

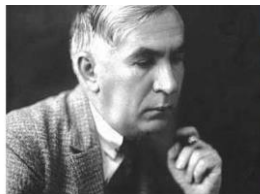
- Művek címeit láthatjátok a táblán. Olvassátok el őket némán!
- Figyeljétek meg, mi a közös bennük!
Aki kitalálta, megsúghatja nekem.

IKT képe:

Hogyan tanultam meg olvasni?
A cinege cipője
A könyvvé vált kakas
Nagyapó
A jó orvosság
A kis bicebóca

Akinek nem sikerült eddig kitalálnia, adok további segítséget.
A képen az az író látható, aki mindegyik művet írta. Már csak az a kérdés, ki ő?

IKT képe:

Petőfi Sándor Móra Ferenc Csukás István

Ell.: tev. során

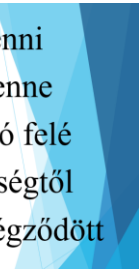
Megsúgják:
Móra Ferenc írta mindegyiket.

megfigyelés
meg-
beszélés
motiváció
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

	<p>b) <u>Kakukktojás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Keressétek meg</u>, melyik cím nem illik a többi közé! <p>Ell.: szóban, indoklással</p> <p>c) <u>Kíváncsi kocka</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Minden csoport kapott egy kockát. Állítások vannak rajta. - <u>Döntsétek el</u>, igazak-e vagy hamisak. <u>Beszélgétek meg</u> a csoportban, hogy lehet igazzá tenni a hamisakat. - A szóvivők beszámolnak majd a megoldásokról. <p>A kocka állításai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Móra Ferenc Szegeden született. 2. Újságíró is volt, ő írta „Az én újságom” gyermeklapot. 3. Kiskunfélegyházán volt múzeumigazgató. 4. Múzeumot neveztek el róla Budapesten. 5. Kislányát Jankának hívták. 6. Édesanyja, Juhász Anna tanította olvasni, írni. <p>Ell.: tevékenység során, ill. szóban</p>	<p>Lehet a kakukktojás A cinege cipője, mert az vers, a többi történet. Lehet a Hogyan tanultam meg olvasni? Annak van csak a végén kérdőjel. Lehet a Nagypó, mert az csak egy szóból áll.</p> <p>1.Hamis, mert Kiskunfélegyházán született. 2. Igaz. 3. Hamis, mert Szegeden volt múzeumigazgató. 4. Hamis, mert a szegedi múzeumot nevezték el róla. 5. Hamis, mert Panka volt a lánya. 6. Igaz.</p>	<p>megfigyelés meg- beszélés motiváció szemléltetés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>megfigyelés meg- beszélés motiváció szemléltetés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p> <p>CSM KOOP EM</p>	<p>IKT</p> <p>IKT karton- kocka</p>	
--	--	---	---	--	---	--

<p>2. <u>Olvasástechnikai gyakorlat</u></p> <p>a) <u>Hangsúlygyakorlat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A táblán szószerkezetek jelennek meg egyesével. <u>Ügyeljenek</u> a hangsúlyjeleknél megfelelő olvasásra, a mássalhangzók időtartamára és a kiejtésétől eltérő betűkapcsolatok helyes kiejtésére! <u>Olvassa fel</u> egy ügyes kisgyerek az elsőt! <u>Olvassuk el</u> együtt is! ... <p>IKT képe:</p> <p>nagyon szeret <u>sok</u>admagával lenni <u>ké</u>sedelem nélkül megjelenik benne egyre <u>visz</u>zavonulóban van az ajtó felé orrcimpái <u>resz</u>ketnek a gyönyörűségtől egy <u>gém</u>beredett kis arcocskában végződött</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>b) <u>Szómagyarázat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Magyarázzátok meg a fenti kifejezéseket! <p>Ell.: tev. során</p> <p>3. <u>Célkitűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A mai órán egy újabb Móra művel ismerkedünk meg. 	<p>Ott szeret lenni, ahol sokan vannak. Nem késik el. Hátrál az ajtó felé. Nagyon tetszik neki valami. Átfagyott arcocska.</p>	<p>megfigyelés meg- beszélés motiváció szemléltetés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>megfigyelés meg- beszélés motiváció szemléltetés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p> <p>FM EM</p>	<p>IKT</p> <p>IKT</p>	
---	--	---	-----------------------------------	-----------------------	--

25'

II. Szövegfeldolgozás

1. Jóslás – cím, kép, tartalom kapcsolata

- Feltettem a táblára a címet és a szöveghez készült illusztrációt.
- Olvassátok el a címet, nézzétek meg a képet!
- Mit gondoltok, miről fog szólni?

IKT képe:

Móra Ferenc: A csaló

- Miből gondoljátok, hogy titokban szökik ki?
- Mindjárt megtudjuk, igazatok van-e.

Ell.: tev. során

2. A szöveg megismerése

- Felolvasom a szöveget.
Csukott könyv mellett hallgassátok végig!

A kisfiú nem szereti a teát.
Titokban kiszökik és kiönti a mosdóba.

Mert közben hátrales, hogy
figyeli-e valaki.

megfigyelés
meg-
beszélés
motiváció
szemléltetés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

	<p><u>3. Elsődleges szövegértés ellenőrzése</u></p> <p>a) <u>Spontán megnyilatkozások</u></p> <p>- Hallgatom a véleményeteket.</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>b) <u>kommunikációs szempontok megbeszélése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szerintetek mi a szöveg műfaja! • Ki lehet a mesélő? • Kik a történet főszereplői? • Vajon kit képzeltek Pétör helyébe? Valójában ki volt ő? • Mikor játszódhatott a történet? Évszakot tudnátok-e mondani? • Mi volt helyszín? 	<p>Nagyon megható volt. A kisfiú áldozatot hozott a testvééréért. Az tetszett, hogy a tanító bácsi nem szidta meg a gyereket. Szomorú, hogy nem volt mit enniük.</p> <p>Szépirodalmi szöveg. Móra Ferenc. Pétör, a tanító bácsi és Marika. Maga az író. Az író gyerekkorában. Télen. Az osztályterem és az udvar. Pétör, tanító úr, Marika, többi gyerek Az osztály és az udvar.</p>	<p>megfigyelés meg- beszélés motiváció feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>megfigyelés meg- beszélés motiváció feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p> <p>FM PM EM</p>		
--	--	--	---	--	--	--

Ell.: tev. során

c) átfogó tanítói kérdések

- Wordwall játék következik. Pörgessétek meg a szerencsekereket!
Válaszoljátok meg a kérdéseket!

IKT képe:

Ell.: tev. során

4. A szöveg tagolása

- Vázlatcímek alapján keressétek meg a részek határait!
Vitassátok meg a csoportban, hová kerüljenek a sorszámok!

Mert meleg volt, sok gyerek vette körül és ingyentejet is kaptak.
Hogy Marikának adta a tejet, nem ő itta meg.
A kistestvére is éhes volt, azért jött az iskolakapuba, hogy Pétör tejet adjon neki.
Mert saját magát csapta be, áldozatot hozott a kistestvéreért.
Utánament és meglátta, hogy Marika issza meg a tejet.

megfigyelés
meg-
beszélés
motiváció
szemléltetés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

megfigyelés
meg-
beszélés
motiváció
szemléltetés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

CSM
EM

IKT
Tk.

1. A csaló neve: Pétör.
2. A gyanú a tanító úrban ...
3. Öt nagy csatát...

IKT képe:

1. Jobb, mint otthon
2. Szökés a tejjel
3. Az öt nagy csata

Ell.: szóban

5. Részenkénti elemzés

Első rész

a) Részcélkitűzés

- Most csak az első résszel foglalkozunk.

b) Újraolvasás – válogató hangos olvasás - elemzés

- Olvassátok fel hangosan azokat a mondatokat, amelyek a főszereplőre vonatkoznak!

A csaló neve: Pétör.
Pétör szeret itt lenni...
Az egyszerű Péterből így lett..
Pétör még nem unta meg az iskolát...
...a dermedt vörös kis ujjacskák egyszerre fölmelegednek rajta.

megfigyelés
meg-
beszélés
motiváció
szemléltetés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

Tk.

<ul style="list-style-type: none"> - <u>Keressetek</u> olyan mondatokat, amelyek a helyszínrre utalnak! - Mely mondatok utalnak az események idejére? - <u>Keressetek</u> a szövegrészben hasonlatot! - Szerintetek miért szeretett jobban Pétör az iskolában? <u>Következtessetek</u> az otthoni életkörülményeire! 	<p>Nagyon szerettem iskolába járni, mert ott meleg volt, voltak pajtásaim és még ingyen kaptuk a tejet is. A forró bögre felmelegítette fagyos kezünket. Hát pont ezért lettem én csaló: a tej miatt. Pétör olyan, mint a bárány... Itt úgy bánnak az emberrel,.. ...itt melegebb van, mint ...</p> <p>Mert otthon hideg volt és nem volt mit enniük.</p>				
<p>Ell.: tev. során</p> <p>c) <u>Részösszefoglalás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A rész cím segítségével <u>meséljétek el</u> az első rész legfontosabb gondolait Pétör nevében! Összefüggő, szép kerek mondatokban <u>fogalmazzatok!</u> 		<p>feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>		
<p>Ell.: tev. során</p> <p>Második rész</p> <p>a) <u>Célkitűzés és újraolvasás szerepolvasással</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Olvassuk el</u> a második részt szerepolvasással! - <u>Figyeljétek meg</u>, mit hitt a tanító úr és végül mit derített ki! - Kik lesznek a megszólaló szereplők? - <u>Figyeljétek</u> a szöveghűségre és az érzelmek kifejezésére! <p>Ell.: tev. során</p>	<p>A tanító úr és Pétör.</p>	<p>megfigyelés meg- beszélés motiváció szemléltetés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	<p>TK</p>	

	<p>b) <u>Elemzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Írói és hétköznapi kifejezések megfeleltetése válogató néma olvasással <ul style="list-style-type: none"> - Hétköznapi kifejezéseket mondok. <u>Keressétek meg és húzzátok alá</u> az írói megfelelőjét a második részben! Páros munkában <u>dolgozzatok!</u> ➤ A tanító úr megfigyelt valamit ➤ Pétör örült a tejnek. ➤ Kihátrál az ajtón. ➤ Újra a teremben van. ➤ Elpirul. <p>Ell.: tev. során</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megbeszélés <ul style="list-style-type: none"> - Miből derült ki a tanító úr számára, hogy Pétör az udvaron járt? - Mit hitt a tanító úr? - Hová került valójában a tej? - Miért sírtak a gyerekek? • Időrend <ul style="list-style-type: none"> - <u>Allítsátok</u> a második rész főbb eseményeit időrendbe! Ha ügyesek lesztek, az események előtti betűkből egy értelmes szót kaptok megfejtésül. 	<p>A gyanú a tanító úrban ébredt fel, akinek mindenütt ... Elvörösödik az örömtől és orrcimpái reszketnek a ... Visszavonulóban van az ajtó felé. Felbukkan kócos feje a láthatáron.</p> <p>Ábrázata egyre vörösebb lesz.</p> <p>Hideg volt az arca. Hogy Pétör kiönti a tejet a csatornába, mert nem szereti. A kishúgának adta. Mert félték, hogy baj lesz.</p>	<p>megfigyelés meg- beszélés motiváció szemléltetés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>PM EM</p>	<p>Tk. mondat- kártyák tábla</p>	
--	---	---	--	------------------	--	--

<p>Tábla képe:</p> <p>S Pétör a tejjel leszökik az udvarra.</p> <p>L Fény derül Marika kilétére.</p> <p>Ó Már a tanítónak is könnyes a szeme.</p> <p>C A tanító úrnak feltűnik Pétör furcsa viselkedése.</p> <p>A A tej egy nagy kendőben tűnik el.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miért nem tekinthető Pétör igazi csalónak? - Miért volt könnyes a tanító úr szeme? <p>Ell.: tev. során</p> <p>c) <u>Részösszefoglalás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A táblai időrend segítségével <u>foglaltatok össze</u> a második rész tartalmát néhány összefüggő mondattal! <p>Ell.: Tev. során</p>	<p style="text-align: center;">C S A L Ó</p> <p>Mert nem rossz szándékkal csalt, magát csalta meg, a kitestvéréért tette.</p> <p>Mert meghatotta Pétör önfeláldozása, sajnálta a gyerekeket.</p> <p>Pétör nagyon örül a tejnek, de nem issza meg. Lemegy az udvarra. Ott megitatja vele a kishúgát, Marikát. A tanító úr egyszer utána megy és kiderül az igazság. Mind a hárman könnyeznek.</p>	<p>megfigyelés motiváció szemléltetés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	<p>tábla</p>	
--	---	--	------------------	--------------	--

Harmadik rész

a) Részcélkitűzés és újraolvasás

- Olvassátok el az utolsó bekezdést némán!
- Gondoljátok végig, hogyan jellemeznétek Pétört és a tanító urat

Ell.: tev. során

b) Elemzés

- Csoportosítsátok a tulajdonságokat! Indokoljatok is!

IKT képe:

Ell.: tev. során

c) Részösszefoglalás

- Mondjátok el az utolsó rész tartalmát egyetlen mondattal!

Ell.: tev. során

megfigyelés
feladat-
megoldás

FM
EM

Tk.

megfigyelés
meg-
beszélés
motiváció
szemléltetés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

Az önfeláldozó Pétör nem magáért csalt, hanem a húgáért csalta meg önmagát.

8'	<p><u>III. Szintetizálás</u></p> <p>1. <u>Dramatikus játék</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Játsszátok el</u> azt a jelenetet, amikor <ul style="list-style-type: none"> ✓ Pétör megkapja a tejet és lemegy vele az udvarra! ✓ Pétör visszatér a terembe! ✓ a tanító kideríti az igazságot! - Ügyeljete a hangerőre, hangszínre! Éljéte át a szereplők hangulatát, játsszátok a hangotokkal, arcotokkal! - Ne feledkezzete meg a szemkontaktusról! <p>Ell.: tev. során</p> <p>2. <u>Véleménynyilvánítás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Mi a véleményete Pétör viselkedéséről? - Mit gondoltok, ki lehetett Pétör? - Fordult-e elő veletek, hogy valami számotokra fontos dologról le kellett mondanotok mások javára? <p>Ell.: tev. során</p>	<p>Tisztelen Pétört, nagyon szép volt tőle, hogy a kicsinek adta a tejet. Maga az író, a gyerek Móra Ferenc.</p> <p>Igen, mikor a testvérem beteg lett, le kellett mondanom az állatkerti kirándulásról.</p>	<p>megfigyelés megbeszélés motiváció szemléltetés feladatmegoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>megbeszélés feladatmegoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p> <p>FM EM</p>		
----	--	--	--	-----------------------------------	--	--

1'	<p><u>IV. Házi feladat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Gyakoroljátok</u> a szöveghű és az érzelmeket kifejező hangos olvasást! - <u>Oldjátok meg</u> a munkafüzet 26. oldalán az 1. és 2. feladatot! <p style="border: 1px solid black; display: inline-block; padding: 2px;">MF. 26/1., 2.</p>					
1'	<p><u>V. Értékelés</u></p> <p>A tanulók mennyiségi és minőségi munkája és fegyelme alapján</p>					

5.2.3 versfeldolgozás

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/olvasás

Osztály: 3.

Tanítás időpontja:

Témakör: Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek

Az óra témája/anyaga: Petőfi Sándor – Nemzeti dal

Az előző óra anyaga: Az élettelen természetéről olvasottak rendszerezése

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra - versfeldolgozás

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. **Oktatási feladatok:** Nincs

2. **Kompetenciák fejlesztése:**

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** a feladatok páros és csoportos munkaformában történő elvégzésével, önellenőrzéssel
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a március 15-i eseményekről már tanult ismeretek felidézésével, kódjátékkal
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** a Nálam van a ... játékkal és a vers elemzése során folyamatosan
- **Figyelem – ezen belül vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** a verselemzés, a versmondásra felkészítés során, állítások és versszakok megfeleltetésével

- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** kódjátékkal
 - **következtetés képességének fejlesztése** a vers tartalmi, stilisztikai elemzése során, a kódjáték megfejtései közt lévő kapcsolat felismerésével
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a már tanult ismeretek felidézésével
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** spontán vélemény-alkotással, szinonimák és antonimák gyűjtésével, a vers tartalma és a megzenésített változat közti összefüggések felismerésével
- **Ok-okozati összefüggés feismerő képesség fejlesztése** a kódjáték megfejtései közt lévő kapcsolat felismerésével
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** költői eszközök felismerésével, stilisztikai elemzéssel, szinonimák, antonimák gyűjtésével
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** az irodalmi szakkifejezések helyes alkalmazásával
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** a versről alkotott véleménynyilvánítással, kérdések megválaszolásával
 - **beszéértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
 - **véleménynyilvánítás képességének fejlesztése** a versről alkotott vélemények megfogalmazásával
- **A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás, beszédmozgás fejlesztése** a vers jelöléseknek megfelelő felolvasásával
- **Olvasási készség-, pontos, kifejező olvasás, olvasástechnika fejlesztése** a versből idézetek felolvasásával
- **Szövegértő képesség fejlesztése** verbális és grafikus utasítások értelmezésével, a vers feldolgozását segítő elemző feladatok megoldásával
- **Szövegben való tájékozódás fejlesztése** versidézetek megkeresésével

c) Digitális kompetenciák

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** vershallgatással

d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- A gondolkodási műveletek – ezen belül :
 - **analizáló képesség fejlesztése** a vers versszakokra bontásával, a verssorok szótagszámának megállapításával
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** a teljes vers jelöléseknek megfelelő felolvasásával
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** kódok megfejtésével, a köztük lévő kapcsolat felismerésével
- **Ítéloképesség, ítéletalkotás fejlesztése** indoklások megfogalmazásával
- **Következtető képesség, ok-okozati összefüggések felismerő-képességének fejlesztése** a kódjáték megfejtései közt lévő kapcsolat megfogalmazásával
- **Konstruktív képesség fejlesztése** kódjátékkal

e) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a csoportos munkavégzés során
- **Kooperatív munkára való képesség fejlesztése** a csoportmunka során.
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** a didaktikai játékok megoldásával, a vers jelöléseknek, érzelmi tartalomnak megfelelő felolvasásával
- **Esztétikus, harmonikus környezet kialakítása** az óra eleji, - közti és végi szervezés során

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, vélemények, következtetések megfogalmazásával, kérdések megválaszolásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív motivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédkészségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Erkölcsei nevelés a vers elemzése során folyamatosan
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával
- Nemzeti öntudatra, hazafiságra nevelés őseink tetteinek megismertetésével, a róluk való méltó megemlékezéssel, az irántuk tanúsított tiszteletre neveléssel

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában
- ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.) népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés)
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában
- megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi
- részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében
- megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi
- ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- Matematika, ének-zene

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Fülöp Mária – Olvasókönyv tankönyv, OH, Budapest, 2022
- Fülöp Mária – Olvasás munkafüzet, OH, Budapest, 2022
- Hétszínvirág tankönyv, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Szövegről szövegre 3. II. kötet, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- [Bing-videók](#)

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- feladatlapok, interaktív tábla

V. AZ ÓRA MENETE

I d ő	Az óra menete	Várható teljesítmény	Módszerek	Munka- formák	Esz- közök
8'	<p>I. <u>A VERS TARTALMI, HANGULATI ELŐKÉSZÍTÉSE</u></p> <p>1. <u>Ismeretek felidézése</u></p> <p><u>B' csoport - Nálam van a ...</u></p> <p>- Kiosztottam a Nálam van a ... kártyákat. <u>Ügyeljetek a szöveghűsége' Kezdhettek!</u></p> <p>Szókártyák képe: Pl.:</p> <p><u>Nálam van a 12 pont, kinél van a Nemzeti Múzeum?</u></p> <p><u>Nálam van a Nemzeti Múzeum, kinél van Petőfi Sándor?</u></p> <p><u>Nálam van Petőfi Sándor, kinél van az általa írt vers?</u></p> <p><u>Nálam van az általa írt vers, ki tudja a címét?</u></p> <p><u>Én tudom a címét, ez a vers a Nemzeti dal.</u></p> <p>- Vajon miért ezeket a kifejezéseket olvastuk fel? Mely nagy nemzeti ünnepünkről mesélt ebben Petőfi?</p> <p>Ell.: tev. során</p>	<p>Mert a múlt órák egyikén Petőfi naplójából olvastunk egy részletet. Az 1848. március 15-i eseményekről.</p>	<p>motiválás ismétlés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>DM EM</p>	<p>szó- kártyák IKT feladat- lap</p>

A' csoport - kódjáték

- Fejtsétek meg a feladatlapon szereplő kódokat! Írjátok a vonalra a megoldásokat! Ügyeljetek a helyesírásra!

Feladatlap képe:

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	T	H	L	K	F	L	E	Z
2	P	D	P	R	L	R	N	X
3	W	T	M	Á	Q	I	A	E
4	A	Y	D	I	I	A	N	É
5	E	V	V	E	E	Á	Z	Ő

C2 E4 F1 B5 G3 H2

D1 F5 C5 H4 B1 D3 G5

1. _____

A2 D5 B3 H5 E1 F3

2. _____

G2 A5 C3 H1 E5 A1 D4 B2 F4 C1

3. _____

E2 A4 G4 C4 G1 D2 H3 F2

4. _____

- Milyen összefüggést találtak a megfejtések között?

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

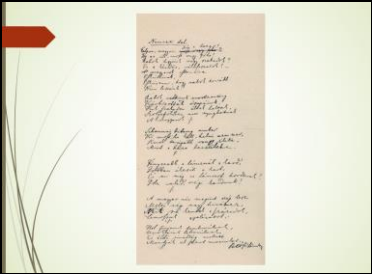
1. Pilvax Kávéház

2. Petőfi

3. Nemzeti dal

4. Landerer

Petőfi a Pilvax Kávéházban mutatta be a Nemzeti dal című versét, amit a sajtó felszabadítása után a Landerer Nyomdában nyomtattak ki.

25'	<p>2. <u>Célkitűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A mai órán Petőfinek az oly sokat emlegetett Nemzeti dal című versével ismerkedünk meg. <p>Tanítói közlés:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Petőfi ezt a verset egy későbbi alkalomra írta, de a bécsi forradalom híre fellelkesítette a márciusi ifjakat. A Pilvax kávéházban mutatta be Petőfi ezt a verset. Az eredeti változatról hoztam Nektek képet is. <p>PPT képe:</p> <p>II. <u>A vers elemzése</u></p> <p>1. <u>A vers megismerése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A vers nem lesz ismeretlen számotokra, többször hallottátok már március 15-i ünnepségen. - <u>Nyissátok ki</u> a Szövegről szövegre tankönyvet a 62. oldalon! - <u>Hallgassátok meg</u> a verset! 		ismeret- közlés		IKT Tk.	
-----	---	--	--------------------	--	------------	--

Tankönyv lépe:

2. Hallgass meg a verset!

Nemzeti dal

Talpra magyar, hí a haza!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk, vagy szabadok?
Éz a kérdés, válaszokat!
A magyarok istenére
Esküszünk, esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Rabok voltunk mostanáig,
Kárhozottak ósápnak,
Kik szabadon éltek-haltak,
Szorgalmasan nem nyughatnak.
A magyarok istenére
Esküszünk, esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Sehonnai bitang ember,
Ki most, ha kell, halni nem mer,
Kinek drágább rongy élete,
Mint a haza becsületa.
A magyarok istenére
Esküszünk, esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Fényesebb a láncnál a kard,
Jobban ékesíti a kart,
És mi mégis láncok hordtuk!
Ide veled, régi kardunk!
A magyarok istenére
Esküszünk, esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

A magyar név megint szép lesz,
Mélto régi nagy híréhez;
Mie rákenek a száradok,
Lemossa a gyűlölet!
A magyarok istenére
Esküszünk, esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Hoi síjaink domborúnak,
Unokáink leborúnak,
És áló imádság mellett
Mondják el szent reverit.
A magyarok istenére
Esküszünk, esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Pestfi Sándor (Pest, 1848. március 13.)

2. Kötetlen beszélgetés a műről

a/ spontán megnyilatkozások

b/ kommunikációs szempontok

- Ki mondja a verset? Ki a küldője?
- Oldjátok meg a Tk. 63/4. feladatát párban!

Tk. képe:

4. Ki szólítja meg a magyar népet? Karikázd be a felsoroltakból! Indokold választásodat!

a márciusi ifjak **a beszélő, a nép nevében** a magyar nép

- Kinek mondja, kihez szól a költő? Ki a befogadó?

Ell.: tev. során.

Olyan „pörgős”, lelkesítő,
buzdító

Lásd Tk. képe:
a költő, Petőfi Sándor.

A nép nevében, a néphez, a
nemzethez szól.

motiválás
ismétlés
beszélgetés
megfigyelés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

PM
EM
CSM
KOOP

IKT
Tk.

- Beszélgétek meg szóforgóban a Tk. 63/3. feladatát!

Tk. képe:

3. Miért ezt a címet adta a költő a versének? Húzd alá a kiválasztottat!
 A március 15-én összegyűlt fiatalokat megszólító vers.
Egy egész néphez, a nemzethez szóló költemény.
 Minden magyarnak jogokat követelő vers.

Ell.: tev. során

3. A vers hangos olvasása

- Hallgassuk meg újra a verset egy híres színész, Sinkovits Imre előadásában! Figyeljétek meg a hangulatát, tartalmi elemeit!

- Oldjátok meg a Tk. 63. oldalán a 9. feladatot páros munkában!

9. Húzd alá a versre igaz állításokat!

ünnepélyes hangulatú elbeszéli népünk történetét harcra szólít, buzdít
bemutatja a magyar népet választásra késztet tettekre sarkall

63

Ell.: tev. során

Lásd Tk. képe:
 A második válasz a jó, mert az egész nemzetet szólítja meg.

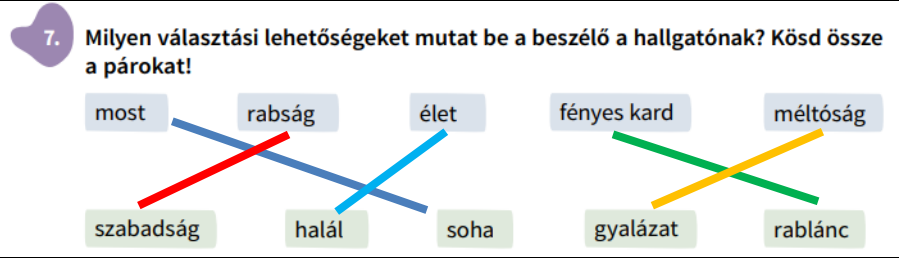
meg-
beszélés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
ismétlés
megfigyelés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM
PM
CSM

IKT
Tk.

Lásd Tk. képe.

<p>4. <u>A vers szerkezete</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Számozzátok meg</u> a versszakokat! <u>Írjátok</u> a megfelelő számot a megfelelő állítás elé a Tk. 63/5. feladatában! Csoportban <u>dolgozzatok!</u> <p>Tk. és IKT képe:</p> <div data-bbox="165 384 891 668" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>5. Számozd meg a versszakokat! Írd a versszakok számát az állítások elé!</p> <p>___ Bemutatja ősapáink szabadságszeretét.</p> <p>___ Mindenkit a kard viselésére szólít fel a lánc helyett.</p> <p>___ A beszélő cselekvésre szólítja fel a vers hallgatóját.</p> <p>___ A haza becsülete az életnél is értékesebb.</p> <p>___ Az utódaink tisztelni fogják a hősokeket bátorságukért.</p> <p>___ A beszélő bemutatja a boldog jövőt, amiért érdemes küzdeni.</p> </div> <p>Ell.: szóban, indoklással</p> <p>5. <u>Tartalmi-stilisztikai elemzés</u></p> <p>a) <u>A mondatfajta szerepe</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A költő választás elé állítja a magyarokat. Ez a versben olyan mondatfajta, amelyből csak egyetlen egy van. <u>Keressétek</u> ezt meg és <u>húzzátok alá!</u> - Miért lehet ez a kulcsmondat? - Milyen mondatfajtaból találtok még a versben sokat? - Miért ez a sok felszólító mondat? <p>Ell.: szóban, indoklással</p>	<p>2. 4. 1. 3. 6. 5.</p> <p>Rabok legyünk, vagy szabadok?</p> <p>Mert a népnek döntenie kell, rájuk bízva a választást.</p> <p>Felszólító mondatból van sok. Mert ez is fokozza a lelkesítő, buzdító hatást.</p>	<p>megbeszélés magyarázat szemléltetés motiválás ismétlés megfigyelés feladatmegoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>CSM</p>	<p>IKT Tk.</p>
---	--	--	------------	--------------------

<p>b) <u>Antonimák - szimbólumok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Rabok – szabadok. Milyen költői eszközre ismertek rá? <u>Keressetek</u> még ellentétet a versben! - Lánc – kard. Melyik mit jelképez? - <u>Kössétek össze</u> önállóan a további ellentéteket a Tk. 63/7. feladatában! Különböző színessel <u>dolgozzatok!</u> <p>IKT és Tk. képe:</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>c) <u>Idősíkok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Figyeljétek meg</u>, hogyan változik a jelen-múlt-jövő a versben! - <u>Írjátok</u> a versszakok mellé! - <u>Bizonyítsátok</u> idézetekkel, kifejezésekkel, igeidőkkel választásokat! <p>Ell.: szóban, indoklással</p>	<p>Ellentétek. Szabadon – szolgaföldben. Lánc – kard. A lánc a rabságot, a kard a szabadságot.</p> <p>Lásd Tk. képe színessel.</p> <p>1 – jelen - válasszatok 2 – múlt – éltek-haltak 3 – jelen – ki most, ha kell,... 4 – jelen - hordunk 5 – 6 – jövő – szép lesz</p>	<p>meg- beszélés magyarázat szemléltetés motiválás ismétlés megfigyelés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>meg- beszélés magyarázat szemléltetés motiválás ismétlés megfigyelés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>ÖM EM</p> <p>FM EM</p>	<p>Tk. IKT</p> <p>IKT Tk.</p>
---	---	---	-----------------------------------	---------------------------------------

d) Refrén

- A refrén fogalmával már többször találkoztunk, de azért idézzük fel a Tk. 63/6. segítségével!
- Keretezzétek be a refrént minden versszakban!

Tk. és IKT képe:

2. Hallgasd meg a verset!

Nemzeti dal

Talpra magyar, hi a hazai!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk, vagy szabadok?
Ez a kérdés, válasszatok! –

A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Rabok voltunk mostanáig,
Kárhozottak ősapáink,
Kik szabadon éltek-haltak,
Szolgaföldben nem nyughatnak.

A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Sehonnai bitang ember,
Ki most, ha kell, halni nem mer,
Kinek drágább rongy élete,
Mint a haza hecsülete.

A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Fényesebb a láncnál a kard,
Jobban ékesíti a kart,
És mi mégis láncot hordtunk!
Ide veled, régi kardunk!

A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

A magyar név megint szép lesz,
Mélto régi nagy hírehez;
Mit rákentek a századok,
Lemossuk a gyalázatot!

A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Hol sírjaink domborulnak,
Unokáink leborulnak,
És áldó imádság mellett
Mondják el szent neveinket.

A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

62

- Mit gondoltok, mi a szerepe a refrénnek?

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

Lásd Tk. és IKT képe.

Megerősíti az elhatározást, fokozza a buzditást. A nép együtt mondhatja a költővel.

meg-
beszélés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
ismétlés
megfigyelés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

Tk.
IKT

10'	<p>6. <u>Versforma elemzése</u></p> <p>a) <u>Szerkezet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Már megszámoltuk, hány versszakból áll a vers. - Hány sorosak a versszakok? - <u>Számoljátok meg</u> soronként a szótagszámot is! <p>Ell.: tev. során</p> <p>b) <u>Rímek vizsgálata</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Figyeljétek meg</u> a Tk. 62. oldalán a verset! - Mit jelenthet a piros, ill. a zöld ív? - Milyen rímfajtának neveztük ezt? <p>Ell.: tev. során</p> <p>III. <u>SZINTETIZÁLÁS</u></p> <p>1. <u>Felkészítés versmondásra</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Nézzetek</u> az IKT-ra! - <u>Olvassuk fel</u> a verset a jelöléseknek megfelelően! 	<p>6 versszakból. 8 sorosak. Az első négy sor 8 -8 szótagból áll. A refrén 8 - 3- 8 – 3 szótagú.</p> <p>Hogy az 1-2 és a 3-4 sor rímel. Páros rím.</p>	<p>meg- beszélés magyarázat szemléltetés motiválás ismétlés megfigyelés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>meg- beszélés magyarázat szemléltetés motiválás ismétlés megfigyelés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>szemléltetés motiválás megfigyelés feladat- megoldás gyakorlás ellenőrzés</p>	<p>FM ÖM EM</p> <p>FM EM</p> <p>FM EM</p>	<p>IKT Tk.</p> <p>IKT Tk.</p> <p>Tk. IKT</p>
-----	---	--	--	---	--

IKT képe:

Talpra magyar, **I** hí a haza!
Itt az idő, **I** most **I** vagy soha! **I I**
Rabok legyünk, **I** vagy szabadok? **I**
Ez a kérdés, **I** válasszatok! **I I**
A magyarok istenére
Esküszünk, **I**
Esküszünk, **I** hogy rabok tovább
Nem leszünk. **I I**

Rabok voltunk mostanáig, **I**
Kárhozottak ősapáink, **I I**
Kik szabadon éltek-haltak, **I**
Szolgaföldben nem nyughattak. **I I**
A magyarok istenére
Esküszünk, **I**
Esküszünk, **I** hogy rabok tovább
Nem leszünk. **I I**

Sehonnai bitang ember, **I**
Ki most, ha kell, **I** halni nem mer, **II**
Kinek drágább rongy élete, **I**
Mint a haza becsülete. **II**
A magyarok istenére)
Esküszünk, **I**
Esküszünk, **I** hogy rabok tovább)
Nem leszünk. **II**

Fényesebb a láncnál a kard, **I**
Jobban ékesíti a kart, **II**
És mi mégis láncot hordtunk! **I**
Ide veled, régi kardunk! **II**
A magyarok istenére)
Esküszünk, **I**
Esküszünk, **I** hogy rabok tovább)
Nem leszünk. **II**

A magyar név megint szép lesz, **I**

Méltó régi, nagy híréhez; **II**

Mit rákentek a századok, **I**

Lemossuk a gyalázatot! **II**

A magyarok istenére

Esküszünk, **I**

Esküszünk, **I** hogy rabok tovább

Nem leszünk. **II**

Hol sírjain domborulnak, **I**

Unokáink leborulnak, **II**

És áldó imádság mellett mondják

el szent neveinket.

A magyarok istenére

Esküszünk, **I**

Esküszünk, **I** hogy rabok tovább

Nem leszünk. **II**

Ell.: tev. során

	<p>2. <u>A vers újbóli meghallgatása</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Most <u>hallgassuk meg</u> a vers megzenésített változatát is. - <u>Figyeljétek meg</u>, milyen összefüggést tapasztaltok a mondanivaló, a tempó és a hangerő között! <p>Ell.: szóban, indoklással</p> <p>1' IV. <u>HÁZI FELADAT</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Tanuljátok meg</u> kívülről a verset! - A Tk. 63/8. feladat alapján <u>jelöljétek</u> a rímelő sorokat! <p>Tk. képe:</p> <div data-bbox="165 1094 1193 1171" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>8. Folytasd a rímelő sorok jelölését a minta alapján!</p> </div> <p>1' V. <u>Értékelés</u></p> <p>A tanulók mennyiségi és minőségi munkája, fegyelme alapján</p>	<p>A lelkesítő részeknél gyors és hangos, a jövőről szóló versszakok lassabbak, halkabbak.</p>	<p>meg- beszélés magyarázat szemléltetés motiválás ismétlés megfigyelés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	<p>IKT</p>
--	---	--	--	------------------	------------

5.3 Fogalmazás

5.3.1 Fogalmazás új ismeretet közlő óra

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/fogalmazás

Osztály: 3.

Tanítás időpontja:

Témakör: A nyelv építő kövei: Szövegalkotás szóban és írásban

Az óra témája/anyaga: A rokon értelmű szavak szerepe a szövegben – Kerüld a fölösleges szóismétlést!

Az előző óra anyaga: Az események sorrendje

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok:

- A rokon értelmű szavak használatával elkerülhető a szóismétlés. Kifejezőbb, választékosabb, érdekesebb lesz a fogalmazás.

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló és csoportos munkaformában történő elvégzésével, az indukciós szöveg elemzésével, önellenőrzéssel
- **Tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése** indoklások megfogalmazásával, mintafogalmazás bírálatával
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a már tanult ismeretek felidézésével
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** az indukciós anyagok összehasonlításával, azonosságok, különbségek felismerésével, tartalmi-formai-stilisztikai elemzésével
- **Figyelem – ezen belül vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** kakukktojás játékkal, rokon értelmű szavak szóhálóból történő kikeresésével

- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** állatok és „beszédük” megfeleltetésével, hiányos szószerkezetek kiegészítésével, a mondatokba illő, megfelelő rokon értelmű kifejezés kiválasztásával
 - **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdések megválaszolásával, a mintafogalmazás véleményezésével, indoklással
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** rokon jelentésű szavak rendezésével, megfeleltetésével
- **Fogalomalkotás képességének fejlesztése** a rokon értelmű kifejezések használatára vonatkozó szabály megfogalmazásával
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** feletválasztásos feladattal, rokon értelmű szavak rendezésével
- **Inverz gondolkodás fejlesztése** szabály kitalálásával
- **Divergens gondolkodás fejlesztése** több lehetséges megoldás megkeresésével, szószerkezetek, mondatok más-másféle kiegészítésével, hibás szöveg többféle módon történő javításával
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** azonosságok felismerésével, ezekből absztrakciók megfogalmazásával, szabályalkotással
- **Elvont gondolkodás képességének fejlesztése** szabályalkotással
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** tematikus szó- és kifejezésgyűjtéssel, rokon értelmű szavak csoportosításával, szószerkezetek, mondatok kiegészítésével
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** a fogalmazás órákon használatos szakkifejezések helyes alkalmazásával.
- **Érvelés képességének fejlesztése** az „Ördög ügyvédje” játék során
- **Szövegben való tájékozódás fejlesztése** szinonimák kikeresésével
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** vélemények, általánosítások, következtetések, állítások megfogalmazásával, az „Ördög ügyvédje” játékkal
 - **beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése** hangos/ néma olvasással

- **Írástechnika-, íráshasználat, helyesírási készség, az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése** hiányos szókapcsolatok, mondatok kiegészítésével, szinonima-párok másolásával

c) **Digitális kompetenciák**

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** internetes oktatójátékok feladatainak megoldásával

d) **A matematikai, gondolkodási kompetenciák**

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** az indukciós anyag/tényanyag elemzésével
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** az absztrakció megfogalmazásával
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** indukciós szövegek összehasonlításával, hibás szöveg javításával
- **Ítélnőképesség, ítéletalkotás fejlesztése** általánosítások megfogalmazásával, indoklások megfogalmazásával
- **Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése** táblázatban, szövegekben való tájékozódással
- **Szelektív képesség fejlesztése** szinonimák rendezésével
- **Konstruktív képesség fejlesztése** az „Ördög ügyvédje” játékkal, többféle megoldás megkeresésével, a szinonimák és a választékosság közti összefüggés felismerésével

e) **A személyes és társas kapcsolati kompetenciák**

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka, kooperatív és páros munka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a kooperatív munkák során
- **Kooperatív munkára való képesség fejlesztése** kooperatív technikák alkalmazása során
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással

- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** érveléssel, meggyőzéssel

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával, kooperatív munka során a szóvivő szerep gyakorlásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív mozivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédképességek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- **Állampolgárságra, demokráciára nevelés** a csoportmunkák során.
- **Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése** önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést
- azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását
- megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít
- tanítói segítséggel megadott rímpárokból különböző témákban 2-4 soros verset alkot

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- olvasás, nyelvtan, környezetismeret

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Fülöp Mária-Szilágyi Katalin: Szövegalkotás 3, Oktatási Hivatal, Budapest, 2022
- Fülöp Mária: Tantárgyi program és útmutató a fogalmazás tanításához 3-4. osztály, Apáczai Kiadó, Celldömölk, 1999
- Kunoss Judit: Fogalmazástanítás az alsó tagozatban, Tankönyvkiadó, Budapest, 1983
- Csikósné Monostori Erzsébet – Jerneiné Mezey Klára: Fogalmazás lépésről lépésre I. kötet, Mozaik Kiadó, Szeged, 2001
- Fülöp Mária – Szilágyi Ferencné: Fogalmazás munkafüzet 3. évfolyam, OFI 2014
- Magyar szinonima szótár

- Hegedűs Ferencné: Szóbúvár, Apáczai Kiadó, Celldömölk, 2004
- [Rokon értelmű szavak - Csoportosító \(wordwall.net\)](http://wordwall.net)

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

V. AZ ÓRA MENETE

Időkeret	Az óra menete	Várható teljesítmény	Nevelési-oktatási stratégia		
			Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök

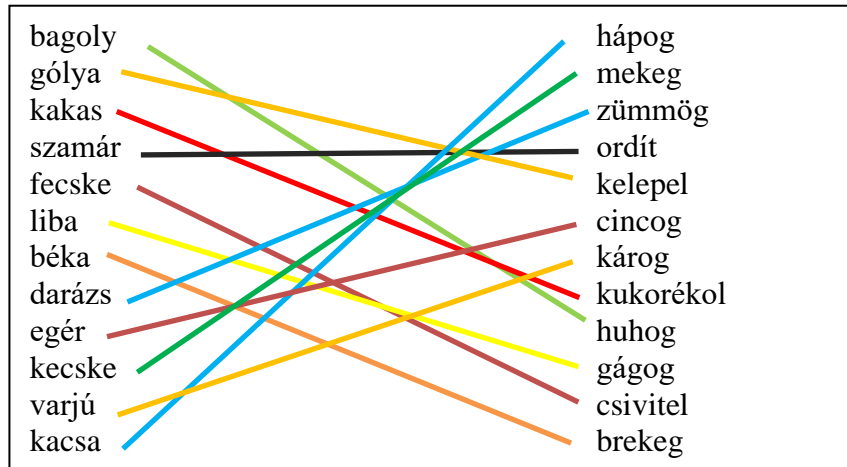
7'

I. Figyelemfelkeltés, motiváció

1. Megfeleltetés – Hogyan beszélnek az állatok?

- Páronként kaptatok egy-egy feladatlapot.
Kösszéték össze az állatok nevét a nekik megfelelő „beszéddel”!
Különböző színessel dolgozzatok!

Fl. és IKT képe:

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

Lásd feladatlap és IKT képe.

ismétlés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

PM
EM

feladat-
lap
IKT

<p>2. <u>Szógyűjtés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Most Ti <u>találjátok ki</u>, melyik állat hogyan beszél! Továbbra is páros munkában <u>dolgozzatok!</u> Valami érdekeset fogunk a végén észrevenni. <p>Fl. és IKT képe:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p>medve: _____</p> <p>macska: _____</p> <p>kutya: _____</p> </div> <ul style="list-style-type: none"> - Milyen érdekességet vettetek észre? - Miért nem azonos minden páros megoldása? <p>Ell.: szóban</p> <p>3. <u>Célkitűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A mai órán azt tanuljuk meg, hogyan tudunk szép és érdekes fogalmazást írni. 	<p>brummog, dörmög, dűnnyög, mormog, ... nyávog, miákol, miákol, nyervog, ... ugat, csahol, vonít, nyüszít, morog vakkant, ... nyerít, nyihog, prűszköl, ...</p> <p>Többféle megoldás született. Mert vannak rokon értelmű kifejezések az állatok beszédére is.</p>	<p>ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>PM EM</p>	<p>IKT feladat- lap</p>
---	--	--	------------------	---------------------------------

10'

II. Az új ismeret feldolgozása

1. Az indukciós anyag bemutatása

- A feladatlapon és a táblán két szöveget láthattok. Olvassátok el és hasonlítsátok össze őket!

Fl. és IKT képe:

Egy kisfiú így számol be a délutánjáról.

A

Tanítás után elmentem edzésre. Utána elmentem a barátomhoz. Utána elmentem boltba. Vettem egy új radírt, mert az enyém elveszett. Vettem egy új füzetet is. Utána elmentem a nagyihoz. Utána elmentem haza.

B

Tanítás után elmentem edzésre. Azután benéztem a barátomhoz. Később betértem a boltba. Vettem egy új radírt, mert az enyém elveszett. Vásároltam egy új füzetet is. kora délután elsétáltam a nagyihoz. Végül hazaballagtam.

magyarázat
tanítói
ismeretközlés
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
ÖM

IKT
feladat-
lap

	<p style="text-align: center;">3. <u>Az indukciós anyag elemzése</u></p> <p>a) <u>Tartalmi elemzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Milyen azonosságot vettetek észre a két szövegben? Mi mindent csinált ez a fiúcska? Ti mivel szoktátok tölteni a délutánotokat? <p>Ell.: tev. során</p> <p>b) <u>Formai elemzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kinek melyik fogalmazás tetszett jobban? Miért? Mi volt a különbség közöttük? Miért volt unalmas? Milyen hibát követett el a szöveg írója? - <u>Húzzátok alá</u> azonos színessel az ismétlődő kifejezéseket! <p>Miért volt érdekesebb a második szöveg? Hogyan sikerült elkerülni az állandó szóismétlést?</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Karikázzátok</u> ugyanolyan színűre a rokonokat! <p>Milyenné vált ezáltal a fogalmazása?</p> <p>Ell.: tev. során</p>	<p>Mind a kettő egy kisfiú délutánjáról szól. Edzésre ment, játszott, radírt és füzetet vett, meglátogatta a mamáját. Nekem is van edzésem, én úszni járok, én zeneiskolás vagyok, ...</p> <p>A második volt a jobb. Mert az első unalmas volt. Mindig ismételte az elmentem és az utána szavakat.</p> <p>Lásd: a fenti Fl. és IKT képe</p> <p>Ott már nem mindig ugyanazokat a szavakat használta. Rokon értelmű szavakat használt helyettük.</p> <p>Lásd Fl. és IKT képe.</p> <p>Színesebb, érdekesebb, változatosabb.</p>	<p>ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p> <p>FM EM</p>	<p>IKT feladat- lap</p> <p>IKT feladat- lap</p>
--	---	--	---	-----------------------------------	---

4. Általánosítás

- Miért kell elkerülnünk a felesleges szóismétlést?
Minek a segítségével lehet változatossá tenni?
- Ki tudná megfogalmazni, mit tanultunk meg ma?
- Olvassátok fel a szabályt a papírcsíkotokról is!
- Ragasszátok be a füzetbe a szabályt, jelöljétek felkiáltójellel, mert meg kell tanulni!

Szabály

**Rokon értelmű szavak használatával elkerülhető a szóismétlés.
Kifejezőbb, választékosabb, érdekesebb lesz tőle a fogalmazás.**

20'

III. Elsődleges rögzítés

1. Rokon értelmű szavak rendezése

- Hogy választékosan tudjatok fogalmazni, csoportosítsátok a táblán lévő rokon jelentésű szavakat.
- Melyik melyiknek rokona?
- Ki tudna még más kifejezést is ezeken kívül?

IKT képe:

Ell.: tev. során

Mert unalmas lesz a szöveg.
A rokon értelmű szavakkal.
Választékosabban tudunk fogalmazni, ha rokon értelmű szavakat használunk.

ismétlés
magyarázat
szemléltetés
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

szabályt
tartalmazó
papírcsík

ismétlés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

2. Kakukktojás - rokon értelmű kifejezések felismerése a szavak szintjén

- Az 'A' csoportosok nyissák ki a munkafüzetet a 42. oldalon!
Keressétek meg soronként a kakukktojást! Választásotokat indokoljátok szóforgóban!
A feladat b) része időkitöltő.

Mf. és IKT képe:

4. A következő sorokban rokon értelmű szavakat találsz. Mindegyik sorban megbújik egy kakukktojás. Keresd meg és húzd alá őket! Indokold meg a választásodat!

- ★ folyik, hömpölyög, zúdul, folydogál, özönlik, lubickol, áramlik
- ★ ház, épület, viskó, falu, kunyhó, villa, palota
- ★ bájos, szép, szemrevaló, jószívű, gyönyörű, keccses, elbűvölő
- ★ talál, lel, megtalál, keres, ráakad, rábukkan, felfedez

Ell.: szóba, indoklással

- A 'B' csoport szóhálóban fog búvárkodni. A Mf. 44/8. feladatának a) részén dolgozzatok párotokkal!

Mf. képe:

8. Keressétek meg az idő múlását kifejező szavakat a betűháló vízszintes és függőleges soriban! Írjátok le őket a vonalra!

H	A	M	A	R	O	S	A	N	_____
O	E	T	K	H	Z	U	I	K	_____
L	Z	E	É	H	É	T	Ó	M	_____
N	E	M	S	O	K	Á	R	A	_____
A	T	O	Ó	L	G	N	U	J	_____
P	Ú	S	B	N	H	A	T	D	_____
U	L	T	B	A	J	L	Ó	C	_____
T	Y	V	N	P	K	L	B	Y	_____
Á	J	Ö	V	Ó	R	E	B	Í	_____
N	E	S	T	E	F	E	L	É	_____

Ell.: írásban

Lubickol, mert az a fürdik rokona.
Jószívű, mert az adakozó.
Keres, mert az a talál ellentéte.

Vízszintes:
hamarosan, nemsokára, jövőre, estefelé

Függőleges:
holnapután, most, később, holnap, utána, utóbb, majd

ismétlés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

DM
PM

Mf.
feladat-
lap
plüss
bagoly
IKT

3. Szinonimák felismerése szövegben

- A 'B' csoport velem fog dolgozni. Lapozzatok a 41. oldalra! Olvassátok fel Lázár Ervin meserészletét! Keressük meg a 'sír' szó rokonait!

Mf. képe:

1. Olvasd el Lázár Ervin *A fába szorult hernyó* című meséjének kezdetét!

Egyszer fába szorult egy hernyó. Jó magas fa legfelső ágába.
És jajgatott, jajgatott, sírt keservesen. Az erdei állatok a fa köré gyűltek, amikor meghallották a hernyó sírását:

- Valaki bömböl – dörmögte a medve.
- Valaki ordít – rivallta a farkas.
- Valaki szepeg – mekegte a kecske.
- Valaki sír – kiáltotta a róka.
- Valaki zokog – makogta a nyúl.
- Valaki rí – recsegte a borz.
- Valaki sír-rí – cincogta az egér.
- Valaki itatja az egereket – mondta a hőscincér.
- Valaki nagyon keservesen sírdogál – mondta a katicabogár.
- Ej, ki lehet az? – kérdezték mind együtt.

a) Húzd alá a meserészletben a **sír** szó rokon értelmű változatait!

b) Keretezd be azt a szót, amelyik többször ismétlődik a szövegben! Beszéld meg a társaidal, hogy mi lehet az oka a szóismétlésnek!

- Mely szó ismétlődik a legtöbbször a szövegben? Vajon miért nem hiba ez esetben a szóismétlés? Mi az oka, hogy mindig ezt használják?

Ell.: tev. során

bömböl, ordít, szepeg
zokog, rí, sír-rí
itatja az egereket, sírdogál

A valaki.
Mert senki sem tudja, hogy ki sír. Megerősítik, hogy nem tudják, kiről van szó.

magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

DM
PM
CSM

Mf.
IKT

- Az 'A' csoport a Mf. 43/6. feladatán dolgozzon! Szóforgóban beszéljétek meg a feladatrészeket!

Mf. képe:

6. Olvasd el Fekete István *Csí* című elbeszélésének részleteit! Húzd alá a mondatokban a madarak repülését kifejező szavakat!

- ★ Csí eligazította egy-két rendetlen tollát, és kireppent a vitorla alól. Sodortatta magát a hajnali széllel, aztán visszaszállt Vit mellé.
- ★ Jó széllel repültek, de nem magasan. Suhantak,
- ★ Csí kitérte szárnyait, körülrepülte párját... Aztán felsuhant a levegőbe, hol már megindultak a fecskék észak felé. Vit csak repült céltalanul a tenger felé. A kikötőben leszállt egy árbóca.
- ★ Amint elsurrant a fal mellett, egyszer csak egy kánya csapott hozzá. A kánya nem üldözte. Visszalendült társához, aki a csatornán üldögélt.

a) Beszéljétek meg, vajon miért használt az író rokon értelmű szavakat a szövegben!

b) Ha érdekel a fecskepár, Csí és Vit története, kölcsond ki a könyvet a könyvtárból és olvasd el!

c) Egészítsétek ki minél többféleképpen a következő mondatokat szóban!

Fecskék a magasban.

Szorgalmasan etetik folyton éhes .

Lásd Mf. képe színessel.

Ell.: írásban

<p>4. <u>Szószerkezetek kiegészítése rokon értelmű szavakkal</u></p> <p>- <u>Nézzétek</u> a Mf. 42/5. a) részét. Páros munkában <u>egészítsétek ki</u> a szószerkezeteket a megadott szó rokon változataival. Akiknek szüksége van a Szinonima szótárra, a szokásos módon a polcról vihet.</p> <p>IKT és Mf. képe:</p> <div data-bbox="165 411 1176 730" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>5. Egészítsd ki a szószerkezeteket a szép és a rossz odaillő rokon értelmű változatával! Használj a <i>Magyar szinonimaszótár</i> című könyvet vagy a munkafüzet 92. oldalán található <i>Tanulói szókincstárát!</i></p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; width: 50%;">szép</th> <th style="text-align: center; width: 50%;">rossz</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>_____ ruha</td> <td>_____ mosógép</td> </tr> <tr> <td>_____ idő</td> <td>_____ étel</td> </tr> <tr> <td>_____ táj</td> <td>_____ hangulat</td> </tr> </tbody> </table> </div> <p>- Miért van szükség arra, hogy bővítsük a szókincsünket, sok rokon kifejezést ismerjünk?</p> <p>Ell.: szóban, a lehetséges válaszok felsorolásával</p> <p>5. <u>Hiányos mondatok kiegészítése</u></p> <p>a) <u>Szólabda</u></p> <p>- Dobom a Bölcs Bagoly barátunkat, kérek szépen cserébe rokon kifejezéseket a nevet szóhoz.</p> <p>Ell.: tev. során</p>	szép	rossz	_____ ruha	_____ mosógép	_____ idő	_____ étel	_____ táj	_____ hangulat	<p>csodás, csodaszép, gyönyörű, szemet gyönyörködtető, fenséges, mesés, mutatós, tetszetős, ragyogó, fantasztikus, káprázatos, mesébe illő, elbűvölő, képzeletet felülmúló, ...</p> <p>ócska, vacak, csapnivaló, szörnyű, pocsek, lelombozó, gyászos, szomorú, bús, romlott, hibás, rosszízű, ehetetlen...</p> <p>Választékosabban tudunk fogalmazni és el tudjuk kerülni a szóismétlést.</p> <p>kacag, mosolyog, vihorászik, vigyorog, hahotázik, kuncog, rötyög, ...</p>	<p>ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés ismétlés</p>	<p>PM</p> <p>FM EM</p>	<p>Mf. IKT</p> <p>plüss „Bölcs Ba- goly”</p>
szép	rossz											
_____ ruha	_____ mosógép											
_____ idő	_____ étel											
_____ táj	_____ hangulat											

<p>b) <u>„Eltévedt” rokonok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Olvasátok fel</u> a Mf. 42/3. feladat szövegét. Valami érdekességet vesztek észre. - Miért nevettek a szöveg hallatán? - Miért nem mindegy, mikor melyik rokon kifejezést használjuk? - <u>Javítsátok ki</u> a hibás mondatokat! <p>IKT és Mf. képe:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p>Gábor elmesélt a barátainak egy vicces történetet. Először csak Csaba hahotázott halkán, aztán Peti is hangosan kuncogott. Kis idő múlva már minden gyerek harsányan mosolygott. Csak Robi kacagott csendesen, mert ő már hallotta ezt az esetet.</p> </div> <p>Ell.: tev. során</p>	<p>Nem jól használták a rokon értelmű szavakat, összecserélték őket. Mert a rokon értelmű szavak jelentése közt vannak árnyalatnyi különbségek.</p> <p>Csaba kuncogott halkán... Peti is hangosan nevetett... Minden gyerek harsányan kacagott... Robi mosolygott csendesen...</p>	<p>magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	<p>Mf. IKT</p>
---	--	---	------------------	--------------------

c) Mondatkiegészítések

- 'B' csoportosok, Ti lapozzatok a MF. 41. oldalára! Párban oldjátok meg a 2. feladatot!

IKT és Mf. képe:

2. Egészítsétek ki a szöveget a **sír** szó rokon értelmű megfelelőivel!

 Három barátnő labdázott a parkban. Melinda többször is elejtette a labdát. Először csak hátat fordított a lányoknak, úgy _____.

- Miért _____? – kérdezték barátnői.
- Ezért nem érdemes _____.
- Én nem _____!

- szólt hüppögve és könnyeit törölgetve Melinda.

- Gyere játszani, ne _____ itt! Nem bántott senki! – vigasztalták mind a ketten.

De hiába! A kislány csak _____ tovább, és elindult hazafelé.

szepegett
sírdogálsz
itatni az egereket
sírok
bömbölj
zokogott

Ell.: szóban, a lehetséges változatok meghallgatásával

ismétlés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

DM
PM
CSM

Mf.
IKT

- Az 'A' csoportosok csoportban dolgoznak tovább. Válasszatok logikusan a Mf. 43/7. feladatában megadott rokonok közül!

IKT és Mf. képe:

7. Húzd alá azokat a szavakat, amelyekkel a **kisrókák** szó helyettesíthető!

jószág, apróság, gyerek, újszülött, kicsiny, bocsa, kölyök, csemete, fióka

a) Egészítsd ki a mondatokat! Válassz az aláhúzott szavak közül! Ne ismételd őket!

A(z) _____ a születés
utáni napokban még nagyon gyámoltalanok, mert a(z)
_____ vakon jönnek
a világra. Az anya táplálja _____,
de hamarosan megtanulják, hogyan kell zsákmányt
szerezni. A(z) _____
eleinte ügyetlenül csapnak rá az egérre, de gyorsan
ügyesednek. Az anyaróka gyönyörködve nézi a(z)
_____ harci játékát.

b) Olvassátok fel a kiegészített szöveget!

a) jószág, apróság,
újszülött, kicsiny,
kölyök, csemete

b) apróságok
újszülöttek
kicsinyeit
kölykök
csemetái

Ell.: írásban

5'	<p>IV. <u>ÖSSZEFOGLALÁS</u></p> <p>1. <u>Szabályfelidézés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Idézzük fel</u>, miről tanultunk a mai fogalmazás órán! - Miért fontos, hogy rokon értelmű szavakat használjunk? - És ez miért fontos? <p><u>Ell.: tev. során</u></p> <p>2. <u>Az „Ördög ügyvédje” játék</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tudom, hogy nagyon szeretitek az „Ördög ügyvédje” játékot. <p>Én nagyon nem értem, hogy miért kéne rokon értelmű kifejezéseket használnom. Nem is vagyok hajlandó ilyeneket megtanulni.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Győzzetek meg</u> arról, hogy mégis miért kéne használnom őket! - És ha szebb lesz, miért jó az nekem? - Az én fogalmazásomat ne olvasgassa senki! - Neki nem mindegy, hogy milyen fogalmazást olvas? - Nem? Miért? - Szerintem elég szót ismerek így is, felesleges többet tudnom. - Tényleg? De jó! Most már meggyőztetek, azt hiszem mégis érdemes rokon értelmű kifejezéseket használni. <p><u>Ell.: tev. során</u></p>	<p>A rokon értelmű szavakról. Mert elkerülhetjük a szóismétlést. Mert szebb, választékosabb érdekesebb lesz a fogalmazásunk.</p> <p>Mert szebb lesz a fogalmazásod.</p> <p>Mert érdekesebb lesz, mások is szívesebben olvassák. De a tanító néni el kell, hogy olvassa. Neki mindegy, de neked nem.</p> <p>Mert akinek bő a szóincse, az szépen, választékosan ír és beszél, és akkor a fogalmazására jó jegyet kap majd. Hát, ha nem akarsz fejlődni, egyre okosabbá válni? Örülünk, hogy egyetértesz velünk.</p>	<p>ismétlés magyarázat motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p> <p>KOOP</p>	
----	--	--	--	------------------------------	--

2'

V. HÁZI FELADAT

- Az egyik házi feladat a szabály megtanulása.
Oldjátok meg a Mf. 42/4. a) részét, valamint a 44/9. feladatot!
Itt a volt, volt, volt szóismétlést próbáljátok minél ügyesebben elkerülni! Csoportban dolgozzatok, segítsetek egymásnak!

Mf képe

4. A következő sorokban rokon értelmű szavakat találsz. Mindegyik sorban megbújik egy kakukktójás. Keresd meg és húzd alá őket! Indokold meg a választásodat!

- ★ folyik, hömpölyög, zúdul, folydogál, özönlik, lubickol, áramlik
- ★ ház, épület, viskó, falu, kunyhó, villa, palota
- ★ bájos, szép, szemrevaló, jószívű, gyönyörű, kecses, elbűvölő
- ★ talál, lel, megtalál, keres, ráakad, rábukkan, felfedez

a) Egészítsd ki a mondatokat az utolsó sor rokon értelmű szavai közül a megfelelővel!

Zsófi hosszas keresgélés után _____ a radírját.

A könyvben lapozgatva _____ egy szép versre.

Kolumbusz 1492-ben _____ Amerikát.

Aki keres, az _____.

9. Zsófi leírta a naplójába a születésnapjára ünnepségét.

a) Mi a véleményetek a leírtakról?

Tegnap volt a születésnapom. Az ünnepi asztalnál ott voltak a szüleim és a barátnőm is. Volt, aki virággal, volt, aki édességgel kedveskedett nekem. A tortámon tíz gyertya volt. Az uzsonna szendvics és tea volt. Nagyon jó volt a hangulat.

b) Alakítsátok át a mondatokat úgy, hogy ne legyen azokban fölösleges szóismétlés!

1'

VI. ÉRTÉKELÉS

A tanulók mennyiségi, minőségi munkája és fegyelme alapján.

5.3.2 Fogalmazás gyakorló óra

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/fogalmazás

Osztály: 3.

Tanítás időpontja:

Témakör: A nyelv építő kövei: Szövegalkotás szóban és írásban

Az óra témája/anyaga: Írj mesét! Szövegalkotásképsorról

Az előző óra anyaga: Az anyaggyűjtés módjai

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok: Nincs

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló és csoportos munkaformában történő elvégzésével, mintafogalmazás elemzésével, önellenőrzéssel
- **Tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése** indoklások megfogalmazásával, mintafogalmazás bírálatával
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a már tanult szövegalkotási ismeretek felidézésével (cím ismérvei, helyesírása, anyaggyűjtési módok, a mese szerkezete...)
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** mintafogalmazás címének és tartalmának összehasonlításával, azonosságok, tartalmi-formai-stilisztikai elemzésével, képsor időrendbe állításával
- **Figyelem – ezen belül vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** képelemzéssel, a helyes időrend megállapításával
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**

- **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** képek sorbarendezésével
- **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdések megválaszolásával, a mintafogalmazás véleményezésével, indoklással
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult szövegalkotási ismeretek felidézésével, **a kíváncsi kocka** kérdéseire adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** címadás gyakorlásával, különféle bevezető és befejező mondatok megfogalmazásával
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** cím és tartalom összevetésével, képek rendezésével
- **Divergens ondolkodás fejlesztése** több lehetséges cím, vázlat, bevetés, befejezés megfogalmazásával
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** képekről mondatok alkotásával
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** a mintafogalmazás, ill. a kész tanulói fogalmazás stilisztikai elemzésével, szavak, kifejezések, szólások és közmondások gyűjtésével
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** a fogalmazás órákon használatos szakkifejezések helyes alkalmazásával.
- **Érvelés képességének fejlesztése** egymás fogalmazásának értékelése során
- **Szövegben való tájékozódás fejlesztése** a mintafogalmazás igéinek kikeresésével, a rokon értelmű kifejezések kigyűjtésével
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** vélemények megfogalmazásával
 - **beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése** hangos/ néma olvasással
- **Írástechnika-, íráshasználat, helyesírási készség, az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése** a cím helyesírásáról tanult szabályok alkalmazásával, a fogalmazás megírásával

c) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** a mintafogalmazás, ill. a kész tanulói fogalmazások elemzésével
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** állatmese megírásával
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** a mintafogalmazás címének és tartalmának összehasonlításával, indoklások megfogalmazásával
- **Ítéliképesség, ítéletalkotás fejlesztése** indoklások megfogalmazásával, kész fogalmazások értékelésével
- **Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése** a mintafogalmazás szövegében való tájékozódással, képelemzés
- **Konstruktív képesség fejlesztése** az állatmes megírásával

d) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka, kooperatív munka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a kooperatív munkák során
- **Kooperatív munkára való képesség fejlesztése** kooperatív technikák alkalmazása során
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

e) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** önálló fogalmazás megírásával

f) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával, kooperatív munka során a szóvivő szerep gyakorlásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív mozivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédképességek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést
- azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását
- megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít
- tanítói segítséggel megadott rímpárokból különböző témákban 2-4 soros verset alkot

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- magyar irodalom, magyar nyelv, környezetismeret

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Fülöp Mária-Szilágyi Katalin: Szövegalkotás 3, Oktatási Hivatal, Budapest, 2022
- Fülöp Mária: Tantárgyi program és útmutató a fogalmazás tanításához 3-4. osztály, Apáczai Kiadó, Celldömölk, 1999
- Kunoss Judit: Fogalmazástanítás az alsó tagozatban, Tankönyvkiadó, Budapest, 1983
- Csikósné Monostori Erzsébet – Jerneiné Mezey Klára: Fogalmazás lépésről lépésre I. kötet, Mozaik Kiadó, Szeged, 2001
- Fülöp Mária – Szilágyi Ferencné: Fogalmazás munkafüzet 3. évfolyam, Oktatási Hivatal, Budapest, 2022
- Magyar szinonima szótár

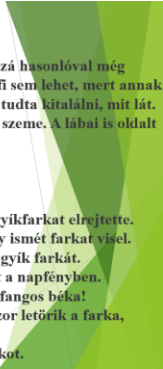
- Hegedűs Ferencné: Szóbúvár, Apáczai Kiadó, Celldömölk, 2004
- OFI - Tanmenetjavaslat – Fog. Mf. 3.
- Csikósne Monostori Erzsébet – Jerneine Mezey Klára: Fogalmazás lépésről lépésre I. kötet, Mozaik Kiadó, Szeged, 2001

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- IKT, kartonkocka feladatlap, csomagolópapír,

V. AZ ÓRA MENETE

Idő	Az óra menete	A tanulók várható teljesítménye	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzés
			Módszerek	Tanulói munkaformák	Szemléltető eszközök	
8'	<p>I. <u>ISMERETEK FELIDÉZÉSE</u></p> <p>1. <u>Kész fogalmazás elemzése</u></p> <p>a) <u>A cím és tartalom vizsgálata</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Olvassátok el</u> a mesét! - <u>Hasonlítsátok össze</u> a címet és a mese tartalmát! - <u>Mondjátok el</u> a véleményeteket! <p>IKT és Fl. képe:</p> <p style="text-align: center;">Gyuri kakas és a gyík</p> <p>A gyík a napsütötte köveken sütkérezett. Meglátta őt Gyuri kakas. Hozzá hasonlóval még sohasem találkozott. Négy lába van, mint a lónak, de szőre nem nőtt. Baromfi sem lehet, mert annak tolla van, és két lába. Vajon mi lehet? Törte, törte fejét Gyuri kakas, de nem tudta kitalálni, mit lát.</p> <p>Biztos, hogy béka, a békának van zöldesbarna bőre és két kidülledt szeme. A lábai is oldalt nőttek ki. Ám hosszú farka is van! Kitől kapta?</p> <p>A gyík azt sziszegte, hogy nem kapta, egyszerűen csak van.</p> <p>Ha nem kapta, akkor lopta. Békának nem lehet hosszú farka.</p> <p>A gyík elzavarta a kiskakast, de az letörte a farkát.</p> <p>A kis jószág mérges sziszegéssel eltűnt a kövek között, Gyuri kakas pedig a gyíkfarkat elhejtette.</p> <p>Pár nap múlva a gyík ismét ott napozott a köveken. Gyuri ámulva látta, hogy ismét farkat visel.</p> <p>A gyík azt állította, hogy kinőtt. Nem hitte ezt Gyuri kakas. Megint letörte a gyík farkát.</p> <p>Nem telt bele öt nap, s a gyík a köveken ült. Vadonatúj farka zölden villogott a napfényben.</p> <p>Gyuri kakas azt gondolta, harmadszorra is csent magának új farkat ez a furfangos béka!</p> <p>Az apukája mondta meg neki, hogy ez nem béka, hanem gyík. És valahányszor letörik a farka, az mindig kinő.</p> <p>Gyuri kakas nagyon elcsodálkozott, de attól kezdve nem bántotta a gyíkot.</p> <p>Ell.: tev. során</p>	<p>A cím és a tartalom kapcsolata jó. A cím utal a mese főszereplőire.</p>	<p>ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FOM EM</p>	<p>IKT feladatlap</p>	

<p>b) <u>A mese szerkezeti elemzése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Figyeljétek meg</u> a mese szerkezetét! - <u>Jelöljétek a fő részeket!</u> - <u>Indokoljátok meg</u> a választásokat! - Mit tartalmaz a tanultak közül a bevezetés, tárgyalás, mi került a befejezésbe? <p>PPT és Fl. képe:</p> <div style="text-align: center;"> <p>Gyuri kakas és a gyík</p> </div> <p>BEV. A gyík a napsütötte köveken sütkérezett. Meglátta őt Gyuri kakas. Hozzá hasonlóval még sohasem találkozott. Négy lába van, mint a lónak, de szőre nem nőtt. Baromfi sem lehet, mert annak tolla van, és két lába. Vajon mi lehet? Törte, törte fejét Gyuri kakas, de nem tudta kitalálni, mit lát.</p> <p>TÁRGY. Biztos, hogy béka, a békának van zöldesbarna bőre és két kidülledt szeme. A lábai is oldalt nőttek ki. Ám hosszú farka is van! Kítől kapta?</p> <p>A gyík azt sziszegte, hogy nem kapta, egyszerűen csak van. Ha nem kapta, akkor lopta. Békának nem lehet hosszú farka. A gyík elzavarta a kiskakast, de az letörte a farkát. A kis jószág mérges sziszegéssel eltűnt a kövek között, Gyuri kakas pedig a gyíkfarkat elrejtette. Pár nap múlva a gyík ismét ott napozott a köveken. Gyuri ámulva látta, hogy ismét farkat visel. A gyík azt állította, hogy kinőtt. Nem hitte ezt Gyuri kakas. Megint letörte a gyík farkát. Nem telt bele öt nap, s a gyík a köveken ült. Vadonatúj farka zölden villogott a napfényben. Gyuri kakas azt gondolta, harmadszorra is esent magának új farkat ez a furfangos béka! Az apukája mondta meg neki, hogy ez nem béka, hanem gyík. És valahányszor letörik a farka, az mindig kinő. BEF. Gyuri kakas nagyon elcsodálkozott, de attól kezdve nem bántotta a gyíkot.</p>
--

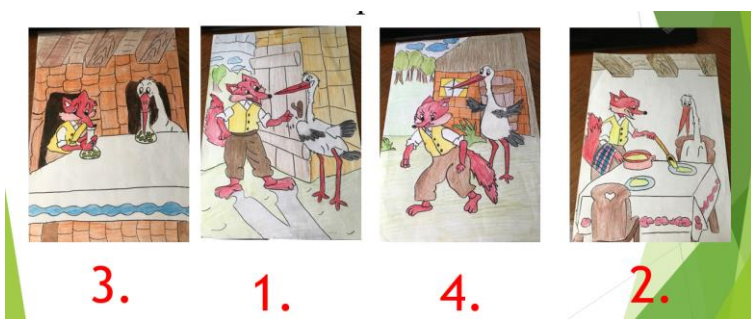
8'	<p>IKT és Fl. képe:</p> <p style="text-align: center;">Gyuri kakas és a gyík</p> <p>BEV. A gyík a napsütötte köveken <u>sütkérezett</u>. <u>Meglátta</u> őt Gyuri kakas. Hozzá hasonlóval még sohasem <u>találkozott</u>. Négy lába <u>van</u>, mint a lónak, de szőre nem <u>nőtt</u>. Baromfi sem lehet, mert annak tolla <u>van</u>, és két lába. Vajon mi lehet? <u>Törte, törte</u> fejét Gyuri kakas, de nem <u>tudta</u> kitalálni, mit <u>lát</u>.</p> <p>TÁRGY. Biztos, hogy béka, a békának <u>van</u> zöldesbarna bőre és két kidülledt szeme. A lábai is <u>oldalt nőttek ki</u>. Am hosszú farka is <u>van</u>! Kitől <u>kapta</u>?</p> <p>A gyík azt <u>sziszegte</u>, hogy nem <u>kapta</u>, egyszerűen csak <u>van</u>. Ha nem <u>kapta</u>, akkor <u>lopta</u>. Békának nem lehet hosszú farka. A gyík <u>elzavarta</u> a kiskakast, de az <u>letörte</u> a farkát. A kis jószág mérges sziszegéssel <u>eltűnt</u> a kövek között, Gyuri kakas pedig a gyíkfarkat <u>elrejtette</u>. Pár nap múlva a gyík ismét ott <u>napozott</u> a köveken. Gyuri ámulva <u>látta</u>, hogy ismét farkat <u>visel</u>. A gyík azt állította, hogy <u>kinőtt</u>. Nem <u>hitte</u> ezt Gyuri kakas. Megint <u>letörte</u> a gyík farkát. Nem <u>tejt</u> bele öt nap, s a gyík a köveken <u>ült</u>. Vadonatúj farka zölden <u>villogott</u> a napfényben. Gyuri kakas azt <u>gondolta</u>, harmadszorra is <u>csent</u> magának új farkat ez a furfangos béka! Az apukája <u>mondta meg</u> neki, hogy ez nem béka, hanem gyík. És valahányszor <u>letörik</u> a farka, az mindig <u>kinő</u>. BEF. Gyuri kakas nagyon <u>elcsodálkozott</u>, de attól kezdve nem <u>bántotta</u> a gyíkot.</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>2. <u>Célkitűzés</u></p> <p>- A mai órán mi is megírjuk a mesénket.</p> <p>II. <u>A FOGALMAZÁS MEGÍRÁSÁNAK ELŐKÉSZÍTÉSE</u></p> <p>1. <u>A mondanivaló tervezésének modellje</u></p> <p>a) <u>ismeretek, élmények, gondolatok összegyűjtése</u></p> <p>- Hoztam nektek egy képsort. <u>Nézzétek meg figyelmesen!</u> Mit vesztek észre?</p>	<p>Lásd kéikkel a dián. A mese elbeszélés, abban az események elmondásához sok igét kell használni. Rokon értelmű szavakkal, pl. sütkérezett – napozott gondolta – hitte lopott – csent.</p> <p>Összekeveredett a képek sorrendje.</p>	<p>ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FOM EM ÖM</p>	<p>IKT</p>	
----	--	--	--	--------------------------	------------	--

IKT és Fl. képe:

- Állítsátok számozással helyes időrendbe a képeket!
- Indokoljatok is!

IKT képe:

Ell.: tev. során

Lásd pirossal a diaképen.

Az 1. képen a róka meghívja a gólyát ebédre.
A 2. képen a róka lapos tányérra terít a gólyának.
A 3. képen a gólya vendégeli meg a rókát, hosszú nyakú edénybe teszi neki az ételt.
A 4. képen a róka mérgesen elkullog.

	<p>b) <u>a téma leszűkítése címadással</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Csoportonként <u>adatok</u> címeket a mesének! <u>Írjátok fel</u> ötleteiteket egy-egy csomagoló papírra! - Szóforgóban <u>idézzétek fel</u>, milyennek is kell lennie a jó címnek, mire utalhat és mi igaz a helyesírására! <p>Ell.: szóban, csoportszóvivők meghallgatásával</p> <p>c) <u>témának, műfajnak megfelelő nyelvi-stilisztikai eszközök kiválasztása</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Játsszunk</u> egyet a kíváncsi kockánkkal! - <u>Válaszoljatok</u> az ott feltett kérdésekre többféleképpen! 	<p>A jó cím rövid, érdeklődést keltő és tartalomváró. A cím utalhat a szereplőkre, helyszínre, időpontra, a szereplők tulajdonságaira, magára az eseményre. Lehet egy szó, szókapcsolat vagy mondat is. A cím után nem teszünk pontot, csak ? és ! állhat mögötte.</p> <p>A róka és a gólya A vendégség A pórul járt ravaszdi Aki másnak veret és Ki nevet a végén? Kölcsön kenyér visszajár! ...</p>	<p>ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM CSM KOOP</p>	<p>csomagoló- papír IKT</p> <p>KOOP kartonkocka</p>	
--	---	---	--	-----------------------------------	---	--

<p>A kockán lévő kérdések:</p> <p>1. Milyen jellegzetes mesei bevezetések ismertek?</p> <p>2. Hogyan fejeződhetnek be a mesék?</p> <p>3. Milyennek képzelitek el a gólyát?</p> <p>4. Milyennek képzelitek el a rókát?</p> <p>5. Milyen közmondások, szólások illenének a mesére?</p> <p>6. Milyen rokon értelmű szópárokat írnátok a mesétekbe?</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>2. <u>A szövegszerkesztés előkészítése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Soroljátok fel</u> az elbeszélés fő részeit! - <u>Adjatok</u> címet az egyes részeknek! 	<p>Egyszer volt, hol nem volt...</p> <p>Élt egyszer egy róka és egy gólya.</p> <p>Máig is élnek, míg meg nem halnak.</p> <p>Így volt, mese volt.</p> <p>Gólya: eszes, agyafúrt, igazságos,...</p> <p>Róka: ravasz, csalafinta, önző, ...</p> <p>Minden jó, ha a vége jó.</p> <p>Kölcsön kenyér visszajár.</p> <p>Aki másnak vermet ás, maga esik bele.</p> <p>meghívta- meginvitálta</p> <p>tálalt-terített</p> <p>éhes, mint a farkas– kopog a szeme az éhségtől</p> <p>becsapta – átverte</p> <p>...</p> <p>Bevezetés, tárgyalás, befejezés</p> <p>A meghívás</p> <p>Az ebéd</p> <p>A pórul járt róka</p>	<p>ismétlés</p> <p>magyarázat</p> <p>szemléltetés</p> <p>motiválás</p> <p>gyakorlás</p> <p>megbeszélés</p> <p>feladat-</p> <p>megoldás</p> <p>ellenőrzés</p> <p>értékelés</p>	<p>FM</p> <p>EM</p>	<p>IKT</p>	
--	---	---	---------------------	------------	--

- Én is írtam egy vázlatot, használhatjátok ezt is.

PPT képe:

Bev.: Az ebédmeghívás

Tárgy.: A pórul járt gólya és az éhen maradt róka

Bef.: Kölesön kenyér visszajár

Ell.: tev. során

20

III. A FOGALMAZÁS KÖZVETLEN ELŐKÉSZÍTÉSE

1. Közvetlen utasítások a fogalmazás megírásához

a) Az önellenőrzési szempontok megbeszélése

- Nyissátok ki a Szövegalkotás munkafüzetet a 94. oldalon, ez végig maradjon nyitva előttek!
- Itt találjátok az önellenőrzéshez szükséges szempontokat. Ez alapján fogjuk közösen is értékelni a meséteket.

Mf. képe:

Az önellenőrzés szempontjai

- 1. Milyen a megalkotott szöveg tartalma?**

 - Megfelel-e a valóságnak (a megadott témának)?
 - Tartalmaz-e a téma szempontjából minden lényegeset?
 - Nem hiányzik-e belőle valami fontos?
 - Van-e benne a témához nem tartozó gondolat?
 - Tartalmaz-e eredeti, egyéni gondolato(ka)t?
 - Van-e tartalmi kapcsolat a mondatok között?
- 2. Milyen a megalkotott szöveg nyelvi kifejezőmódja?**

 - Erthetőek-e a mondataid? Nem túl egyszerűek-e?
 - Helyes-e a mondataid szörendje?
 - A legmegfelelőbb szavakat, kifejezéseket használtad-e?
 - Használtál-e rokon értelmű szavakat?
 - Nem tartalmaz-e a szöveged fölösleges szóismétlést?
 - Használtál-e többféle mondatfajtát, szólist, közmondást?
- 3. Milyen a megalkotott szöveg külsőalakja?**

 - Olvasható-e az írásod?
 - Áttekinthető-e a munkád?
 - Betartottad-e a helyesírási szabályokat?

szemléltetés
megbeszélés

FM

Mf.

6'	<p>b) <u>Technikai utasítások</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Nyissátok ki</u> a füzetet! - A cím mindig középre <u>kerüljön</u> és helyesírását tekintve is hibátlan legyen! - A cím után <u>hagyjatok ki</u> egy sort! - <u>Írjátok fel</u> az első fő rész rövidítését! - A további rész megírásánál <u>legyen</u> margótartás! - <u>Ügyeljétek</u> a helyesírásra és a külalakra is! <p>2. <u>A fogalmazás megírása</u></p> <p>V. <u>ÉRTÉKELÉS</u></p> <p>1. <u>Tanulói értékelések</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ki szeretné felolvasni a meséjét? - <u>Értékelj</u> saját munkádat! - <u>Figyeljétek meg</u>, hogy minden szempontnak megfelel-e a mese! 	<p>A róka és a gólya</p> <p>Bev. Egyszer volt egy csalafinta róka. Felkereste a gólyát, hogy meghívja ebédre.</p> <p>Tárgy. A gólyát terített asztal várta. Mindenféle finomság ott illatozott a lapos tányéron. Az éhes madár csak nézte a finom falatokat, míg a róka jól beebédelt.</p>	<p>magyarázat</p> <p>gyakorlás feladat- megoldás</p> <p>motiválás gyakorlás megbeszélés ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM</p>	<p>füzet</p> <p>füzet</p>	

3'	<p>Ell.: tev. során</p> <p>2. <u>Tanítói értékelés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Én is értékelem a fogalmazásodat. <p>VI. <u>HÁZI FELADAT</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Egyik házi feladat a helyesírási, stilisztikai hibák kijavítása lesz. Tükörjavítással <u>dolgozzatok!</u> - Lapozzatok vissza a Mf. 67. oldalára! Először a rejtvényt oldjátok meg! A b) feladat utasítása szerint írjátok meg saját meséteket a képsorról! - A c) és d) feladat szorgalmi lesz. Remélem, többen vállalkoztok majd a megoldásukra. 	<p>A gólya meg akarta leckéztetni a ravaszdit, hívta, hogy jöjjön át hozzá vacsorára. A róka éhes volt, mint a farkas, el is ment.</p> <p>A gólya hosszú nyakú üvegekben tálalta fel az ételt. A róka nem fért hozzá egy morzsához sem. Felállt és mérgesen hazaindult. Bef. A róka hallotta, hogy a gólya azt kelepeli: kölcsönkenyér visszajár.</p>				
----	--	---	--	--	--	--

Mf. és IKT képe:

11. Értelmezzék a következő szólás jelentését! Segítségükre lehet O. Nagy Gábor *Magyar szólások és közmondások* című könyve.

Kutya-macska barátság.

a) Írj a rejtényábrákba rokon értelmű szavakat a munkafüzet 92. oldalán található *Tanulói szókincstár* segítségével!

1. nevet	1.	K				
2. tanul	2.		U			
3. gondolkodik	3.	T				
4. fekszik	4.		Y			
5. dühös	5.		A			

1. folyton	1.	M				
2. ravasz	2.		A			
3. veszekedik	3.	C				
4. buta	4.		S			
5. dob	5.			K		
6. megfog	6.			A		

b) Alkoss mesét a képsorról! Használhatod a rejtényábrába beírt szavakat. Tedd élményszerűbbé a történetet különböző mondatfajtákkal!

c) Képzeld magad valamelyik szereplő helyébe! Így is meséld el a történetet!

d) Olvassátok el az alábbi közmondásokat! Magyarozzátok meg a jelentésüket! Segítségükre lehet O. Nagy Gábor *Magyar szólások és közmondások* című könyve. Húzzátok alá azt a közmondást, amelyik illik a b) feladat meséjéhez!

Többet ésszel, mint erővel!
Ajándék lónak ne nézd a fogát!

a) Írj a rejtényábrákba rokon értelmű szavakat a munkafüzet 92. oldalán található *Tanulói szókincstár* segítségével!

1. nevet	1.	K	A	C	A	G
2. tanul	2.	O	K	U	L	
3. gondolkodik	3.	T	Ü	N	Ö	D
4. fekszik	4.	H	E	N	Y	É
5. dühös	5.	H	A	R	A	G

1. folyton	1.	M	I	N	D	I
2. ravasz	2.	C	S	A	L	A
3. veszekedik	3.	C	I	V	A	K
4. buta	4.	O	S	T	O	B
5. dob	5.	L	Ö	K		
6. megfog	6.	M	E	G	M	A

6 Mintatervezetek 4. évfolyam

6.1 Nyelvtan

6.1.1 Nyelvtan új ismeretet közlő óra

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/nyelvtan

Osztály: 4.

Tanítás időpontja:

Témakör: Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve

Az óra témája/anyaga: A tulajdonnév fajtái

Az előző óra anyaga: A köznevek

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok:

- A tulajdonnévnek több fajtája van. Ebben a tanévben a személynevek, állatnevek, földrajzi nevek, intézménynevek és a címek helyesírásáról tanulunk.
- A személynév, az állatnév, a földrajzi név, az intézménynév és a cím is saját név (tulajdonnév). Mindegyiket nagy kezdőbetűvel írjuk.

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló és csoportos munkaformában történő elvégzésével, a tényanyag elemzésével, önellenőrzéssel...
- **Tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése** indoklások megfogalmazásával, hamis állítások igazzá tételével
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a már tanult ismeretek felidézésével, a „Kíváncsi kocka” játékkal, főnevek felismerésével, válogató másolással

- **Figyelem** – ezen belül **figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** kakukktojás keresésével, azonosságok-különbségek felismerésével a tényanyag elemzése során, a hamis állítások igazzá tételével
- **Figyelem** – ezen belül **vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** a köz – és tulajdonnevek helyesírásának megfigyelésével, gyakorlásával
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** kakukktojás felismerésével, tulajdonnevek csoportosításával, betűpótlással
 - **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdések megválaszolásával, véleményalkotással, állítások igazságtartalmának eldöntésével, indoklással
 - **következtetés képességének fejlesztése** a tulajdonnevek helyesírására vonatkozó szabály megfogalmazásával
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** plakát elkészítésével, tulajdonnevek rendezésével, válogató másolással
- **Fogalomalkotás képességének fejlesztése** a tulajdonnév fajtáinak megnevezésével, tulajdonnevek gyűjtésével
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** tulajdonnevek csoportosításával, betűpótlással
- **Inverz gondolkodás fejlesztése** szabály kitalálásával.
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** azonosságok felismerésével, ezekből absztrakciók megfogalmazásával, szabályalkotással
- **Elvont gondolkodás képességének fejlesztése** szabályalkotással
- **Önellenző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** tulajdonnevek és köznevek megfeleltetésével, tematikus szógyűjtéssel
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** a nyelvtani szakkifejezések helyes alkalmazásával.
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** mondat/ szövegalkotással; élmények; tapasztalatok; vélemények, általánosítások, következtetések, állítások megfogalmazásával...
 - **beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése** hangos/ néma olvasással, válogató olvasással,

- **Írástechnika-, íráshasználat, helyesírási készség, az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése** válogató másolással, emlékezetből írással, hiányos szavak kiegészítésével

c) **Digitális kompetenciák**

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** internetes oktatójátékok feladatainak megoldásával (Wordwall, LearningApps...)
- **A Tableten való munkavégzés képességének fejlesztése** digitális tananyagok megoldásával...

d) **A matematikai, gondolkodási kompetenciák**

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** tényanyag - elemzéssel
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** az absztrakció megfogalmazásával
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** kakukktojás keresésével,
- **Ítézőképesség, ítéletalkotás fejlesztése** általánosítások megfogalmazásával, indoklások megfogalmazásával...
- **Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése** táblázatokban, szövegekben való tájékozódással
- **Szelektív képesség fejlesztése** tulajdonnevek, köznevek rendezésével, kakukktojás megkeresésével
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** tulajdonnevek és köznevek gyűjtésével, táblázatba rendezésével
- **Konstruktív képesség fejlesztése** betűmozaik megfejtésével, pótlásokkal

e) **A személyes és társas kapcsolati kompetenciák**

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka, kooperatív munka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a kooperatív munkák során
- **Kooperatív munkára való képesség fejlesztése** kooperatív technikák alkalmazása során.
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során...
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel...

- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással...
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan...
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan
- **Hazaszeretet kialakítása** történelmi személyek és helyek, írók, költők nevének helyes leírásával

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** plakát megalkotásával
- **Esztétikus, harmonikus környezet kialakítása** az elkészült munkák fali újságon való megjelenítésével...

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával, kooperatív munka során a szóvivő szerep gyakorlásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív motivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával...
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédképességek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során...
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával...
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- nyelvtan, olvasás

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Fülöp Mária – Szilágyi Katalin: Magyar nyelv tankönyv, OH, Budapest, 2023
- Szabó Imre Tiborné: Anyanyelv tudáspróba
- Anyanyelv és kommunikáció mf. 3. osztályosoknak, OFI, Budapest, 2015
- Földvári Erika: Nyelvtan munkatankönyv 3, MOZAIK KIADÓ, Szeged, 2016
- Fülöp Mária-Szilágyi Ferencné: Nyelvtan és helyesírás 3. évfolyam, Apáczai Kiadó, Celldömölk, 2013

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- papírkocka, feladatlap, karton, ragasztó, borítékok, szókártyák, interaktív tábla, tabletek

V. AZ ÓRA MENETE

<i>I d ő</i>	<i>Az óra menete</i>	<i>A tanulók várható teljesítménye</i>	<i>Nevelési-oktatási stratégia</i>			<i>Meg- jegy- zés</i>
			<i>Módszerek</i>	<i>Tanulói munka- formák</i>	<i>Szem- léltető eszkő- zök</i>	

2'	<p>I. <u>Szervezés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - csoportalakítás - csoportfeladatok kiosztása - felszerelések előkészítése 					
5'	<p>II. <u>Ismeretek felidézése</u></p> <p>a) <u>Kíváncsi kocka</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Idézzétek fel</u> a főnévről eddig tanultakat! <u>Dobjatok</u> a kockával és <u>válaszoljátok meg</u> a rajta lévő kérdéseket! <p style="text-align: center;">A kockán szereplő kérdések:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mit jelentenek a főnevek? ▪ Milyen két csoportja van? ▪ Mit nevezünk köznévnak? ▪ Mi igaz a köznevek helyesírására? ▪ Mi a tulajdonnév? ▪ Mi igaz a tulajdonnevek helyesírására? <p>Ell.: tev. során</p> 	<p>Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét. Köznév és tulajdonnév. Több hasonló vagy egyforma dolog közös neve. Kisbetűvel írjuk őket. Valakinek vagy valaminek a saját neve. Nagybetűvel írjuk őket.</p>	<p>megfigyelés megbeszélés gyakorlás motiválás ismétlés feladat- megoldás ellenőrzés ellenőrzés</p>	<p>CSM KOOP EM</p>	<p>papír- kocka</p>	

b) Főnévadászat

- A feladatlapon vadászni fogtok. Csak a főnevek alatti betűket karikázzátok be! Ha jól dolgoztatok és a bekarikázott betűket összeolvassátok, egy értelmes szót kaptok megfejtésül.
A csoporton belül párban dolgozzatok és feladatlap-cserével ellenőriztetek!

Feladatlap képe:

féli	tanulás	tanult	tanuló	fél	sima
A	T	H	U	G	Á
tanulság	tanul	félelem	simogatás	simogat	félős
L	S	A	J	B	Y
mér	mérnök	méreget	mérlegel	jó	mérés
Ő	D	K	W	Y	O
javul	javulás	segély	egy	javít	jóság
É	N	N	Á	B	Í
jóságos	szeretet	szeretett	szeret	egyesít	egyetért
U	V	T	Ő	M	Ü

Ell.: szóban, a megfejtés felolvasásával

c) Célkitűzés

- A mai órán a tulajdonnevek néhány fajtájával ismerkedünk meg.

TULAJDONNÉV

feladat-
megoldás
ismétlés
gyakorlás
didaktikai
játék
feladat-
megoldás
motiválás
szemléltetés
ellenőrzés

PM
EM

feladat-
lap

10'	<p>III. <u>Az új ismeret feldolgozása</u></p> <p>1. <u>A tényanyag bemutatása</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Minden csoport két borítékot talál a pad közepén. <u>Nyissátok ki</u> az 1. számú borítékot! <u>Figyeljétek meg</u>, mi a közös a szókétyákon lévő szavakban! - Tudom, hogy a jelentésükéből tudjátok, hogy azok. De miből látjátok, hogy köznevek? - <u>Nézzétek meg</u> a 2. boríték szavait is! Milyen azonosságot vesztek észre? - Hogyan írtam ezeket a szavakat? - Találtok a padon ragasztót és kartonlapot. <u>Párosítsátok össze</u> a közneveket a nekik megfelelő tulajdonnévvel! Ha elkészült a plakátotok, <u>tegyétek fel</u> a táblára! 	<p>Mindegyik köznév. Kisbetűvel kezdődnek.</p> <p>Ebben tulajdonnevek vannak. Nagybetűvel.</p>	<p>megfigyelés megbeszélés gyakorlás motiválás ismétlés feladat- megoldás ellenőrzés ellenőrzés</p>	<p>CSM EM</p>	<p>karton ragasztó boríté- kok szókár- tyák</p>	
-----	--	--	---	-------------------	---	--

Alakuló tábla képe:

TULAJDONNÉV

hivatal	Magyar Posta
iskola	Garay János Gimnázium
színház	Csiky Gergely Színház
múzeum	Nemzeti Múzeum
mozi	Panoráma Filmszínház
bolt	Skála Áruház

kisfiú	Józsika
kislány	Eszter
író	Móra Ferenc
költő	József Attila
mesegyűjtő	Benedek Elek
zeneszerző	Bartók Béla

vers	Altató
mese	A rátóti csikótojás
könyv/regény	Az egri csillagok
dal	Mély erdőn ibolya...
újság	Tolnai Hírlap
folyóirat	Tudorka

róka	Vuk
gólya	Kelep
kutya	Bodri
macska	Cirmi
papagáj	Lóri
ló	Villám

ország	Ausztria
város	Szekszárd
folyó	Tisza
tó	Balaton
hegy	Kékes
falu	Decs

Ell.: szóban, a futárok által feltett plakátokkal

2. A tényanyag elemzése

- Figyeljétek meg az 1.plakáton szereplő közneveket!
Hogy hívhatjuk őket egy szóval? Minek lehet saját neve?
akkor ez vajon melyik fajtája lesz a tulajdonnévnek?

Alakuló tábla képe:

INTÉZMÉNYNEVEK	
<i>hivatal</i>	<i>Posta</i>
<i>iskola</i>	<i>Garay János Gimnázium</i>
<i>színház</i>	<i>Csiky Gergely Színház</i>
<i>múzeum</i>	<i>Nemzeti Múzeum</i>
<i>mozi</i>	<i>Panoráma Filmszínház</i>
<i>bolt</i>	<i>Skála Áruház</i>

- Nézzük a 2. plakátot! Ők kik?
Ezek lesznek akkor a?

Intézményeknek.
Intézménynév.

Személyek.
Személynevek.

megfigyelés
megbeszélés
motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
ellenőrzés

FOM
EM

plakátok
szókár-
tyák

Alakuló tábla képe:

SZEMÉLYNEVEK	
<i>kisfiú</i>	<i>Józsika</i>
<i>kislány</i>	<i>Eszter</i>
<i>író</i>	<i>Móra Ferenc</i>
<i>költő</i>	<i>József Attila</i>
<i>mesegyűjtő</i>	<i>Benedek Elek</i>
<i>zeneszerző</i>	<i>Bartók Béla</i>

- Mik szerepelnek a 3. plakáton?
A címek a tulajdonnév következő fajtája, nem mondjuk azt, mint a többinél, hogy címnevek.

Alakuló tábla képe:

CÍMEK	
<i>vers</i>	<i>Altató</i>
<i>mese</i>	<i>A rátóti csikótozás</i>
<i>könyv/regény</i>	<i>Az egri csillagok</i>
<i>dal</i>	<i>Mély erdőn ibolya...</i>
<i>újság</i>	<i>Tolnai Hírlap</i>
<i>folyóirat</i>	<i>Tudorka</i>

Címek.

- És a 4.-en?
Mi lesz a tulajdonnév fajtája ebben az esetben?

Alakuló tábla képe:

<i>róka</i>	<i>Vuk</i>
<i>gólya</i>	<i>Kelep</i>
<i>kutya</i>	<i>Bodri</i>
<i>macska</i>	<i>Cirmi</i>
<i>papagáj</i>	<i>Lóri</i>
<i>ló</i>	<i>Villám</i>

- Vajon hogyan nevezzük az utolsó plakáton szereplő szavakat?

Tanítói közlés:

Ez egy kicsit nehezebb elnevezés, ezért segítek nektek. Ezt a csoportot földrajzi neveknek hívjuk. Országok, települések, vizek, tájak, hegyek, hegységek nevét soroljuk majd ide.

Állatok.
Állatnevek.

települések, vizek neve.

Alakuló tábla képe:

FÖLDRAJZI NEVEK	
<i>ország</i>	<i>Ausztria</i>
<i>város</i>	<i>Szekszárd</i>
<i>folyó</i>	<i>Tisza</i>
<i>tó</i>	<i>Balaton</i>
<i>hegy</i>	<i>Kékes</i>
<i>falu</i>	<i>Decs</i>

- Nézzétek végig az összes tulajdonnév-fajta! Mi vonatkozik mindegyiknek a helyesírására?

Ell.: tev. során

3. Általánosítás

- A tulajdonneveket egyelőre öt csoportba sorolhatjuk: személynév, állatnév, földrajzi név, intézménynév és cím. Mindegyik tulajdonnév-fajta nagy kezdőbetűvel írunk.
- Ezekkel részletesen is megismerkedünk a következő órákon.
- A többi fajta majd felsőben tanuljátok: a márkaneveket, bolygók nevét és a díjak, kitüntetések nevét.
- Nyissátok ki a Magyar nyelv tankönyvet a 49. oldalon!
A 2 feladat táblázatából tanulhatjátok meg a tulajdonnevek fajtaíait.

Nagybetűvel írjuk őket.

magyarázat
új ismeret
közlése
megbeszélés

FOM

táblakép
tanköny-
vek
IKT

Tk. és IKT képe:

2. A tulajdonnévnek több fajtája van. A táblázatból megtudod, melyekről tanulunk az idén.
a) Tekintsd át a táblázatot!

A tulajdonnevek fajtái	Példák
Személynevek	Attila, Nagy Zsófia, Móra Ferenc
Állatnevek	Kormos, Bambi, Kincsem
Földrajzi nevek	Eger, Tisza, Bakony
Intézménynevek	Madách Színház, Fekete István Gimnázium
Címek	Tarka rét, Zalai Hírlap, A két Lotti

- Az Édes anyanyelv 24. és 28. oldalán lévő sárga keret szabályait is olvassátok hozzá!

Tk. és IKT képe:

1. Emlékszel? Olvasd el!

A saját nevet (*tulajdonnevet*) mindig nagy kezdőbetűvel írjuk.
A személynév, állatnév, a földrajzi név (*ország, város, falu, folyó, hegy, hegység, tó, tenger stb.*) is saját név. Mindegyiket nagy kezdőbetűvel írjuk.

1. Olvasd el!

A könyvcímek is tulajdonnevek. A könyvcímekben csak az első szót és a tulajdonnevet írjuk nagy kezdőbetűvel. Nemcsak a könyvek címét kezdjük nagybetűvel, hanem a filmekét, műsorokét, versekét, festményeket, szobrokét, zeneműveket is. A címek végére nem teszünk pontot, de a kérdőjelet vagy a felkiáltójelet ki kell tenni!

20'

IV. Elsődleges rögzítés

1. Mechanikus gyakorlatok

a) Kakukktojás

- Olvassátok el a feladatlapon lévő szósortakat! Másoljátok le soronként a kakukktojást! Indoklásul írjátok mellé, melyik tulajdonnév – fajtához tartozik!
- Szorgalmi feladat: gyűjtsetek a füzetbe minden sorhoz további példákat! Ügyeljete a helyesírásra!

megfigyelés
megbeszélés
gyakorlás
motiválás
ismétlés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
ellenőrzés

FOM
EM
ÖM

IKT
feladat-
lapok

	<p>Fl. képe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Morzsa, Bogács, Lóri, Szekszárd, Cirmos, Kele, Vuk ➤ Gárdonyi Géza, Petőfi Sándor, Jutka, Ákos, Anyám tyúkja, Fekete István ➤ Balaton, Interspar, Mátra, Tisza, Kékestető, Decs, Horvátország <p>IKT képe:</p> <p>Ell.: Szóban, indoklással, látási összehasonlítással</p> <p>b) <u>Tulajdonnevek csoportosítása</u></p> <p>- A 'B' csoportosokkal lazítunk egy kicsit. <u>Nézzetek</u> a Wordwall feladatra! <u>Csoportosítsátok</u> a tulajdonnevet a tanult fajták szerint! Igaz, hogy a márkanevekről csak említést tettünk, de biztosan sikerül azokat is felismernetek. Aki elsőnek teszi fel a kezét, ő jöhet ki a táblához.</p>	<p>Szekszárd – földrajzi név</p> <p>Anyám tyúkja – cím</p> <p>Interspar – intézménynév</p> <p>Mindegyik tulajdonnév. A tulajdonnév fajtája.</p>	<p>megfigyelés megbeszélés gyakorlás motiválás ismétlés feladat- megoldás ellenőrzés ellenőrzés</p>	<p>CSM PM EM</p>	<p>IKT tabletek</p>	
--	--	---	---	--------------------------	-------------------------	--

IKT képe:

személynév állatnév földrajzi név intézménynév cím márkanév

Empty input boxes for each category: személynév, állatnév, földrajzi név, intézménynév, cím, márkanév.

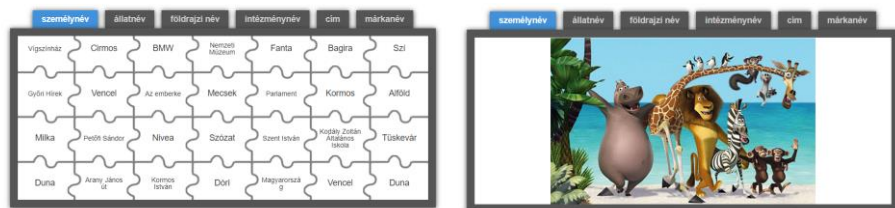
Válaszok beküldése [Speaker icon] [Fullscreen icon]

A tulajdonnév fajtái

- Az 'A' csoportosok vegyék elő a tabletet! Oldjátok meg a csoportosító feladatot önállóan! Ha jól dolgoztatok, a Madagaszkár című filmből láttok majd egy képet. Ezzel ellenőrizni tudjátok párban a munkátokat.

Tablet képe:

Ell.: tev. során

c) Válogató, rendező másolás

- Nyissátok ki a Magyar nyelv tankönyvet a 49. oldalon!
Az 1. feladat szövegében kiemelt szavakat találtok. Mi az azonosság közöttük? De vajon mi a különbség?
- Olvassátok el figyelmesen ezeket a kiemelt tulajdonneveket! Döntsétek el, mely fajtához tartoznak! Írjátok le őket a megfelelő oszlopba! Szóforgóban dolgozzatok!

Tk. Képe:

A tulajdonnév fajtái

1. Jártál-e már Budapesten? Ha igen, meséld el, milyen nevezetességeket néztél meg!
a) Olvasd el a következő szöveget!

Zsuzsi és Zoli Budapesten jártak. Először Buda nevezetességeit keresték fel. Legjobban a Halászbástya tetszett nekik. Ezután fölmentek a Gellért-hegyre. Megcsodálták a Duna másik oldalán az Országház pompás épületét, majd sétálni indultak. A Szabadság hídon átgyalogoltak Pestre. Ebéd után a Természettudományi Múzeumba mentek, majd a Magyar Színházban megnézték az Égigérő fű című mesejátékot. Este a Lánchíd mellől gyönyörködtek a kivilágított fővárosban.

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

Fl. képe:

Személynév	Állatnév	Földrajzi név	Intézménynév	Cím

Lásd: IKT képe

megfigyelés
megbeszélés
gyakorlás
motiválás
ismétlés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
ellenőrzés

CSM
KOOP

Tk.

IKT. képe:

Személynév	Állatnév	Földrajzi név	Intézménynév	Cím
Zoli		Budapesten	Halászbástya	Égigérő fű
Zsuzsi		Buda	Országház	
		Gellért-hegyre	Természet tudományi Múzeumba	
		Duna	Magyar Színházban	
		Szabadság hídon		
		Pestre		
		Lánchíd		

- Időkitöltő feladat: A feladatlapon szereplő tulajdonneveket írjátok be a megfelelő helyre! Ha jól dolgoztatok, a kezdőbetűkből egy újabb tulajdonnevet kaptok megfejtésül.

Fl. képe:

Orsolya, Ráró, Sajó, Altató, Madách Színház

Intézménynév: _____

Cím: _____

Állatnév: _____

Személynév: _____

Földrajzi név: _____

Madách Színház

Altató

Ráró

Orsolya

Sajó

Ell.: írásban

2. Produktív gyakorlatok

a) Keresd a párját a pároddal!

- Nézzétek meg figyelmesen a feladatlap két oszlopát!
Döntsétek el, hogy melyek köznevek, melyek tulajdonnevek!
Eszerint pótoljátok a hiányzó kezdőbetűket!
De hogy ne legyen annyira egyszerű a feladat,
a tulajdonnevek mellé írjátok oda a fajtáját, a köznevek mellé pedig egy neki megfelelő tulajdonnevet! Páros munkában dolgozzatok!

Fl. és IKT képe:

Mátyás király	személynév	uáros	Szekeşzárd
Tolna megye	földrajzi név	író	Móra Ferenc
Himnusz	cím	medve	Micimackó
Üigszínház	intézménynév	uers	Altató
Bogáncs	állatnév/cím	iskola	Illyés Gyula Gyakorlóiskola

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

- Milyen tulajdonnév-fajtát írtatok Bogáncs mellé?
- Írt-e valaki mást?

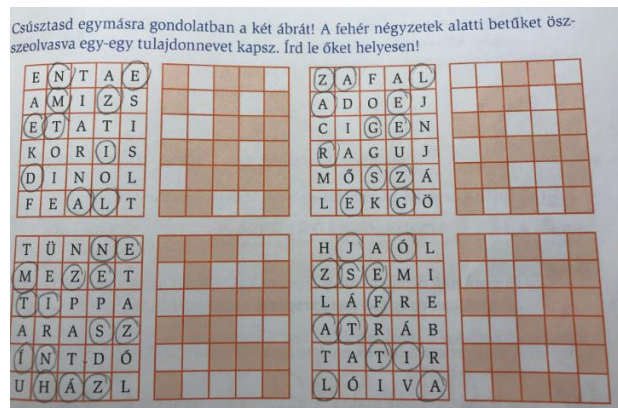
megfigyelés
megbeszélés
gyakorlás
motiválás
ismétlés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
ellenőrzés

PM

IKT
feladat-
lap

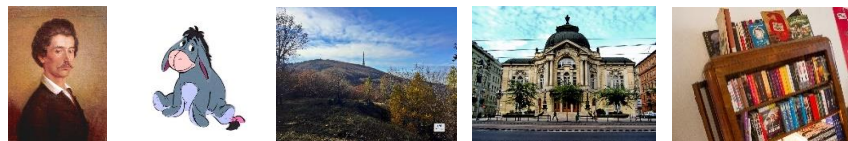
Állatnév.
Lehet cím is, mert a
Bogáncs egyben egy
regény címe is.

Időkitöltő:

b) Tulajdonnév gyűjtés

- Hoztam 5 képet. Mindegyik egy-egy tulajdonnév-fajtát hív elő. Hogy melyiket, ezt nektek kell kitalálni, biztosan nem lesz nehéz.
- Minden csoport húz egy színes ceruzát és egy képet. majd cseréltek.
- A képek hátuljára írjatok 1 perc alatt minél több példát az adott tulajdonnév-fajtára!
Tapsra a futárok átviszik a képet a következő csoportnak.
Kíváncsi leszek, melyik színessel írt oszlopok lesznek a leghosszabbak.

Ell.: szóban és írásban

Nemzeti dal
Nemzeti Színház
Zalaegerszeg
József Attila

megfigyelés
megbeszélés
gyakorlás
motiválás
ismétlés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
ellenőrzés

CSM
EM

képek

5'	<p>V. <u>Összefoglalás</u></p> <p>1. <u>Hamis állítások igazzá tétele</u></p> <p>- Bölcs Baglyunk most nem tanult meg mindent a főnévről, folyton csak hamis állításokat mond. <u>Segítsetek</u> neki, <u>tegyétek</u> igazzá őket!</p> <ul style="list-style-type: none"> - A főnév tulajdonságot jelent. - A főnévnek két csoportja van: személynév és állatnév. - A tulajdonneveket kisbetűvel írjuk. - A tulajdonneveknek öt fajtája van. - A hivatalok neve a földrajzi nevek közé tartozik. - A címhez a lakcímünket kell beírni. 	<p>A főnév élőlények, élettelen dolgok és gondolati dolgok nevét jelenti.</p> <p>A főnév két csoportja: köznév és tulajdonnév.</p> <p>A tulajdonnevek kezdőbetűje mindig nagy.</p> <p>Negyedikben tanulunk csak ötről, a többit később vesszük.</p> <p>A hivatalok, iskolák neve intézménynév.</p> <p>A címek könyvek, újságok, filmek, zenék címe.</p>	<p>megfigyelés megbeszélés gyakorlás motiválás ismétlés feladat- megoldás ellenőrzés ellenőrzés</p>	<p>FM EM</p>	<p>plüss bagoly</p>	
----	---	---	---	------------------	-------------------------	--

2'	<p>2. <u>Szabályfelidézés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Soroljuk fel</u> végezetül azt az öt tulajdonnév-fajtát, amelyekkel a következő órától kezdve részletesen foglalkozunk! - Mondom a példákat, háromra mondjátok a fajta nevét! - Petőfi híd, Kékestető, Debrecen, Tisza... Egy kettő, há-rom! - Gárdonyi Géza, Julcsi, Szulejmán szultán, Móra Márton... - Egri csillagok, Itt van az ősz, itt van újra, A kismalac és a farkasok... - Kanga, Micimackó, Zsebibaba, Malacka,... - Petőfi Gimnázium, Megyeháza, Szekszárdi Önkormányzati Hivatal,... <p>VI. <u>Házi feladat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Az egyik házi feladat a Tk. 49. oldalán a 3. feladat. Ehhez használhatjátok a Helyesírási szótárakat! <p> 3. Gyűjtsetek a saját lakóhelyetekről vagy a környékéről tulajdonneveket!</p> <p> Például:</p> <ul style="list-style-type: none"> * intézmények (iskola, óvoda, múzeum stb.) neve; * folyók, patakok, tavak neve; * hidak neve; * hegyek, dombok, síkságok, földterületek neve; * helységek (városok, falvak, tanyák stb.) neve; * utak, utcák, terek neve. <p> a) Írjátok le a gyűjtött tulajdonneveket helyesen!</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Tanuljátok meg a tulajdonnév fajtáinak a nevét!</u> 	<p>Személynév. állatnév, földrajzi név</p> <p>Földrajzi név.</p> <p>Személynév.</p> <p>Cím.</p> <p>Állatnév</p> <p>Intézménynév.</p>	<p>megfigyelés megbeszélés gyakorlás motiválás ismétlés feladat- megoldás ellenőrzés ellenőrzés</p>	<p>FM EM</p>		
----	---	--	---	------------------	--	--

- Szorgalmi feladatok:

- Gyűjtsetek össze az eddig megismert írók, költők, történelmi alakok, főszereplők neve közül minél többet!
- Alkossatok két csoportot a szólásokban szereplő tulajdonnevekből!
Rendezzétek a neveket a két csoport szerint!
Nézzetek utána a jelentésüknek Ó. Nagy Gábor: Szólások és közmondások című könyvében!

Feladatlap képe:

Könnyű Katát táncba vinni.
Vesztett már több is Mohácsnál.
Rokonok Ádámról és Éváról.
Ő se jobb a Deáknévasznánál.
Elment Földvárra deszkát árulni.
Megrázza, mint Krisztus a vargát.
Messze van, mint Makó Jeruzsálemtől.
Kövér, mint Márton lúdja.
Mátyás lustája.

név	név

VII. Értékelés

- A tanulók minőségi és mennyiségi munkája, fegyelme alapján.

1'

6.1.2 Nyelvtan gyakorló óra

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/nyelvtan

Osztály: 4.

Tanítás időpontja:

Témakör: Tulajdonságokat kifejező szavak

Az óra témája/anyaga: A tulajdonságot jelentő szavak gyakorlása, összefoglalása

Az előző óra anyaga: A tulajdonságot jelentő szó (melléknév) helyesírása

Az óra típusa: Gyakorló óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. **Oktatási feladatok:** Nincs

2. **Kompetenciák fejlesztése:**

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** a feladatok csoportos munkaformában történő elvégzésével, önellenőrzéssel
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a már tanult ismeretek felidézésével, igaz állítások megfogalmazásával, barkochbával
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** kakukktojás keresésével, szólások, közmondások kiegészítésével, betűpótlással
- **Figyelem – ezen belül vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** a melléknevek helyesírásának gyakorlásával, betűpótlással, rejtvény megfejtésével

- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** kakukktojás felismerésével, betűpótlással, rokon és ellentétes jelentésű melléknevek pótlásával
 - **következtetés képességének fejlesztése** a melléknevek helyesírására vonatkozó szabályok megfogalmazásával
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek felidézésével
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** barkochbával, melléknevek felismerésével, pótlásokkal, kiegészítésekkel, hibajavítással
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** melléknevek felismerésével, betűpótlással
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** rokon és ellentétes jelentésű melléknevek pótlásával, megfeleltetésével, tematikus szógyűjtéssel
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** a nyelvtani szakkifejezések helyes alkalmazásával, kérdésszerkesztéssel
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** állítások megfogalmazásával
 - **beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Írástechnika-, íráshasználat, helyesírási készség, az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése** hiányos melléknevek, szólások, közmondások kiegészítésével, rejtvény kitöltésével

c) Digitális kompetenciák

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** internetes oktatójátékok feladatainak megoldásával (Wordwall, LearningApps...)
- **A Tabletten való munkavégzés képességének fejlesztése** digitális tananyagok megoldásával...

d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **Logikus gondolkodás fejlesztése** kakukktojás keresésével, rejtvény megfejtésével, melléknevek kiválogatásával, szinonimák megfeleltetésével

- **Ítézőképesség, ítéletalkotás fejlesztése** általánosítások megfogalmazásával, indoklások megfogalmazásával...
- **Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése** táblázatokban, rejtvény és szóhálóban való tájékozódással
- **Szelektív képesség fejlesztése** szavak szófajtani besorolásával, kakukktojás megkeresésével
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** főnév és melléknévképzéssel
- **Konstruktív képesség fejlesztése** rejtvények megfejtésével, pótlásokkal, didaktikai játékokkal

e) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a csoportos munkavégzés során
- **Kooperatív munkára való képesség fejlesztése** a csoportmunka során.
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel...
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** a didaktikai játékok megalkotásával
- **Esztétikus, harmonikus környezet kialakítása** az óra eleji, - közi és végi szervezés során

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, állítások megfogalmazásával, barkochbával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív mozivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédkészségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során

- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- Felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait
- Ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- Irodalom, Matematika

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Bartha Jánosné, Fukkné Fukász Enikő, Szalay Mária: Édes anyanyelvem I., OH, Budapest, 2023
- Fülöp Mária – Szilágyi Katalin: Magyar nyelv tankönyv, OH, Budapest, 2023

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- feladatlapok, borítékok, szókétyák, interaktív tábla, tabletek

V. AZ ÓRA MENETE

Idő	Az óra menete	A tanulók várható teljesítménye	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzés
			Módszerek	Tanulói munkaformák	Szemléltető eszközök	
2'	<p align="center"><u>Szervezési feladatok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - csoportalakítás - csoportfeladatok kiosztása - felszerelések előkészítése 					
3'	<p>I. <u>Ismeretek felidézése</u></p> <p align="center">1. <u>Nyelvtani barkochba</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Egy szófajra gondoltam, <u>kérdezzetek!</u> - <u>Figyeljete</u>k egymás válaszára, felesleges kérdést ne <u>tegyetek fel!</u> - Nem. - Nincs ideje. - Nem. - Igen. - Igen. - Melyik ez a szófaj? <p>Ell.: tev. során</p>	<p>Valakinek, valaminek a nevét jelenti?</p> <p>Három ideje van?</p> <p>Mennyiséget fejez ki?</p> <p>Toldalékol-ható?</p> <p>Fokozható?</p> <p>A melléknév.</p>	<p>magyarázat tanítói ismeretközlés szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat-megoldás ellenőrzés értékelés</p>	FOM		

35'	<p style="text-align: center;"><u>2. Célkitűzés</u></p> <p>- A mai órán a melléknevekkel fogunk játszani. Érdekes feladatokat hoztam, amelyeket csoportban oldhattok meg. Minden csoport más-más feladattal dolgozik majd és javítókulcs alapján ellenőriztek. Amelyik csapat elkészül egy feladattal, amit le is ellenőrzött, a futár jöhet a következőért.</p> <p>II. <u>Gyakorlás, összefoglalás</u></p> <p><u>Feladattípusok:</u></p> <p>Feladatlap képe:</p>			CSM	feladatlapok borítékok	
<p style="text-align: center;">Összeolvasó</p> <p>Csak a tulajdonságot jelentő szavakat húzzátok alá! Olvassátok össze a melléknevek kezdőbetűit! Ha jól dolgoztatok, egy értelmes szót kaptok megfejtésül.</p> <p>szín, <u>színes</u>, színez, színész, <u>óriási</u>, óriás, óriáskígyó, <u>lenge</u>, lenget, lengedez, lengés, átlát, átlátszik, <u>átlátszó</u>, átlátni, súlyoz, súlyemelés, sújt, <u>súlyos</u></p> <p>Megfejtés: <i>szólás</i></p>	Lásd: a feladatlapon pirossal	magyarázat tanítói szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás didaktikai játék ellenőrzés értékelés				
Ell.: önellenőrzéssel és írásban						

Eredményes

Feladatlap képe:

Pótoljátok a szavakban a 'j' hangnak megfelelő betűt, majd olvassátok össze a kiegészített szavak kezdőbetűit! Írjátok le a megfejtést a vonalra!

SEKÉLY OLAJOS KOMOLY
KEDÉLYES ILYEN CSEKÉLY IFJÚ
SELYMES OLYAN KEVÉLY ROJTOS AKADÁLYTALAN
MÉLY ESÉLYES GYÚJTÓS

Megfejtés: Sok kicsi sokra megy.

Ell.: önellenőrzéssel és írásban

Megfelelő

Feladatlap képe:

Kössétek össze különböző színessel a mellékneveket a nekik megfelelő rokonokkal!

Lásd: a feladatlapon pirossal

Lásd: színessel

Hasonlatos

Feladatlap képe:

Egészítsétek ki a szóláshasonlatokat a hiányzó melléknévvel! Írjátok is be a rejtvényhálóba!

Vigyázzatok, lesz egy kakukktojás!

1.	k	e	m	é	n	y		
2.		f	e	h	é	r		
3.	á	r	t	a	t	l	a	n
4.			a	l	s	z	i	k
5.				é	d	e	s	
6.		r	i	t	k	a		
7.	s	z	e	g	é	n	y	
8.				é	h	e	s	
9.		r	a	v	a	s	z	

4. _____, mint a kő
5. _____, mint a hó.
6. _____, mint a ma született bárány.
7. _____, mint a bunda.
8. _____, mint méz.
9. _____, mint a fehér holló.
10. _____, mint a templom egere.
11. _____, mint a farkas.
12. _____, mint a róka.

Kakukktojás: **alszik**

Ell.: önellenőrzéssel és írásban

Lásd: a feladatlap képén

Ellentétes

Továbbra is a szólásokkal fogtok játszani. Páronként írjátok be a hiányzó szót!
Ügyeljetek a helyesírásra, hiszen mindig az elejéről hiányzik a melléknév!

Gyáva, mint a nyúl.	Bátor, mint az oroszlán.
Lassú, mint a csiga.	Fürge, mint a nyúl.
Lusta, mint a lajhár.	Szorgos, mint a hangya.
Bölcs, mint a bagoly.	Buta, mint a liba.
Gyenge, mint a harmat.	Erős, mint a bivaly.
Világos, mint a nap.	Sötét, mint az éjszaka.
Sovány, mint a hét szűk esztendő.	Kövér, mint Márton lúdja.

Ell.: önellenőrzéssel és írásban

Lehetséges

Feladatlap képe:

A feladat két részből áll. Írjátok be a szóhálóba a megadott szavak rokon értelmű megfelelőjét.

Ha jól dolgoztok, megtudjátok, mit lehet tenni a melléknévvel.

A második részben írjátok be a hiányzó szót a szólásokba!

ijedős	f	é	l	ő	s
eszes	o	k	o	s	
dundi	k	ö	v	é	r
doktori	o	r	v	o	s i
hangos	z	a	j	o	s
hatalmas	n	a	g	y	
öreg	i	d	ő	s	

Lásd: a feladatlap képén

<p>Nem _____ az ördögöt a falra festeni. Ő se _____ a Deákné vásznánál. _____ az egyenes út.</p> <p>Ell.: önellenőrzéssel és írásban</p> <p style="text-align: center;">Hamis</p> <p>Feladatlap képe:</p> <p>A következő szólásokban, közmondásokban keressétek meg, húzzátok alá a hibát/hibákat és javítsátok ki! Figyeljete, mert lehet rokon és ellentét is!</p> <p>Bagoly mondja verébnek, hogy <u>apró</u> fejű. _____ Sok <u>rossz ember apró</u> helyen is elfér. _____ <u>Pöttömnyi</u> a bors, de <u>izmos</u>. _____ <u>Eszes</u>, mint a <u>verőfényes</u> éjszaka. _____ Egy <u>ép</u> garast se ér. _____ <u>Drága</u> húsnak <u>sűrű</u> a leve. _____ Kerülgeti, mint macska a <u>jéghideg</u> kását. _____ Az <u>igazmondó</u> embert hamarabb utoléri, mint a <u>bicebóca</u> kutyát. _____</p> <p>Ell.: önellenőrzéssel és írásban</p>	<p>jó jobb Legjobb</p> <p>Lásd: pirossal aláhúzva</p> <p>nagy jó, kis kicsi, erős buta, sötét lyukas olcsó, híg forró hazug, sánta</p>				
--	--	--	--	--	--

Eszperente

Feladatlap képe:

Keressétek meg a következő tulajdonságok rokonát csupa e-vel!

okos	<i>eszes</i>
hangtalan, zajtalan	<i>nesztelen</i>
félelmetes, ijesztő	<i>veszedelmes</i>
unott, fásult	<i>kedvetlen</i>
könyörtelen, gonosz	<i>lelketlen</i>
szükségtelen	<i>felesleges</i>
hatalmas, nagyméretű	<i>terjedelmes</i>
kiváló, nagyszerű	<i>remek</i>
udvariatlan, feleselő	<i>szemtelen</i>
magas növésű, erős	<i>termetes</i>
hanyag, nemtörődöm	<i>rendetlen</i>
szörnyű, borzalmas	<i>rettenetes</i>

Lásd: pirossal

Ell.: önellenőrzéssel és írásban

<p>Feladatlap képe:</p> <p style="text-align: center; color: red;">Találd ki, hogy ki vagyok!</p> <p>Egészítsétek ki a szó szerkezeteket a hiányzó betűkkel! Találjátok ki, melyik állatra gondoltam!</p>						
<p>hosszú nyakú és lábú sárgás alapszínű foltos mintázatú szelíd tekintetű növényekkel táplálkozó meleget tűrő szavannalakó</p>	zsiráf					
<p>hosszú sörényű bojtos farkú macskafélékhez tartozó nagytestű bömbölő húsevő csúcsragadozó</p>		oroszlán				
<p>hosszú fülű kurta farkú kistestű selymes bundájú répakedvelő káposztaevő rágsáló</p>			nyúl			

	<p>doromboló simuló dörgölöző éles karmú hegyes fogú hosszú bajszú egerésző tejlefetyelő</p>	macska			
	<p>növényevő négy lábú csíkos mintázatú rövid szőrű nagytestű patásokhoz tartozó</p>	zebra			
	<p>vöröses bundájú ügyesen tornázó fürges mozgású bozontos farkú erdőlakó mogyorókedvelő apró rágeszáló</p>	mókus			
	Ell.: önellenőrzéssel és írásban				

Feladatlap képe:

Legyen 13+1 találatotok!

TOTÓ

j = 1	ly = 2	egyik sem = X	
1. hiú	x	8. pe_ly_hes	2
2. gömbö_ly_ű	2	9. homá_ly_os	2
3. há_j_as	1	10. _j_ószívű	1
4. za_j_os	1	11. szila_j_	1
5. veszé_ly_es	2	12. iskolai	x
6. teás	x	13. te_j_fölös	1
7. _ly_ukas	2	13+1. komoly	2

Ell.: önellenőrzéssel és írásban

Lásd:
színesekkel

Feladatlap képe:

Oda – vissza

Képezzetek a megadott főnevekből melléknevet, a melléknevekből főnevet!

FŐNÉV	MELLÉKNÉV
lyuk	lyukas
hír	híres
víz	vizes
fény	fényes
láz	lázas
tűz	tüzes
szín	szuines
felhő	felhős
barátság	barátságos
jóság	jóságos
egészség	egészséges
pólya	pólyás
paprika	paprikás
gúny	gúnyos

Ell.: önellenőrzéssel és írásban

Lásd: pirossal

Helyes vagy nem helyes?

Feladatlap képe:

Melyik mondat írása NEM helyes? Karikázzátok be és olvassátok össze a helytelen megoldások betűit!
Írjátok le a megfejtést a keretbe!

- Ü Meglátogatom a szegeden lakó barátnőmet.
- Ü A Debrecenit csak mustárral szeretem.
- GY A szabolcsi almát szívesen vásárolják.
- GY A Budapesti gyerekek a Szekszárdra jöttek kirándulni.
- E Zsuzsi a petőfi utcában lakik.
- E Januárban lesz-e előadás a Pécsi Nemzeti Színházban?
- S Hű, de szép piros színe van a kalocsai paprikának!
- S Jól sikerült a Balatoni táborozás.

ügyes

Ell.: önellenőrzéssel és írásban

III. Összefoglalás

1. Igaz állítások megfogalmazása

- A feladatmegoldások során több szabályt is kellett alkalmaznotok.
Mondjatok igaz állításokat a melléknévről!

Lásd: pirossal

A melléknévek tulajdonságot fejeznek ki.
Fokozhatók: az alacsony foknak nincs jele, a középfok jele a –bb, a felsőfok jele a leg szócska és a –bb.

feladat-
megoldás
didaktikai
játék
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

2'	<p>Ell.: tev. során</p> <p>IV. <u>Házi feladat</u></p> <p>- Az egyik házi feladat az Édes anyanyelvem I. kötet 54/3. feladata lesz. Itt gyakorolhatjátok még a melléknevek todalékolását.</p>	<p>Más szófajú szavakból is lehet melléknevet képezni. A melléknevek végén az -ó, -ő, -ú, -ű mindig hosszú. Az -i képzős mellékneveket kisbetűvel írjuk.</p>				
----	---	--	--	--	--	--

Tk. képe:

3. **Húzd alá a népi bölcsességekben a tulajdonságokat (melléknév) jelentő szavakat! Írd a népi bölcsességek számát a jelentésükhöz!**

1. A szépről szépen szoktak szólni.
2. Nem viszi el szárazon.
3. Éles kasza bátrabban vágja a fűvet.
4. Szemesnek áll a világ.
5. Üres hordó jobban kong.

A talpraesett ember jobban megél. ____

Ellátják a baját, lakolni fog a tetteért. ____

A buta ember nagyobb hanggal akar bizonyítani. ____

Ami szép, az nem lehet csúnya. ____

Aki ért valamihez, könnyebben boldogul. ____

54

- A másik szintén ebben a tankönyven az 58/4. és 5. feladata. Ezt a típust szeretitek, sok hasonlót oldottunk már meg. Ügyesen dolgozzatok most is!

4. A gyerekek helyesíró versenyt rendeztek a tulajdonságot jelentő szavak helyesírásából. Döntsd el, ki a győztes! Tegyéél ✓-t a helyesen leírt szavak után!

Zalán

Gábor

Luca

Zalán	Gábor	Luca	
középső	középső	középső	
jóravaló	jóravaló	jóravaló	
különböző	különböző	különböző	
veszéjes	veszéjes	veszélyes	
egyszerű	egyszerű	egyszerű	
sejtelmes	selytelmes	sejtelmes	
nagyszerű	nagyszerű	nagyszerű	
gyönyörű	gyönyörű	gyönyörű	
aszájos	aszályos	aszájos	
tavalyi	tavaji	tavalyi	
bajuszos	bajuszos	balyuszos	
járványos	járványos	járványos	
gajjas	galyas	gallyas	

A legjobb helyesíró: _____

5. Melyik állítás igaz rád? Húzd alá!

A gyakorolt szavak helyesírásában biztos vagyok.

A magánhangzó hosszúságát nem mindig tudom eldönteni.

A j vagy ly jelölésében még bizonytalan vagyok.

Még nem tudok eléggé kitartóan figyelni a munkámra.

1'

V. Értékelés

A tanulók mennyiségi és minőségi munkája, fegyelme alapján.

6.2 Olvasás

6.2.1 Ismeretterjesztő szöveg feldolgozása

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/olvasás

Osztály: 4.

Tanítás időpontja:

Témakör: Növények, állatok, emberek, találmányok

Az óra témája/anyaga: A jegesmedve

Az előző óra anyaga:

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok: NINCS

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló és csoportos munkaformában történő elvégzésével, az ismeretközlő szöveg elemzésével, önellenőrzéssel
- **Tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése** vélemények, indoklások, spontán reakciók megfogalmazásával, szövegtagolással
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** puzzl játékkal, adatok szétválogatásával, szövegelemző feladatok megoldásával
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** ismert és új információk szétválogatásával, információ-kereséssel, a szövegtartalom elemzésével

- **Figyelem** – ezen belül vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése hangsúlygyakorlattal, a jegesmedve tulajdonságainak rendezésével
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek** – ezen belül:
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** a szöveg részekre osztásával, vázlatkészítéssel, testrészek és jellemzőik megfeleltetésével
 - **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdésekre adott válaszok, vélemények, állítások, indoklások megfogalmazásával
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** állítások megfogalmazásával, a szöveg logikai egységekre vontásával, vázlatírással, szövegelemző feladatok megoldásával
- **Fogalomalkotás képességének fejlesztése** szómagyarázattal
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** ismert és új információk szétválogatásával, tulajdonságok csoportosításával, adatmegfeleltetéssel, táblázatba rendezéssel
- **Ok-okozati összefüggés-felismerő képesség fejlesztése** a jegesmedve élőhelye, külső jellemzői, életmódja közti összefüggés megláttatásával, az ok-okozati tényezők feltárásával
- **Inverz gondolkodás fejlesztése** a jegesmedvére NEM illő kifejezések színezésével
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** azonosságok, különbségek felismerésével, részösszefoglalások megfogalmazásával
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...
- **A könyv/könyvtárhasználat, a könyvben való tájékozódás fejlesztése** irodalomajánlással, ismeretbővítésre ösztönzéssel

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** szómagyarázattal
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** az olvasás órákon használatos szakkifejezések helyes alkalmazásával
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése** – ezen belül:
 - **Spontán, produktív beszéd fejlesztése** vélemények, állítások megfogalmazásával, spontán megnyilatkozással, párbeszéd lefolytatásával
 - **Reproduktív beszéd fejlesztése** résztartalmak megfogalmazásával

- **Beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése** válogató hangos/ néma olvasással
- **A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás, beszédmozgás fejlesztése** a szószerkezetek hangsúlyjelölésének megfelelő felolvasásával
- **Szövegtagolás képességének fejlesztése** a szöveg logikai egységekre bontásával
- **Improvizációs készség fejlesztése** dramatikus játékkal, párbeszéd lefolytatásával
- **Szövegben való tájékozódás képességének fejlesztése** válogató néma olvasással, adatok kigyűjtésével, bekezdések jelölésével

c) Digitális kompetenciák

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** internetes oktatójátékok feladatainak megoldásával
- **Az internethasználat képességének fejlesztése** információbővítésre ösztönzéssel, oktatófilmek ajánlásával

d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** szöveg bekezdésekre tagolásával, részenkénti elemzésével
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** részösszefoglalások megfogalmazásával
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** vázlatpontok szerkesztésével, képkirakó játékkal, testrészek és tulajdonságaik megfeleltetésével, ok-okozati tényezők feltárásával, indoklások megfogalmazásával
- **Következtető képesség fejlesztése** ok-okozati tényezők feltárásával, indoklások megfogalmazásával
- **Ítéloképesség, ítéletalkotás fejlesztése** a szövegről alkotott spontán vélemények, ill. indoklások megfogalmazásával
- **Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése** szövegekben, táblázatokban, interneten való tájékozódással, válogató olvasással
- **Szelektív képesség fejlesztése** ismert és új információk szétválogatásával, adatgyűjtéssel
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** megfelelő típusú feladatok megoldásával
- **Konstruktív képesség fejlesztése** puzzle játékkal

e) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyélés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka, páros – és kooperatív munka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a csoport - kooperatív és páros munkák során
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** dramatikus átékkal, párbeszéd lefolytatásával

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív mozivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédkészségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámoló, értékelések során, dramatikus játékkal, párbeszéd lefolytatásával
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával
- Fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztése a természet szépségeinek megláttatásával, a természet és az állatok megszerettetésével, környezetünk megóvására, védelmére neveléssel

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést
- kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot
- önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat
- információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt
- megismeri és alkalmazza az adott témához kapcsolódó lexikonokat
- néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség

- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- nyelvtan, írás-helyesírás, matematika, környezetismeret, digitális kultúra

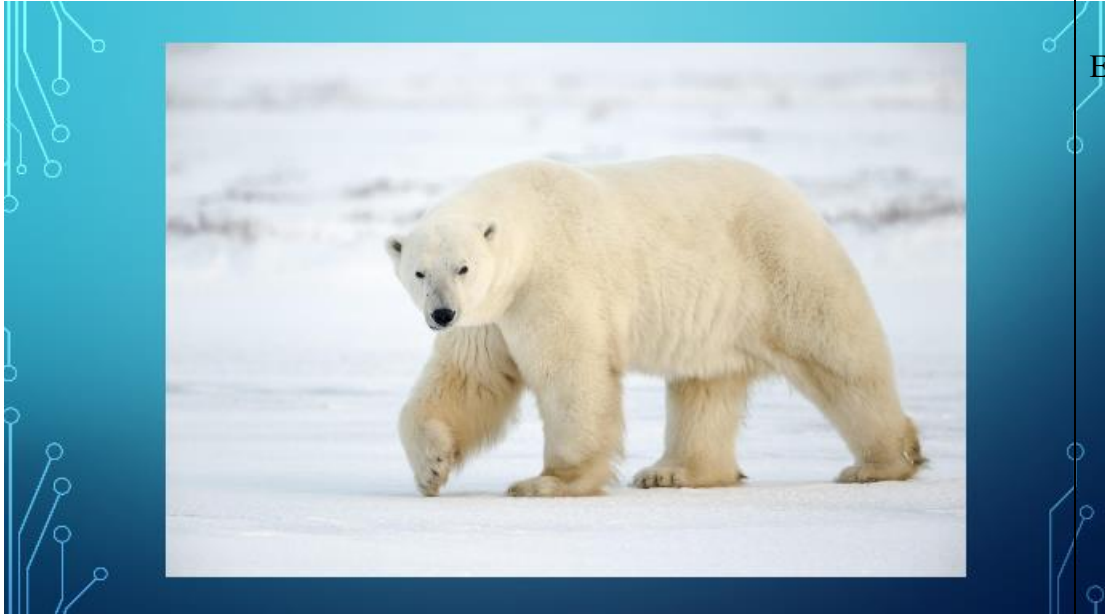
III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

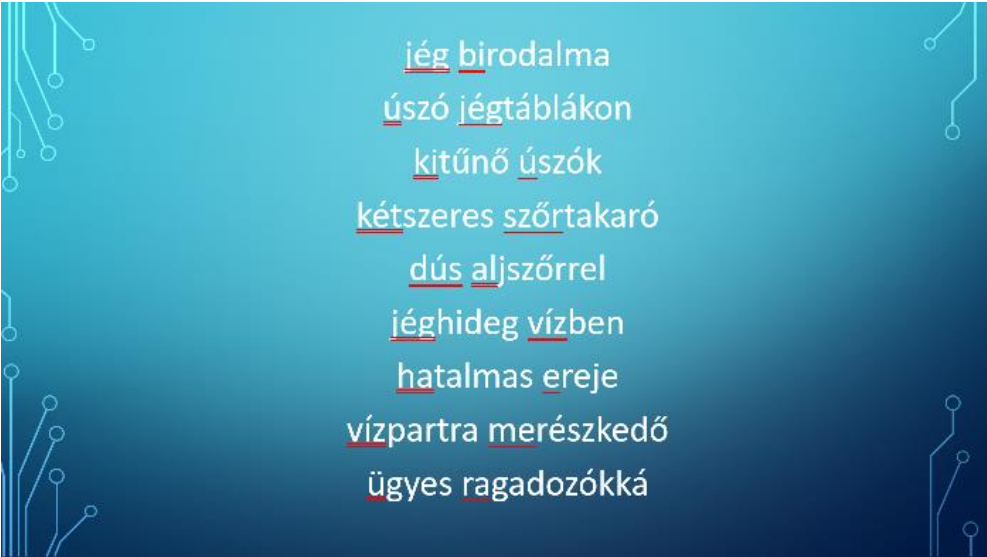
- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Jegesmedve – Wikipédia
- Szövegértést fejlesztő gyakorlatok, OFI, Budapest, 2016.
- Veress István: Leg-leg-leg, Sensus, Budapest, 2001
- [Bing-videók](#)

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- feladatlapok, karton kocka, borítékok, interaktív tábla, szókétyák, gyermeklexikonok

V. AZ ÓRA MENETE

Idő	Az óra menete	Várható teljesítmény	Módszerek	Munkaformák	Eszközök	
8'	<p>I. <u>A szövegtartalom, a téma előkészítése</u></p> <p>1. <u>Tartalmi előkészítés</u></p> <p>a) <u>Képmozaik</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Minden csoport kapott egy-egy borítékot. Rakjátok össze a bennük található képdarabkákat! Vajon kivel találjátok szembe magyatokat?</u> <p>IKT képe:</p> <p>Ell.: szóban, látási összehasonlítással</p>	Egy jegesmedvével.	szemléltetés motiválás gyakorlás megfigyelés feladat- megoldás didaktikai játék ellenőrzés értékelés	CSM EM	boríték képdarabok IKT	

<p>b) <u>Asszociációs játék</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Mi jut eszetekbe a jegesmedvéről? Eddigi ismereteitek alapján <u>mondjatok</u> róla állításokat! <p>Ell.: tev. során</p> <p>2. <u>Olvasástechnikai előkészítés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Tekintsétek át</u> a szószerkezeteket! - <u>Készüljete fel</u> a helyes időtartammal és hangsúlyozással történő ejtésükre! <p>IKT képe:</p> <p>Ell.: tevékenység során</p>	<p>fehér, halakkal táplálkozik, csúcsragadozó, emlős, ...</p>	<p>szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>szemléltetés motiválás gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p> <p>FM EM</p>	<p>IKT</p> <p>IKT</p>	
---	---	---	-----------------------------------	-----------------------	--

25,	<p>3. <u>Célkitűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A mai órán újabb ismereteket szerezhettek erről a hatalmas medvéről. <p>II. <u>Szövegfeldolgozás</u></p> <p>1. <u>A szöveg megismerése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Vegyétek magatok elé a szöveget!</u> - <u>Hallgassátok meg a szöveget! Követő néma olvasás közben húzzátok alá azokat a kifejezéseket, amelyek jelentését nem ismeritek!</u> <p>a) <u>Spontán megnyilatkozások</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hallgatom a véleményeteket a szövegről. <p>Ell.: tev. során</p> <p>b) <u>Elsődleges szövegértés ellenőrzése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Milyen műfajú szöveget hallottatok? - Mely szavak jelentését nem ismertétek? - Ki tudná magyarázni a többieknek? - Milyen új információt tudtatok meg a szövegből? <p>Ell.: tevékenység során</p> <p>2. <u>Részekre osztás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Számozzátok meg a bekezdéseket! Áttekintés után készítsétek el a szöveg vázlatát! Írjátok a feladatlap 1. pontjába!</u> - <u>Idézzétek fel párban a környezetismeretből tanultakat!</u> <p>Ell.: szóban, látási összehasonlítással</p>	<p>Nekem az tetszett, hogy...</p> <p>Ismeretterjesztő szöveget. Vemhes. Amikor a medvének kisbocsa lesz. Hogy akár 70 kg élelmet is képes megenni.</p>	<p>tanítói bemutató</p> <p>feladat-megoldás ellenőrzés</p> <p>megfigyelés megbeszélés magyarázat feladat-megoldás ellenőrzés</p>	<p>FM EM</p> <p>FM EM</p> <p>PM EM</p>	<p>feladat-lap</p> <p>feladat-lap</p>	
-----	--	--	--	--	---------------------------------------	--

Feladatlap és az alakuló tábla képe:

3. A szövegrészek elemzése

Első rész

a) Részcélkitűzés

- Most csak az első résszel foglalkozunk.

b) Újraolvasás és elemzés

- Olvassátok el hangosan az első részt!
- Húzzátok alá az első részben a jegesmedve élőhelyére utaló kifejezéseket!

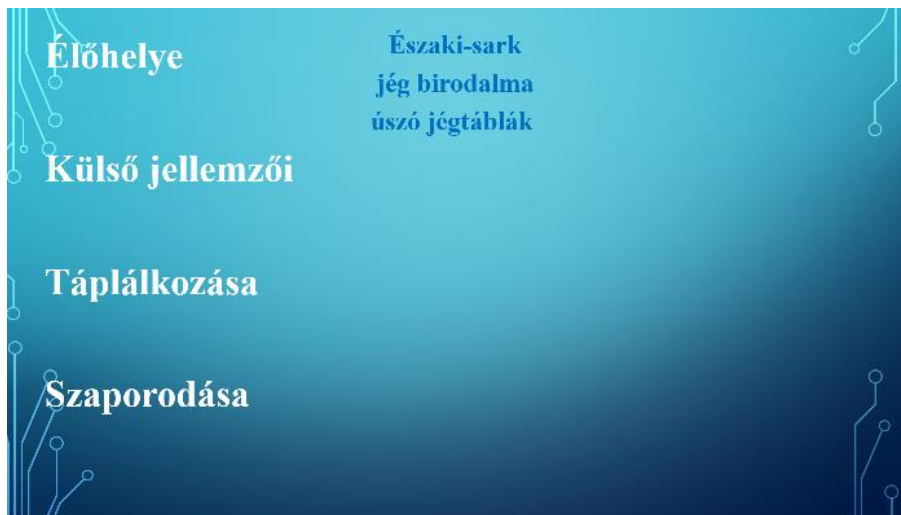
Északi- sarkvidék
jégmezőinek déli része
örök hó és jég birodalma
a sarkvidék befagyott vizein
úszó jégtáblákon

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
feladat-
megoldás
szemléltetés
ellenőrzés

ÖM

feladat-
lap
IKT

Alakuló tábla képe:

Tanítói közlés:

- Bizonyára sokat hallottatok, olvastatok arról, hogy a környezetkárosítás következtében globális felmelegedés alakult ki Földünkön. Ennek hatására folyamatosan olvadni kezdenek a jéghegyek az Északi-sarkon. Így a jegesmedve élettere egyre szűkül, a faj létét is veszélyezteti.

c) Részösszefoglalás

- Foglaljátok össze a tábla segítségével, egyetlen mondattal az első rész tartalmát!

Ell.: szóban és tev. során

A jegesmedve élőhelye az Északi-sark. Barlangja nincs, úszó jégtáblákon tölti ideje nagy részét. Sajnos élettere egyre kisebb lesz.

feladat-
megoldás
gyakorlás
szemléltetés
ellenőrzés

EM

IKT

Második rész

a) Részcélkitűzés

- Most nézzük a második részt!

b) Újraolvasás és elemzés

- Olvasátok el láncolvasással a 2. részt! Figyeljétek meg a jegesmedve testi jellemzőit! Ragasszátok fel a borítékban található szókártyákat a táblázat megfelelő helyére!
- Csoportban dolgozzatok!

Feladatlap és IKT képe:

teste	nyúlánk
lába	széles, vastag, rövid, izmos
talpa	szőrös
ujjai	úszóhártyások
szőrtakarója	rejtőszínű, fehér, sárgásfehér, kétszeres vastagságú
zsírrétege	vastag, hőszigetelő

Lásd: IKT képe

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
motiválás
feladat-
megoldás
gyakorlás
ellenőrzés
értékelés

CSM
EM

feladat-
lap
boríték
szó-
kártyák
ra-
gasztó

- Miért használtuk a táblázatban a rejtőszínű szót? Mit jelent?
- Miért van szüksége kétszeres szőrrétegre?

Ell.: szóban, indoklással

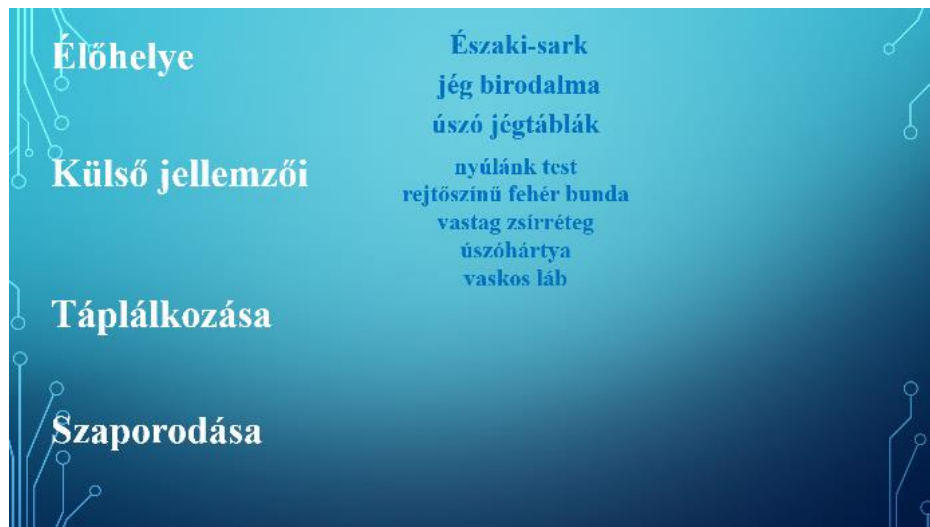
Tanítói közlés:

- Olvastátok ennen a részben, hogy a jegesmedve jó és gyors úszó. Képzeljétek el, úszása a kutyaéra hasonlít. Ő is fejfel ugrik a vízbe, a szemét nyitva tartja a víz alatt és akár két percig is kibírja levegővétel nélkül.

c) Részösszefoglalás

- Most pedig mutassátok be jegesünket külseje alapján!

Alakuló tábla képe:

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

A hó is fehér, a bundája is fehér, beleolvad a környezetébe. Mert így védekeznek a hideg ellen. A sűrű alsó szőr ezt segíti.

A jegesmedve rejtőszínű fehér bundája vaskos. A vastag zsírréteggel együtt ez védi a hidegtől. Úszóhártyás a lába, jól és gyorsan úszik.

szemléltetés feladat- megoldás gyakorlás ellenőrzés értékelés	EM	IKT
--	----	-----

Harmadik rész

a) Részcélkitűzés

- Most nézzük a harmadik részt!

b) Újraolvasás és elemzés

- Olvassátok el némán a 3. részt! Ez alapján színezzétek sárgára, ami NEM jellemző a jegesmedvére! Párban dolgozzatok!

Feladatlap és IKT képe:

- Miért nem volt igaz, hogy télen növényevő?
- Mit eszik nyáron, amiért akkor növényevő?

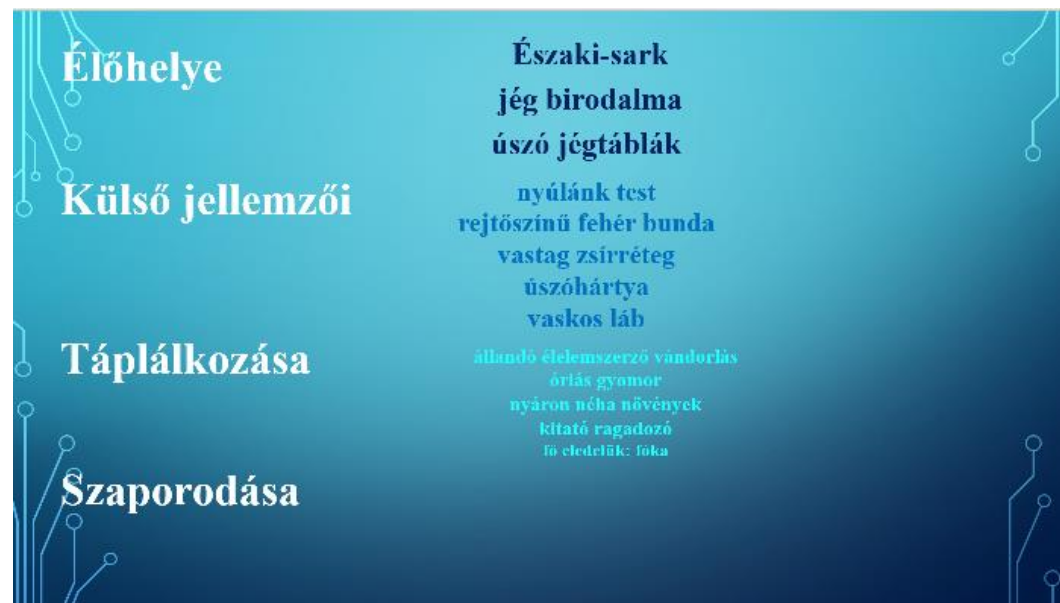
Mert csak nyáron az.
Zuzmót, mohát, bogyókat.

megfigyelés
feladat-
megoldás
motiválás
megbeszélés
ellenőrzés
értékelés
szemléltetés

PM
EM

feladat-
lap
IKT

Alakuló tábla képe:

Ell.: tev. során

Tanítói közlés:

Sajnos szegény jeges a táplálékszegény időkben még az elhullott állatok elfogyasztására is rákényszerül. Kit űnő szaglással még 30 km távolságból ismegerzi.

c) Részösszefoglalás

- Ezek után foglaljátok össze röviden, mit tudunk meg a jegesmedvék táplálkozásáról!

Ell.: tev. során

A jegesmedvék főként húsevők, a foka a kedvencük. Nyáron néha zuzmót, mohát, bogyókat is esznek. Ha nincs táplálékuk, az elhiullott állatokat is megeszik. Kitaró vadászok, kitűnő a szaglásuk.

feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

EM

IKT

Negyedik rész					
<p>a) <u>Részcelőkítűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Végezetűl <u>nézzűk</u> csak a negyedik részt! - <u>Tekintsétek át</u> az utolsó bekezdést némán! <u>Figyeljétek meg</u>, találtok-e választ benne a feladatlap kérdéseire! <p>b) <u>Újraolvasás, elemzés</u></p> <p>Feladatlap és IKT képe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mit gondoltok, miért csak 4 hónapos koruk után viszi ki őket anyjuk a barlangból? <p>Ell.: szóban, indoklással</p> <p>Tanítói közlés:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Így van. A fél kg-os picik születésűkkor még szűrtelenek, megfagynának. De ezentűl vakok és süketek is. Ezért nem véletlen, hogy csak 4 hónaposan mehetnek anyjukkal a szabadba. 	<p>Lásd: IKT</p> <p>Mert addigra még fejlődniűk kell.</p>	<p>megfigyelés megbeszélés feladat- megoldás gyakorlás szemléltetés ellenőrzés értékelés</p>	<p>CSM EM</p>	<p>feladat- lap IKT</p>	

c) Részösszefoglalás

- Mondjátok el saját szavaitokkal, mit olvastatok a jeges család bővüléséről!

Alakuló tábla képe:

Ell.: tev. során

III. Szintetizálás

1. Adatmegfeleltetés

- A feladatlap utolsó feladatát páros munkában, a teljes szöveg figyelembevételével oldjátok meg!
Kössétek az adatokat a megfelelő helyre.

A jegesmedve a hó alá fűrt barlangban 1-2 kölyköt hoz világra. 4 hónapig fejlődnek, utna mennek ki a szabadba. két évesen már önállóak lesznek.

feladat-
megoldás
gyakorlás
ellenőrzés
Értékelés

EM

IKT

megfigyelés
feladat-
megoldás
gyakorlás
szemléltetés
ellenőrzés
értékelés

PM
EM

IKT

Feladatlap és IKT képe:

Ell.: szóban, látási összehasonlítással

2. Dramatikus játék

- Képzeljétek magatokat egy kis óvodás helyébe, akinek a kedvenc állata a jegesmedve. Nagyon érdekli minden, ezért elkezd kérdezni az óvónénitől.
- Készüljétek fel párban és játsszátok el ezt a jelenetet! Figyeljétek egymásra, a hangerőökre, hanglejtésekre! A táblakép segít a kérdésben és a válaszadásban is.

Ell.: tev. során

Lásd: IKT képe

- Óvónéni, hol él a jegesmedve?
- Az Északi-sarkon, ahol mindig hó van.
- És nem fázik?
- Nem, mert kétrétegű a szép fehér bundája és vastag a zsírrétege.
- Hol a barlangja?
- Az nincs neki, jégtáblákon él.
- Nem csúszik el?
- Nem, mert a talpa szőrös.

motiváció
feladameg-
oldás
gyakorlás
ellenőrzés
értékelés

PM

4. Könyvajánlás

- Mivel tudom, hogy nagyon szeretitek az állatokat, ezért búvárkodjatok a könyvtárban és az interneten!

A sok új információ mellett egyben jól is fogtok szórakozni.

Ehhez ajánlom nektek Veress István: Leg-leg-leg című köyvét és egy videót, amit ízelítőül elindítok. Otthon nézzétek végig! Írjátok be a keresőbe: jegesmedve videók – rá is találtok. Kellemes és hasznos időtöltést kívánok!

Bing-videók

1'

IV. Házi feladat

Olvassátok a szöveget kifejezően és pontosan.! Tudjátok bemutatni a jegesmedvét!

Aki szeretne, olvasson hozzá még a mai órán tanultakhoz és írjon fogalmazást a jegesmedvéről a fogalmazás órán tanultak alapján!

1'

V. Értékelés

A tanulók minőségi, mennyiségi munkája és fegyelme alapján.

1. számú melléklet:

A jegesmedve

A jegesmedve élőhelye az Északi- sarkvidék jégmezőinek déli része, az örök hó és jég birodalma. Állandó lakása nincs, szinte nem is teszi a lábát igazi szárazföldre, többségük egész életét a sarkvidék befagyott vizein, a lassan sodródó, úszó jégtáblákon tölti.

A jegesmedve a ragadozó emlősök legnagyobb és legerősebb képviselője, az Északi-sarkvidék csúcsragadozója. Teste nyúlánk, hossza elérheti a 2 és fél – 3 métert is, vállmagassága pedig akár a másfél métert. A hím testtömege 400-600 kg, a nőstényeké 300-400 kg is lehet.

Lábai a többi medvéénél jóval szélesebbek, rövidebbek, de vastagok és izmosak. Szőrös talpa jól megtapad a csúszós jégen. Ujjait úszóhártya köti össze, ezért kitűnően úszik, akár a 10 km/órás sebességgel, de futásban is jeleskedik.

Igen jól alkalmazkodik a sarkvidéki élethez. Szinte egybeolvad környezetével. Fehér, vagy sárgásfehér bundája kétszeres szőrtakaró, a hosszú szőrök alatt dús aljszőrrel is rendelkezik. Bőre alatt 5-10 cm zsírréteg is kialakulhat. A vastag szőr és zsír jó hőszigetelő, ezért nem fázik a jéghideg vízben és a jégtáblákon utazva sem.

Mivel a jégmezők nem szolgálnak bőséges táplálékkal, állandóan vándorúton van. Az úszó jégtáblákon sokszor 150 km- t is utazik, hogy élelmét beszerezze.

Míg sok más medvefaj főként növényekkel táplálkozik, ő csak nyáron fogyaszt egy kevés zuzmót, mohát vagy bogyót. Táplálékának zöme állati eredetű, s mivel nem válogathat, szinte mindent megeszik. Ez a hatalmas, lomha állat ügyesen halászik, ha pedig vadászik, kitartóan üldözi zsákmányát. Hatalmas ereje van. Első végtagjaival könnyen le tudja ütni a vízpartra merészkedő fókát, ami a fő tápláléka. Óriási gyomra akár 70 kg élelmet is képes befogadni.

A tél legzordabb időszakában a nőstények barlangot vájnak maguknak a hóba, vagy a jégbe. Ezekben 4 C0 körül van a hőmérséklet akkor is, ha kint dermesztő a hideg. A nőstények itt hozzák világra 240 napi vemhesség után kicsinyeiket. Általában 2, de néha csak egy kölykük születik. Tömegük kb. 500 g. Csak négyhónapos korukban jöhetnek ki a szabad ég alá. A bocsok két évig maradnak anyjukkal, majd önálló, egyes ragadozókká válnak.

2. számú melléklet: Időkitöltő

1. Gyűjtsetek **jég** előtagú összetett szavakat!

2. Írjatok minél több **hó** előtagú összetett szót!

3. Igaz, vagy hamis?

A fehér medvebunda rejtőszínű. ____

A lábukon kifejlődött úszóhártya segíti őket a futásban. ____

Vastag bundájuk, és a bőrük alatti zsírréteg megvédi őket a melegtől. ____

Kiváló úszók, de annál gyengébbek a futásban. ____

Rosszul tűrik a hideget. ____

6.2.2 Szépirodalmi szöveg feldolgozása

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/olvasás

Osztály: 4.

Tanítás időpontja:

Témakör: Állatok, növények, tájak, találmányok

Az óra témája/anyaga: Fekete István: Bogáncs

Az előző óra anyaga: Gyakorlás

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok: NINCS

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló, páros és csoportos munkaformában történő elvégzésével, a szépirodalmi szöveg elemzésével, önellenőrzéssel
- **Tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése** indoklások, állítások, jóslatok, vélemények megfogalmazásával
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** azonosságok felismerésével, hiányos mondatok, szólások kiegészítésével, puzzle kirakásával
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** azonosság felismerésével, barkochbával, szóadászattal, kirakott képek és szókartyák megfeleltetésével, indoklások megfogalmazásával

- **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdésekre adott válaszok, vélemények, állítások, indoklások megfogalmazásával, érveléssel, az „Ördög ügyvédje” játékkal
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** Fekete Istvánról, ill. műveiről tanult ismeretek felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** vázlatpontok, idézetek időrendjének megállapításával, szólások és magyarázatuk megfeleltetésével
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** fürtábra elkészítésével
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** a szöveg elemzése során, részösszefoglalások megfogalmazásával, szerepvállalásos tartalom elmondásával
- **Ok-okozati összefüggés-felismerő képesség fejlesztése** időrendi sor megállapításával, ok-okozati tényezők feltárásával, következtetések levonásával, cím-képtartalom közti összefüggés felismerésével, jóslással
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** hétköznapi és írói kifejezések megfeleltetésével, szó- és szólásmagyarázattal, szavak, kifejezések gyűjtésével
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** az olvasás órákon használatos szakkifejezések helyes alkalmazásával
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** vélemények, állítások, jóslatok, indoklások megfogalmazásával
 - **reproduktív beszéd fejlesztése** szerepvállalásos tartalommondással, részösszefoglalások megfogalmazásával, életrajzi szöveg szakértői mozaikkal történő előadásával
 - **beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
 - **kérdéskultúra fejlesztése** barkochbával, az „Ördög ügyvédje” játékkal
- **véleménynyilvánítás képességének fejlesztése** spontán reakciók megfogalmazásával, indoklásokkal, érveléssel
- **Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése** szerepolvasással, válogató néma és hangos olvasással

- **Szövegértő képesség és értő figyelem fejlesztése** szóbeli és írásbeli utasítások értelmezésével, a szöveg feldolgozását segítő elemző feladatok megoldásával
- **Improvizációs készség fejlesztése** dramatikus játékkal, barkochbával, ötletbörzével, az „Ördög ügyvédje” játékkal, kérdésekre adott adekvát válaszok megfogalmazásával
- **Szövegben való tájékozódás fejlesztése** válogató néma/hangos olvasással, válaszok kikeresésével, szövegtagolás jelölésével

c) Digitális kompetenciák

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** internetes oktatójátékok feladatainak megoldásával

d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** szöveg tagolásával
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** részösszefoglalások megfogalmazásával, szerepvállalásos tartalommondással, pantomim játékkal, dramatizálással
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** vázlatpontok, idézetek időrendjének megállapításával, ok – okozati összefüggések megláttatásával
- **Ítéloképesség, ítéletalkotás fejlesztése** indoklások, állítások, vélemények, érvek és ellenérvek megfogalmazásával
- **Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése** szövegekben való tájékozódással, válogató olvasással
- **Konstruktív képesség fejlesztése** hiányos szövegek és mondatok kiegészítésével, puzzle játékkal, betűmozaikok megfejtésével, pantomim- és szerepjátékkal

e) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyélés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka, páros munka során
- **Az empátias készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a csoport-és páros munkák során, szerepvállalásos tartalommondással
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmelek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással

- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** pantomimmal, dramatikus játékkal, ötletbörzével, az „Ördög ügyvédje” játékkal, szerepvállalásos tartalommondással

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával, dramatikus játékkal, ötletbörzével, az „Ördög ügyvédje” játékkal, szerepvállalásos tartalommondással
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív mozivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédképességek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdések megfogalmazásával, kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával, a
- Felelősségvállal szabadidő kulturált eltöltésére szoktatással, olvasóvá nevelésselásra nevelés a természet, az állatok iránti szeretet, tisztelet, az irántuk való felelősség-érzet erősítésével

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket
- digitális forrásokat is használ
- törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat
- élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést
- feladatvégzés során társaival együttműködik

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- nyelvtan, írás-helyesírás, matematika

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Zsolnai József: Beszédművelés kisiskolás korban, Tankönyvkiadó, Budapest
- Hétszínvilág Ok. 166 - 167., OH, Bp. 2019
- [TUDORINDA - 4. osztály: Fekete István - Bogáncs](#)
- <https://learningapps.org/2188084>
- [Bogáncs - Keresztrejtvény \(wordwall.net\)](#)
- [Bogáncs csoportosítás - Csoportosító \(wordwall.net\)](#)

- [Bogáncs- - Kvíz \(wordwall.net\)](http://wordwall.net)
- [Fekete István \(író, 1900–1970\) – Wikipédia \(wikipedia.org\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Fekete_István_(író,_1900–1970))
- Vati-Papp Ferenc: Forrásvidék (Írók, költők gyermek-és ifjúkora), Tankönyvkiadó, Bp., 1989

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- feladatlapok, interaktív tábla, olvasókönyv, munkafüzet, feladatkártyák

V. AZ ÓRA MENETE

<i>I d ő</i>	<i>Az óra menete</i>	<i>Várható teljesítmény</i>	<i>Mód- szerek</i>	<i>Tanuló i munka- formák</i>	<i>Esz- közök</i>

2'	<p>I. <u>Szervezés</u></p> <p><u>Helyezkedjétek el</u> a 4 csoportba a csoportkerék beosztása alapján! <u>Osszátok ki</u> a szerepeket! (írnok, kérdésfelvezető, szóvivő, időgazda)</p>				csoport-kerék szerepkártyák
8'	<p>II. <u>Ráhangelődés</u></p> <p>1. <u>Hangulati-tartalmi előkészítés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Minden csoport egy-egy borítékot talál az asztalán. <u>Bontsátok ki</u>, a kérdésfelvezető segítségével <u>beszéljétek meg</u> a teendőket! A megoldásra 3 perccel van. <p>A csoport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Egészítsétek ki</u> a hiányos szólásokat, közmondásokat, szóláshasonlatokat! Valami érdekeset fogtok észrevenni. - A kiegészítés után <u>kössétek össze</u> a jelentéstartalommal! <p>IKTés Fl. képe:</p> <p>Egyik _____, másik eb. Amelyik _____ ugat, az nem harap. _____ -ből nem lesz szalonna. Irgy, mint a _____. Jön még a _____ -ra dér. Nem ette meg a _____ a telet. Hűséges, mint a _____.</p> <p>Nem ad senkinek semmit. Nem változik meg. Meg fogod még bánni. Nem hagy cserben, hű barát. Nem veszélyes, csak a szája jár. Még nem jön el a tavasz. Egyik se jobb a másiknál.</p>	Kutya.	szemléltetés megfigyelés motiválás feladatmegoldás megbeszélés ellenőrzés értékelés	KOOP CSM DM EM ÖM	borítékok olló ragasztó üres lapok feladatlapok képkockák betűkártyák IKT

B csoport: Képmozaik

- Rakjátok ki a 6 mozaikképet!

Borítékok és IKT képe:

C csoport: Szómozaik

- Alkossatok az összekevert betűkből állatneveket!

Borítékok tartalma:

KLEE **UVK** **RUTAL** **CÍS** **ÚH** **ÁONBGCS**

D csoport: Fekete István bemutatása

- Alkossatok szakértői mozaikot! Találjátok ki, ki van a képen!
- Mutassátok be az ott látható irodalmi személyt!

Lásd: IKT

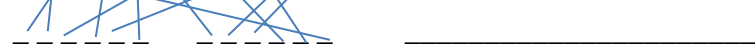
KELE, VUK, LUTRA, CSÍ,
HÚ, BOGÁNCS

Lsd.: boríték tartalma

Boríték tartalma:

NEFEEIKVÁTST

Fekete István

Fekete István

A József Attila-díjas író 1900-ban született Göllén, Somogy vármegyében, Dombóvártól nem messze.
Nagyon szerette a természetet, a növényeket és az állatokat. Ezt bizonyítja számos regénye, ifjúsági könyve, állattörténete. Minden idők legolvasottabb magyar írója. Közel tízmillió példányban adták ki műveit magyar nyelven. Külföldön tíz nyelven, 12 országban, 45 kiadásban jelentek meg könyvei. Néhány művéből film vagy rajzfilm is készült: Tüskevár, Téli berek...
Az író 1970-ben, súlyos betegségben halt meg íróasztalánál.

Ell.: csoportonkénti feladatmegoldás bemutatásával

B csoport – Easiteach

- Mely állatok képét sikerült kiraknotok?

C csoport: Easiteach

- Milyen állatneveket raktatok ki a betűkből?
- Visszakattintom a képeket is. Párosítsátok őket a neveikkel!

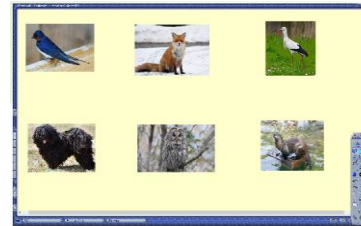
IKT képe:

- Milyen azonosságot fedeztek fel az állatnevek között?

D csoport:

- D csoportosokat kérdezem, ki a regények írója?
- Mutassátok be az írot néhány összefüggő mondattal!

Mindegyik regénycím.

Fekete István.

A József Attila-díjas író Somogy vármegye egyik kis falujában született. Sok regényt, ifjúsági regényt írt. Természetszerető volt, több állattörténetet is írt. Néhány regényét megfilmesítették:

IKT képe:

A csoport:

- Végül az A csoportosok kiegészítését ellenőrizzük.
- A szóvivőtől kérdezem, mi volt az érdekesség?
- Melyik szólás mit jelentett?

IKT képe:

A matching exercise with Hungarian proverbs and their meanings. The proverbs on the left have small numbers in boxes next to them, and the meanings on the right have small circles. Colored lines connect the numbers to the circles. The connections are: 1 to 'Nem ad senkinek semmit.', 2 to 'Nem változik meg.', 3 to 'Meg fogod még bánni.', 4 to 'Nem hagy cserben, hű barát.', 5 to 'Nem veszélyes, csak a szája jár.', 6 to 'Még nem jön el a tavasz.', 7 to 'Egyik se jobb a másiknál.'

Egyik _____, másik el₄.
Amelyik _____ ugat, az nem hara₂.
_____ből nem lesz szalonna.₅
Irigy, mint a _____.₇
Jön még a _____-ra d₃r.
Nem ette meg a _____ a tele₆.
Hűséges, mint a _____.

Nem ad senkinek semmit.
Nem változik meg.
Meg fogod még bánni.
Nem hagy cserben, hű barát.
Nem veszélyes, csak a szája jár.
Még nem jön el a tavasz.
Egyik se jobb a másiknál.

Tüskevár, de a Vuk címűből rajzfilm is készült.
A legolvasottabb magyar író, műeit több nyelvre is lefordították.

Mindegyik szólásból, közmondásból a KUTYA szó hiányzott.

Megfeleltetés: lásd IKT képe.

2 5'	<p>2. <u>Könyvajánlás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bizonyára van köztetek olyan kisgyerek, aki olvasta már a fenti regények valamelyikét. Szóforgóban <u>ajánljátok</u> a többieknek is! <p>Ell.: tev. során</p> <p>3. <u>Barkochba</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A fenti regényhősök közül gondoltam az egyikre. <u>Kérdezzetek!</u> - Nem. - Nem. - Nem. - A válaszaim alapján csak kire gondolhattam? <p>4. <u>Célkitűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A mai órán Fekete István Bogánccs című regényéből ismerkedünk meg egy részlettel. <p>III. <u>Jelentésteremtés</u></p> <p>1. <u>Jóslás - cím, kép, tartalom kapcsolata, következtetés a várható tartalomra</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Nyissátok ki</u> a könyvet a 166. oldalon! <u>Nézzétek meg</u> a képet! Szóforgóval <u>jósljátok meg</u>, vajon mi fog történni Bogánccsal! <p>Ell.: tev. során</p>	<p>A Vuk című regényt ajánlom, mert sok izgalmas esemény van benne, ami a rajzfilmből nem jön elő.</p> <p>Madár? Vízben él? Vadon élő állat? A kutyára.</p> <p>Talán gazdira talál majd.</p>	<p>ismeret- közlés</p> <p>szemléltetés megfigyelés motiváció feladatmeg- oldás didaktikai játék ellenőrzés értékelés</p> <p>feladat- megoldás</p>	<p>FM EM</p> <p>CSM KOOP EM</p>	<p>Tk.</p> <p>Tk.</p>
---------	--	--	---	---	-----------------------

<p>2. <u>A szöveg megismerése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Hallgassátok meg</u> a regényrészletet! <p>3. <u>Az elsődleges szövegértés ellenőrzése</u></p> <p>a) <u>spontán reakciók meghallgatása</u></p>	<p>Nagyon meghatódtam. Az tetszett a legjobban, hogy a végén Bogáncs gazdára talált.</p>	<p>feladat- megoldás meg- beszélés</p>	<p>FM EM</p>	
<p>Ell.: tev. során</p> <p>b) <u>kommunikációs szempontok megbeszélése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Dobom a Kíváncsi kockánkat, <u>válaszoljátok meg</u> a rajta lévő kérdéseket! ➤ Milyen műfajú a szöveg? ➤ Ki a mesélő? ➤ Kik a szereplők? ➤ Hol játszódnak az események? ➤ Mikor játszódhat a történet? ➤ Milyennek éreztétek a hangulatát? 	<p>Regény/elbeszélés, mert eseményeket mond el. Az író meséli el a történetet. Az öregember és a kutya, Bogáncs. Egy folyó vagy tó partján, víz mellett. Nyáron. Megható, szomorkás...</p>	<p>szemléltetés megfigyelés feladatmeg- oldás megbeszélés didaktikai játék ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	<p>karton- kocka</p>
<p>Ell.: tev. során</p> <p>c) <u>vázlatpontok rendezése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Olvassátok el</u> némán a vázlatcímeket! Milyen érdekességet vesztek észre? - <u>Írjátok be</u> a címek elé az időrendnek megfelelő sorszámokat! 	<p>Összekeveredtek a címek.</p>	<p>szemléltetés megfigyelés feladatmeg- oldás megbeszélés ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	<p>IKT</p>

IKT képe:

-
- Egy barátság kezdete
 - Az idegen és a tarisznya
 - Az óvatos közeledés
 - Az éhes vándor

Ell.: tev. során

-
- 4.** Egy barátság kezdete
 - 2.** Az idegen és a tarisznya
 - 3.** Az óvatos közeledés
 - 1.** Az éhes vándor

Ell.: szóban, a részek kezdőmondatának felolvasásával

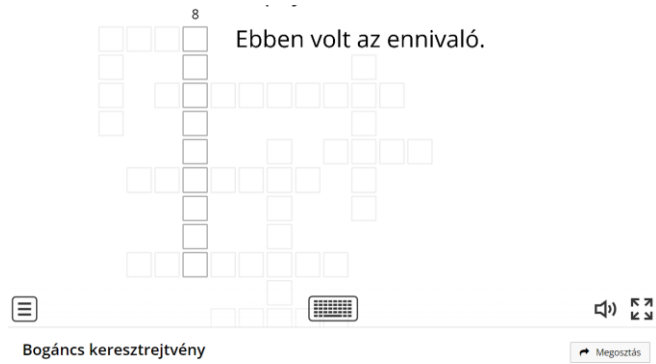
Lásd: IKT képe.

<p>4. <u>Szövegértést, műértelmezést fejlesztő gyakorlatok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A kérdésfelvezetők kapnak tőlem egy-egy borítékokot, <u>ismertessék</u> csoportjukkal a benne található feladatokat! <div style="text-align: center;"> <p>A csoport:</p> </div> <p>A tarisznya jelű boríték tartalma:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osszátok ki a szerepeket és olvassátok el a szöveget párbeszédeseen! - A mesélőt félidőnél váltsátok le! - Keretezzétek be azt a mondatot, amely egyszerre utal a esemény idejére, helyére és a szereplőre is! - Gyűjtsetek rokon értelmű szavakat, kifejezéseket a 'talpalt' igéhez! - Húzzátok alá a kiskutya éhségére utaló kifejezéseket! - Diákkvartettben készüljete fel az éhes kutyus pantomim-bemutatására! - Ötleteljete, hogyan lehet érzékeltetni a mozgását, arcjátékát... - Készüljete fel a tartalom elmondásra a tarisznya szerepében! 	<p>„Dél felé már szédelt és Bogács letért a gyalogútról.”</p> <p>gyalogolt, kutyagolt, vánszorgott, ment-ment...</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ egyre éhesebben ✓ már szédelt ✓ orra izgatottan kezdte kapkodni a levegőt ✓ nagyot nyelt ✓ szeme elhomályosult ✓ szemében nem volt más, csak a tarisznya ✓ reszketett és lábai maguktól indultak el <p>A gazdám megéhezett. Elővette a bennem lévő kenyeret és szalonnát. Egy éhes kiskutya óvatosan közeledett felénk. ...</p>	<p>szemléltetés megfigyelés feladatmeg- oldás tevékeny- kedtetés megbeszé- lés didaktikai játék ellenőrzés értékelés</p>	<p>KOOP CSM EM</p>	<p>borí- tékok feladat- lapok tabletek Tk.</p>
---	--	--	----------------------------	--

Időkitöltő:

- Készítsetek fürtábrát a tarisznya képe köré!
- Írjátok le mindent, ami eszetekbe jut a szóról!
- Keressetek rokon jelentésű kifejezést is!
- Fejtsétek meg a tableten található rejtvényt!

Tablet képe:

B csoport:

A „szalonna” jelű boríték tartalma:

- Szerepek szerint olvassátok el újra a szöveget! A szöveg felénél váltsatok mesélőt!
- Húzzátok alá azokat a kifejezéseket, amelyek a kiskutya „beszédére” utalnak!

- A tableten keressétek meg Bogáncs tulajdonságait! Munkátokat párban ellenőrizzétek!
- Egészítsétek ki a tablet szóhálójában találtak közül a megfelelőekkel a feladatlap hiányos mondatát!

szívszakadva nézte a kezét
az öregemberre nézett
és a szeme azt mondta
kis farkát fáradtan
megcsóválta
a szeme az emberen volt,
ugrásra készen
szeme felvillanása azt
mondta, hogy ez a kérdés
teljesen felesleges
pislogott
hosszat sóhajtott

Tablet képe:

IKT és Fl. képe:

A kiskutya először _____ volt az idegennel.

Időkitöltő: _____

- Diákkvartettben vitassátok meg Bogáncs bizalmatlanságának okait!
- Készüljete fel a kiskutya óvatos közeledésének bemutatására!
- Mondjátok el szóforgóban a történet rövid tartalmát a mesélő szemszögéből!

Időkitöltő feladat: Gyűjtsetek még Bogáncsra jellemző, tulajdonságot jelentő szavakat, kifejezéseket!

Lásd: IKT képe

A kiskutya először _____ volt az idegennel.

szemtelen, hanyag, félték, durva, hízelgő,
óvatos, haragos, magabiztos, öntelt, bizalmatlan

Egyszer egy éhes kis fekete szörgombolyag szalonna illatát érezte a levegőben. Amikor meglátta, hogy az illatos falatok egy öregember kezében vannak, bizalmatlanná, óvatossá vált.

...

C csoport:

A „Bogáncs” jelű boríték tartalma:

- Osszátok ki a szerepeket és olvassátok el a szöveget párbeszédeseen!
- Váltatok mesélőt a szöveg felénél!
- Figyeljétek meg, hogyan közeledett a kiskutya és az öreg egymáshoz!
- Állítsátok időrendbe az idézeteket aszerint, hogyan oldódott fel a feszültség közöttük!

IKT és Fl. képe:

„...csak hosszas tépelődés után, hason csúszva indult el a kenyér felé, de a szeme az emberen volt, ugrásra készen.”

„Az ember!” – kiáltotta most benne valami, s amikor Bogáncs odanézett: megdermedt.”

Bogáncs tehát lehasalt, és a szeme azt mondta:
-Én most már nem is félek.”

Ha most az öregember hirtelen felül, vagy keze váratlan mozdulatot tesz, az éhséget legyűrte volna a félelem, tovább bujdosott volna.”

„Közben már észre sem vette, hogy a félénkség feszes rugói már nem is elrugaszkodásra, hanem a szalonnából áradó illatra vannak átállítva.”

3. „...csak hosszas tépelődés után, hason csúszva indult el a kenyér felé, de a szeme az emberen volt, ugrásra készen.”

1. „Az ember!” – kiáltotta most benne valami, s amikor Bogáncs odanézett: megdermedt.”

5. Bogáncs tehát lehasalt, és a szeme azt mondta:
-Én most már nem is félek.”

2. Ha most az öregember hirtelen felül, vagy keze váratlan mozdulatot tesz, az éhséget legyűrte volna a félelem, tovább bujdosott volna.”

4. „Közben már észre sem vette, hogy a félénkség feszes rugói már nem is elrugaszkodásra, hanem a szalonnából áradó illatra vannak átállítva.”

Lásd: IKT képe

	<ul style="list-style-type: none"> - Gyűjtsetek rokon jelentésű szavakat, kifejezéseket a 'tépelőds' szóhoz! - Diákkvartettben készíttetek hirdetést Bogács nevében! - Mondjatok szűkített tartalmat a kiskutya szerepében! <p>Időkitöltő: A tableten oldjátok meg a kvízzjátékot!</p>	<p>töprengés gondolkodás vívódás morfondírozás lelki tusa...</p> <p>Hosszas vándorlás után keresem végre igazi gazdámot, aki képes szeretni és önzetlenül gondoskodik rólam, csillapítja testi és lelki éhségemet, simogatja kócos buksimat. Cserébe hűséges és feltétlen odaadó társad leszek. Jelige: „Legyünk hű barátok!”</p> <p>Az éhségem erősebb lett a félelemnél, lassan egyre közelebb mentem az emberhez. Amikor ő nem semmi rossz mozdulatot, még jobban felbátorodtam. ...</p>				
--	--	---	--	--	--	--

Tablet képe:

Hogyan hálálta meg Bogáncs az enivalót?

A megcsóválta a farkát

B megnyalogatta az öregember kezét

C nagyokat ugrott örömben

11 / 13

Bogáncs-KVÍZ

Megosztás

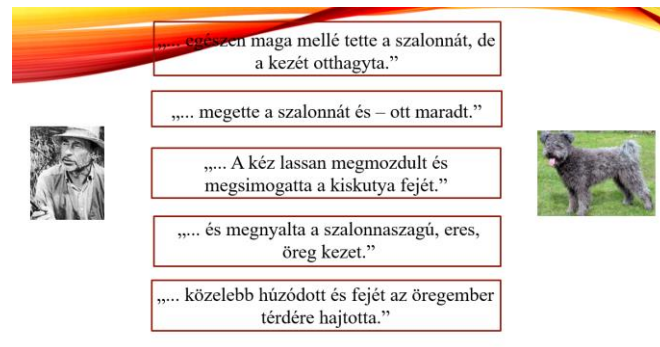

D csoport:

Az „öregember” jelű boríték tartalma:

- Osszátok ki a szerepeket és olvassátok el a szöveget párbeszédeseen!
- Váltatok mesélőt a szöveg felénél!
- Figyeljétek meg, milyen lépéseket tett az öregember és a kiskutya a barátság felé!
- Kössétek össze az idézeteket a megfelelő szereplő képével!

IKT és Fl. képe:

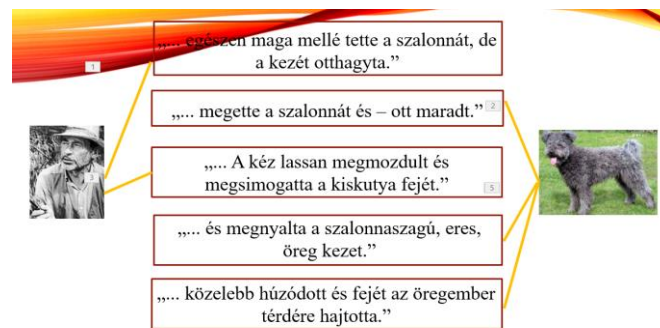
„... egyszeren maga mellé tette a szalonnát, de a kezét otthagya.”

„... megette a szalonnát és – ott maradt.”

„... A kéz lassan megmozdult és megsimogatta a kiskutya fejét.”

„... és megnyalta a szalonnaszagú, eres, öreg kezét.”

„... közelebb húzódott és fejét az öregember térdére hajtotta.”

„... egyszeren maga mellé tette a szalonnát, de a kezét otthagya.”

„... megette a szalonnát és – ott maradt.”

„... A kéz lassan megmozdult és megsimogatta a kiskutya fejét.”

„... és megnyalta a szalonnaszagú, eres, öreg kezét.”

„... közelebb húzódott és fejét az öregember térdére hajtotta.”

- Készüljete fel a tartalommondásra az öregember szerepében!

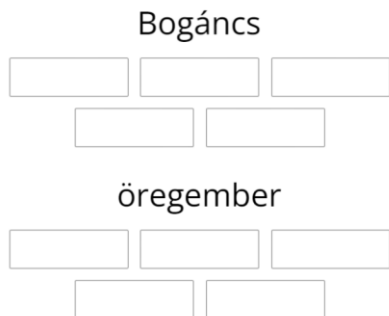
Időkitöltő:

- Csoportosítsátok Bogáncs és az öregember tulajdonságait a tableten!
- Gyűjtsetek szóforgóban további mellékneveket, kifejezéseket mindkét szereplőhöz!

Lásd: IKT képe

Egyszer épp szalonnát és kenyeret ettem, amikor egy apró, fekete és nagyon éhes kiskutya bizalmatlanul közeledett felém. ...

Tablet képe:

Ell.: csoportszóvivők meghallgatásával, látási összehasonlítással, a szerepjátékok megtekintésével, az időkitöltők ellenőrzése írásban

8'

IV. Reflektálás

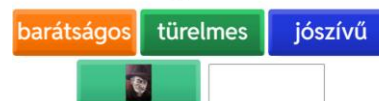
1. Írói és hétköznapi kifejezések megfeleltetése - válogató hangos olvasás

- Versenyt hirdetek a csoportok között. Kíváncsi vagyok, hány csodálatos írói kifejezést találtok meg a történetben. Amelyik csapatból először lesz fent egy kéz és jó megoldást olvas fel, jutalomkártyában részesül.
- a napsugarak visszatükröződtek a vízben
- az illat vonzotta a kiskutyát
- görcsös félelem
- a nádasban fúj a szél
- susog a simogató nyári szellő

Bogáncs

öregember

a nap tüze a vízből szórta szét
önmagát
az illatok mágnese egyre
erősebb lett

a félelem feszes rugói
a náderdő millió húrjain
halkan dombérozott a szél
a nyár sutogó széljárásában
az emberi hang olyan volt,
mint a simogatás

motiválás
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

CSM
EM

Tk.

	<ul style="list-style-type: none"> - Milyen írói eszközre ismertetek rá az utolsó kifejezésben? - Milyen költői eszközzel élt még Fekete István? - Mondjatok példákat is! <p>Ell.: tev. során</p> <p>2. <u>„Az ördög ügyvédje”</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Én biztosan nem adtam volna ennek a loboncos kutyának egy falatot sem az ennivalóból. Különben sincs szükségem barátokra, pláne négy lábúakra. - Győzzetek meg! <p>Ell.: tev. során</p> <p>1' V. <u>Házi feladat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Gyakoroljátok</u> a kifejező, szöveghű olvasást, a szerepvállalásos tartalom elmondását, hogy a következő gyakorló órán jól sikerüljön az előadásotok! - <u>Készítsetek</u> fütábrát a BARÁTSÁG szóhoz! <u>Használjátok</u> szólásokat, közmondásokat is! <p>1' VI. <u>Értékelés</u></p> <p>A tanulók minőségi és mennyiségi munkája, fegyelme alapján.</p>	<p>Hasonlat volt. Megszemélyesítéssel. az éhséget legyűrte volna a félelem fáradtan lüktető erekből áradó jószág</p> <p>Nem lehetsz önző. Ez rossz érzés neked is, másoknak is. Legyél adakozó, jóindulatú, megértő! És barátokra igenis szükség van, mert kell, hogy kiálljatok egymás mellett jóban és rosszban, kölcsönösen bízzatok egymásban segítsétek egymást!</p>	<p>motiválás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	
--	---	---	---	------------------	--

6.2.3 Versfeldolgozás

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/olvasás

Osztály: 4.

Tanítás időpontja:

Témakör: Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek

Az óra témája/anyaga: József Attila – Mama

Az előző óra anyaga: Anyák napja – május első vasárnapja

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra - versfeldolgozás

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. **Oktatási feladatok:** Nincs

2. **Kompetenciák fejlesztése:**

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** a feladatok páros és csoportos munkaformában történő elvégzésével, önellenőrzéssel
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a már tanult ismeretek felidézésével, kódjátékkal
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** a vers elemzése során
- **Figyelem – ezen belül vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** a verselemzés során
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** igék kikeresésével, az ellentétek, megszemélyesítések felismerésével, idézetek és érzelmetartalom megfeleltetésével

- **következtetés képességének fejlesztése** a vers tartali, stilisztikai elemzése során
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek felidézésével
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** igék, igeidők felismerésével, pótlásokkal, kiegészítésekkel, megfeleltetéssel
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** idősíkok megállapításával, igeidők rendezésével
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** költői eszközök felismerésével, kifejezésmagyarázattal, tematikus szógyűjtéssel, stilisztikai elemzéssel
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** az irodalmi szakkifejezések helyes alkalmazásával
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** a versről alkotott véleménynyilvánítással, kérdések megválaszolásával
 - **beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével

c) Digitális kompetenciák

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** vershallgatással, ellenőrzéssel

d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **Logikus gondolkodás fejlesztése** kódok megfejtésével, igék kiválogatásával, idézetek és érzelmi tartalmak megfeleltetésével
- **Ítézőképesség, ítéletalkotás fejlesztése** indoklások megfogalmazásával
- **Időben való tájékozódás képességének fejlesztése** a vers idősíkainak megállapításával
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** a stilisztikai elemzés során
- **Konstruktív képesség fejlesztése** kódjátékkal

e) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a csoportos munkavégzés során
- **Kooperatív munkára való képesség fejlesztése** a csoportmunka során.
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmekek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** a didaktikai játék megoldásával, a vers jelöléseknek, érzelmi tartalomnak megfelelő felolvasásával
- **Esztétikus, harmonikus környezet kialakítása** az óra eleji, - közti és végi szervezés során

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, vélemények, következtetések megfogalmazásával, kérdések megválaszolásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív motivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédkészségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Erkölcsi nevelés a vers elemzése során folyamatosan
- A családi életre nevelés az anya-gyermek kapcsolatának elemzésével
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- Részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- Matematika

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Fülöp Mária – Olvasókönyv tankönyv, OH, Budapest, 2022
- Fülöp Mária – Olvasás munkafüzet, OH, Budapest, 2022
- [Bing-videók](#)

IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- feladatlapok, interaktív tábla

V. AZ ÓRA MENETE

I d ő	Az óra menete	Várható teljesítmény	Módszerek	Munka- formák	Esz- közök	
-------------	---------------	-------------------------	-----------	------------------	---------------	--

8'

I. A vers tartalmi és hangulati előkészítése1. Ismeretek felidézése

- Egy kódjátékkal kezdjük az órát. Ha ügyesen megfejtitek, tudni fogjátok, mivel foglalkozunk ma.
- A megfejtést írjátok a kódok alatti vonalakra! Párban dolgozzatok!

Feladatlap képe:

B2 A4 A1 D4 C1 A2 C3 B4 D2 B1 D3 C4 : C2 D1 A3 B3

_____ : _____

	1.	2.	3.	4.
A	Z	F	M	Ó
B	I	J	A	T
C	E	M	A	A
D	A	T	L	S

Ell.: szóban

József Attila: Mama

szemléltetés
motiválás
megfigyelés
feladat-
megoldás
didaktikai
játék
ellenőrzés
értékelésPM
EMIKT
feladat-
lap

2. Célkitűzés

- Ma ti fogjátok meghatározni az óránk célját, hogy melyik verset dolgozzuk fel.
- Ki emlékszik, mely verset tanultuk már tőle?

Tanítói közlés:

- Már azelőtt is beszéltünk a költő életéről, most még néhány információt hoztam róla.
- Nézzétek meg a diaképeket!

József Attila

1905 – Budapest
1937 - Balatonszárszó

Egyik legnagyobb magyar költőnk.
1905. Április 11-én született Budapesten.
Születésnapja lett a Költészet napja.
Két nővére volt: Etus és Jolán.
Gyerekkorában Öcsödre került
nevelőszülőkhöz, akik csúnyán bántak vele.
Amikor 3 éves volt, apjuk
– aki szappanfőző munkás volt –
elhagyta a családját és külföldre távozott.

A család nagy szegénységben élt, ezért már
gyerekként sokat kellett dolgoznia.

Mindössze 14 éves volt, amikor édesanyját
elvesztette.

Első versét is 14 évesen írta Kedves Jocó
címmel.

Anyjuk halála után Jolán és férje (Makai
Ödön) vették magukhoz.

Első verseskötete 17 éves korában,
1922-ben jelent meg.

A mai órán József Attila:
Mama című versével
foglalkozunk.
Az Altató című verset.

József Áron és Pöcze Borbála

Anya, Jolán, Etus és a kis Attila

A ferencvárosi bérház

- A Mama című verset 1934-ben írta a költő. Egy kis matek: hány évesen emlékezett vissza édesanyjára? Számoljátok ki!

II. A vers elemzése

1. A vers megismerése

- Most hunyjátok be a szemeket és hallgassátok meg a verset!

2. Kötetlen beszélgetés a műről

a/ spontán megnyilatkozások

29 éves volt József Attila ekkor.

Nagyon meghatódtam.
Szomorú volt.

meg-
beszélés

FM
EM

25'

<p>b/ kommunikációs szempontok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ki mondja a verset? Ki a küldője? - Kinek mondja, kihez szól a költő? Ki a befogadó? - Honnét tudjuk, hogy nem a mamához szól? <p>Ell.: tev. során</p>	<p>Maga a költő. Nekünk, hallgatóknak, olvasóknak. E/3-ban beszél róla.</p>	<p>motiválás meg beszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	
<p>3. <u>A vers hangos olvasása</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Hallgassuk meg</u> újra a verset Barabás-Kis Zoltán színész előadásában! - <u>Figyeljétek meg</u> a hangulatát, <u>gondoljátok végig</u>, mikor írhatta a költő ezt a verset! <p>Ell.: tev során</p>	<p>Mivel a mama halála után írta a verset József Attila, nagyon szomorú a hangulata.</p>	<p>meg- beszélés magyarázat szemléltetés motiválás megfigyelés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	<p>IKT</p>
<p>4. <u>A vers szerkezete</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Nyissátok ki</u> azt olvasókönyvet a 145. oldalon! - <u>Számozzátok meg</u> a versszakokat! 		<p>megfigyelés feladat- megoldás</p>	<p>ÖM</p>	<p>IKT Tk.</p>

Tk. képe:

Mama

Már egy hete csak a mamára gondolok mindig, meg-megállva. Nyikorgó kosárral olében, ment a padlásra, ment serényen.

En még őszinte ember voltam, ordítottam, toporzékoltam. Hagyja a dagadt ruhát másra. Engem vigyen föl a padlásra.

Csak ment és teregetett némán, nem sziddott, nem is nézett énrám s a ruhák fényesen, suhogva, keringtek, szálltak a magosba.

Nem nyafognék, de most már késő, most látom, milyen óriás ő – szürke haja lebben az égen, kékítőt old az ég vizében.

József Attila

JELES NAPOK, MAGYAR ÜNNEPEK

Hallottad-e, hogy József Attila 1905. április 11-én született Budapesten? Csupán hároméves volt, amikor az apja elhagyta őket. A három gyermekével magára maradt édesanyja napszámos munkát vállalt, új házakhoz járt mosni, vasalni, takarítani. Így emlékszik vissza a költő 1900-as években írt verseire:

„Még gyerek voltam, amikor hallottam, hogy mások verseket írnak, és hogy azok nagy emberek. Anyám kis, alacsony termetű, törékeny asszony volt. Nagyon szerettem. És azért szerettem volna költő lenni, mert a költők nagy emberek, és úgy éreztem, hogy akkor segíthetek édesanyámon, a nagy ember még a szatyrot, kosarat is könnyebben cipelt.”

József Attila nagy költővé vált. Gyermekként kezdett verseket írni, és már 17 éves korában megjelent első önálló verseskötete.

A magyar költészet napját április 11-én, József Attila születésnapján ünnepeľjük.

Attila, Etus, Jolán és a Mama

145

Ell.: tev. során

5. Tartalmi-stilisztikai elemzés

a) Igék, igeidők, idősíkok vizsgálata

- Olvasátok el az egyes versszakokat! Húzzátok alá az igéket!
- Figyeljétek meg az igék idejét! Karikázzátok be kékkel a múlt, zölddel a jelen időt!
- Csoportban dolgozzátok!

meg-
beszélés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
megfigyelés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

CSM
EM

IKT
Tk.

IKT és Tk. képe:

József Attila: Mama
Már egy hete csak a mamára
gondolok mindig, meg-megállva.
Nyikorgó kosárral ölében,
Ment a padlásra, ment serényen.

Én még őszinte ember voltam,
ordítottam, toporzékoltam.
Hagyja a dagadt ruhát másra.
Engem vigyen föl a padlásra.

Csak ment én teregetni némán,
Nem szidott, nem is nézett rám
s a ruhák tenyesen, suhogva,
ceringtek szálltak a magosba.

Nem nyafognék, de most már késő,
most látom, milyen óriás ő –
szürke haja lebben az égen,
Kéki öt old az ég vizében.

- Milyen idejű igéket találtak az 1. versszakban? Vajon miért?
- Mely igeidőből van a legtöbb a versben? Miért?
- Csak milyen igék szerepeltek az utolsó versszakban?

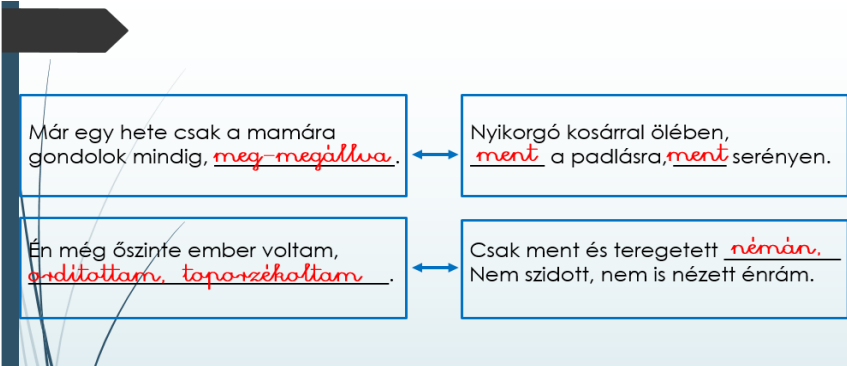
Ell.: szóban, indoklással, látási összehasonlítással

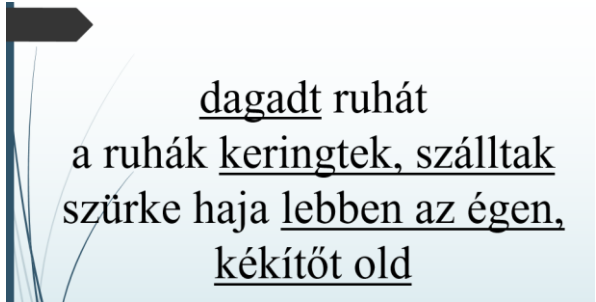
Lásd: IKT képe.

Múlt és jelen idejűt. A költő a jelenben mondja a verset, de a múltra emlékezik vissza.

Múlt idejű a több, mert visszaemlékezik a költő a gyerekkorára és mert az anyukája már nem él.

Jelen idejű igék, mert újra a felnőtt költő beszél magáról és az anyukájáról.

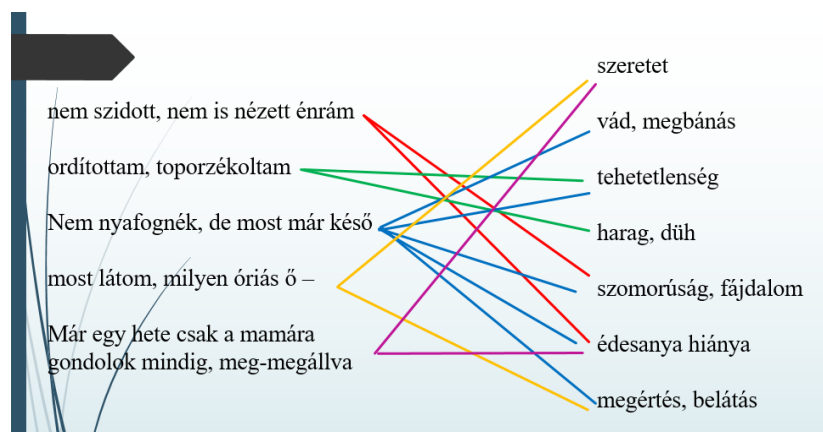
<p>b) <u>Az ismétlődés szerepe</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bár szövegalkotásból megtanultuk, hogy a szóismétlést el kell kerülni, az első versszakban mégis találkozunk ilyennel. <u>Keressétek meg</u>, mit ismétel meg a költő? Egy ige háromszor is előfordul a versben. Melyik? - Vajon mire utal ezzel a költő? - Mivel erősíti meg még a költő, hogy a mama folyton csak dolgozott? - Mondjatok erre szinonimákat! <p>Ell.: szóban, indoklással</p> <p>c) <u>Ellentétek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Minden csoport kap egy feladatlapot. <u>Egészítsétek ki</u> az idézeteket! - <u>Figyeljétek meg</u>, milyen kapcsolatban állnak az egymás melletti sorok! <p>Feladatlap és IKT képe:</p> <p>Ell.: szóban indoklással</p>	<p>ment, ment, ment</p> <p>Kiemeli, hangsúlyozza, hogy az anyukája folyton csak dolgozott.</p> <p>A serényen szóval. Szorgalmasan, szorgosan, megállás nélkül,</p> <p>Lásd: IKT képe Ellentétes jelentésűek, a költő áll, a mama csak megy-megy. A kislány csak ordít, a mama némán tereget.</p>	<p>meg- beszélés szemléltetés motiválás ismétlés megfigyelés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>meg- beszélés magyarázat szemléltetés motiválás ismétlés megfigyelés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p> <p>CSM FM EM</p>	<p>IKT Tk.</p> <p>feladat- lap IKT</p>
--	---	---	--	---

<p>d) <u>Megszemélyesítések</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Keressétek meg és olvassátok fel</u> a kérdéseimre válaszoló sorokat! - Milyennek látta a kis Attila a ruhákat, amiket a mama a padlásra vitt? - Vajon miért mondta ezt a kisfiú? - Milyennek látta a gyermek a kiter egetett ruhákat? - Milyennek látta a mama haját? - Mit jelent, hogy szürke a haja? <p>IKT képe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A dagadt ruhák képesek keringeni, szállni, a haj lebben, kékítőt old. - Milyen költői eszközre ismertek rá? - Mit gondoltok, miért az égen lebeg a mama haja? <p>Tanítói közlés:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tudjátok-e, mi az a kékítő? Mi is volt a mama foglalkozása? - Régen nem volt még olyan sokféle mosószer, mint ma. A kékítőt a ruhák fehéritésére használták. <p>Ell.: szóban, indoklással</p>	<p>„Hagyja a dagadt ruhát másra.” Mert haragudott a ruhákra, mert a mama nem vele foglalkozott miattuk. „s a ruhák fényesen, suhogva, keringtek, szálltak a magosba.” „szürke haja lebben az égen, kékítőt old az ég vizében.” Ősz hajú.</p> <p>Ezek megszemélyesítések. Mert már meghalt.</p> <p>Mosónőként dolgozott.</p>	<p>szóbeli ismertetés meg- beszélés magyarázat motiválás megfigyelés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	<p>IKT tan- könyv</p>
---	---	---	------------------	-------------------------------

e) A költő érzelmei

- Vegyétek elő a feladatlapot! Olvassátok el a versből vett részleteket!
- Beszélgétek meg szóforgóban, hogy a költő mely érzéseire vajon melyik sor utal! Egy-egy gondolat több érzelmet is takarha

Feladatlap és IKT képe:

Ell.: szóban, indoklással

6. Versforma elemzése

a) szerkezet

- Már megszámoztátok a versszakokat, most számoljátok meg, egy-egy versszak hány sorból áll!
- Nyissátok ki a munkafüzetet a 83. oldalon! Számoljátok meg soronként a szótagokat és írjátok be a 8. feladat b) részébe!

Lásd: IKT képe

4 versszakból áll a vers,
mindegyik versszak 4 soros.

meg-
beszélés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
ismétlés
megfigyelés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

CSM
KOOP
EM

IKT
Tk.
feladat-
lap

meg-
beszélés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
megfigyelés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
PM
EM

IKT
Tk.
Mf.

Munkafüzet és IKT képe:

8. a) Olvassatok fel sorvégi rímeket! Melyik sor melyikkel cseng össze?
b) Számold meg soronként a szótagszámot!
A szabályos lüktetést a soronkénti **9** szótag adja.

Ell.: szóban, indoklással

b) rímek vizsgálata

- Jelöljétek be a rímpárokat az első két versszakban! A rímelő sorokat azonos betűjellel lássátok el! A jelzések alapján határozzátok meg, milyen rímelése van a versnek! Párban dolgozzatok!

Tankönyv és IKT képe:

Mama

Már egy hete csak a mamára **a**
gondolok mindig, meg-megállva. **a**
Nyikorgó kosárral ölében, **b**
ment a padlásra, ment serényen. **b**

Én még őszinte ember voltam, **a**
ordítottam, toporzékoltam. **a**
Hagyja a dagadt ruhát másra. **b**
Engem vigyen föl a padlásra. **b**

Csak ment és teregetett némán, **a**
nem szidott, nem is nézett énrám **a**
s a ruhák fényesen, suhogva, **b**
keringtek, szálltak a magosba. **b**

Nem nyafognék, de most már késő, **a**
most látom, milyen óriás ő – **a**
szürke haja lebben az égen, **b**
kékitőt old az ég vizében. **b**

József Attila

Ell.: szóban, indoklással

Lásd: IKT képe
A rímképlet: a-a, b-b.
Ez páros rím.

meg-
beszélés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
ismétlés
megfigyelés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

PM
EM

IKT
Tk.

III. Szintetizálás1. Felkészítés versmondásra

- Bejelöltem a hangsúlyokat, a szünettartást és az áthajlásokat a szokásos módon.
- Olvassátok fel a verset a jelöléseknek megfelelően!

IKT képe:

József Attila: Mama

Már egy hete csak a mamára
gondolok mindig, I meg-megállva. II]
Nyikorgó kosárral ölében, I
Ment a padlásra, I ment serényen. II

Én még őszinte ember voltam, I
ordítottam, toporzékoltam. II
Hagyja a dagadt ruhát másra. I
Engem vigyen föl a padlásra. II

meg-
beszélés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
megfigyelés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

Csak ment és teregetett némán,**I**
Nem szidott,**II** nem is nézett énrám**I**
s a ruhák fényesen,**I** suhogva,**I**
keringtek,**I** szálltak a magosba.**II**

Nem nyafognék,**II** de most már késő,**II**
most látom,**I** milyen óriás ő – **II**
szürke haja lebben az égen,**I**
Kékítőt old az ég vizében.**II**

2. A vers újbóli meghallgatása

- Most hallgassuk meg a verset Latinovits Zoltán, a „színészkirály” előadásában!
- Figyeljétek meg, hogyan fejezi ki az érzelmeket a versmondás tempójával, hangerejével és a hangszínevel!

meg-
beszélés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
megfigyelés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

IKT képe:

A színész halkán, lassan mondta a verset, szomorú volt a hangja. A költő haragjánál volt csak hangosabb, gyorsabb.

Ell.: tev. során

1'

IV. Házi feladat

- Gyakoroljátok a vers kifejező olvasását, majd tanuljátok is meg!

1'

V. Értékelés

A tanulók minőségi, mennyiségi munkája és fegyelme alapján

6.3 Fogalmazás

6.3.1 Fogalmazás új ismeretet felfolgozó óra

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/fogalmazás

Osztály: 4.

Tanítás időpontja:

Témakör: A nyelv építő kövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései

Az óra témája/anyaga: Állatok bemutatása

Az előző óra anyaga: Szövegalkotás írói minták alapján

Az óra típusa: Új ismeretet közlő óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE:

1. Oktatási feladatok:

- Az állatok külső jellemzői láthatóak, felismerhetőek. Belső tulajdonságaikra cselekedeteikből tudunk csak következtetni.

2. Kompetenciák fejlesztése:

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló és csoportos munkaformában történő elvégzésével, az indukciós szöveg elemzésével, önellenőrzéssel
- **Tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése** indoklások megfogalmazásával, mintafogalmazás bírálatával

- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a már tanult ismeretek felidézésével
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** hiányos szólások kiegészítésével, összekevert szavakból mondatok alkotásával, az indukciós anyag tartalmi-formai-stilisztikai elemzésével
- **Figyelem – ezen belül vizuális figyelem, -megfigyelés, -emlékezet fejlesztése** mondatszerkesztéssel
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** hiányos szólások kiegészítésével, tulajdonságok csoportosításával
 - **ítéletalkotás képességének fejlesztése** kérdések megválaszolásával, a mintafogalmazás véleményezésével, indoklással
 - **következtetés képességének fejlesztése** a külső/belső tulajdonságokra vonatkozó szabály megfogalmazásával, cselekedetekből belső tulajdonságra következtetéssel
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** jellemző tulajdonságok rendezésével, barkochba kitalálásával
- **Fogalomalkotás képességének fejlesztése** a tulajdonságok fajtáinak megnevezésével, tulajdonságok, szószerkezetek gyűjtésével
- **Válogató, rendszerező, összehasonlító képesség fejlesztése** tulajdonságok csoportosításával, állatnevek pótlásával
- **Inverz gondolkodás fejlesztése** szabály kitalálásával.
- **Lényegkiemelő-, és általánosító képesség fejlesztése** azonosságok felismerésével, ezekből absztrakciók megfogalmazásával, szabályalkotással
- **Elvont gondolkodás képességének fejlesztése** szabályalkotással
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** tulajdonságok és cselekedetek megfeleltetésével, tematikus szó- és kifejezésgyűjtéssel
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** a fogalmazás órákon használatos szakkifejezések helyes alkalmazásával.
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** mondat/ szövegalkotással, vélemények, általánosítások, következtetések, állítások megfogalmazásával

- **beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése** hangos/ néma olvasással
- **Írástechnika-, íráshasználat, helyesírási készség, az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése** válogató másolással, hiányos szövegek kiegészítésével

c) **Digitális kompetenciák**

- **Az interaktív táblán való munkavégzés képességének fejlesztése** internetes oktatójátékok feladatainak megoldásával

d) **A matematikai, gondolkodási kompetenciák**

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** tényanyag - elemzéssel
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** az absztrakció megfogalmazásával
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** tulajdonságok és cselekedetek megfeleltetésével
- **Ítéloképesség, ítéletalkotás fejlesztése** általánosítások megfogalmazásával, indoklások megfogalmazásával
- **Téri-, és síkbeli tájékozódás képességének fejlesztése** táblázatban, szövegekben való tájékozódással
- **Szelektív képesség fejlesztése** melléknevek rendezésével
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** tulajdonságok gyűjtésével, táblázatba rendezésével
- **Konstruktív képesség fejlesztése** betűmozaik megfejtésével, pótlásokkal

e) **A személyes és társas kapcsolati kompetenciák**

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka, kooperatív munka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a kooperatív munkák során
- **Kooperatív munkára való képesség fejlesztése** kooperatív technikák alkalmazása során

- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

f) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- **Kreatív képesség fejlesztése** barkochba szerkesztésével
- **Esztétikus, harmonikus környezet kialakítása** az elkészült munkák fali újságon való megjelenítésével...

g) Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával, kooperatív munka során a szóvivő szerep gyakorlásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív mozivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédkészségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során
- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás
- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- olvasás, nyelvtan, környezetismeret

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Fülöp Mária – Szilágyi Katalin: Magyar nyelv tankönyv, OH, Budapest, 2023
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Kunoss Judit: Fogalmazástanítás az alsó tagozatban, Tankönyvkiadó, Budapest, 1983
- Csikósné Monostori Erzsébet – Jerneiné Mezey Klára: Fogalmazás lépésről lépésre I. kötet, Mozaik Kiadó, Szeged, 2001
- Magyar szinonima szótár
- Hegedűs Ferencné: Szóbúvár, Apáczai Kiadó, Celldömölk, 2004
- Fogalmazás: Jellemzés Külső és belső tulajdonságok 2. - Csoportosító (wordwall.net)
- Melyik állat szerepel a közmondásban? - Kvíz (wordwall.net)
- A tigris (Gondolkodj és írd!) - Feloldó (wordwall.net)

IV. SZEMLELTETŐ ESZKÖZÖK

- IKT, feladatlap, Mf.

V. AZ ÓRA MENETE

Időke- ret	Az óra menete	Várható teljesítmény	Nevelési-oktatási stratégia		
			Módszerek	Tanulói munka- formák	Eszközök

5'	<p>I. <u>Figyelemfelkeltés, motiváció</u></p> <p>1. <u>Kvízjáték – hiányzó állatnév pótlása szólásokban</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A kedvenc játékokkal kezdünk: Wordwall kvízt kell megoldanotok. <u>Figyeljétek meg</u>, mely állat szerepel a legtöbbszor a hiányos szólásokban! <p>IKT képe:</p> <div data-bbox="490 523 846 788" style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <p>.....-ból nem lesz szalonna.</p> </div> <p>Melyik állat szerepel a közmondásban?</p>	<p>Lásd: IKT képe A kutya.</p> <p>A kutya emlős állat. Húségesen őrzi a házat. Sok fajtája létezik. Vannak munkakutyák is. Termetük különböző...</p>	<p>megfigyelés ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>ismétlés motiválás gyakorlás feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p> <p>CSM KOOP EM</p>	<p>IKT</p>
----	---	--	---	---	------------

20'	<ul style="list-style-type: none"> - A csoportmunkák esetében rendelkezésekre áll az időkitöltő, bármikor visszatérhettek hozzá. <p>II. <u>Az új ismeret feldolgozása</u></p> <p>1. <u>Az indukciós anyag bemutatása</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A feladatlapon és a táblán egy szöveget láthattok. <u>Olvassátok el</u> és csoportban <u>mondjatok</u> véleményt róla! <p>Fl. és IKT képe:</p>	Lásd: mellékletben	megfigyelés magyarázat tanítói ismeretközlés szemléltetés motiválás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés	CSM EM	IKT feladat- lap
	<p style="text-align: center;">Puliútmutató</p> <p>Még igen kicsi kutyus volt – nyolc hetes – amikor hozzánk került. Persze egyből ő lett a család kedvence.</p> <p>Kócos névre hallgat, nem véletlenül, hiszen fajtája puli. Fekete bundája olyan bozontos, mint a szénaboglya. Négy tappancsán hófehér zoknit visel. Kb. 40 cm magas. Szaglása, hallása kitűnő. Csillogó okos szeme, akár a gyémánt, de a hosszúra nőtt szőrszálak miatt alig lehet észrevenni.</p> <p>Az étkezést tekintve nem válogatós, mindent megeszik. Éles, tűhegyes fogaival vidáman elropogtatja a legkeményebb csontot is. Miért? Nyilván az a kedvence.</p> <p>Jó házőrző, éber, figyelmes jószág. Bármilyen csekély neszre felkapja fejét, hegyezi bojtos fülét és rettentő ugatásba kezd. Még most is játékos, pedig már nem is annyira fiatal. Kedves, hűséges, okos állat, igazán jó barát. Örömkömben, szomorúságunkban egyaránt osztozik velünk.</p> <p>Nagyon a szívünkhöz nőtt, szinte családtag. Oda nem adnánk senkinek!</p>	Nagyon izgalmas, érdeklődést keltő. Sok élénkítő eszközt használt az írója. Tetszik, mert változatosan fogalmaz.			
	Ell.: tev. során, szóban				

<p style="text-align: center;">2. <u>Az indukciós anyag elemzése</u></p> <p>a) <u>Tartalmi elemzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kiről szólt a szöveg? - Hogy hívják a kutyust? - Milyen fajtájú a kiskutya? - Mikor került a családhoz? - Hogyan viszonyulnak hozzá? - Mit tudtál meg a kis jószágról? <p>Ell.: tev. során</p> <p>b) <u>Formai elemzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Figyeljétek meg</u> a címet! Miért volt jó választás? - <u>Számoljátok meg</u> a bekezdéseket! Vajon miért ennyi? - <u>Jelöljétek</u> a bekezdéseket a megfelelő módon! <u>Adjatok</u> címet az egyes részeknek, <u>készítsétek el</u> a fogalmazás vázlatát! Csoportban <u>dolgozzatok!</u> <p>Feladatlap és IKT képe:</p>	<p>Egy kiskutyáról. Kócosnak. Ő egy puli. Még kicsi korában. Nagyon szeretik. Középtermetű, fekete, élesek a fogai, szereti a csontot, éber, húséges, ...</p> <p>Mert rövid, tartalomváró és érdeklődést keltő. Öt bekezdésből áll. Mert van belső tagolás is.</p>	<p>megfigyelés ismétlés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>megfigyelés ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p> <p>CSM EM</p>	<p>IKT feladat- lap</p> <p>IKT feladat- lap</p>
<p>Bev: _____</p> <p>Tárgy.</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____</p> <p>3. _____</p> <p>Bef.: _____</p>	<p>Bev.: A kis kedvenc Tárgy.: 1.Kócos külseje 2.A kiskutya táplálkozása 3.A puli tevékenységei Bef.: A kölcsönös szeretet</p>			
<p>Ell.: szóban</p>				

<p>c) stilisztikai elemzés</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Vizsgáljuk meg</u> a puli bemutatásának stílusát! Mitől lett szép és izgalmas ez a fogalmazás? Milyen eszközökkel érte el az írója, hogy érdekes legyen? - <u>Keressetek</u> példákat a fogalmazásban! Csoportban <u>dolgozzatok!</u> <p>Feladatlap képe:</p>				
<p style="text-align: center;">Élénkítő eszközök:</p>				
<ul style="list-style-type: none"> - melléknevek: _____ - hasonlatok: _____ - megszemélyesítés: _____ - mondatfajták: _____ 	<p>kicsi, középtermetű, koromfekete, bozontos, okos, hosszú, bojtos, kitűnő, éber... bozontos, mint a szénaboglya cselez, mintha focista volna ruhája bozontos sosem fészülködik Hogy ő hogy lát?</p>	<p>ismétlés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>CSM PM EM</p>	<p>feladat- lap IKT</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Hányszor szerepel a kutya szó? Vajon miért? - Hogyan került el a fogalmazás írója a szóismétlést? - Én is kigyűjtöttem a legtöbb mellékneveket. <u>Karikázzátok be</u> azokat, amelyek NEM a puli külső tulajdonságaira vonatkoznak! Párban <u>dolgozzatok!</u> <p>IKT és feladatlap képe:</p>	<p>Csak egyszer. Elhagyással, mert minden mondat ugyanarról a puliról szól.</p>			
<p>kicsi, középtermetű, koromfekete, bozontos, csillogó, <u>okos</u>, hosszú, bojtos, <u>kitűnő</u>, <u>éber</u>, <u>éhes</u>, túhegyes, <u>vidáman</u>, <u>válogatós</u>, <u>játékos</u>, <u>húséges</u>, <u>ragaszkodó</u>.</p>	<p>LÁSD Fl. és IKT képe.</p>			

	<ul style="list-style-type: none"> - Vajon hogyan ismerhettek rá a külső tulajdonságokra? - Hogy nevezzük a bekeretezett tulajdonságokat? - A belső tulajdonságok nem láthatók. Mégis honnan tudjuk, hogy a kutya vidám? - Miből lehet rájönni, hogy éhes? - És arra, hogy játékos? - Akkor miből lehet felismerni a belső tulajdonságokat? <p>Ell.: szóban</p> <p style="text-align: center;">3. <u>Általánosítás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hogyan csoportosíthatók a tulajdonságok, jellemzők? - Mi jellemzi a külső tulajdonságokat? - Mi igaz a belső tulajdonságokra? - <u>Ragasszátok be</u> a füzetbe a szabályt, <u>jelöljétek</u> felkiáltójellel, mert meg kell tanulni! <p>Szabály:</p>	<p>Látjuk őket. Belső tulajdonságoknak.</p> <p>Csóválja a farkát. Szaladgál a tányérjával. Labdázik, focizik a gazdijával. Abból, amit csinálnak.</p> <p>Vannak külső és belső tulajdonságok. Láthatók, felismerhetők. Hogy a cselekedeteiből tudunk csak következtetni rájuk.</p>	<p>ismétlés magyarázat motiválás gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	<p>füzet szabály</p>
	<p>Az állatok külső jellemzői láthatóak, felismerhetőek. Belső tulajdonságaikra cselekedeteiből tudunk csak következtetni.</p>				

15'

III. Elsődleges rögzítés1. Tulajdonságok csoportosítása

- Csoportosítsátok a tanult szabály alapján az állatok tulajdonságait!
Húzzátok őket a megfelelő helyre! Párban dolgozzatok!

IKT és feladatlap képe:

	a	b	
1	külső tulajdonság	belső tulajdonság	kitartó
2			csíkos
3			hosszú nyakú
4			veszélyes
5			hálás
6			sörényes
7			kíváncsi
8			patás
			óvatos
			sovány
			félénk
			selymes szőrű

Ell.: szóban, indoklással

2. Belső tulajdonságok és cselekedetek megfeleltetése

- Ismét játék következik. Következtessetek a cselekedetektől a megfelelő belső tulajdonságra! Beszélgétek meg a csoportban!
Színezzétek azonos színessel az összetartozókat!

	a	b
1	külső tulajdonság	belső tulajdonság
2	csíkos	kitartó
3	hosszú nyakú	veszélyes
4	sörényes	hálás
5	patás	kíváncsi
6	sovány	óvatos
7	selymes szőrű	félénk

Csíkos – külső, mert látható.
Kitartó – belső, mert a cselekedetéből tudjuk csak.

ismétlés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

PM
EMfeladat-
lap
IKT

ismétlés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

CSM
EMIKT
feladat-
lap

IKT és feladatlap képe:

 halkan lépked, oson, lopakodva közelíti meg a zsákmányát	hálás
dorombol, dörgölözködik	türelmes
élelemszerzéskor képes kivárni a megfelelő pillanatot a támadásra	magányos
folyton, elbújik, rejtőzködik, menekül	kitartó
egyedül vadászik, elzavar a környékéről minden állatot	félénk
mindig megszerzi a táplálékát	óvatos
az utolsó lehetőségig üldözi a prédáját	sikeres

halkan lépked, oson, lopakodva közelíti meg a zsákmányát	hálás
dorombol, dörgölözködik	türelmes
élelemszerzéskor képes kivárni a megfelelő pillanatot a támadásra	magányos
folyton, elbújik, rejtőzködik, menekül	kitartó
egyedül vadászik, elzavar a környékéről minden állatot	félénk
mindig megszerzi a táplálékát	óvatos
az utolsó lehetőségig üldözi a prédáját	sikeres

Ell.: szóban

3. Szószerkezetek gyűjtése kirakott képről

- Minden csoport talál az asztalán egy borítékot. Rakjátok ki a puzzle-t és ragasszátok fel a képet az üres rajzlap közepére!
- Nevezzétek el közösen a képen látható állatot! Ügyeljetek az állatnevek helyesírására!
- A kép köré gyűjtsetek melléknévből és főnévből álló szókapcsolatokat! Legyen köztük külső és belső tulajdonság is!

magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

CSM
EM

boríték
képek
rajzlap
IKT
ragasz-
tó

Borítékok tartalma:

shutterstock.com · 213934291

Ell.: szóban

4. Barkochba szerkesztés

- Nyissátok ki a munkafüzetet az 5. oldalon! Olvassátok el figyelmesen a 4. feladat a) és b) részét is.
- Válasszatok ki a csoportban közösen egy állatot ismert és kedvelt állatot!

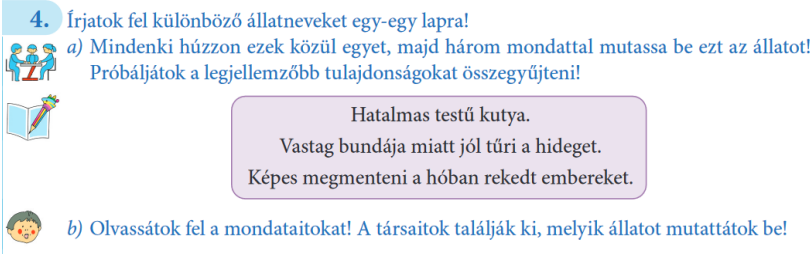
Neve: Hópihe
hófehér bundájú,
hatalmas csúcsragadozó
kiváló úszó
hidegtűrő állat
kitartó vadász
gondos szülő
hatalmas étvágyú
úszóhártyás lábú
apró fülű,
lomha mozgású
erős akaratú....

FM
EM

magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FOM
EM

Mf.
füzet

<p>3'</p>	<p>- A feladatban található példa mintájára <u>írjatok</u> ti is a füzetetekbe néhány jellemző mondatot róla, hogy majd a többiek kitalálhassák, mely állatról szolt a bemutatásotok.</p> <p>Munkafüzet képe:</p> <p>4. Írjatok fel különböző állatneveket egy-egy lapra! a) Mindenki húzzon ezek közül egyet, majd három mondattal mutassa be ezt az állatot! Próbáljátok a legjellemzőbb tulajdonságokat összegyűjteni!</p> <p>Hatalmas testű kutya. Vastag bundája miatt jól tűri a hideget. Képes megmenteni a hóban rekedt embereket.</p> <p>b) Olvassátok fel a mondataitokat! A társaitok találják ki, melyik állatot mutattátok be!</p> <p>Ell.: szóban</p> <p>IV. <u>Összefoglalás</u></p> <p>1. <u>Szabályfelidézés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Idézzük fel</u>, miről tanultunk a mai fogalmazás órán! - Hogyan tudjuk csoportosítani a tulajdonságokat? - Mi jellemzi a külső tulajdonságokat? - Mit tudunk a belső tulajdonságokról? <p><u>Ell.: tev. során</u></p>	<p>A sivatag hajójának is nevezik. Nagytestű, növényevő, patás állat. Bundája sárgás színű, hátán két púp található. Szelíd jószág, olyan, mintha mindig mosolyogna. Nagyon erős, embereket, terhet is szállít.</p> <p>Külső és belső tulajdonságok. Láthatóak. Cselekedeteből lehet következtetni csak rájuk.</p>	<p>ismétlés gyakorlás megbeszélés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p>	
-----------	--	---	--	-------------------	--

2. Közös fogalmazás

- A mai órán már találkoztunk a tigrissel. Segítséggel fogtok róla fogalmazást írni.
- Ha ügyesen szerkesztitek a szavakat mondatokká, egy szép, kerek bemutatást tudtok létrehozni. A feladatot szóban oldjátok meg!

IKT képe:

Ell.: szóban

V. Házi feladat

- Az egyik házi feladat a szabály megtanulása.
- Az iménti fogalmazást készítsétek el írásban is!
- Válasszátok ki a saját kedvenc állatokat! Figyeljétek meg öt alaposan, mind a külső tulajdonságait, mind pedig a viselkedését! Készüljétek fel, hogy a következő órán már önálló fogalmazásban be tudjátok mutatni a kedvenceteket!
- Végezzétek kutatómunkát a könyvtárban, hogy bőséges ismeretetek legyen az állatról!

VI. Értékelés

A tanulók mennyiségi, minőségi munkája és fegyelme alapján.

A tigris nem a nyílt szavannákon él, hanem Ázsia déli erdőiben.

...

magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
megbeszélés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT

1'

1'

Melléklet

Időkitöltő

Eszperente állatok!

Rakjátok helyes sorrendbe az összekevert mássalhangzókat!

A magánhangzó csak –e lehet.

Melyek ezek az állatok?

rgz _____ dmv _____
cskf _____ kkcs _____ lrg _____

Legyél te is rímfaragó!

- Púpja miatt nincs zakója,
ő a sivatag _____ .
- Jégtáblán ül halat lesve ,
egy kis éhes _____ .
- Nemes vad ő és hatalmas,
agancsa van, ez a _____ .
- Tekereghet balra, jobbra,
mérges kígyó, ez a _____ .
- Legyőz, hiába is futsz,
pedig madár, ő a _____ .

zerge, medve,
fecske, kecske, gerle

hajója

jegesmedve

szarvas

kobra

strucc

Állatian hiányos szólások

Egészítsétek ki őket állatnévvel!

- _____ 1. _____-t melenget a keblén.
_____ 2. Lenyeli a _____-t.
_____ 3. _____-t emlegetnek.
_____ 4. A _____ vájja ki a szemét!
_____ 5. A _____ is jóllakjon, a káposzta is
megmaradjon
_____ 6. _____ könnyeket hullat.
_____ 7. Jön még a _____-ra dér.
_____ 8. Előre iszik a _____ bőrére.
_____ 9. Kilóg a _____ láb.

Mit jelentenek? Ha megtaláltátok, írjátok a megfelelő betűt a szólások elé!
Mit tapasztaltatok? Írjátok rá szinonimákat!

- Ö Tréfás szidalmazás.
E Nagyon keservesen zokog.
N Sejthető, hogy valami turpisság van a dolog mögött.
R Beletörődik a rosszba.
V Baj, kellemetlenség fenyeget.
Ö Nem ismeri fel az ellenséget, hálátlan emberrel tesz jót.
A Még meg nem történt dolognak örül.
G Mindkét fél egyformán jól jár, elégedett.
D Váratlanul pont az érkezik, akiről épp beszéltek.

kígyót
békát
farkast
holló
kecske

krokodil
kutyára
medve
ló

Ördöge van.
Malaca van. Mákja van.
Szerencsés csillagzat alatt
született.

Mihez hasonlítsalak?

Fejezzétek be a megkezdett szóláshasonlatokat állatnevekkel!

Szegény, mint a templom _____.

Szemtelen, mint a piaci _____.

Kerülgeti, mint _____ a forró kását.

Csökönnyös, mint a _____.

Ritka, mint a fehér _____.

Belejön, mint _____ az ugatásba.

Él, mint _____ a vízben.

Jobb ma egy _____, mint holnap egy túzok.

Bámul, mint _____ az új kapura.

Ordít, mint a fába szorult _____.

Okos, mint a tavalyi _____.

Éhes, mint a _____.

Ravasz, mint a _____.

Szorgos, mint a _____.

egere
légy
macska
szamár
holló
kiskutya
hal
veréb
féreg
kos
farkas
róka
méh, hangya

6.3.2 Fogalmazás gyakorló óra

A pedagógus neve:

Műveltségi terület:

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom/fogalmazás

Osztály: 4.

Tanítás időpontja:

Témakör: A nyelv építő kövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései

Az óra témája/anyaga: Állatbemutató szerepvállalással

Az előző óra anyaga: Az állatok bemutatása

Az óra típusa: Gyakorló óra

I. AZ ÓRA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE

1. **Oktatási feladatok:** Nincs

2. **Kompetenciák fejlesztése:**

a) A tanulás kompetenciái

- **A tanulási – ezen belül önálló tapasztalatszerzés, -ismeretszerzés, -tanulás – képességnek fejlesztése** feladatok önálló és csoportos munkaformában történő elvégzésével, önellenőrzéssel
- **Tanulási – ezen belül kritikai gondolkodás képességének fejlesztése** indoklások megfogalmazásával, mintafogalmazás bírálatával
- **Emlékezet, emlékezőképesség fejlesztése – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelőképesség fejlesztése** a már tanult ismeretek felidézésével
- **Figyelem – ezen belül figyelem-koncentráció, figyelem-tartósság, megfigyelő-, megkülönböztető-képesség fejlesztése** a mintafogalmazás tartalmi-formai-stilisztikai elemzésével
- **A képzelet, az irányított gondolkodási képességek – ezen belül:**
 - **feladatmegoldó (logikai – algoritmikus) képesség fejlesztése** vázlatok megalkotásával

- **ítéletalkotás képességének fejlesztése** a mintafogalmazás véleményezésével, indoklással
- **következtetés képességének fejlesztése** a cselekedetekből belső tulajdonságra következtetéssel
- **Rövid-és hosszú távú memória, emlékezet fejlesztése** a tanult ismeretek felidézésével, kérdésekre adott válaszok megfogalmazásával
- **Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** vázlatírással, találós kérdés megfejtésével
- **Önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztése** feladatok önellenőrzésével, óra végi önértékeléssel...

b) A kommunikációs kompetenciák

- **Szókincs bővítése, aktív szókincs fejlesztése** jellemző tulajdonságok megfogalmazásával, tematikus szó- és kifejezésgyűjtéssel
- **Szakszókincs, szaknyelvhasználat fejlesztése** a fogalmazás órákon használatos szakkifejezések helyes alkalmazásával.
- **Szóbeli és nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése – ezen belül:**
 - **spontán, produktív beszéd fejlesztése** mondat/ szövegalkotással, vélemények, állítások megfogalmazásával
 - **beszédértés képességének fejlesztése** kérdések, utasítások megértésével
- **Olvasási készség-, pontos, kifejező hangos olvasás/ néma olvasás, olvasástechnika fejlesztése** hangos/ néma olvasással
- **Írástechnika-, íráshasználat, helyesírási készség, az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése** vázlat elkészítésével, a fogalmazás megírásával

c) Digitális kompetenciák

- **A tableten való munkavégzőképességének fejlesztése** a találós kérdések megfejtése során

d) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- **A gondolkodási műveletek – ezen belül:**
 - **analizáló képesség fejlesztése** a mintafogalmazás elemzésével
 - **szintetizáló képesség fejlesztése** a leíró fogalmazás megírásával
- **Logikus gondolkodás fejlesztése** vázlatírással
- **Ítéloképesség, ítéletalkotás fejlesztése** általánosítások megfogalmazásával, indoklások megfogalmazásával

- **Szelektív képesség fejlesztése** lényeges és lényegtelen gondolatok szétválogatásával
- **Rendszerlátó, válogató, osztályozó, rendező képesség fejlesztése** vázlatírással
- **Konstruktív képesség fejlesztése** találós kérdések megfejtésével

e) **A személyes és társas kapcsolati kompetenciák**

- **Az együttműködő-, alkalmazkodó képesség – ezen belül versengésmentes együttműködés, egymásra figyelés, elfogadás fejlesztése** csoportmunka, kooperatív munka során
- **Az empátiás készség-, társas kapcsolatok fejlesztése** a kooperatív munkák során
- **Kooperatív munkára való képesség fejlesztése** kooperatív technikák alkalmazása során
- **A tanulási-, önszabályozási képességek – ezen belül önirányítás, önellenőrzés, önálló/irányított tanulás fejlesztése** feladatmegoldások során
- **Érzelmek kezelésének fejlesztése – ezen belül a siker-kezelés, kudarc-tűrés, stressz, frusztráció kezelésének fejlesztése** a tanórán elhangzó visszacsatolásokkal az ellenőrzéseket követően, tanóra végi értékeléssel
- **Reális önértékelés kialakítása, önbizalom fejlesztése** folyamatos visszacsatolásokkal, pozitív motivációval, dicsérettel, jutalmazással
- **Segítségkérésre-, segítség elfogadására való képesség fejlesztése** a tanóra során folyamatosan
- **Fegyelmezett munkavégzésre és tiszta, esztétikus, pontos munkára való képesség fejlesztése** a feladatmegoldások során folyamatosan

f) **A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái**

- **Kreatív képesség fejlesztése** találós kérdések megfejtésével, az állatleírás szerepvállalásos formátumának megalkotásával

g) **Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák**

- **Nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás fejlesztése** a beszédbátorság pozitív megerősítésével, csoportmegoldások bemutatásával, kooperatív munka során a szóvivő szerep gyakorlásával
- **Feladattudat, feladattartás, figyelemmegosztás fejlesztése** csoportszerepek szerinti munkával, pozitív motivációval, az érdeklődés folyamatos fenntartásával
- **Kommunikációs képességek – ezen belül a spontán beszédkészségek, szándéknyilvánítás képességének fejlesztése** kérdésekre adott felelettel, feladatok megoldásával, ellenőrzéseknél való jelentkezéssel, beszámolók, értékelések során

- **Önértékelés képességének fejlesztése** az óra során folyamatosan, pozitív megerősítéssel, ösztönzéssel, reális értékelés megfogalmazásával, az erősségek és gyengeségek, fejlesztendő területek közös meghatározásával, célok, feladatok megfogalmazásával
- **Célszerűség tervezésének fejlesztése** a feladatsorok megoldásának közös meghatározásával

3. Nevelési feladatok:

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés a csoportmunkák során.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése önértékeléssel, társak értékelésével, kulturált véleménynyilvánítással, ösztöző kritikák megfogalmazásával és fogadásával

4. Elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

- a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján

5. Az óra didaktikai feladatai:

- Tudományosság
- Motiválás
- Aktivizálás
- Érthetőség
- Fokozatosság
- Rendszeresség
- Szemléletesség
- Tartósság
- Differenciálás
- Visszacsatolás

- Megerősítés

II. TANTÁRGYI KAPCSOLATOK:

- olvasás, nyelvtan, környezetismeret

III. FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára/ Magyar nyelv és irodalom, OFI, Budapest, 2020
- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Budapest, 2020
- Fülöp Mária – Szilágyi Katalin: Magyar nyelv tankönyv, OH, Budapest, 2023
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Kunoss Judit: Fogalmazástanítás az alsó tagozatban, Tankönyvkiadó, Budapest, 1983
- Csikósné Monostori Erzsébet – Jerneiné Mezey Klára: Fogalmazás lépésről lépésre I. kötet, Mozaik Kiadó, Szeged, 2001
- Magyar szinonima szótár
- Hegedűs Ferencné: Szóbúvár, Apáczai Kiadó, Celldömölk, 2004

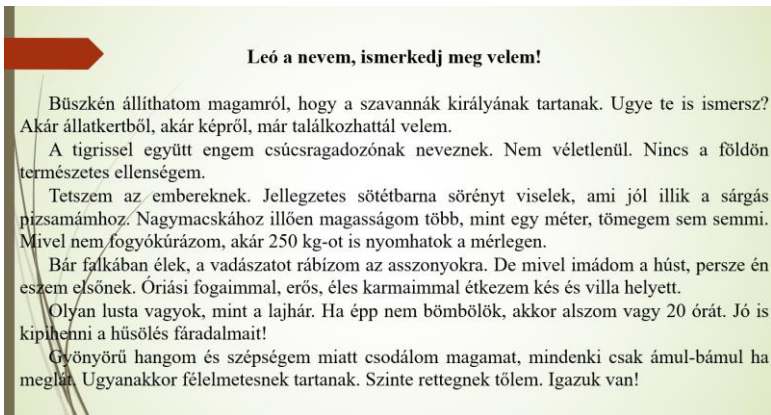
IV. SZEMLÉLTETŐ ESZKÖZÖK

- IKT, tabletek

I. AZ ÓRA MENETE

Idő	Az óra menete	A tanulók várható teljesítménye	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzés
			Módszerek	Tanulói munkaformák	Szemléltető eszközök	
1'	Szervezési feladatok					
9'	<p>I. <u>ISMERETEK FELIDÉZÉSE</u></p> <p>1. <u>Kész fogalmazás elemzése</u></p> <p>a) <u>A cím és tartalom vizsgálata</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Olvassátok el</u> Leó bemutatkozását! - <u>Hasonlítsátok össze</u> a címet és a tartalmat! - <u>Mondjátok el</u> a véleményeteket! - Milyen érdekességet vettek észre már a címben is? - Milyen jellegű a cím? 	<p>A cím és a tartalom kapcsolata megfelelő. A cím utal a főszereplőre. Az oroszlán a maga nevében mutatkozik be. Felszólító mondat.</p>	<p>megfigyelés megbeszélés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás ismétlés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FOM ÖM EM CSM</p>	<p>IKT feladatlap füzet</p>	

IKT és feladatlap képe:

Ell.: tev. során

b) A leírás szerkezeti elemzése

- Figyeljétek meg a szöveg szerkezetét!
- Jelöljétek a fő részeket!
- Mit tartalmaz a tanultak közül a bevezetés, tárgyalás, mi került a befejezésbe?

- Miért van vajon 3-nál több bekezdés?
- Számozzátok meg a tárgyalás bekezdéseit a belső tagolásnak megfelelően!
- Az elmondottak alapján készítsetek csoportonként vázlatot a szöveghez!

A bevezetésből megtudjuk, ki a szereplő.
A tárgyalásban beszél a külsejéről, táplálkozásáról...
A befejezés véleményét tartalmaz.
Mert a fő részt tovább kell tagolni.

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
ismétlés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

IKT
feladatlap

IKT és Fl. képe:

Leó a nevem, ismerkedj meg velem!

BEV. Büszkén állíthatom magamról, hogy a szavannák királyának tartanak. Ugye te is ismeresz? Akár állatkertből, akár képről, már találkozhattál velem.

TÁRGY. 1. A tigrissel együtt engem csúcsragadozónak neveznek. Nem véletlenül. Nincs a földön természetes ellenségem.

2. Tetszem az embereknek. Jellegzetes sötétbarna sőrényt viselek, ami jól illik a sárgás pizsamámhoz. Nagymacskához illően magasságom több, mint egy méter, tömegem sem semmi. Mivel nem fogyókúrázom, akár 250 kg-ot is nyomhatok a mérlegen.

3. Bár falkában élek, a vadászatot rábírom az asszonyokra. De mivel imádom a húst, persze én eszem elsőnek. Óriási fogaimmal, erős, éles karmaimmal étkezem kés és villa helyett.

4. Olyan lusta vagyok, mint a lajhár. Ha épp nem bömbölök, akkor alszom vagy 20 órát. Jó is kipihenni a hűsölés fáradalmait!

BEV. Gyönyörű hangom és szépségem miatt csodálom magamat, mindenki csak ámul-bámul ha meglát. Ugyanakkor félelmetesnek tartanak. Szinte rettegnek tőlem. Igazuk van!

Feladatlap képe:

BEV: _____
TÁRGY.: _____
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
BEV. : _____

Ell.: tev. során

c) A fogalmazás stilisztájának elemzése

- Figyeljétek meg a bemutatkozás hangulatát!
- Milyen eszközökkel érte el az író, hogy érdekes, humoros legyen a fogalmazás?

Lásd: IKT képe

Ugye ismeresz?

Csúcs vagyok!
Csinos vagyok!
Imádom a husit!
Ennyit aludni!
Neked is tetszem?

Leó viccesen mutatkozik be.
Mellékneveket, hasonlatot, megszemélyesítést, különböző mondatfajtákat használt.

megfigyelés
megbeszélés
magyarázat
szemléltetés
motiválás
gyakorlás
ismétlés
feladat-
megoldás

FM
EM

IKT

10'	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Olvassatok fel</u> példákat a megszemélyesítésre! - Olvassátok fel a hasonlatot is! - Milyen mondatfajtákkal találkoztatok a szövegben? <p>Ell.: tev. során</p> <p style="text-align: center;">2. <u>Célkitűzés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Remélem, felkészültetek – ahogy kértem – a saját kedvencetek bemutatására. Ma nektek kell hasonlóan izgalmas, változatos fogalmazást írni az ő nevében. <p>II. <u>A FOGALMAZÁS MEGÍRÁSÁNAK ELŐKÉSZÍTÉSE</u></p> <p><u>1. A mondanivaló tervezésének modellje</u></p> <p>a) <u>ismeretek, élmények, gondolatok összegyűjtése.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Egy-egy találós kérdést hoztam minden csoportnak. <u>Vegyétek elő</u> a tabletet, <u>olvassátok el</u> őket! <u>Fejtsétek meg</u>, mely állatokra gondoltam! Ha beírjátok a nevét, alákattintva a képe is megjelenik. - Szóforgóban <u>mondjátok el</u>, mi jut eszetekbe az adott állatról! <u>Gyűjtsetek</u> róla minél több információt! <u>Gondoljátok</u> a külső tulajdonságaira, az élőhelyére, táplálkozására, szaporodására! 	<p>sörényt viselek sárga pizsamámhoz nem fogyókúrázom rábízom az asszonyokra csodálom magamat</p> <p>Olyan lusta vagyok, mint a lajhár. Kérdő és felkiáltó mondat.</p>	<p>ellenőrzés értékelés</p> <p>megfigyelés megbeszélés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás ismétlés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>CSM KOOP EM</p>	<p>IKT tabletek feladatlap füzet</p>	
-----	--	--	--	----------------------------	--	--

Mindarra, amiket környezetismeret órákon az állatokról tanultatok!

Tabletek képe:

A medve erdei állat.
Hatalmas mancsai vannak,
körme éles.
Mindenevő, halakat fog, a
mézet és a gyümölcsöket
is kedveli.
Ősszel felhízlalja magát,
így készül a téli álomra...

A mókus az erdők
légtornásza.
Kistermetű, vörösés,
barnás a bundája. Hosszú
farkával egyensúlyoz.
Ősszel fészket épít, oda
hordja kedvenc táplálékait:
diót, mogyorót, magokat...

Ell.: tev. során

b) a téma leszűkítése címadással

- Ötletjeltek, adjatok találó címeket az állat bemutatkozásához!
- Ügyeljetek a cím helyesírására!

Ell.: tev. során, ill. szóban, csoportszóvivők meghallgatásával

A zsiráf az afrikai szavannák lakója. Akár 5 méter magasra is megnőhet. Sárgás szőrén barna foltok vannak. Hosszú lábaival terpeszállásban iszik. Növényevő állat...

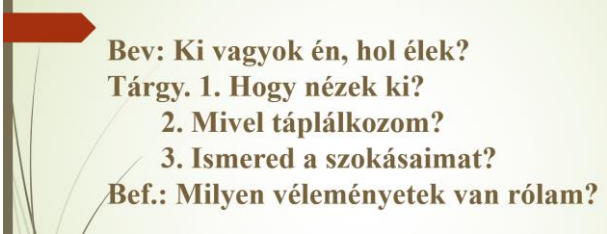
A nyúl erdőben, mezőkön él. kistermetű, bundája rejtőszínű. Éber alvó, félénk állat. Növényevő, hosszú fogaival répát, káposztát rágcsál. Több utódot is a világra hoz.

Milyen vagyok?
Szeretnél-e megismerni?
Hadd mutakozzam be!
...

megbeszélés
motiválás
gyakorlás
ismétlés
feladat-
megoldás
ellenőrzés
értékelés

FM
EM

	<p>c) <u>a témának, műfajnak megfelelő nyelvi-stilisztikai eszközök kiválasztása</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Gyűjtsetek</u> az állatokról belső tulajdonságokat! <u>Támasszátok alá</u> a cselekedeteivel! - <u>Keressetek</u> az állatkátokhoz illő szóláshasonlatokat! <p>Ell.: tev. során</p> <p><u>2. A szövegszerkesztés előkészítése</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Soroljátok fel</u> a fogalmazás fő részeit! - <u>Készítsetek egy közös vázlatot!</u> Gondoljatok vissza a környezet órán tanultakra! - <u>Adjatok</u> címet az egyes részeknek! - Lehet egyszavas, szószerkezetes, mondatos címetek is. 	<p>Medve: Veszélyes, ha félti a bocsait. Zsiráf: Óvatos, mert ivás közben veszélyben van. Nyúl: félénk, gyáva, mert sok az ellensége, mindig ugrásra kész. Mókus: Megfontolt, alaposan felkészül a télre.</p> <p>Medve: Lomha, mint a lajhár. Nyúl: Gyáva, mint akutyta. Zsiráf: Magas, mint a torony. Mókus: Gyors, mint a villám.</p> <p>Bevezetés, tárgyalás, amit tovább tagolunk, befejezés.</p>	<p>megfigyelés megbeszélés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás ismétlés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p> <p>megfigyelés megbeszélés magyarázat szemléltetés motiválás gyakorlás ismétlés feladat- megoldás ellenőrzés értékelés</p>	<p>FM EM</p> <p>FOM EM</p>	<p>IKT feladatlap</p>	
--	--	---	--	---------------------------------------	---------------------------	--

20'	<p>Feladatlap képe:</p> <p>BEV: _____ TÁRGY.: _____ 1. _____ 2. _____ 3. _____ BEF. : _____</p> <p>- Segítségül én is készítettem nektek egy vázlatot.</p> <p>IKT képe:</p> <p>Ell.: tev. során</p> <p>III. <u>A FOGALMAZÁS KÖZVETLEN ELŐKÉSZÍTÉSE</u></p> <p><u>1. Közvetlen utasítások a fogalmazás megírásához</u></p> <p>a) <u>Az önellenőrzési szempontok megbeszélése</u></p> <p>- A dián találjátok az önellenőrzéshez szükséges szempontokat. Ez végig elóttetek lesz, hogy tudjátok, mi alapján fogjuk közösen is értékelni a munkátokat.</p>	<p>Nevem és az élőhelyem</p> <p>Külsőm Táplálkozásom Szokásaim Az emberek véleménye</p>			IKT	
-----	---	--	--	--	-----	--

IKT képe:

Az önellenőrzés szempontjai

1. Milyen a megalkotott szöveged tartalma?

- Megfelel-e a valóságnak (a megadott témának)?
- Tartalmaz-e a téma szempontjából minden lényegeset?
- Nem hiányzik-e belőle valami fontos?
- Van-e benne a témához nem tartozó gondolat?
- Tartalmaz-e eredeti, egyéni gondolat(ka)t?
- Van-e tartalmi kapcsolat a mondatok között?

2. Milyen a megalkotott szöveged nyelvi kifejezőmódja?

- Érthetőek-e a mondataid? Nem túl egyszerűek-e?
- Helyes-e a mondataid szórendje?
- A legmegfelelőbb szavakat, kifejezéseket használtad-e?
- Használtál-e rokon értelmű szavakat?
- Nem tartalmaz-e a szöveged fölösleges szóismétlést?
- Használtál-e többféle mondatfajtát, szólást, közmondást?

3. Milyen a megalkotott szöveged külalakja?

- Olvasható-e az írásod?
- Áttekinthető-e a munkád?
- Betartottad-e a helyesírási szabályokat?

b) Technikai utasítások

- Nyissátok ki a füzetet!
- A cím mindig középre kerüljön és helyesírását tekintve is hibátlan legyen!
- A cím után hagyjatok ki egy sort!
- Írjátok fel az első fő rész rövidítését!
- A további rész megírásánál legyen margótartás!
- Ügyeljetek a helyesíráásra és a külalakra is!

2. A fogalmazás megírása

gyakorlás
feladat-
megoldás

ÖM

füzet

3'	<p>IV. ÉRTÉKELÉS</p> <p><u>1. Tanulói értékelések</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ki szeretné felolvasni kedvence bemutatkozását? - <u>Értékelj</u> saját munkádat! - <u>Figyeljétek meg</u>, hogy minden szempontnak megfelel-e a fogalmazása! <p>Ell.: tev. során</p> <p><u>2. Tanítói értékelés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Én is értékelem a fogalmazásodat. 		ellenőrzés értékelés	EM		
1'	<p>V. <u>HÁZI FELADAT</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - A házi feladat a helyesírási és stílusbeli hibák kijavítása lesz. Tükörjavítással <u>dolgozzatok!</u> 					
1'	<p>VI. Értékelés</p> <p>A tanulók minőségi, mennyiségi munkája és fegyelme alapján.</p>					

- 1200 találós kérdés, Regnum Press Kiadó, Üllő
- A magyar helyesírás szabályai tizenkettedik kiadás, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2015
- Ágazik, bogazik, mégsem levelezik - 1700 találós kérdés, Társ Kiadó, Sepsiszentgyörgy, 2006
- Anyanyelv és kommunikáció mf. 3. osztályosoknak, OFI, Budapest, 2015
- Arató Ferenc – Varga Aranka: Együtt-tanulók kézikönyve – Bevezetés a kooperatív tanulásszervezés rejtjelmeibe, Mozaik Kiadó, Szeged, 2012
- Bartha Jánosné, Fukkné Fukász Enikő, Szalay Mária: Édes anyanyelvem I., OH, Budapest, 2023
- Besir Anna: Az anyanyelvi nevelés tantárgy-pedagógiája az alsó tagozaton, Budapest, OFI, 2014
- Bognár Tas: Elemzések a magyar gyermekversek köréből, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1990
- Burai Iászlóné – Dr. Faragó Attiláné: Hétszínvirág olvasókönyv, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Buss Vilmosné – Dr. Fedor Mihályné: Irodalomelméleti alapozó alsó tagozatosoknak, Homonnai & Társa Kiadó, Nyíregyháza, 1997
- Cs. Nagy Lajos: Alapfokú helyesírási gyakorlókönyv, Trezor Kiadó, Budapest, 1991
- Csikósné Monostori Erzsébet – Jerneiné Mezey Klára: Fogalmazás lépésről lépésre I. kötet, Mozaik Kiadó, Szeged, 2001
- Csikósné Monostori Erzsébet – Jerneiné Mezey Klára: Fogalmazás lépésről lépésre II. kötet, Mozaik Kiadó, Szeged, 2001
- Dörnyei Sándorné – Petróczi Lászlóné: Szövegértési feladatlapok ismeretterjesztő szövegekkel az általános iskola 2. osztálya számára, OKTESZT KIADÓ, Nyíregyháza, 2003
- Első írásfüzetem a nagybetűkhöz, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Erdő nincsen zöld ág nélkül – Szólások és közmondások, Társ Kiadó, Sepsiszentgyörgy, 2010
- Esztergályos Jenő: Oktatójátékok kisiskolásoknak, Sylveszter János Nyomda, Szombathely
- Fekete László: Beszédművelési gyakorlatok és irányításuk
- Fülöp Mária: Tantárgyi program és útmutató a fogalmazás tanításához 3-4. osztály, Apáczai Kiadó, Celldömölk, 1999

- Fülöp Mária-Szilágyi Katalin: Szövegalkotás 3, Oktatási Hivatal, Budapest, 2022
- Gyárfásiné dr. Kincses Edit – Pozsonyi Gabriella: Versek és elemzések a 3. osztályban, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Gyárfásiné dr. Kincses Edit – Pozsonyi Gabriella: Versek és elemzések a 4. osztályban, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Hegedűs Ferencné: Szóbúvár, Apáczai Kiadó Kft., Celldömölk, 2010
- Hernádi Sándor: Helyesírási önképző, Gondolat, Budapest, 1978
- Írás házi feladat (nagybetűk) 1. osztályosoknak, Nyíregyháza, 1998
- J vagy ly? Helyesírási gyakorló munkafüzet alsó tagozatosoknak, Graph-Art Stúdió Kft.,
- Jakab Anna: Helyesírási gyakorlatok – Nyelvtan gyakorló munkafüzet általános iskolák második osztályosainak, AQUILA Könyvkiadó, 1995
- Jakab Anna: Helyesírási gyakorlatok – Nyelvtan gyakorló munkafüzet általános iskolák harmadik osztályosainak, AQUILA Könyvkiadó, 1996
- Jakab Anna: Helyesírási gyakorlatok II. – Nyelvtan gyakorló munkafüzet általános iskolák harmadik osztályosainak, AQUILA Könyvkiadó, 1996
- Jakab Anna: Mondatvarázs – Nyelvtan gyakorló munkafüzet általános iskolák harmadik osztályosainak, AQUILA Könyvkiadó, 1996
- Játékos nyelvtani gyakorló 3-4. osztályosoknak, Klett
- Kernya Róza: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Trezor Kiadó, Budapest, 2006
- Kisbetűről nagybetűre, Oktatási Hivatal, Budapest, 2021
- Kós Nóra – Lestyán Erzsébet – T. Hunya Tünde: Kompetenciafejlesztő játékok az 1-4. évfolyam számára, Apáczai Kiadó, Celldömölk,
- Kovács Endre – Szerdahelyi István: Irodalomelméleti alapfogalmak, Tankönyvkiadó, Budapest, 1977
- Kunoss Judit: Fogalmazástanítás az alsó tagozatban, Tankönyvkiadó, Budapest, 1983
- Machlik Jánosné: Nyelvtani fogalomtár, Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft., Debrecen
- Magyar László: Magyar nyelvtan 3. – Foglalkoztató munkafüzet 3. osztályosoknak, Holló és Társa Könyvkiadó
- Magyar szinonima szótár
- Mérei Ferenc, V. Binét Ágnes: Ablakzsiráf, Móra Könyvkiadó, Budapest, 2017
- Módszertani kézikönyv a Játék tankönyvekhez, Hargitai Katalin, Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 2010
- NAT 2020 – Kerettanterv az általános iskola 1 – 4. évfolyama számára, OH, Bp., 2020

- Németh Lászlóné-Seregély Istvánné: Nagybetűs írásfüzetem, Celldömölk, 2007
- O. NagyGábor: Magyar szólások és közmondások, Gondolat – Talentum
- O. Nagy Gábor: Mi fán terem? Gondolat Kiadó, Budapest, 1979
- Pádár Éva – Nagy Aranka: Irodalmi kislexikon, Szalay Könyvkiadó és Kereskedőház Kft., Debrecen, 1996
- Ratkóczy Gáborné-Szelczi Ivett-Urbán Mónika: Írás gyakorló, Mozaik Kiadó, Szeged, 2011
- Samu Ágnes: Kreatív írás: az ötlettől a kész írásműig – a fogalmazás tanítása másképp, Budapest, Honlap, 2012
- Seregély Istvánné - Németh Lászlóné: Szókincstár gyermeklexikon 2-4. o., Apáczai Kiadó Kft., Celldömölk, 2010
- Szauter Jánosné – Szigeti Gizella: Tanulásmódszertan tanítóknak, Szolnok, Marketing Műhely Kft., 2017
- Szabó Imre Tiborné: Anyanyelv tudáspróba
- Szófajfejtörő, Calibra Kiadó, Budapest, 2000
- Szövegértést fejlesztő gyakorlatok, OFI, Budapest, 2016.
- Tótfalusi István: Kis magyar nyelvklinika, A
- Végh Zoltánné: Varázslatos helyesírásunk, Copyright Maxim Kiadó, Szeged
- Veress István: Leg-leg-leg, Sensus, Budapest, 2001
- Vidám mesék, Vlagyimir Szutyjev, Móra Könyvkiadó, Bp., 201
- Zsolnai József: Beszédművelés kisiskolás korban, Tankönyvkiadó, Budapest,
- Zsolnai József: Nyelvi, irodalmi, kommunikációs nevelés – Feladatgyűjtemény 2. osztály, Tankönyvkiadó, Budapest
- Samu Ágnes: Kreatív írás: az ötlettől a kész írásműig

- [2.1.2 Kulcskompetenciák, anyanyelvi kompetencia, anyanyelvi kommunikáció | A szövegfeldolgozás elmélete és gyakorlata alsó tagozaton](#)
- <https://folyoiratok.oh.gov.hu/>
- <https://learningapps.org/>
- <https://onlinetanulok.hu/>
- <https://pedagogusvilag.hu/>
- <https://tanitoikincseim.lapunk.hu/>
- <https://tanitoikincsesladam.blogspot.com/>
- <https://wordwall.net/>
- <https://www.anyanyelv-pedagogia.hu/>
- <https://www.nkp.hu/>
- <https://www.tanitonline.hu/>
- [Mozaik digitális oktatás és tanulás](#)
- [Okos Doboz digitális feladatgyűjtemény, tudáspróba, fejlesztő játék, videótár](#)
- [TUDORINDA - 4. osztály](#)